

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA VRÁBLE

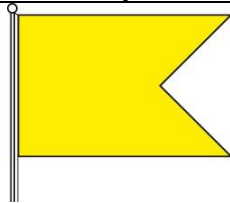
PROGRAMOVACIE OBDOBIE 2015 - 2024

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vráble 2015 - 2024
Územné vymedzenie :	Nitriansky kraj, okres Nitra, mesto Vráble – ŠÚJ 500933
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2015 - 2024
Verzia	1.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Vráble	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj:	Nitriansky
Okres:	Nitra
Región:	Požitavie
Poloha:	48°14'27"S 18°18'31"V
Nadmorská výška:	142 m n. m.
Rozloha:	38,31 km ² (3 831 ha)
Počet obyvateľov:	8843 (31.12.2013)
Hustota obyvateľstva:	230,83 obyv./km ²
Nacionále	
PŠČ	952 01
ŠÚJ	500933
EČV	NR
Tel. predvoľba	+421-37
Oficiálne adresy	
Adresa:	Mesto Vráble - Mestský úrad Hlavná 1221 952 16 Vráble
Web:	www.vrable.sk
E-mail:	info@vrable.sk
Telefón:	037/7777022
Fax:	037/783 2304

OBSAH

1 ÚVOD	5
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VRÁBLA	12
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA MESTA	13
2.1 HISTÓRIA MESTA	13
2.2 PRÍRODNÉ POMERY	14
2.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	33
2.6 OBYVATEĽSTVO	42
2.7 VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	53
2.8 BÝVANIE	59
2.9 PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	62
2.10 ŠKOLSTVO A VZDELANIE	66
2.11 SOCIÁLNA SFÉRA	70
2.12 ZDRAVOTNÍCTVO	73
2.13 ŠPORT	74
2.14 KULTÚRA	76
2.15 UBYTOVACIE ZARIADENIA	79
2.16 STRAVOVACIE A REŠTauračné SLUŽBY	79
2.17 CESTOVNÝ RUCH	79
2.18 REKAPITULÁCIA ROZPOČTU MESTA ZA ROKY 2009 – 2013	82
2.19 SAMOSPRÁVA	82
2.21 IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ	83
2.21 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR	84
3 SWOT ANALÝZY	85
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	87
3.2 DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	88
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	90
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	91
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	92
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	93
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	95
3.8 KULTÚRA	96
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	97
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	98
3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE	99
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE VRÁBLA	100
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VRÁBLA	111
4 VÍZIA A POSLANIE MESTA VRÁBLA	111
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE	114
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VRÁBLA	123
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	124
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	125
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	126
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	127
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	127
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	129
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	130
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	131
5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	131
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	132
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	133
6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY	133
6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	133
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	134
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	135
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	136
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	136
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	137
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	139

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	139
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	140
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	141
REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VRÁBLA.....	143
7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR MESTA VRÁBLA.....	144
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	145
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	147
8 AKČNÝ PLÁN	148
8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	148
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	150
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	153
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	155
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	156
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	159
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	161
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	163
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	164
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	166
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA.....	166
FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA VRÁBLA	168
9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU	169
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	169
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	171
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	172
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	173
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	175
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	177
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	178
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	179
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	180
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	182
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA.....	182
10 ZÁVER	188
11 POUŽITÁ LITERATÚRA	189

1 ÚVOD

Dokument „Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrábľa s výhl'adom do roku 2024 (PHSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja mesta. Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrábľa sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni miestnej samosprávy s dôrazom na sociálnu, ekonomickú a kultúrnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja mesta Vrábľa, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a doplňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrábľa na roky 2015 - 2024
Forma spracovania	- pracovníkmi samosprávy, - s pomocou externých odborníkov (spolupráca),
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia obce, zamestnancov MÚ, poslancov MZ a komisií, - spracovania PHRSR sa zúčastnili aj RO a PO organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, - súčasťou prieskumu boli aj mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty v meste, - zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou: zapojenie prostredníctvom dotazníkového prieskumu, informovanie prebiehalo formou www stránky, prostredníctvom zasadnutí MZ.
Obdobie spracovania	- PHRSR bol spracovaný v priebehu roka 2015 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR												
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Bol spracovaný na základe zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona 309/2014 Z.z., ktorý definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života mesta. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovávania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu. Pri spracovaní programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Tlačené materiály			
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov,	áno		

Internetové stránky	áno		
Využitie existujúcich médií			
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia			
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	áno	áno	áno
Rozhovory a prieskumy			
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	áno	áno	
Poradné skupiny			
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Riešenie problémov			
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno
Zdroj: vlastné spracovanie			

Program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja mesta Vrábľa je súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovni

- **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta**, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni mesta,
- **MÚSES Vrábľa**
- Program odpadového hospodárstva,
- **Viacročný rozpočet mesta**
- **Územný plán mesta**

Národnej úrovni

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovaní, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negociácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorový operačný program, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR NRSK), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
- Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

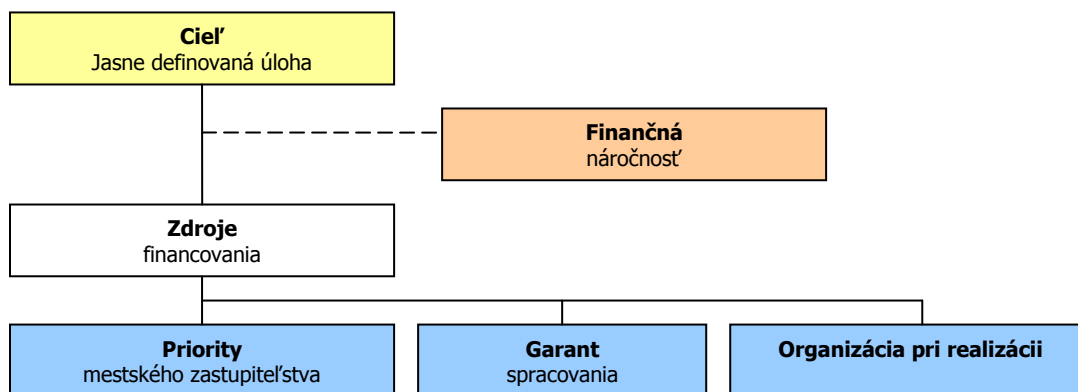
Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúci plošný (celoštatny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrábľa je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy mesta Vrábľa. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

Finančné zabezpečenie

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Nitriansky samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni

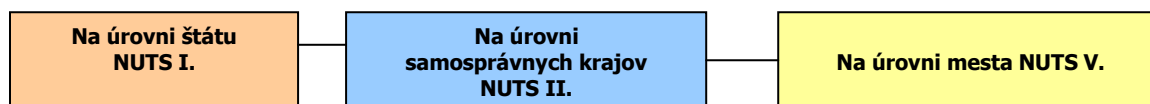

jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaistovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. O obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. O majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má mesto okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vráble nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vráble boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Mesto Vráble má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
- 4) podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch;
- 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
- 6) ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;

- 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
- 8) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 9) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 10) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 11) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (VaI)	MŠVVŠ SR	1a, 10		EFRR, ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2 7a,b,c,d	KF, EFRR
3	Ľudské zdroje (ĽZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR, ESF
			8,9,10,		
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF, EFRR
			MH SR	4,7e	
			4,5,6,		
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF, EFRR
			VÚC	5,6,7,9,10	
			5,6,7,9,10,		
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR	11		EFRR, ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR	11		EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH
10	Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika, OPERAČNÝ PROGRAM SK-HU 2014-2020	RO budú určené zo strany EK			EFRR
11	Interact, Urban	RO budú určené zo strany EK			EFRR

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

LIFE LONG PROGRAMME

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKO FOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme

a. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov

b. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody a elektrickej energie prostredníctvom využívania obnoviteľných zdrojov

- c. Podpora projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia
- B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd
 - a. Čistiare odpadových vôd a verejné kanalizácie
 - b. Vodovody
 - c. Protipovodňová ochrana - Opatrenia na vodnom toku
 - d. Protipovodňová ochrana - Opatrenia mimo vodného toku
- C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva
 - a. Uzavretie a rekultivácia skládok
 - b. Separácia a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov
 - c. Zavedenie separovaného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení
- D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny
 - a. Ochrana prírody a krajiny
- E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
 - a. Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
- F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia
 - a. Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia
- G. Oblasť: Zelená investičná schéma
- L1: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania

RECYKLAČNÝ FOND

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIATKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM

ZELENÉ OÁZY

NADÁCIA PONTIS

GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života miest – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHRSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

rozmer – 2

PHSR mesta Vrábľe integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR mesta Vrábľe 2015 – 2024 integruje a nadväzuje na Konceptiu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Vrábľe, ÚPD mesta, viacročný rozpočet. PHRSR mesta vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti mesta, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, mesto a jeho jednotlivé orgány: poslanci MZ, primátor, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania PHRSR, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy PHRSR, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

rozmer – 4

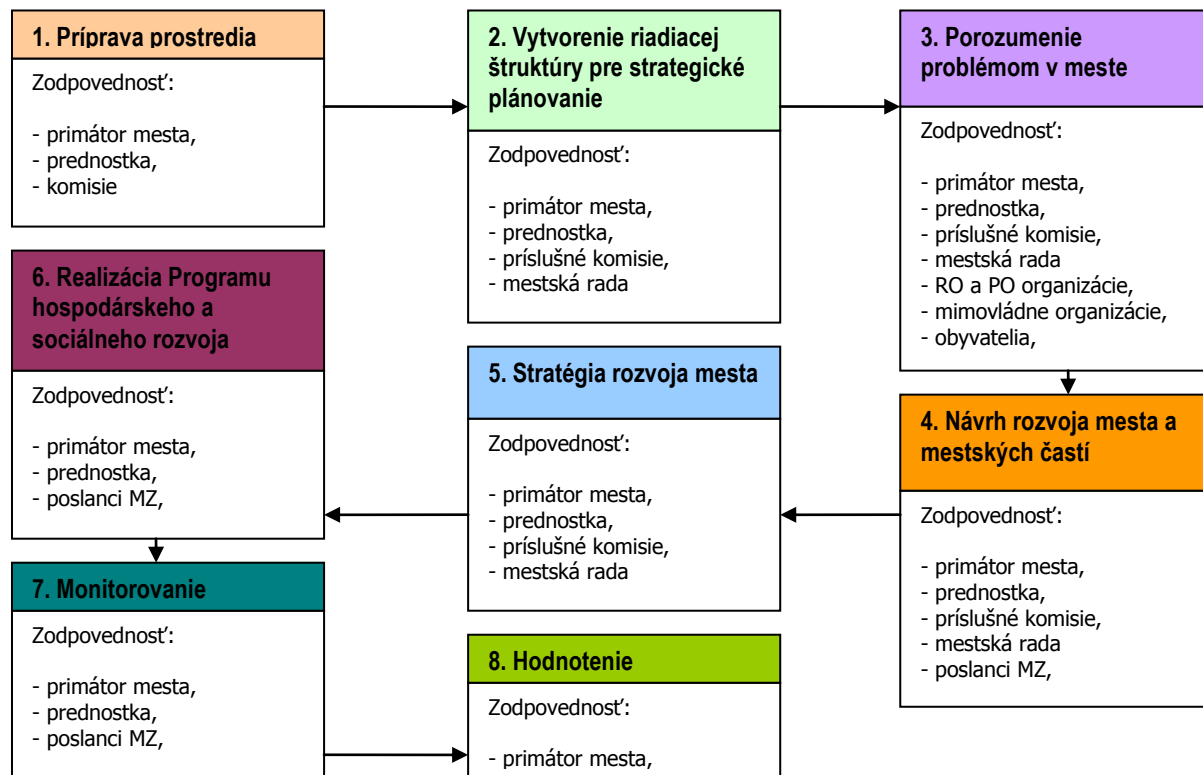
Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj

vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v meste Vrábľe. Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť. Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. Príprava informačnej stratégie. Zapojenie všetkých účastníkov procesu. Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR. Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry. Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. Zhodnotenie silných a slabých stránok mesta. Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj mesta v jednotlivých oblastiach. hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určia pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať, cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja, prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji, regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj. Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie verejnosti. Schválenie PHRSR zastupiteľstvom. Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhládavanie a zapájanie nových partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.
2	
3	
4	
5	
6	

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Vráble

2015 - 2024

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA MESTA

Z hľadiska administratívneho členenia je mesto súčasťou okresu Nitra súčasťou Vyššieho územného celku Nitra.

Základná charakteristika mesta Vráble (k 31.12.2012)

Kód obce	500933
Názov okresu	Nitra
Názov kraja	Nitriansky
Štatút obce	mesto
PSČ	952 01
Telefónne smerové číslo	037
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1265
Nadmorská výška obce - mesta v m	144
Celková výmera územia obce [m ²]	38 313 893
Hustota obyvateľstva na km ²	233
Zdroj: ŠÚ SR	

Mesto Vráble predstavuje jedno z formujúcich sa centier sociálno – ekonomického rozvoja Nitrianskeho kraja v podmienkach intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny. Vhodné fyzicko geografické podmienky a priaznivá poloha na prepone trojuholníka tvoreného zo západu krajským mestom Nitra a okresnými mestami Zlaté Moravce na severe a Levice z východu ako aj prirodzene gravitujúcim územím vytvárajú priaznivé podmienky a potenciál pre pozitívne rozvojové zámery mesta a príslušného regiónu. V kontexte Európskeho dohovoru o krajine je potrebné, aby na všetkých úrovniach riadenia bola krajina integrovaná do regionálnych a územnoplánovacích koncepcií, ako aj ďalších koncepcií, ktoré sa týkajú kultúrneho, environmentálneho, hospodárskeho a sociálneho rozvoja s možnými priamymi alebo nepriamymi vplyvmi na krajinu. Katastrálne územie mesta Vráble s časťami Dyčka a Horný Ohaj, je ohraničené socio – ekonomickou hranicou katastrálneho územia obcí. Správne patrí do Nitrianskeho kraja a zaberá východnú časť okresu Nitra. Mesto Nitra je vzdialené 20 km severozápadným smerom. V rovnakej vzdialenosti na sever sú Zlaté Moravce a na východ Levice. (ÚP Vráble Zadanie, 2010, s.5). Z hľadiska historicko – vývojových daností bola hlavnou kompozičnou osou mesta VRÁBLE ulica, ukončená malým námestím a objektom kostola. Po oboch stranách tejto ulice boli postavené bloky domov. Súbežne s touto ulicou vznikli neskôr vedľajšie ulice. Námestie uzatvárajú pôvodné rodinné domy. Pôdorys mesta postupne narastal východným a južným smerom pozdĺž hlavných prístupových komunikácií NITRA – LEVICE a ZLATÉ MORAVCE – DVORY NAD ŽITAVOU. Rozvoj sídla bol výrazne ovplyvnený aj pôvodným korytom rieky Žitava. V poslednom období sa mesto rozrástlo aj severným smerom – vznikli tu nové obytné súbory a v severozápadnej časti obce aj priemyselný areál (ÚP Vráble Zadanie, 2010, s.7).

2.1 HISTÓRIA MESTA

Najstaršie dôkazy o osídlení Vrábel' pochádzajú z obdobia neolitu (6000 - 2000 pred Kristom). Dôkazom toho sú objavené vykopávky v lokalite Zemný hrad (Fidvár). Hrad Fidvár mal štyri nárožné bašty a na nádvorí kamennú vežu, z ktorej sa odovzdávali signály na nitriansky a gýmešský hrad počas tureckých nájazdov.

Prvá písomná zmienka o Vrábl'och (Verebel) je z roku 1265.

Trhy sa tu konali už v roku 1294 a od začiatku 15. storočia až do roku 1848 boli Vráble sídlom stolice predialistov ostrihomského arcibiskupstva. V 17. storočí vznikajú cechy mlynárov, mäsiarov, čižmárov a kožušníkov. Kostol s farou sú písomne doložené v roku 1359. Vo Vrábl'och bola najstaršia poštová stanica v Tekovskej župe. V rokoch 1787 - 1848 ešte v období pred revolúciou bolo v meste sídlo sol'ného úradu a skladu, z ktorého sa pravidelne zásobovala sol'ou väčšia časť Tekovskej, Nitrianskej a Novohradskej župy. Mesto si udržalo svoj poľnohospodársky charakter i na prelome 19. a 20. storočia. Octáreň tu pracovala od roku 1872.

Hospodársky a ekonomický rozvoj sa prejavil i v architektúre mesta. Koncom 18. storočia bol postavený neskorobarokový kaštieľ (teraz farský úrad). Za finančnej pomoci arcibiskupa Alexandra Rudnaia bol roku 1821 postavený Stoličný dom. V centre mesta, po oboch stranách Hlavnej ulice, vznikla na prelome 19. - 20. storočia súvislá zástavba meštianskych domov, ktoré majú časť svojich

priestorov určenú na obchodnú a podnikateľskú činnosť. Z umelecko - historického hľadiska sú zaujímavé budovy bývalej octárne, Ľudovej banky, Agrárnej banky, stoličného domu, bývalej meštianskej školy, okresného úradu a mnohé ďalšie.

Medzi významné kultúrne - historické pamiatky v meste patrí rímsko-katolícky kostol Preblahoslavenej Panny Márie. Je to neorománska trojlod'ová bazilika postavená v rokoch 1898 - 1901. Jeho výstavbu inicioval a finančne podporoval ostrihomský arcibiskup František Klaudius Vasari, autorom figurálnych nástenných malieb je nitriansky umelec Edmund Massáni. Obrazy na hlavnom a bočných oltároch maľoval Ján Vasari. V rokoch 1993 a 1994 sa uskutočnila kompletná obnova interiéru a vonkajšej architektúry tohoto pamiatkového objektu. Hovorievalo sa, že veža vrábeľského kostola sa odkláňa od svojej zvislej osi o 150 centimetrov, čo ju radí na druhé miesto na Slovensku - najnovšie merania však dokázali opak: patrí k jedným z najrovnejších! Pred kostolom sa nachádza kalvária. Kostolné námestie patrí medzi najstaršie zastavané územie v meste Vrábľa.

Za zmienku stojí aj klasicistická kaplnka zasvätená sv. Urbanovi - patrónovi a ochrancovi vinohradov postavená vo vinohradoch v roku 1813 a kaplnka, v ktorej sú pochovaní členovia rodiny Néčei. V roku 1910 ju dal postaviť vrábeľský poštmajster Jozef Néčei, významný zberateľ umeleckých predmetov a starožitností. Jeho bohatá zbierka bola základom pre vznik Tekovského múzea v Leviciach .

Oblasť Vrábľa je známa aj pestovaním vinica. Vrábeľské víno má neodolateľnú vôňu, skvelú farbu a chuť, ktorou ohromí nejedného návštevníka nášho mesta. Má výbornú kvalitu, už v minulých storočiach bolo žiadaným tovarom na jarmokoch, veď ho predávali až do Budapešti. V roku 1946 vznikla súkromná spoločnosť, ktorá sa zaoberala výkupom hrozna a vo svojom areáli začala budovať rozsiahle pivničné priestory. Od roku 1971 Vinárske závody Bratislava v prevádzkárni Vrábľa pripravovali vína obľúbených značiek ako Venušino čaro, Rizling vlašský, Vrábeľský Sauvignon, Müller Thurgau a ďalšie. Vrábeľské víno sa podávalo napríklad pri inaugurácii prezidenta Slovenskej republiky, kde bolo prítomných niekoľko prezidentov strednej Európy a ďalších významných osobností kultúrneho, politického a spoločenského života.

Po vzniku Československej republiky sa Vrábľa stali okresným mestom (a boli ním až do roku 1960). Po vzniku Slovenskej republiky sa Vrábľa dostali na územie, ktoré zabralo Maďarsko. Po II. svetovej vojne sa vybudovali priemyselné podniky ako TESLA, AUTOBRZDY. Od 1. januára 1975 boli k mestu pričlenené obce Dyčka a Horný Ohaj. V sedemdesiatych rokoch sa začala rozvíjať bytová výstavba a vznikli tiež sídliská Kaška, Lúky a Žitava. Po roku 1989 začali v meste pribúdať podniky so zahraničnou účasťou, ktoré zamestnávajú väčšinu obyvateľov (<http://www.vrable.sk/historia.phtml?id5=18615>, 10.9.2014).

Vymedzenie územia

Kataster mesta Vrábľa leží na strednom Požitaví 48°14' severnej zemepisnej šírky a 18°18' východnej zemepisnej dĺžky v nadmorskej výške od 140 do 240 m n. m., pričom stred mesta leží vo výške 142 m n. m. Záujmové územie, katastrálne územie obce Vrábľa s časťami Dyčka a Horný Ohaj, je ohraničené socio-ekonomickou hranicou katastrálneho územia obcí. Správne patrí do Nitrianskeho kraja a zaberá východnú časť okresu Nitra. Nitra je vzdialená 20 km severozápadným smerom. V rovnakej vzdialenosti na sever sú Zlaté Moravce a na východ Levice. Rozloha územia je 38,44 km². (MUSES Vrábľa, 2008, s.10). Z toho : katastrálne územie mestskej časti Horný Ohaj – rozloha : 801,14 ha - z toho : zastavané územie obce 53,22 ha, katastrálne územie mestskej časti Dyčka – rozloha : 761,61 ha - z toho : zastavané územie obce 41,40 ha, katastrálne územie mesta Vrábľa – rozloha : 2266,16 ha - z toho : zastavané územie obce 307,49 ha. Riešené územie hraničí s katastrálnymi územiami obcí Čifáre, Tajná, Nová ves nad Žitavou, Klasov, Paňa, Lúčnica nad Žitavou a Melek. Celková výmera katastrálneho územia predstavuje cca 3 828,91 ha, z toho je celková výmera zastavané územie obce 402,11 ha (ÚP Vrábľa Zadanie, 2010, s.4).

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Podľa geomorfologického členenia (MAZÚR, LUKNIŠ, 1986) možno územie zaradiť do oblasti Podunajskej nížiny, celku Podunajskej pahorkatiny. Východná, mierne zvlnená časť je súčasťou podcelku Hronská pahorkatina, stredom územia prechádza Žitavská niva, západné svahy tvorí

Bešianska pahorkatina, ktorá je časťou podcelku Žitavská pahorkatina. Na modelovanie georeliéfu v minulosti pôsobila činnosť vetra (Hronská a Žitavská pahorkatina) a vodné toky Žitava, Širočina a Telinský a Kováčovský potok. Rovina pozdĺž rieky Žitavy v šírke 1000 až 1500 m prechádza postupne do pahorkatiny. Prítoky Žitavy vytvárajú menšie konkávne formy. Celkový ráz územia je mierne zvlnený, maximálna výška dosahuje 239 m n. m., v najnižšie položených miestach dosahuje nadmorská výška 138 m n. m. Celkové prevýšenie v rámci sledovaného územia je 101 m. Sklonitosť územia je jednou z najdôležitejších charakteristík reliéfu. Ovpľyňuje dynamiku materiálu po svahu, dostupnosť terénu a tým limituje spôsob využívania zeme. V predmetnom území sú zastúpené 4 kategórie sklonitosti (MUSES Vrábľa, 2008, s.10).

Kategórie sklonitosti			
sklon v °	rozloha	podiel v %	
0-3	3056,17	79,80	
3-7	701,53	18,32	
7-12	70,58	1,84	
12-25	1,49	0,04	

Zdroj: MUSES Vrábľa, 2008, s.10

Hlavné typy reliéfu v území sú viazané najmä na geologické jednotky. Rozlíšiť je možno dva hlavné typy reliéfu – akumulčný až akumulčno-erózný reliéf viazaný na substrát fluvialného pôvodu a eróznou-akumulčný až eróznou-denudačný reliéf viazaný na eolické spraše a neogénne sedimenty a ich delúviá. V území sme vymedzili nasledovné typy reliéfu:

- akumulčná fluvialná rovina so sklonitosťou do 0,5° – vyskytuje sa na nive Žitavy a jej prítokov (Širočina, Host'ovský potok), zaberá väčšinu plochy posudzovaného územia
- akumulčno-eróznou zvlnená rovina viazaná na nízku terasu Žitavy v oblasti Vrábiel so sklonitosťou 1-2°, miestami do 3°
- mierne úpätne svahy a plošiny pahorkatiny (sklonitosť 1-3°) – prevládajú v jv. časti územia medzi Vráblami a Horným Ohajom, ide o riečne terasy Žitavy prekryté sprašoidnými sedimentmi
- stredne strmé svahy pahorkatiny (sklonitosť 3-5°) – vyskytujú sa v oblasti viníc na jz. územia a na svahoch v okolí VN Vrábľa
- strmšie svahy pahorkatiny (5-10°) – tvoria najstrmšie časti svahov v oblasti Vinice – Pivnice a VN Vrábľa (ÚPN Vrábľa, 2010, s.5).

Geologické pomery

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú kvartérne a neogénne sedimenty, vzniklé fluvialne a eolicky. Fluvialnou činnosťou je tvorená Žitavská niva a brehy jej prítokov. Podložie tu tvoria ílovité až piesčité hliny holocénu, v menšej miere piesčité až ílovité hliny pleistocénu. Na fluvialne sedimenty Žitavskej nivy nadväzujú eolicko-deluvialne a eolické spraše Hronskej a Žitavskej pahorkatiny. Neogénne piesky, prachy a piesčité íle a tiež pleistocénne piesčité a ílovité hliny a piesky možno nájsť prevažne vo západnej časti územia (Žitavská pahorkatina) ale miestami ich nájdeme aj vo východnej časti (Hronská pahorkatina). V menšej miere sú zastúpené deluvialno-fluvialne sedimenty pleistocénu (piesčité až ílovité hliny a piesky južne od vodnej nádrže), íly, piesky a pieskovce neogénu a štrky pleistocénu (HARČAR, PRIECHODSKÁ, 1988). Petrograficky sú sedimenty zastúpené kremeňom, pyroxenickými andezitmi a menej úlomkami kryštálických hornín. Vyskytujú sa i valúny o veľkosti 1 – 6 cm. Na štrkopieskoch sa vyskytujú zreteľné povlaky mangánu a oxidu železitého. Ide tu o pliocénny jazerný sediment, pochádzajúci z neovulkanického pohoria Hronského Inovca. Pleistocénne sedimenty sú zastúpené sprašami, na ktorých sa vyvinuli genetické pôdne typy – hnedozeme. Spraše sú silne vápenaté, obsahujú zrnká kremeňa, živca, kalcitu v podobe práškov, mycélií a povlakov (MUSES Vrábľa, 2008, s.11-12).

Neogén Žitavskej pahorkatiny tvoria sedimenty veku stredný bádén-pliocén. Najstarší stupeň bol vytvorený transgresiou morských sedimentov do celej Podunajskej nížiny a zodpovedá mu špačinské súvrstvie, ktoré obsahuje značný podiel vulkanického materiálu. Súvrstvie vrchného bádénu zastúpené vápnitými ílmi, slienitými ílmi, pieskami, zlepenkami a tufitmi až tufitickými pieskovcami, charakteristické je striedanie pelitov a psamitov. Sedimenty sarmatu sú plošne málo rozšírené, na celom území pahorkatiny bol zistený až panón – ivánske súvrstvie s hrúbkou až do 930 m. V SZ časti Žitavskej pahorkatiny, v ktorej leží aj záujmové územie bol vrchný panón overený uhoľným prieskumom v hĺbkach 70 – 80 m (íly, piesčité íly, piesky). Pontské sedimenty patria beladickému

súvrstviu, ktoré je charakterizované uhoľnými vrstvami a výskytom lignitu. Nachádzajú sa na celom území a k povrchu vystupujú Z od V a JV a v nesúvislom pruhu J. Hrúbka týchto sedimentov dosahuje 30 – 500 m, na okrajoch pahorkatiny prevláda sladkovodný vývoj (rýchle striedanie vápnitých ílov, uhoľných ílov s vložkami lignitu a vápnitých siltovcov, smerom do stredu je vývoj polobrakický. V nadloží sa nachádzajú sedimenty pliocénu - volkovské súvrstvie (dák) a kolárovske vrstvy (roman). Volkovské súvrstvie je dokumentované na celom území Žitavskej pahorkatiny pod kvartérnym pokryvom. V limnickom alebo fluviálnolimnickom prostredí sedimentovali pestré íly, piesčité a prachovité íly, piesky, štrky, rozpadavé pieskovce. Hrúbka týchto vrstiev sa pohybuje v rozpätí 22 – 650 m, pričom v S časti pahorkatiny prevláda piesčitejší vývoj, v južnej časti vápnito-ílovitý panvový vývoj. Územie pahorkatiny je súčasťou podunajskej neogénnej panvy, jej SV výbežku Žitavského zálivu v pokračovaní komjatickej depresie. Staršie sedimenty výplne sú porušené zlomami karpatského smeru (SV-JZ), ktoré vytvárajú výraznú blokovú stavbu najmä voči sedimentom bádenu so skokmi až 1000 m, v panóne a mladších sedimentoch vyznievajú. Často sú sprevádzané menšími protiklonnými zlomami, ktoré vznikli v dôsledku vyrovnávacích pohybov nerovnovážnych krýh. Na SZ a Z komjatickej depresie prebiehajú mojmirovské zlomy, na JV šurianske zlomy. Záujmové územie patrí do mojmirovského poruchového systému, ktorého zlomy sa rozvetvujú, vzájomne sa na seba napájajú alebo priebežne vyznievajú.

Na území Žitavskej pahorkatiny sú podľa genézy zastúpené fluviálne, eolické, eolickodeluviálne, deluviálne a deluviálno-fluviálne sedimenty. Fluviálne (riečne) sedimenty sú viazané na údolia povrchových tokov (Nitra, Žitava). Vytvárajú akumulácie terasových stupňov a výplň dnových častí údolí. Do stredného pleistocénu patria zvyšky terasových uloženín v údolí Žitavy s výškou povrchu 10-15 m a s postupným poklesom až na 1,0 m, ktoré sú tvorené štrkami, pieskami a ílovito-piesčitými hlinami s hrúbkou 3 - 8 m. Do vyššieho pleistocénu (würm) patria nízke terasové stupne Žitavy s výškou povrchu 3 - 5 m s hrúbkou 5 - 7 m, južnejšie 7 - 8 m a nízke terasy na ľavej strane údolnej nivy Nitry, ktoré sú prevažne prekryté sprašami a riečnymi pieskami. Povrch údolnej nivy je tvorený náplavovými hlinami charakteru piesčitých až ílovitých hĺn. Konzistencia zemín je vďaka vysokej hladine podzemných vôd prevažne mäkká. Hrúbka súdržných sedimentov dosahuje 2-5 m. Najmladšie fluviálne sedimenty (holocén) sú súvislo zachované v dnových častiach Nitry, Žitavy a ich väčších prítokov. Zastúpené sú štrkami, piesčitými štrkami, pieskami a hlinami. Hrúbka náplavov Nitry a Žitavy dosahuje v priemere 6 - 10 m a hrúbka pokryvných hĺn a pieskov 1 - 3 m. Výplň opustených starých ramien Nitry je tvorená ílovitými sedimentmi mäkkej konzistencie s obsahom organických látok. Vo väčšine autochtónnych potokov na Žitavskej pahorkatine sú holocénne akumulácie tvorené hlinami a hlinitými pieskami malých hrúbok (do 3,0 m). V S častiach na okrajoch pohorí sú v údolných nivách zastúpené zahlinené štrky. Eolické sedimenty - sú to sedimenty, ktoré vznikli prevažne sedimentáciou prachovitých častíc za spolupôsobenia vetra a ich následným preplavením. Vytvárajú takmer súvislú pokrývku Žitavskej pahorkatiny a ich hrúbka dosahuje 1 - 20 m. Zastúpené sú hlavne sprašami, ktoré sú masívne, makropórovité s vertikálnou odlučnosťou, s výrazným podielom prachovitej frakcie (s prevládajúcim zrnitostným zložením od 0,005 do 0,063 mm), vápnité a spravidla presadavé. Vek sprašovitého pokryvu je prevažne stredný až vrchný pleistocén (würm). V oblasti Žitavskej pahorkatiny dosahujú mocnosti 2-3 m. Pod sprašami vystupujú sprašové hliny, ktoré vznikli nielen eolickou cestou, ale aj splachmi. Sú podobného zrnitostného zloženia ako spraše, v dôsledku zmeny štruktúry však nie sú presadavé. Preplavením spraší vznikli na okrajoch svahov eolicko-deluviálne sprašové hliny. Lemujú najmä východný okraj Žitavskej pahorkatiny, J od Zlatých Moraviec a dolné úseky pravostranných prítokov rieky Žitava. Menšie plošné rozšírenie majú v Z a strednej časti pahorkatiny v horných úsekoch autochtónnych potokov. Ide o sedimenty na strmších svahoch a na dnách úvalín, kde v dôsledku svahových procesov došlo k soliflukcii až splachu spraší i ostatných sedimentov a k ich vzájomnému premiešaniu (spraše, íly, piesky, sprašové hliny). Sú to prechodné sedimenty medzi sprašami a delúviami. Deluviálne sedimenty patria po sprašiach k plošne najrozšírenejším kvartérnym sedimentom. Tvoria nesúvislý a veľmi nerovnomerne hrubý pokryv svahov pahorkatiny, pokrývajú predovšetkým južné svahy Zobora. Na povrch vystupujú prevažne v S časti Žitavskej pahorkatiny, v J časti sú prekryté sprašami. Ide predovšetkým o ílovito-piesčité hliny s rôznym obsahom úlomkov. Konzistencia hĺn je prevažne tuhá. Obsah a veľkosť úlomkov v týchto sedimentoch výrazne kolíše. Úlomky sú ostrohranné, nehomogénne, nevytriedené o veľkosti priemerne 50-100 mm, ojedinele až do 250 mm. Obsah úlomkov môže byť až do 50 % a vtedy sedimenty nadobúdajú charakter hlinito-kamenitej až balvano-kamenito-hlinitej sute. Predstavujú produkt zvetrania skalného podložia, ktorý zostáva na mieste, prípadne je premiestnený iba na krátku vzdialenosť. Podľa prieskumných prác má

prevažne charakter zahlineného hrubozrnného granitového piesku, stredne uľahlého (Správa o hodnotení, č. C, 2014, s.40-42).

Seizmicita územia

Seizmicita územia patrí medzi endogénne geodynamické procesy. Podľa normy STN 73 0036 „Seizmické zaťaženie stavieb“ leží záujmové územie v oblasti s možnosťou výskytu zemetrasení o sile 6-7° podľa stupnice makroseizmickej intenzity MSK-64 pre 90% pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov. Izoisty o intenzite 6° prebiehajú v smere približne SZ-JV vo vzdialenosti cca 15 km S a J od predmetného územia. Pri bežných stavbách nie je potrebné uvažovať s účinkami zemetrasenia (Správa o hodnotení, č. C, 2014, s.40-42).

Nerastné suroviny

V katastrálnom, resp. posudzovanom území Vrábľe, Dyčky a Horného Ohaja a jeho bezprostrednom okolí sa podľa Hlavného banského úradu nenachádzajú žiadne evidované ani využívané ložiská nerastných surovín. V minulosti sa v okolí mesta ťažili štrky (terasa Žitavy pri Hornom Ohaji) a piesky. V širšom okolí mesta v rámci Žitavskej pahorkatiny sa nachádza viacej evidovaných lokalít stavebných surovín (neogénne piesky, tehliarske hliny – spraše), žiadna z nich však nemá stanovenú legislatívnu ochranu (chránené ložiskové územie, resp. dobývací priestor). Do termínu 8.2. 2009 zasahovalo do katastrálneho územia Vrábľe „Prieskumné územie – Nitra-ropa a horľavý zemný plyn (určené pre Dunaj Hydrocarbons, s.r.o. Bratislava)“. Nie je informácia o ďalšom využívaní Prieskumného územia po uplynutí lehoty. V danom území nie je predpoklad ďalšieho rozvoja (ÚP Vrábľe, 2010, s.11).

Geotermálna energia

Z geopotenciálov je v oblasti Vrábľe perspektívne možné využívanie geotermálnej energie - Vrábľe patria do perspektívnej oblasti využívania geotermálnej energie, tzv. *komjatickej depresie*. Na južnom okraji Horného Ohaja je zriadený geotermálny vrt (hlbka vrtu cca 400 m, teplota vody 22 °C), ktorý je v súčasnosti nevyužívaný (v ÚPN mesta je plánované jeho využitie na rekreačné účely – vybudovanie kúpaliska). Druhý vrt (občasne využívaný na úžitkovú vodu) je vybudovaný pri ceste k PD v Hornom Ohaji (ÚP Vrábľe, 2010, s.6).

Pôdne pomery

Podľa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek zaberá prevažnú časť územia zaberá pôdny druh stredne ťažkých pôd. Popri tokoch sú to ťažké, miestami veľmi ťažké pôdy, na malej ploche sú zastúpené aj ľahké pôdy. Na celom území sa nachádzajú hlboké pôdy, väčšinou bez skeletu. V severnej a východnej časti územia sú pôdy na svahoch ohrozené vodnou eróziou. Na území sa vyskytujú nasledovné pôdny typy:

Čiernice - Čiernice patria do skupiny pôd molických, ktoré sú charakteristické procesom intenzívneho hromadenia a premeny organických látok (humifikácie zvyškov) hlavne stepnej a lužnej vegetácie. Vyskytujú sa prevažne v širokých nivách riek, kde záplavy minimálne ovplyvňujú vývoj pôdneho pokryvu. Vyhovujú širokému sortimentu rastlín. V riešenom území sa tvorili zo starých karbonátových fluvialných sedimentov, z karbonátových a nekarbonátových aluviálnych sedimentov. Čiernice kultúzemné, černoziemné, modálne, glejové, sporadicky slanové a slaniskové, so sprievodnými glejmi, slaniskami, slancami a organozemami.

Čiernica zaberajúca južnú časť a charakter pásového zastúpenia má aj pozdĺž Telinského potoka a potoku Širočina. Čiernica je pôdou hlbokou a je mierne alebo slabo skeletovitá (MUSES Vrábľe, 2008, s.15). Území sa vyskytuje malá plocha čiernic južne od Horného Ohaja (9,2 ha - 1,9 % poľnohospodársky využívaného územia). Ide o PEJ 020.01 (ÚP Vrábľe Zadanie, 2010, s.21).

Hnedozeme patria do skupiny ilimerických pôd, ktoré sa vyznačujú prítomnosťou luvického diagnostického B-horizontu. Tento vzniká translokáciou koloidných častíc a ich akumuláciou v nižších častiach profilu v podmienkach premyvneho, alebo sezónne premyvneho typu vodného režimu. Sú jedným z najviac využívaných pôd v poľnohospodárskej výrobe. Sú úrodné a vyhovujú širšiemu sortimentu rastlín. V riešenom území sa tvorili na spraši, na sprašových a polygénnych hlinách.

Spolu s černozemou zaberajú najväčšiu časť poľnohospodársky využívaného územia. V kombinácii s regozemou je substrátom pre viničnú oblasť v severnej časti územia. Taktiež v katastri môže nájsť aj silne skeletovitú plytkú pôdu hnedozemno – regozemného zloženia, ktorá sa vyskytuje pod skládkou tuhého komunálneho odpadu „Židová“ (MUSES Vrábľe, 2008, s.16). Hnedozeme sú v území druhým najrozšírenejším pôdnym typom v území. Vyskytujú sa ako dva subtypy – modálna a luvizemná, a to v pahorkatinnom území západne od nivy Žitavy. Spolu zaberajú cca 119,4 ha, čo predstavuje 25,0 % plochy poľnohospodársky využívaného územia. Patria sem PEJ 044.01, 144.01, 146.01 a 146.02 (ÚP Vrábľe Zadanie, 2010, s.21).

Fluvizeme - predstavujú mladé dvojhorizontové A-C pôdy vznikajúce procesom akumulácie humusu na riečnych sedimentoch, ktorých vývoj je rušený záplavami. Sú to pôdy s ochrickým A horizontom, prevažne hlinitej textúry (fácia povodňových hĺn) s nízkym obsahom humusu, ktorý v prirodzených podmienkach prechádza cez prechodný A/C horizont do pôdotvorného substrátu

(C horizontu). Ten je v dôsledku periodických povodňových akumulácií často zvrstvený. Má len slabé znaky glejovatenia v dôsledku kolísania hladiny podzemnej vody (hrdzavé škvrny - oxidačno-redukčné prostredie). Ich množstvo narastá s hĺbkou. Od 1 m sa začína objavovať redukčný G horizont, t.j. horizont s prevahou redukčných znakov glejovatenia (sivá, modrosivá farba) (Turánová a kol. 2014). Fluvizem je veľmi zastúpeným pôdnym typom. Jej vznik podmienili hydrologické pomery územia a najmä tok rieky Žitavy, v ktorej okolí sa aj s najväčším zastúpením nachádza. Pred reguláciou dochádzalo na tomto území k výrazným a k pravidelným záplavám, čím vzniklo vhodné prostredie pre vznik zamokrených lúk (MUSES Vrábľa, 2008, s.16). V území sa vyskytuje len subtyp fluvizem glejová, a to ílovito-hlinitá až ílovitá. Zaberá spolu 259,0 ha na veľkých plochách nivy a nízkej terasy Žitavy a nív jej prítokov. Je najrozšírenejším pôdnym typom v území (zaberá 54,3 % poľnohospodársky využívaného územia). Patria sem PEJ 012.01, 013.01 a 112.01 (ÚP Vrábľa Zadanie, 2010, s.21).

Černozeme patria do skupiny pôd molických. Nachádzajú sa v najsuchších a najteplejších oblastiach nížin Slovenska. Sú to úrodné pôdy. Ich limitujúcim faktorom je dostatok vody prístupnej pre rastliny. V riešenom území sa tvorili zo spraší a sprašových hĺn, zo starých karbonátových fluvialných sedimentov, z neogénnych ílov. Černozem vznikala na sprašiach a na premiestnených sprašiach východne od intravilánu a je tiež veľmi dôležitou pôdou pre poľnohospodárstvo v tejto oblasti. Černozeme sú v území pomerne málo rozšírené, a to medzi intravilánmi Vrábľa a Horného Ohaja na ploche 38,2 ha (zaberajú 8,0 % poľnohospodársky využívaného územia). Patria sem PEJ 039.02, 039.03 (ÚP Vrábľa Zadanie, 2010, s.21).

Regozeme patria do skupiny pôd iniciálnych, ktoré sú v začiatčom štádiu svojho vývoja. Na pôdach nie je súvislý porast, preto obsahujú malé množstvo organických látok. Tieto sú narušané rôznymi faktormi, najmä eróziou. Sú menej úrodné. Vhodnou plodinou pre pestovanie na nich je raž a menej náročné krmné plodiny. V riešenom území sú tvorené z nekarbonátových viatych a preplavených pieskov. Regozem má základ taktiež ako černozem na sprašiach ale aj na pieskoch prípadne íloch. Z najväčšej časti zaberá západnú časť sledovaného územia (MUSES Vrábľa, 2008, s.16).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v meste Vrábľa od roku 2003.

Výmera územia v ha.	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celk. výmera úz. mesta	3831	3831	3831	3831	3831	3831	3831	3831	3831	3831	3831
Poľnohosp. pôda - spolu	3299	3298	3297	3297	3292	3288	3283	3282	3280	3280	3278
- orná pôda	2836	2889	2889	2889	2881	2878	2875	2874	2872	2871	2870
- vinica	122	122	122	122	123	123	123	123	123	122	122
- záhrada	103	103	103	103	102	102	102	102	102	102	102
- ovocný sad	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
- trvalý trávny porast	232	179	178	178	180	180	178	178	180	180	180
Nepoľnoh. pôda - spolu	533	533	535	535	540	543	548	550	551	552	553
- lesný pozemok	30	30	30	30	30	30	30	31	31	31	31
- vodná plocha	104	104	104	104	103	103	103	103	103	103	103
- zast. plocha a nádv.	335	336	337	338	338	340	343	345	345	347	349
- ostatná plocha	64	64	64	63	68	69	72	71	72	70	70

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

K pozitívnej zmene došlo hlavne v prípade zastavaných plôch a ornej pôdy. K najväčším negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade poľnohospodárskej pôdy – trvalé trávnaté porasty. K miernemu nárastu došlo v prípade ostatných plôch. Do roku 2013 stúpila výmera na 70 ha. Rozsah nepoľnohospodárskej pôdy pomaly narastá. Zastavané plochy a nádvoria sa rozšírili o 4,17 %. Rozsah ostatných plôch sa zvýšil o 9,3 %.

V území sa nachádza 7 z 13 typologicko-produkčných kategórii. kategórii najproduktnejších orných pôd je 572,27 ha poľnohospodárskej pôdy, čo predstavuje 16,97 % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. Do kategórie vysoko produkčných orných pôd spadá 1943,82 ha (57,63 %). Uvedená kategória je v rámci hodnotenia najrozšírenejšou v riešenom území. Kategória veľmi produkčných orných pôd je zastúpená 264,90 ha (7,85 %). Kategória produkčných orných pôd predstavuje 508,11 ha (15,06 %), kategória stredne produkčných orných pôd 47,11 ha (1,40 %). Do kategórie málo produkčných polí a produkčných trávnych porastov je v území zastúpená najmenej, zaberá 12,80 ha (0,38 %) a kategória produkčných trávnych porastov 23,99 ha (0,71 %). Najproduktnejšie pôdy sa nachádzajú východne od mestskej časti Dyčka, južne od mesta Vrábľa a severne od mesta pri vodnej nádrži (MUSES Vrábľa, 2008, s.41).

Pôdne druhy

Najzastúpanejším pôdnym druhom podľa (VÚPOP, 2002) na území sú stredne ťažké pôdy, ktoré sa vyskytujú na veľkej časti katastrálneho územia najmä v oblasti Žitavskej a Bešianskej pahorkatiny (časť Hronskej pahorkatiny). Zvyčajne bez skeletu, v menšom zastúpení sa vyskytujú aj mierne

skeletnaté prípadne silne skeletnaté. Ide o hlbokú úrodnú pôdu s dostatočným množstvom humusu. Popri tokoch sú to ťažké, a severne od intravilánu Horného Ohaja, aj veľmi ťažké pôdy, zvyčajne však bez skeletu a taktiež s hlbokým humusovým horizontom. Na malej ploche (medzi mestskou časťou Dyčka a riekou Žitava a tiež južne od potoka Širočina) sa vyskytujú ľahké pôdy, bezskeletnaté hlboké pôdy (MUSES Vráble, 2008, s.16).

Hydrologické pomery

Na hydrologické pomery územia okrem zrážok vplývajú aj ďalšie klimatické činitele (chod teplôt, veterné pomery, vlhkosť vzduchu a pod.). Územie patrí do povodia rieky Žitava, podľa typov režimu odtoku (Šimo, Zaťko, 2002). Možno ho zaradiť do vrchovinovo-nížinnej oblasti dažďovo-snehového typu. Z ľavej strany sa vlievajú Širočina, Telinský a Kováčovský potok, z pravej strany výpustný kanál z vodnej nádrže. Pôvodná sieť tokov a aj vlastné hydrologické pomery boli značne pozmenené vodohospodárskymi úpravami na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov minulého storočia. Korytá tokov boli narovnané, z bokov obohnané násypmi. Okolité meandre a mokrade boli vysušené. Výnimkou je neregulovaný úsek rieky Žitava severne od Horného Ohaja, kde bolo koryto iba prehĺbené a tak si zachovalo svoj pôvodný tvar. Najvyššie vodné stavy a prietoky sa vyskytujú v marci, najnižšie v septembri. Výskyt minimálnych prietokov sa viaže na mesiace so zníženým množstvom atmosférických zrážok, ešte s vysokými teplotami vzduchu a s nimi spojeným primeraným výparom. Maximálne povodňové prietoky bývajú prevažne na jar a súvisia s topením sa snehu, najmä keď sa kombinuje s výdatnými dažďovými zrážkami. Pokles prietokov v zime je málo výrazný. Jediná stála vodná plocha je vodná nádrž Vráble nachádzajúca sa v severovýchodnej časti územia. Ide o viacúčelovú umelú vodnú nádrž, ktorá vznikla prehradením údolia Host'ovského a Babindolského potoka (1965-1967). Plocha nádrže je 36, 25 ha, objem 599 575 m³ akumulovanej vody. Podľa teplotného režimu sa nádrž zaraďuje do kategórie chladnej. Voda v zimnom období klesá pod bod mrazu a hladina zamŕza. Vodná nádrž je zanášaná pôdnymi čiastočkami z okolitých poľnohospodárskych pôd, problémom je aj eutrofizácia. Vodná nádrž má retenčnú funkciu, je využívaná pre chov rýb. Pre vysoký stupeň trofie, prítomnosť rias a siníc, biologický zákal, obsah fenolov nie je vhodná pre kúpanie. Významná je pre letnú rekreáciu – rybolov. VN Vráble je revírom SRZ.

Vodohospodársky významné vodné toky sú Telinský potok, Širočina, Žitava. Celé územie je vlahovo deficitné, s nízkymi hodnotami odtokového koeficientu a špecifického odtoku z územia (1-5 l.s-1.km-2). Z vodných tokov územia je hydrologicky sledovaná Žitava, na ktorej sa prietokové charakteristiky sledujú v profile Vieska nad Žitavou. Prietokové charakteristiky sú uvedené v tab. č.3. V období 1996-2000 bol najväčší nameraný prietok 29,96 m³.s-1, naopak najnižší prietok bol 0,26 m³.s-1. Q100 (storočná voda) je 80,0 m³.s-1, malý prietok Q(355) je 0,185 m³.s-1 (ÚPO Vráble, 2010, s.9).

Podzemné vody

Hydrogeologické pomery na danom území sú pomerne zložité, nakoľko sú ovplyvňované dynamickosťou rieky Žitavy. Podzemné vody sú viazané na štrky a piesky nív potokov a rieky. V týchto miestach sú aj ich najbohatšie zásoby. Hladina podzemnej vody v oblasti má od 80-tych rokov klesajúcu tendenciu. Najväčší negatívny vplyv na kvalitu povrchových i podzemných vôd má poľnohospodárstvo. Územím prechádza hranica artézskych oblastí s výdatnosťou na jednu studňu nad 2,0l.s-1. Perspektívne je využívanie geotermálnej energie. V Hornom Ohaji sa nachádzajú 2 vrty (teplota vody okolo 22°C), z ktorých je jeden čiastočne využívaný. Do katastra nezasahuje pásмо vodohospodársky chráneného územia.

Mesto Vráble sa nachádza v rajóne NQ 073 „Neogén Žitavskej pahorkatiny“, ktorého východnú hranicu tvoria náplavy rieky Žitava vyčlenené ako čiastkový rajón. Sedimenty tejto oblasti majú pomerne rovnomerné, málo významné zvodnenie, čím sa výrazne odlišujú od ostatných okolitých celkov. Podzemné vody neogénnych sedimentov sú artézskeho charakteru, prúdia a akumulujú sa v pôrovom prostredí priepustných sedimentov. Kolektormi sú piesky, ílovité piesky, drobné štrky, v podhorskej oblasti Tribča až balvanité štrky. Zvodnené vrstvy sa vyznačujú pestrým granulometrickým zložením s premenlivým obsahom pelitických prímiesí, rozdielnou hrúbkou a plošným rozšírením. Pričnie i pozdĺžne zlomové línie vytvárajú kryhovú stavu pahorkatiny. Na tvorbe zásob podzemných vôd tohto hydrogeologického rajónu sa podieľajú hlavne prestupy vôd zo susedných hydrogeologických celkov. Kvartérny pokryv Žitavskej pahorkatiny je súvislý, tvoria ho sedimenty viacerých genetických typov (eolické, deluviálne, fluviálne a ich kombinácie) a sú vo všeobecnosti nízko priepustné a zvodnenie je veľmi malé resp. žiadne. Hydrogeologický charakter uvedených genetických typov sedimentov neumožňuje priamu infiltráciu zrážkových vôd do horninového prostredia, ide predovšetkým o spraše, hliny, piesčité a ílovité hliny, íly. Nízky stupeň zvodnenia charakterizovaný hodnotami koeficienta prietochnosti $T = <1.10^{-4}$ m².s-1 dosahujú kolektory v S cípe rajónu, v strednej a Z časti územia. Stredný stupeň zvodnenia s hodnotami koeficienta prietochnosti $T = 1.10^{-3} - 1.10^{-4}$ m².s-1 bol priradený SV, V a JV časti

územia. Z hľadiska získania významnejších zdrojov podzemnej vody a celkového vodohospodárskeho charakteru je tento hydrogeologický rajón málo priaznivý (Správa o hodnotení, č. C, 2014, s.55-56).

Klimatické pomery

Územie spadá do teplej klimatickej oblasti, okrsku teplého, suchého s miernou zimou a teplého, mierne suchého s miernou zimou (LAPIN A KOL., 2002). Priemerná ročná teplota je 9,5 °C a priemerná teplota za vegetačné obdobie je 16,6 °C. Záujmové územie sa vyznačuje dlhou vegetačnou dobou, ktorá je spôsobená skorým príchodom jari, neskorou jeseňou a miernou zimou. Najteplejší mesiac je júl s priemernou teplotou 20,0 °C a najchladnejší je január s priemernou teplotou -1,4 °C. Priemerná ročná suma zrážok za posledných 25 rokov je 552 mm, vo vegetačnom období (IV-IX) 311,8 mm. Najviac zrážok spadne v máji priemerne 63,6 mm, najmenej v marci (31,6 mm). Snehová pokrývka sa udrží priemerne 38 dní z rok. V skúmanom území prevláda severozápadné prúdenie vzduchu, najsilnejšie vetry fúkajú od severozápadu a východu. Najveternejšie mesiace sú február až apríl, najpokojnejšie august a september. Najvyššia priemerná vlhkosť vzduchu je v decembri a januári 88% a najnižšia je v apríli 64%. Percentuálne najvyššia vlhkosť vzduchu sa vyskytuje v zimnom období a najnižšie hodnoty sú typické pre letné mesiace. Na záujmovom území je priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu 75% (MUSES Vrábľe, 2008, s.12-13).

Zrážky

Priemerný ročný úhrn zrážok v širšom záujmovom území (sledované obdobie 1961 – 1990) sa pohybuje v rozmedzí 550 – 600 mm pri priemernom ročnom úhrne potenciálnej evapotranspirácie 650 – 750 mm. Priemerná hodnota klimatického ukazovateľa zavlaženia poukazuje na nedostatok zrážok v hodnote 150 – 200 mm.

Teplota

Na základe výsledkov pozorovaní z obdobia 1961 – 1990 priemerná ročná teplota vzduchu v oblasti aluviálnej nivy Nitry sa pohybuje v rozpätí 9–10 °C a v oblasti vyššie položenej Žitavskej pahorkatiny je priemer nižší 8–9 °C. Najteplejší mesiac je júl a najchladnejší január.

Veternosť

Veterné pomery sú dôležitou klimatickou charakteristikou, pretože značne ovplyvňujú priebeh meteorologických prvkov ako napríklad teplotu vzduchu, výpar, snehovú pokrývku, výskyt hmiel a iné. Z hľadiska výskytu hmiel (Miňdáš J., Škvarenina J., in Atlas krajiny SR, 2002) ide o oblasť nížin so zníženým výskytom hmiel (20 – 45 dní) a oblasť podhorských až horských svahových polôh so zníženým výskytom hmiel (20 – 50 dní). Z hľadiska hodnotenia sily vetra, v sledovanej oblasti sa tak v celoročnom, ako aj sezónnom hodnotení vyskytuje prevažne slabý vietor s priemernou rýchlosťou 2,4 m.s⁻¹ (Správa o hodnotení, č. C, 2014, s.45-52).

Vlhkosť a tlak

Vlhkostné a tlakové pomery - priemerná relatívna vlhkosť vzduchu je 72-76 %, pričom najväčšia je v zime (75 - 85 %), najmenšia v lete a na jar (65 - 70 %). Tlak vodných pár je najväčší v lete (14 - 16,5 hPa), najmenší v zime (4,5 - 6 hPa). Dlhodobý ročný priemer je 9-10 hPa. Sýtočný doplnok je rovnako najväčší v lete (7 - 10 hPa) a najmenší v zime (0,8 - 1,5 hPa), priemer je 3,9-4,3 hPa (údaje z klimatických staníc Tesárske Mlyňany a Nitra).

Oblačnosť a slnečný svit

Priemerná oblačnosť je v Nitre 58 %, pričom najmenšia je koncom leta (40 - 50 %) a najväčšia v koncom jesene a v zime (65 - 75 %). Slnko svieti priemerne 1800 - 1900 hodín za rok, čo znamená 40 - 45 % maximálne možného času (ÚPO Vrábľe, 2010, s.7).

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Podľa fytogeografického členenia Slovenska (FUTÁK, 1980) patrí územie do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermnej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina, ktorý zaberá celú nížinnú krajinu Podunajskej pahorkatiny a Podunajskej roviny. Príslušnosť územia do oblasti panónskej flóry sa prejavuje najmä výrazným zastúpením teplomilných druhov ponticko-panónskeho a submediteránneho pôvodu vo flóre tohto územia. Na sledovanom území sa vyskytuje bežná flóra pre túto panónsku oblasť a nevyskytujú sa tu žiadne mimoriadne významné lokality flóry, na ktorých by sa sústreďovali významné taxóny, či už vzácné, ohrozené alebo endemické druhy rastlín, prípadne ich spoločenstvá. Väčšina lokalít s "prírodnou vegetáciou" nesie silné stopy antropogénneho ovplyvnenia a nachádza sa tu mnoho druhov šíriacich sa práve vďaka činnosti človeka v prostredí. Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia (PLESNÍK IN: HRNČIAROVÁ ED., 2002) patrí územia katastra mesta Vrábľe do dubovej zóny, nížinnej podzóny, pahorkatinnej oblasti a okresov Žitavská pahorkatina, Žitavská niva a čiastočne do okresu Hronská pahorkatina (MUSES Vrábľe, 2008, s.17).

Reálna vegetácia

Reálna vegetácia sa od rekonštruovanej potenciálnej prirodzenej vegetácie v skúmanom území značne odlišuje, pretože vplyv človeka v minulosti i v súčasnosti je značný. Došlo najmä k odlesneniu, odvodneniu a zastavaniu územia. Pozornosť bola venovaná najmä poloprirodzenej a prirodzenej vegetácii, ktorá sa v danom území vyskytuje iba v malej miere a fragmentárne. Veľkokobkové polia a zastavané plochy osídľuje vegetácia značne ruderalizovaná a človekom silne narušená, ktorá pre ekologickú stabilitu územia nezohráva dôležitú úlohu. Z prirodzenej vegetácie sa v území fragmentárne vyskytujú najmä rôzne typy mokradňovej vegetácie, lesnej, krovitej a brehová vegetácia potokov, čiastočne rieky Žitavy a vodnej nádrže.

Nelesná vegetácia

Z nelesnej vegetácie sa v skúmanom území vyskytujú najmä brehovú porasty rieky, potokov, odvodňovacích kanálov a vodnej nádrže. Nápadnými sú trstinové porasty zväzu *Phragmites communis*. Sú to druhovo chudobné monodominantné porasty, v ktorých sa okrem dominantnej trste obyčajnej (*Phragmites australis*) vyskytujú ďalšie druhy s veľmi nízkou početnosťou, napr. pivoja plotná (*Calystegia sepium*), prhláva dvojdomá (*Urtica dioica*), alebo ľuľok sladkohorký (*Solanum dulcamara*). Tieto porasty dobre znášajú kolísanie vodnej hladiny a striedajú sa s porastami pálky širokolitej (*Typha latifolia*) alebo pálky úzkolitej (*Typha angustifolia*). Tieto porasty sú takisto monodominantné a fyziognomicky nápadné. Na brehoch potokov, kanálov a vodnej nádrže sa vyskytujú tiež ostricové porasty zväzu *Magnocaricion elatae* a *Phalaridion arundinaceae*. Sú to napr. spoločenstvá ostrice ostrej (*Carex acutiformis*), alebo spoločenstvá ostrice Buekovej (*Carex buekii*). V týchto spoločenstvách sa uplatňujú viaceré vlhkomilné druhy typické pre tieto stanovištia, napr. mäta vodná (*Mentha aquatica*), mäta dlholistá (*M. longifolia*), karpinec európsky (*Lycopus europaeus*), šíšiak vrúbkovaný (*Scutellaria galericulata*), vrbica vrbolistá (*Lythrum salicaria*), vrbovka chlpatá (*Epilobium hirsutum*), kosatec žltý (*Iris pseudacorus*), kostihoj lekársky (*Symphytum officinale*), čerkáč obyčajný (*Lysimachia vulgaris*), zo zriedkavejších druhov mlieč močiarny (*Sonchus palustris*), blšník červienkový (*Pulicaria dysenterica*), jastrabina lekárska (*Galega officinalis*). Brehové porasty zväzu *Oenanthion aquaticae* sú ovplyvňované vodou priamo, znášajú jej kolísanie počas roka a vyskytujú sa v niektorých kanáloch a zregulovaných potokoch (Širočina, Telinský potok). V týchto spoločenstvách sa vyskytujú druhy ako okrasa okolíkatá (*Butomus umbellatus*), veronika drchničková (*Veronica anagallis-aquatica*), ježohlav vzpriamený (*Sparganium erectum*), nezábudka močiarna (*Myosotis palustris*), kríčník krídlatý (*Scrophularia umbrosa*). Vodné spoločenstvá tried *Lemnetea* a *Potametea* sú zriedkavé a vyskytujú sa v mozaike s pobrežnými spoločenstvami. Predstavujú ich napr. porasty žaburinky menšej (*Lemna minor*) na hladine eutrofizovanej vody vodnej nádrže Vrábľa, alebo porasty červenavca kučeravého (*Potamogeton crispus*) v pomaly tečúcej vode potoka Širočina. Z ďalších typov nelesnej vegetácie sa vyskytujú lemové pobrežné spoločenstvá zväzu *Senecionion fluvialis*, ktoré sa vyskytujú v kontakte s krovitými vrbinami. Sú charakteristické výskytom lianovitých a popínavých rastlín, ako pivoja plotná (*Calystegia sepium*), chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*), druhy rodu kukučina (*Cuscuta*), alebo druhy ako nadutica bobuľnatá (*Cucubalus baccifer*), ibiš lekárske (*Althaea officinalis*) a tiež invázne neofyty, z ktorých sa v skúmanom území vyskytuje napr. astra novobelgická (*Aster novi-belgii*), štiav špenátový (*Rumex patientia*) a zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*). Z lúčnych porastov sa v malej miere vyskytujú iba zvyšky ovsíkových lúk zväzu *Arrhenatherion*. Tieto sa vyskytujú pozdĺž vodných tokov na suchších stanovištiach mimo priameho dosahu vody, v úzkych pásoch pozdĺž cestných komunikácií, ktoré sú pravidelne kosené. Okrem dominantného ovsíka obyčajného (*Arrhenatherum elatius*) sa vyskytujú aj mezofilné druhy ako paštrnák siaty (*Pastinaca sativa*), pakost lúčny (*Geranium pratense*), reznačka laločnatá (*Dactylis glomerata*), na suchších miestach aj kostrava žliabkatá (*Festuca rupicola*), repík lekárske (*Agrimonia eupatoria*), ojedinele aj vzácna tráva pýr hrebenitý (*Agropyron cristatum*) pri potoku Širočina (MUSES Vrábľa, 2008, s.17-20).

Živočíšstvo

Územie mesta Vrábľa a jeho okolia zaradíme do zóny stepí eurosibírskej podoblasti, provincie Panónskej panvy a Západopanónskej subprovincie. Z hľadiska vyčlenenia živočíšnych regiónov (ČEPELÁK, 1980) možno sledované územie zaradiť do panónskej oblasti, juhoslovenského obvodu, dunajského okrsku s pahorkatinovým podokrskom (MAŘAN, 1958, ČEPELÁK, 1980, BUCHAR, 1983). Pre faunu stepí sú charakteristické rôzne biotopy - stepi a lesostepi (lúčne), obhospodarované plochy (vinice, sady, agrocenózy), kultúrne lesy (agát a pod.), sídla. Charakterizujú ju teplomilné druhy. Okolo riek sa nachádzajú rozsiahle mokradňové ekosystémy, lužné lesy.

Vybrané skupiny živočíchov

Drobné zemné cicavce (Rodentia, Eulipotyphla) a ich ektoparazity (Siphonaptera) vybraných lokalít mesta Vrábľa Údaje o faune blch Žitavskej pahorkatiny možno nájsť v práci CYPRICH, KRUMPÁL (1988). Poznatky o drobných cicavcoch, ich sifonapterofaune ako aj bibliografiu Ponitria sumarizoval DUDICH (1993a,b,c). Výskum drobných zemných cicavcov prebiehal v rokoch 2008 na 5 lokalitách mesta Vrábľa (vodná nádrž Vrábľa, Telinský potok, potok Širočina, rieka Žitava pri Hornom Ohaji, ekoton medzi vinohradmi a agrocenózou) pomocou sklápacích pascí. Odchytené drobné cicavce boli teriologicko-parazitologicky vyšetrené. V príspevku analyzujeme materiál 41 blch získaných zo 156 exemplárov drobných cicavcov (tab. 5). Blchy sme zobrali z týchto hostiteľov: *Apodemus flavicollis* (Melchior, 1834), *Apodemus sylvaticus* (Linnaeus, 1758), *Apodemus uralensis* Kratochvíl et Rosický, 1952, *Myodes glareolus* (Schreber, 1780), *Microtus subterraneus* (de Sélys-Longchamps, 1836), *Microtus arvalis* (Pallas, 1779), *Sorex araneus* Linnaeus, 1758, *Sorex minutus* Linnaeus, 1766, *Crocodyrus leucodon* (Hermann, 1780). Priamym pozorovaním sme na vodnej nádrži zaznamenali ondatru pižmovú – *Ondatra zibethicus* (Linnaeus, 1766), chrčka poľného - *Cricetus cricetus* (Linnaeus, 1758) a Kminiak (1989) uvádza výskyt hryzca vodného - *Arvicola terrestris* (Linnaeus, 1758). Charakter výskytu jednotlivých druhov vtákov (DANKO A KOL., 2002) bol rozdelený do 4 kategórií: 1)

hniezdiče – N, 2) predpokladané hniezdiče – (N), 3) hospites – H, 4) migranti – M, 5) zimní hostia – Z . Druhy uvádzame v poradí podľa systému Voous (1973, 1977) a v slovenskom názvosloví podľa FERIANCA (1958). Kategórie ohrozenosti sú druhom priradené podľa eksozoologického zoznamu (KRIŠTÍN A KOL., 2001). Vo vybraných stanovištiach v k. ú. mesta Vrábľa sa vyskytuje spolu 144 druhov vtákov zaradených do nasledovných radov: Podicipediformes, Pelecaniformes, Ciconiiformes, Anseriformes, Accipitriformes, Falconiformes, Galliformes, Gruiformes, haradriiformes, Columbiformes, Cuculiformes, Strigiformes, Apodiformes, Coraciiformes, Piciformes a Passeriformes (MUSES Vrable, 2008, s.25-30).

Vzhľadom k tomu, že väčšinu katastrálneho územia Vráblov tvoria polia, živočíšne spoločenstvá reprezentujú druhy, ktoré pôvodne obývali stepi. Typickými zástupcami vyšších živočíchov sú bylinožravé vtáky a hlodavce. Z vtákov sú to: jarabica poľná, prepelica poľná, bažant obyčajný, škovránok poľný. Z hlodavcov sú typické: zajac poľný, syseľ obyčajný, chrček roľný. Na poliach, lúkach a ich okrajoch žije veľa dravcov a iných vtákov, ktoré majú v tomto biotope dobré podmienky na lov a chytanie drobnejších živočíchov. Sú to predovšetkým kaňa sivá, kaňa popolavá a chrapkáč poľný. Z bezstavovcov tu žijú najmä dážďovka zemná, bystruška menivá, bystruška medená. Na miestach pestovania poľnohospodárskych plodín žijú škodcovia: napr. obilniny poškodzuje kováčik obilný, repku olejnú blyskáčik repkový. Na zastavané územia ľudských obydľí sa viažu niektoré typické druhy živočíchov ako myš domová, potkan obyčajný, vrabec domový, drozd čierny. Potom sa tu vyskytujú živočíchy, ktoré využívajú hospodárske budovy a ľudské obydľia na hniezdiská, napr. bocian biely, lastovička obyčajná, belorítka obyčajná a žltouchost domový. Veľkých cicavcov reprezentuje najmä jelenia zver. Bežným druhom je aj líška. Z drobných cicavcov sú to najmä piskory, belozúbky, ryšavky a hrdziaky. Z hadov je vo veľkom množstve zastúpená neškodná užovka. Zo žiab skokan zelený a skokan hnedý.

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie pitnou vodou

Zdrojom vody pre Vrábľa je vodárenský zdroj Gabčíkovo. Mesto je zásobované z diaľkového vodovodu Nové Zámky – Vrábľa cez VDJ Vrábľa – Dyčka (2 x 4000 m³) gravitačne potrubím DN500. Prívodným potrubím od vodojemu sa voda dopraví do mesta k spotrebiteľom cez rozvážiaciu vodovodnú sieť. Menšími zdrojmi, ktoré sa používajú na dozásobovanie mesta pitnou vodou sú VDJ Babindol (z VZ Kolíňany – 16 l/s) a VDJ Nová Ves nad Žitavou (20 l/s). V minulosti sa využívala aj úpravňa vody v Nevidzanoch (6 l/s) no v súčasnosti je odstavená. V prípade potreby sa úpravňa vody môže okamžite spustiť do prevádzky. Na všetkých vyššie menovaných objektoch je hygienické zabezpečenie vody. Vodovodná sieť v meste Vrábľa bola budovaná postupne v niekoľkých etapách. Najväčšia časť bola vybudovaná v roku 1976. Postupne sa dobudovávala až do r. 2005. Je vybudovaná z potrubia PVC, PE, Liatina, Rumunská liatina DN110, 150, 160, 100, 200, 80. Vodovodné prípojky pre obytné jednotky a rozvíjajúcu sa infraštruktúru sú z potrubia PE. Na rozvážacej sieti v celej trase je osadený vyhladávací vodič, aby sa vodovodné potrubie v prípade poruchy ľahko mohlo nájsť. Celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu na území mesta je cca 25221 m. Vlastníkom vodovodnej siete v meste je Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Časť vodovodnej siete na sídlisku Žitava je zatiaľ vo vlastníctve mesta. Vodovodné potrubia sú uložené v komunikáciách, chodníkoch a vo výnimočných prípadoch v zelených pásoch. Pretože sa jedná o mesto dochádza tu ku križovaniu ciest a potokov. Pri križovaní cesty je potrubie uložené v chráničke – oceľová rúra DN300 resp. DN250. Mestom preteká rieka Žitava a Telinský potok. Vodovodné potrubie je prevedené zhybkou popod potok alebo je zavesené na konštrukcii mosta (Vetva „3“, „4“ a „15“). Takto uložené potrubie je oplechované a tepelne zaizolované. Na jednom konci je vždy umiestnený automatický vzdušník a hydrant kalník. Na jednotlivých vetvách sú umiestnené uzávery, hydranty, hydrant – kalník a hydrant – vzdušník. V dôležitých uzloch sú umiestnené podzemné armatúrne šachty, uzavreté poklopom. V intraviláne mesta je celkovo – 36 armatúrnych šacht (ÚPO Vrábľa, 2010, s.52).

Zásobovanie pitnou vodou – Horný Ohaj

Zdrojom vody pre Horný Ohaj je vodárenský zdroj Gabčíkovo . Mesto je zásobované z diaľkového vodovodu Nové Zámky - Vrábľa cez VDJ Vrábľa – Dyčka (2 x 4000 m³) gravitačne potrubím DN500. Prívodným potrubím od vodojemu sa voda dopraví do mestskej časti k spotrebiteľom cez rozvážiaciu vodovodnú sieť. Menšími zdrojmi, ktoré sa používajú na

dozásokovanie mestske časti pitnou vodu sú VDJ Babindol (z VZ Kolíňany – 16 l/s) a VDJ Nová Ves nad Žitavou (20 l/s). V minulosti sa využívala aj úpravňa vody v Nevidzanoch (6 l/s) no v súčasnosti je odstavená (ÚPO Vrábľa, 2010, s.54).

Zásobovanie pitnou vodou – Dyčka

Zdrojom vody pre Horný Ohaj je vodárenský zdroj Gabčíkovo . Mestská časť je zásobovaná z diaľkového vodovodu Nové Zámky – Vrábľa cez VDJ Vrábľa – Dyčka (2 x 4000 m3) gravitačne potrubím DN500. Prírodným potrubím od vodojemu sa voda dopraví do mestskej časti k spotrebiteľom cez rozvážiaciu vodovodnú sieť (ÚPO Vrábľa, 2010, s.55).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

Kanalizačná sieť v meste Vrábľa je vybudovaná v celkovej dĺžke 25 026,32 m. Kanalizačná sieť mesta Vrábľa je vybudovaná prevažne ako jednotná kanalizácia a z časti ako delená kanalizácia – splašková. Odpadové vody sú odvádzané kanalizačnými zberačmi "B", "C", "D" a "E" do hlavného kanalizačného zberača "A". V prípade kanalizačného zberača "E" sú odpadové vody privedené do starej ČOV a odtiaľ prečerpávané do zberača "A". Na verejnej kanalizácii v meste sú umiestnené atypické a typizované kanalizačné šachty, ktoré sú uzatvorené ťažkými cestnými poklopmi, v zelenom páse ľahkým kanalizačným poklopom, prípadne betónovou kruhovou doskou. Vstup do šacht je po stúpadlách. Pri učilišti oproti sídlisku Kaška je vybudovaná malá čerpacia šachta ČS2 odpadových vôd, ktorou sa dopravujú odpadové vody zhybkou ponad Telinský potok do kanalizačnej šachty Š6. Na Kollárovej ulici je umiestnená malá čerpacia šachta ČS3, ktorou sa dopravujú odpadové vody z Kollárovej ulice do kanalizačnej šachty na Chalúpkovej ulici. Čerpacia stanica ČS4 je umiestnená na Hlavnej ulici a prečerpáva splaškové odpadové vody z firmy TELEFLEX. Ďalej splaškové vody z priemyselného parku sú prečerpávané do verejnej kanalizácie mesta Vrábľa čerpacou stanicou ČS5 umiestnenou pri rieke Žitava. Hlavný kanalizačný zberač "A" do ktorého sú zaústené ostatné zberače a prislúchajúce stoky má dĺžku 2685,20 m. Je vybudovaný z potrubia DN800, DN1400 a DN1600. Trasa je vybudovaná z prefabrikovaných železobetónových rúr "VIHY". Potrubie je na celej trase obetonované. Začína v odľahčovacej komore OK3 pod sídliskom Žitava a končí v odľahčovacej komore OK1 pred ČOV. Od odľahčovacej komory OK1 pokračuje kanalizačný zberač "A" DN1600 do rieky Žitava a má charakter odľahčovacej stoky. Týmto hlavným zberačom sa odvádzajú odpadové vody do ČOV. Na kanalizačnom zberači "A" je vybudovaná odľahčovacia komora OK1, na kanalizačnom zberači je vybudovaná OK3. Odľahčovacia komora č.1, sa nachádza na prítoku do ČOV a odvádzá privalové dažďové vody. Odľahčovacia komora č.3 sa nachádza na zberači "D" a je to typizovaná odľahčovacia komora s prepádovou hranou bez obsluhy, ktorá je zaústená do vodného toku Žitava (ÚPO Vrábľa, 2010, s.60-61).

Verejná kanalizácia – mestská časť Horný Ohaj

V súčasnosti v sídelnom útvere Horný Ohaj je vybudovaná čiastočne gravitačná splašková kanalizačná sieť s následným prečerpávaním splaškových odpadových vôd do kanalizačnej siete mesta Vrábľa a s následným čistením na ČOV Vrábľa. V r. 2014 bola dobudovaná kanalizácia v celom Ohaji, 100% obyvateľstva má možnosť pripojiť sa na ver. kanalizáciu. Kanalizačná sieť v mestskej časti Horný Ohaj je vybudovaná v celkovej dĺžke 3791,0 m. Kanalizačná sieť je vybudovaná ako delená kanalizácia – splašková. Odpadové vody sú odvádzané gravitačne kanalizačnými stokami do čerpacej stanice ČS6, odkiaľ sú prečerpávané do kanalizačnej siete mesta Vrábľa – stoka „D6-4“. Na kanalizačnej sieti je osadená ešte čerpacia stanica ČS7, ktorá bude prečerpávať splaškové odpadové vody z kanalizačných stôk realizovaných na druhom brehu rieky Žitava.

Verejná kanalizácia – mestská časť Dyčka

V súčasnosti v sídelnom útvere Dyčka je vybudovaná čiastočne gravitačná splašková kanalizačná sieť s následným prečerpávaním splaškových odpadových vôd do kanalizačnej siete mesta Vrábľa a s následným čistením na ČOV Vrábľa. V časti sídelného útvaru, kde nie je vybudovaná kanalizačná sieť sú splaškové odpadové vody z domácností zachytávané do žump, ktoré často netesnia, v dôsledku čoho dochádza ku znečisťovaniu podzemných vôd prvého vodného horizontu a k zhoršovaniu životného prostredia. Kanalizačná sieť v mestskej časti Dyčka je vybudovaná v celkovej dĺžke 881 m. Kanalizačná sieť je vybudovaná ako delená kanalizácia – splašková. Odpadové vody sú odvádzané gravitačne kanalizačnými stokami do 2 čerpacích staníc, odkiaľ sú prečerpávané do kanalizačnej siete mesta Vrábľa – zberač „A“ (ÚPO Vrábľa, 2010, s.61).

Elektrická rozvodná sieť

Mesto Vrábľa je zásobované elektrickou po dvojitom 110kV vedení 8843 a 8846 s vodičmi uloženými na priehradových stožiaroch. Tieto 110kV vedenia prepájajú nadradené transformovne medzi Križovanmi a Levicami. Vedenia vchádzajú do katastra mesta Vrábľa- Dyčka vedľa potoka Žitava, ktorý križujú až sa zaústia do rozvodne s číslom R 8155 110kV/22kV v katastrálnom území Dyčka. Transformovňa Vrábľa je prepojená dvojitym 110kV vedením č. 8407 a 8846 s nadradenou

transformovňou 400/110kV v Leviciach. Transformovňa - VRÁBLE má vývodové polia pre zaústenia 22kV vedení. Samotné mesto Vrábľe je z rozvodne Vrábľe-Dyčka napájané s nasledujúcimi 22kV vývodmi - linky č. 1059,1141,1142,309,1140, ktoré sú káblovými vývodmi a zásobujú hlavne centrum mesta. Ďalej sú z nej vyvedené vedenia č. liniek 248,249,266, ktoré sú napájajú hlavne vzdušné vedenia v okolí Vrábľi. Sú tu tiež 22kV vedenia, ktoré sú využívané aj ako záskokové vedenia pre trasu smerom na rozvodňu Zlaté Moravce a to linky č. 1059,309,1051. Takto je docieľaná možnosť neobmedzenej prevádzky a dodávky elektrickej energie pre mesto Vrábľe, v prípade poruchy medzi rozvodňami Nitra, Levice, Nové Zámky a Zlaté Moravce a to na vedení prevádzkovaných v hladine 110kV aj 22kV. Transformovňa Vrábľe je osadená dvomi 40MVA transformátormi. Zaťaženie rozvodne je na cca 15 percent a teda je tu dostatočná rezerva na ďalší rozvoj mesta Vrábľe a okolia. Okrem uvedených transformovní 110/22kV sú zdrojmi elektrickej energie fotovoltaické a bioplynové elektrárne na ulici Školská, v Hornom Ohaji na ul. Mostná, ktoré sú vo výstavbe. V súčasnosti nie je spracovaná žiadna regionálna koncepcia získavania elektrickej energie na území mesta prípadne kraja. Dlhodobu sa preferuje dodávka elektrickej energie s blízkych jadrových elektrární resp. z vonkajšej elektrickej siete. Celkový výkon fungujúcich trafostaníc v časti Horný Ohaj je 980kVA. Trafostanice napájajúce priamo domácnosti a malých výrobcov sú zaťažené pri bežnej prevádzke na 50 percent a teda je u nich rezerva. Celkový výkon zapojených trafostaníc v časti Dyčka je 1200kVA. Trafostanice napájajúce priamo domácnosti a malých výrobcov sú zaťažené pri bežnej prevádzke na 20% a u trafostanice v centre obce Dyčka až na 80 percent. Celkový výkon zapojených trafostaníc v časti Vrábľe - okolie je viac ako 4030kVA. Trafostanice napájajúce priamo domácnosti a malých výrobcov sú zaťažené pri bežnej prevádzke na cca 40%. Celkový výkon zapojených trafostaníc v centre je viac ako 14300kVA. Trafostanice napájajúce priamo domácnosti a malých výrobcov v centre mesta sú zaťažené pri bežnej prevádzke maximálne na 50% (ÚPO Vrábľe, 2010, s.77-80).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
 - od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
 - pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
 - od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
 - od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
 - uskládňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
 - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
 - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
 - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:
 - 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
 - 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
 - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
 - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
 - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice

- s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplatením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie plynom

Primárnym zdrojom ZP mesta je VTL prípojka PN63 DN150 Vrábľa z VTL plynovodu PN63 DN150 Bodok – Vrábľa a VTL regulačná stanica (RS) RS 7000 2/1 463 Vrábľa. VTL prípojka Vrábľa a RS Vrábľa zásobujú i obce Žitavce a Melek. Primárnym zdrojom ZP mestskej časti Dyčka je VTL prípojka PN63 DN100 Dyčka z VTL plynovodu PN63 DN100 Dyčka a VTL regulačná stanica RS 3500 2/1 463 Dyčka. VTL prípojka Dyčka a RS Dyčka zásobujú ZP i obec Lúčnica nad Žitavou. RS Vrábľa a RS Dyčka sú navzájom prepojené. Priemyselný park Vrábľa zásobuje VTL prípojka PN63 DN50 Priemyselný park IGP z VTL plynovodu PN63 DN100 Dyčka a VTL regulačná stanica RS 2000 2/1 463 Vrábľa-VIO. Sekundárnym zdrojom ZP v meste je STL plynovodná DS. Táto tzv. miestna sieť (MS) sa člení na 4 údržbové oblasti (ÚO): Vrábľa 1, Vrábľa 2, Horný Ohaj a Dyčka. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z PE. MS zabezpečuje v meste plošnú dodávku ZP. Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v meste je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady. Katastrálnym územím Vrábľa južne od intravilánu mesta prechádza smerom východ - západ sústava tranzitných VTL plynovodov 1x PN75 DN1400 a 3x PN75 DN1200 s dvomi telekomunikačnými káblami (metalický a optický) vedenými súbežne s plynovodmi (ÚPO Vrábľa, 2010, s.74).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
- 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
- 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
- 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
- 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
- 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
- 50 m pri regulačných stanicách, filtračných stanicách, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
- s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie teplom

Zdrojom tepla sú tri centrálné teplovodné kotolne. V najstaršom sídlisku Kaška, je zdrojom tepla zrekonštruovaná kotolňa na zemný plyn, osadená tromi kondenzačnými kotlami s výkonom jedného $Q = 460,0$ kW. Celkový výkon kotolne je $Q = 1,38$ MW. V kotolni je aj centrálna príprava teplej vody. Rozvodný systém je štvortrubkový, umiestnený v pôvodných nepriepustných kanáloch. V najväčšom sídlisku Lúky je centrálna teplovodná kotolňa zložená z dvoch častí, z plynovej s tromi kotlami, s výkonom jedného $Q = 3,5$ MW a kotlom na drevnú štiepku s výkonom $Q = 1,9$ MW. Celkový výkon kotolne je $Q = 12,4$ MW. Plynové kotle sú doplnené spalínovým ekonomizérom. Kotel na drevnú štiepku je v prevádzke od roku 2010. Jeho podiel na výrobe tepla je 33,0%. Cieľový stav je 60% podiel vyrobeného tepla zo štiepky. Aj v tejto kotolni sa pripravuje centrálna teplá voda, a sekundárny rozvod je štvortrubkový, vedený v nepriepustných kanáloch. Na kotolňu je pripojená ZŠ a MŠ. Obchodný dom Jednota COOP sa osamostatnil. Najmladšie sídlisko Žitava je zásobované z centrálnej kotolne na zemný plyn osadenej dvoma kotlami, s menovitým výkonom jedného $Q = 1,75$ MW. Celkový výkon kotolne je $Q = 3,5$ MW. Kotle sú tiež doplnené spalínovým ekonomizérom. Na rozvod od kotolne je pripojený aj objekt MU. Aj pri tejto kotolni je sekundárny rozvod štvortrubkový, vedený v nepriepustných kanáloch. Posledne postavené bytové objekty na tomto sídlisku nie sú pripojené na centrálnu kotolňu. Bytový objekt s 32 b.j. má samostatnú domovú kotolňu, objekty 4x 9 b.j., a 18 b.j. majú individuálny zdroj tepla. závesný plynový kotel v každom byte. Rodinné domy v rámci individuálnej výstavby sú vykurované zväčša domovými teplovodnými kotlami na zemný plyn s výkonom okolo $Q = 20,0$ kW. V malej miere na prírodne drevo alebo na upravený drevný odpad. V zanedbateľnom množstve lokálnymi spotrebiteľmi na zemný plyn alebo tuhé palivo. Pri ohreve teplej vody sa v malej miere využíva obnoviteľný zdroj

tepla – slnečná energia. Vhodné klimatické podmienky predurčujú väčšie množstvo inštalácií slnečných kolektorov. Pre ich masívnu inštaláciu by boli potrebné vhodnejšie legislatívne a finančné podmienky. Najväčším spotrebiteľom tepla v severnej priemyselnej zóne je Matador, s ročnou spotrebou tepla $Q_R = 6\,790,0$ MWh/rok. Decentralizáciou centrálnej horúcovodnej kotolne na objektové teplovodné, sa znížilo vyrobené teplo na 60% pôvodnej hodnoty. Palivom je zemný plyn. V areáli sa nachádzajú tri stredné objektové kotolne, tri malé objektové kotolne a 140 kusov jednotkových plynových spotrebičov. V priestoroch areálu bývalej Tesly je niekoľko súkromných spoločností. Objekty základnej a vyššej vybavenosti sú väčšinou teplom zásobované domovými teplovodnými kotolňami na spaľovanie zemného plynu. Základná škola a materská škola na sídlisku LÚKY, sú napojené na rozvod vykurovacieho média a teplej vody z centrálnej kotolne sídliska LÚKY. Objekt MsU je pripojený na centrálnu kotolňu sídliska Žitava. Zariadením s najdlhšou prevádzkovou dobou je zariadenie kotolne Strednej odbornej školy, ktoré je v prevádzke od roku 1992. Zariadenia zvyšných kotolní sú nové, s funkčnými obvodmi MaR. V ZŠ V. Záborského je zariadenie s jedným vykurovacím mediom, regulované štvorcestným ventilom. Na tento výstup je pripojených niekoľko pavilónov a aj priestory ZŠ Sv. Vojtecha. Jeden výstup nezohľadňuje rôznorodosť požiadaviek na teplotu vykurovacieho média pre jednotlivé objekty, preto sa v niektorých nedokurje a iných prekurje. Pri oboch týchto kotolní je potrebná rekonštrukcia kotolne, zohľadňujúca množstvo pripojených objektov (ÚPO Vrábľa, 2010, s.72-74).

Verejné osvetlenie

Osvetlenie ciest, komunikácií a verejných priestranstiev je vybudované výbojkovými svietidlami, ktoré sú pomocou výložníkov uchytené na podperných bodoch vzdušnej sekundárnej siete NN a zemným vedením. Elektrické lampy sú umiestnené na stožiaroch situovaných najmä v zeleni pozdĺž ulíc. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AlFe, ktorý slúži ako fáza VO vzdušnej sekundárnej siete NN. Ovládanie VO je centrálnou prostredníctvom impulzných káblov pri transformátorových staniaciach. Výška stožiarov je cca 5,0 m s výbojkovými svietidlami rôzneho výkonu od 36W – 250W. Verejné osvetlenie v súčasnosti nespĺňa svetlotechnické normy a je príliš energeticky náročné, z toho dôvodu si vyžaduje rekonštrukciu.

Telekomunikácie

Sídlny útvar Vrábľa telekomunikačne v rámci ST, a.s. prislúcha jej regionálnej organizačnej zložke, Centru sieťovej infraštruktúry (CSI) JUH so sídlom v Banskej Bystrici. Prístupová sieť (miestna telefónna sieť) je zaústená do hlavného rozvodu ústredne RSÚ typového radu S-12, vybudovanej v rámci digitalizácie telekomunikácií ako PSTN sieť. V súčasnej dobe z hľadiska telekomunikačnej technológie prebieha postupný prechod z klasickej PSTN siete na sieť novej generácie NGN, do ktorej sa priebežne integrujú nové multimediálne služby s novými funkcionalitami. V prístupovej sieti sa v rámci zahusťovania širokopásmových uzlov vo Vrábľoch najskôr vybudoval DSLAM a neskôr aj MSAN. Dosiahlo sa podstatné zväčšením šírky prenosového pásma a zvýšenie prístupovej rýchlosti, čo podstatne rozšírilo sortiment ponúkaných služieb pre domácnosti, podnikateľov a veľké firmy. Súčasná telekomunikačná kapacita vo Vrábľoch s rezervou postačuje na zabezpečenie dostupnosti ponúkaných a požadovaných služieb. Využívanie kapacít systémovo sleduje a efektívne riadi kapacitný management. Z hľadiska transportnej siete patria Vrábľa k tranzitným bodom v smere Východ – Západ. K prenosu sa využíva sieť diaľkových optických káblov s monomódovými vláknami, po ktorých je prevádzkovaná sieť vlnových multiplexorov WDM, SDH sieť, MEN sieť a v dátovej technológii a širokopásmových službách sieť IP/MPLS. Prevádzka v jednotlivých typoch sietí je chránená rôznymi druhmi ochrán prevažne v kruhovej štruktúre. Technológie sú centrálnou riadené a dohliadané (ÚPO Vrábľa, 2010, s.82).

Ochranné pásma

1. ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Pri jednotlivých úpravách tokov sa navrhuje v rámci riešenia zachovať prírodný charakter koryta a brehových porastov so snahou zabezpečenia funkčnosti a skvalitnenia životného prostredia. Na toku rieky Žitava je potrebné zabezpečiť pravidelné odstraňovanie nánosov, opravy poškodených brehov a ošetrovanie brehových porastov.

Z hľadiska riešenia ochrany pred povodňami je v súčasnosti na základe negatívnych skúseností v nedávnej minulosti riešený projekt protipovodňovej ochrany na celom území mesta VRÁBLE. V rámci eliminovania lokálnych záplav resp. podmáčania pôdy v povodí rieky ŽITAVA resp. VN VRÁBLE je potrebné pravidelne čistiť resp. stabilizovať ich korytá, aby pri zvýšených zrážkach nedochádzalo k ich zanášaniam naplaveninami a následným zvyšovaním dna resp. znižovaním profilu k zaplavovaniu území v ich tesnej blízkosti (ÚP Vráble, 2010, s.15).

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 zákona č. 364/2004 o vodách: **10 m** od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovat'. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súběhy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcou toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 zákona č. 364/2004 Z. z. vodách a vyhlášky č. 211/2005 Z. z. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súběhy vedení s vodnými tokmi“. (ÚPD M., 2008).

Civilná ochrana obyvateľstva

V meste v súčasnosti nie sú vybudované nijaké väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v meste je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

V navrhovanom riešení bude potrebné rešpektovať požiadavku stálej prejazdnosti ciest I. triedy v prijateľných parametroch s minimálnou podjazdovou výškou 5, 4 m, s oblúkovým trasovaním väčším ako 50 m a s nosnosťou mostov 60 – 80 ton. Riešené územie sa nachádza v okrese NITRA, ktoré spadá pod obvod NITRA, zaradený v II. kategórii z hľadiska možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v dôsledku priemyselných činností a negatívneho pôsobenia prírodných síl. Riešené územie nespadá do ochranného pásma jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice (30 km) ale spadá do ochranného pásma jadrovej elektrárne Mochovce (20 km) (ÚP Vráble, 2010, s.15).

Požiarina ochrana

V meste sa nachádza požiarne zbrojnice v správe mesta. Mesto má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné potrubia sú napojené uličné rozvody s osadenými protipožiarnymi hydrantmi. Priestorová štruktúra a dimenzie komunikácií navrhované v územnom pláne zabezpečujú dobrú dostupnosť pre zásahové vozidlá požiarnej ochrany. Zásobovanie navrhovaných rozvojových plôch požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete – novovybudovaných uličných rozvodov, vybavených požiarnymi hydrantmi.

Miestny rozhlas

Pre potreby informovanosti obyvateľov mesta je vybudovaný miestny rozhlas. Vlastné vysielanie zabezpečuje mestský úrad ako aj prevádzku MR po technickej stránke. Ústredňa sa nachádza v budove Miestneho úradu. Stávajúce rozvody MR sú vedené prevažne po stožiaroch verejného osvetlenia a NN, prípadne na konzolách a strešníkoch.

Cintoríny

Pochovávanie na území mesta Vráble sa realizuje len na cintorínoch. V meste Vráble sa územie mesta akceptuje ako tri pochovávacie obvody. Mesto Vráble spravuje 1 cintorín s domom smútku, druhý cintorín sa nachádza v časti Horný Ohaj a tretí v časti Dyčka.

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v meste a jeho okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska environmentálneho dochádza prvotne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k

znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skracuje jazdná doba.

Cestný a železničný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Mesto Vrábľe sa nachádza na spojnici významných sídelných útvarov. Po ceste I/51 na spojnici miest Nitra – Levice, a po ceste II/511 na spojnici miest Zlaté Moravce – Nové Zámky. Súčasná dopravná sieť je tvorená komunikáciami vedenými intravilánom mesta s funkčnou triedou B1 – zberné komunikácie a prietahom cesty I. triedy č. 51 (MÚSES Vrábľe, 2008, s.50).

Cesty I. triedy, regionálne komunikácie II a III triedy

Mesto Vrábľe je dnes svojou polohou a významom na okraji záujmu prepravného procesu prebiehajúceho v rámci Slovenskej republiky. Hlavné dopravné komunikácie sú vedené mimo región, na jeho okraji. Tranzitné vzťahy sú minimálne, podstatnú časť vonkajšej dopravy predstavuje doprava cieľová a zdrojová. Z uvedeného dôvodu je potrebné riešiť skvalitnenie mesta na nadradený komunikačný systém. Mesto Vrábľe leží priamo na ceste I / 51 Trnava – Nitra – Levice – I / 66, ktorá tvorí spojnicu s diaľnicou D-1 a E-75 a divoch ciest európskeho významu E-571 západ – východ Bratislava – Nitra – Zvolen – Lučenec – Rožňava – Košice a E-77 sever – juh Waršava – Budapešť. V smere sever – juh prechádza mestom cesta II / 511 Partizánske I / 64 – Zlaté Moravce – Vrábľe – Nové Zámky. Jej význam je regionálny. Uvedenými cestnými komunikáciami je mesto Vrábľe napojené na celoslovenskú nadradenú cestnú sieť (ÚP Vrábľe Zadanie, 2010, s.9). Cesty a automobilová doprava v meste VRÁBĽE sú založené na ortogonálnom systéme, ktorý pretína v centrálnych polohách mesta cesta I/51. Základná komunikačná sieť je tvorená cestami : I/51 NITRA – LEVICE, II/511 PARTIZÁNSKE – VRÁBĽE – NOVÉ ZÁMKY, III/51111 VRÁBĽE – HORNÝ OHAJ, ostatné cesty sú cesty doplnkovej siete : zberné tr. B – 1, B – 2, obslužné tr. C – 2, C – 3. Samotný dopravný systém z hľadiska organizácie dopravy (ortogonálny systém) je pomerne vhodný pre malé mesto, ale nevhodný je z hľadiska funkčného triedenia, vynúteného nevhodnou polohou ciest I / 51 a II / 511. V oblasti dopravy je nevyhnutné riešiť dopravnú zaťaženosť centra mesta. Z tohto hľadiska je potrebný aj obchvat mesta, čo však nezávisí iba od vôle jeho vedenia. Pre zvýšenie bezpečnosti dopravy je vhodné vyhľadávať riešenia, ktoré určitým spôsobom oddeľujú od seba jednotlivé typy dopravy, t. j. motorizovanú od cyklistickej, pešej, tieto dve ostatne menované od seba a pod. Tieto činitele bude potrebné podľa možnosti zohľadniť v pripravovanom územnom pláne mesta ÚP Vrábľe Zadanie, 2010, s.9). Na prelome rokov 2005 a 2006 bola v meste vykonaná rekonštrukcia viacerých cestných komunikácií, hlavne v centre mesta na Levicekej ulici (hlavný cestný ťah Nitra - Levice), Ulica 1. mája smerom k autobusovej stanici, na Hlavnej ulici (smer Nové Zámky), Kollárova ulica a na vjazde do mesta smerom od Nitry pri čerpacej stanici ÓMW, kde sa na túto komunikáciu napája novovytvorená infraštruktúra priemyselného parku Vrábľe (MÚSES Vrábľe, 2008, s.50-51).

Na nadradenú trasu cesty I/51 sa priamo v meste pripájajú cesty regionálneho významu:

- II/511 (Partizánske, pripoj. na I/64 - Zlaté Moravce-Vrábľe-Dvory nad Žitavou, pripojenie na I/75 - Bajč, pripoj. na I/64)
- III/05111 (Vrábľe - miestna časť Horný Ohaj-Tajná-Čierne Kľačany)

Katastrálnym územím mesta Vrábľe prechádzajú aj trasy regionálnych ciest :

- III/05146 Vrábľe - Dyčka, z cesty I/51 smer Uľany nad Žitavou na cestu II/580
- III/05141 z III/05146 na Veľký Cetín na cestu III/05137
- III/05148 časť Horný Ohaj - Tajná - Telince na cestu I/51
- III/06417 Vrábľe z cesty II/511 - Tehla - Beša na cestu II/580

Miestne komunikácie

Základnú komunikačnú kostru mesta tvorenú prietahmi ciest I, II, a III triedy dopĺňa sieť miestnych a účelových komunikácií. V severnej časti mesta za riekou Žitava je novovybudovaná jedna miestna komunikácia z trasy cesty I/51 do územia Priemyselného parku. Ostatné komunikácie sprístupňujúce jednotlivé prevádzky parku sú účelové, v správe a v majetku jednotlivých firiem a druhá MK sprístupňujúca Železničnú stanicu z trasy cesty II/511. Z trasy cesty I/51 i cesty III/05146 je viacerými účelovými komunikáciami pripojená oblasť Viníc s chatami a niekoľkými objektami drobných prevádzok.

Miestne komunikácie v jadre centrálnej časti mesta sprístupňujú predovšetkým objekty vybavenosti, služieb a prevádzkárni obsluhými komunikáciami funkčnej triedy C3 v obojsmerných i jednosmerných kategóriách MO, s možnosťou pozdĺžneho parkovania. Územia troch obytných súborov (sídlisk Lúky, Žitava a Kaška) je obsluhované miestnymi obsluhými komunikáciami obojsmerných i jednosmerných kategórií v zmysle STN 73 6110 - kategórie MO funkčných tried C3. Obytné územia s individuálnou zástavbou sú obsluhované miestnymi komunikáciami C3 kategóriami MOK s krajinicami. Väčšinou sa jedná o obojsmerné dvojpruhové kategórie v zmysle STN 736110, ktorými sú obytné časti pripojené na hlavnú kostru ciest I., II. a III. triedy. Južný okraj tohto územia je ohraničený bezprašnou účelovou komunikáciou šírky 4,00 m, pripojenou na cestu I/51 pred areálom Poľnohospodárskeho družstva. Autobusové linky sú trasované len vo východnej obytnej skupine IBV jednosmerne po okruhu z cesty I/51 ulicami Dukelská, Podmájska, Chalúpkova, po ceste III/05111 späť na I/51. Z miestnych komunikácií do základnej komunikačnej siete mesta patrí ulica 1. mája od cesty I/51 cez autobusovú stanicu s napojením na cestu II/511. V obslužnej kategórii MO 7 zabezpečuje aj pozdĺžne parkovanie v celej dĺžke zo strany prevádzok. Súčasná kategória jednotlivých miestnych komunikácií sú popísané vo výkrese dopravy (ÚPO Vráble, 2010, s.43-44).

Mestská časť Dyčka

Pozdĺžnou osou tejto časti vedie prietiah cesty III/05146. Na túto dopravnú os je okrem cesty III/05141 smer Veľký Cetín pripojená jedna účelová komunikácia premenlivej šírky 3,00 - 3,50 m sprístupňujúca cintorín a štyri miestne komunikácie. Všetky funkčnej triedy C3 v jednopruhovými kategóriách MOK, ale s obojsmernou premávkou bez výhybní, čo je v rozpore s STN 736110. Od okraja východnej hranice zastavaného územia vedie spevnená účelová komunikácia šírky 3 m, sprístupňujúca elektrickú rozvodňu (ÚPO Vráble, 2010, s.43-44).

Mestská časť Horný Ohaj

Hlavnú komunikačnú os tejto časti tvorí prietiah cesty III/05111. Na túto dopravnú os je pripojené sieť miestnych prístupových komunikácií funkčnej triedy C3. Vo východnej časti od rieky Žitava sú všetky v kategóriách MOK 7,5, aj v jednosmerných kategóriách MOK 4,5 s krajinicami, prevádzkové obojsmerne, bez výhybní. V západnej časti za riekou Žitava je iba jedna ulica (Poľná) v kategórii MO 7,5, ostatné s krajinicami MOK 6,0 a MOK 5,0. Vo výstavbe je tu nová obytná skupina IBV, súčasťou ktorej budú prístupové komunikácie dobudované v kategóriách STN 736110. Obe časti Horného Ohaja sú cez Žitavu prepojené mostným objektom v trase Mostnej ulice. Most nosnosti 12 ton tvorí bodovú závalu z dôvodov nedostatočnej šírky vozovky 5,0 m i chýbajúcich chodníkov. Obojstranné ocelové zábradlie je odsadené od vozovky za bezpečnostnými pasmi 600 mm fyzicky zvýšeným obrubníkom (ÚPO Vráble, 2010, s.43-44).

Hromadná doprava

V doprave SAD má mesto Vráble dobrú náväznosť na nadradenú sieť liniek SAD, nakoľko mestom prechádza niekoľko diaľkových liniek SAD, ktoré mesto Vráble spájajú napr. s Bratislavou, Brnom, mestami stredoslovenského kraja, s Maďarskom a p. Hlavné prepravné vzťahy sú predovšetkým s okresným mestom Nitra. Ďalej sú to blízke miesta s väčším počtom pracovných príležitostí ako sú Mochovce, Levice, Zlaté Moravce, Nové Zámky. Súčasná autobusová stanica sa nachádza v centrálnej zóne v nevhodnej polohe, kde pre nedostatočný počet odjazdových stanovišť sú tieto rozmiestnené do najbližšej ulice. Taktiež odstavné plochy autobusov sú v centre pri autobusovej stanici (ÚP Vráble Zadanie, 2010, s.9). Prevádzkovateľom prímestskej dopravy je spoločnosť ARRIVA Nitra a.s. so sídlom v Nitre s 22 autobusmi na prímestských linkách a 1 na diaľkovej linke do Bratislavy. Okrem týchto liniek prechádzajú Vráblami aj 3 prímestské linky SAD Nové Zámky a 10 diaľkových liniek iných prepravcov. Hlavné prepravné vzťahy vznikajú hlavne s okresným a krajským mestom Nitra. Potom sú to aj ciele s pracovnými príležitosťami v Mochovciach, Leviciach, menej v Zlatých Moravciach (ÚPO Vráble, 2010, s. 40).

Súčasná autobusová stanica sa nachádza v centrálnej zóne vo veľmi nevhodnej polohe s nedostatočným počtom stanovišť i odstavných plôch a bez možnosti potrebného rozšírenia. Na autobusovej stanici je 9 krytých stanovišť a 6 nekrytých. Z toho 4 stanovištia sú na pozemku vo vlastníctve mesta Vráble v prenájme na 20 rokov (do roku 2 029). V rámci zachovania počtu liniek a potrebného rozšírenia plôch je nutná potreba zámeny vozovky ulice 1.mája ktorá patrí ARRIVE Nitra a.s. za parcelu s nástupišťami, ktorá patrí mestu. Budova autobusovej stanice je po rekonštrukcii vyhovujúca. Je v nej umiestnená : čakáreň, výdajňa cestovných lístkov, dobíjačka čipových kariet,

služobné priestory pre vodičov autobusov (denná i nočná miestnosť). Prevádzku budovy stanice zabezpečuje jeden zamestnanec. Odstavné parkovacie miesta autobusov sú možné len pre 6 autobusov na autobusovej stanici. Z dôvodu nedostatočnej plochy 20 autobusov parkuje v nočných hodinách v areáli Poľnohospodárskeho družstva pri ceste I/51 na východnom okraji mesta (smer Levice). Autobusové zastávky sú rozmiestnené po trasách ciest I, II, III. triedy i po miestnych komunikáciách tak, aby autobusy plnili aj funkciu miestnej hromadnej dopravy medzi obytnými časťami mesta, centrom mesta a Priemyselnou zónou na severnom okraji zastavaného územia. Najväčšia samostatná autobusová zastávka pre 5 autobusov s nástupným krytým chodníkom je pri fi Matador. Ostatné zastávky v trasách štátnej a regionálnych ciest sú so zastávkovými pruhmi a väčšinou aj s čakárenskými prístreškami. Najdlhšie pre 3 autobusy sú v trase cesty I/51 v centrálnej polohe mesta pred Mestským úradom a objektoch občianskej vybavenosti. V trasách miestnych komunikácií výbočiská a prístrešky chýbajú. V mestskej časti Dyčka sú na prietahovom úseku cesty III/051046 dve obojstranné autobusové zastávky. Jeden zastávkový pruh je potrebné dobudovať na zastávke v centrálnej časti Dyčky. V mestskej časti Horný Ohaj je na prietahovom úseku cesty III/05111 jedna obojstranná zastávka so zastávkovými pruhmi a s jedným čakárenským prístreškom (ÚPO Vráble, 2010, s. 41).

Železničná doprava

Mesto Vráble je súčasťou železničnej trate Zlaté Moravce – Úľany nad Žitavou. Úľany nad Žitavou sú železničným uzlom, ktorým jazdia vlaky z Nitry, Vrábl'ov, Levíc a samozrejme Nových Zámkov. Trať Zlaté Moravce – Úľany nad Žitavou je nasledovná: Zlaté Moravce, Tesárske Mlyňany, Slepčany, Nová Ves nad Žitavou, Vráble, Dyčka, Lúčnica nad Žitavou, Martinová, Michal nad Žitavou, Kmeťov, Maňa, Maňa zastávka, Malá Maňa, Úľany nad Žitavou. Železničná trať zabezpečuje dopravu železnicou nielen pre mesto Vráble, ale aj okolité obce. V prípade cestovania napr. do Nitry, Levíc atď. musia občania mesta Vráble cestovať do 19 km vzdialených Úľan nad Žitavou, kde môžu prestúpiť na rýchlík do spomínaných miest (Galambiovský, 2007). Trať bola sprevádzkovaná 7.9.1894, pričom 2.2.2003 bola lokálna osobná vlaková doprava na trase Zlaté Moravce – Úľany nad Žitavou zrušená a následne 15.6.2003 znovu obnovená (<http://www.rail.sk>). V minulosti bola vlaková doprava v meste Vráble využívaná veľmi intenzívne, dnes je to inak. Osobná doprava je neefektívna, pretože čoraz viac ľudí využíva možnosti autobusovej dopravy alebo vlastných automobilov. V porovnaní s minulosťou je počet vlakov vypravených z mesta Vráble štvrtinový, čo predznamenáva veľký úpadok železničnej dopravy v meste. Možnosti nákladnej železničnej dopravy boli využívané pred rokom 1989 hlavne štátnymi podnikmi TESLA Vráble, ktorá sa zaoberala elektrotechnickou výrobou a expedovala svoje hotové výrobky práve vlakmi a CALEX Zlaté Moravce, ktorá sa zaoberala výrobou chladiacej techniky. V súčasnosti tieto možnosti využíva hlavne spoločnosť Matador Automotive Vráble, ktorá expeduje železnicou kovový šrot vzniknutý pri výrobe dielov pre automobilový priemysel. Ostatné firmy priemyselného parku využívajú v hlavnej miere kamiónovú dopravu, ktorá je efektívnejšia a vzhľadom k polohe vlakovej stanice, ktorá sa nachádza na relatívne vzdialenom okraji mesta aj jednoduchšia a lacnejšia (Barančok a kol, 2005) (MÚSES Vráble, 2008, s.51-52).

V železničnej doprave je mesto Vráble napojené na lokálnu trať miestneho významu Zlaté Moravce – Šurany – Nové Zámky, ktorá je napojená v železničnom uzle Zlaté Moravce na južný železničný ťah Slovenska. Táto železničná trať má väčší význam pre nákladnú dopravu ako pre osobnú dopravu. Umiestnenie železničnej stanice vyhovuje z hľadiska prepravných nárokov nákladnej dopravy, nakoľko je v priamej väzbe na priemyselný areál. Z hľadiska osobnej dopravy je železničná stanica v okrajovej polohe mesta, mimo pešej dostupnosti (ÚP Vráble Zadanie, 2010, s.9).

Na severovýchodnom okraji zastavaného územia mesta Vráble je situovaná malá železničná stanica IV.triedy s čakárňou, služobnou miestnosťou a výdajňou cestovných lístkov. Denne vybaví iba 9 osobných vlakových spojov. Stanica má tri koľaje a v Novozámockom zhlaví je ešte štvrtá nevyužívaná odbočná vlečková koľaj. Prvá koľaj je zároveň nakládková - zabezpečuje prístup k nakládkovej rampe. Pozdĺž prvých troch koľají sú zriadené úzke nástupné pásy široké iba 0,75 m. Za ňou je veľká manipulačná plocha a obdobne ako nakládková rampa je využitá minimálne. Nákladnú prepravu aj v tomto regióne nahradzuje automobilová preprava. Priepustnosť trate nie je využitá ani na 50%. Umiestnenie železničnej stanice v okrajovej polohe mesta je mimo pešej dostupnosti od centra mesta (1.400 m). Malá prevádzková budova s čakárňou v zastávke Dyčka je uzavretá a mimo prevádzky (ÚPO Vráble, 2010, s. 40).

Doprava pešia a cyklistická

Hlavné pešie ťahy vedú hlavne po trasách ciest I, II a III triedy i po hlavných miestnych komunikáciách, kde sú najviac sústredené objekty predajní, služieb a administratívy. Pešie trasy tu predstavujú obojstranné chodníky. Taktiež vo všetkých troch obytných súboroch Lúky, Kaška, Žitava i na komunikáciách v centrálnej zóne sú chodníky súčasťou komunikačného priestoru v zmysle STN. Na obytných územiach s individuálnou rodinnou zástavbou sú chodníky vybudované prevažne jednostranne, na niektorých uliciach chodníky absentujú. V týchto lokalitách je technický stav chodníkov zlý - väčšinou sú z betónových dosiek 50/50 so zvetralým povrchom, prerastené trávou i burinou, ale aj v nenormových šírkach. Chýbajúce chodníky hlavne v trasách s vyššou dopravnou intenzitou v trasách autobusových liniek negatívne pôsobia na bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky (ÚPO Vráble, 2010, s.45-46).

Samostatné pešie chodníky

- funkčná trieda D2, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja zastavaného územia časti Horný Ohaj po hrádzi rieky Žitava s vyústením na cestu I/51 pri OD Tesco, odkiaľ je pešie pripojenie na centrum mesta a na Priemyselný park
- funkčná trieda D2, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja centrálnej zóny mesta pri kostole, cez rieku Žitava a v rase vedľa kanála až k zastavanému územiu časti Dyčka
- funkčná trieda D3, šírka 1,50 m, samostatné pešie prepojenie od budovy Gymnázia pozdĺž trasy potoka do centra mesta k autobusovej stanici na ulici 1.mája
- funkčná trieda D3, šírka 3,00 m, samostatné pešie prepojenie ulice Hliníkova na prietah cesty II/511

Väčšie priestranstvá pešieho charakteru sa nachádzajú len na území centrálnej zóny a to: pred Mestským úradom a OC Lidl, pozdĺž objektov vybavenosti v trase cesty I/51, na autobusovej stanici. Povrch je väčšinou dláždený, v kombinácii s asfaltom.

Cyklistické trasy

Cyklistická premávka je v meste prevádzkovaná po vozovkách cestných komunikácií. Pre cyklistov nie sú vybudované ani vyznačené žiadne samostatné trasy ani cestičky. Vybudované sú len v spoločnej trase s pešími trasami pre spojenie mestských častí Dyčka a Horný Ohaj. V trasovaní po hrádzi rieky Žitava slúžia zároveň ako rekreačné trasy. Vzhľadom na ich spoločné využívanie chodcami aj cyklistami, je šírka ich spevnenia 1,50 m nedostatočná.

Mestská časť Dyčka

Hlavný peší ťah vedie v trase cesty III. triedy, kde sú najviac sústredené objekty predajní, služieb a drobných prevádzok. Pešiu trasu tu predstavuje jednostranný chodník v nenormovej šírke 1,00 m, oddelený od vozovky pásom cestnej zelene s plytkou odvodňovacou priekopou. Väčšia dĺžka chodníka vyžaduje opravu pre zlý technický stav a celá dĺžka rozšírenie na min. 1,50 m. Na miestnych komunikáciách chodníky absentujú, čo na úzkych obojsmerných komunikáciách predstavuje líniovú závalu z hľadiska bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky (ÚPO Vráble, 2010, s.45-46).

Samostatné pešie chodníky

- funkčná trieda D2, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja zastavaného územia časti Dyčka cez rieku Žitava k centrálnej zóne mesta Vráble pri kostole Väčšie priestranstvá pešieho charakteru sa na území časti Dyčka nenachádzajú.

Cyklistické trasy

Cyklistická premávka v Dyčke je prevádzkovaná len po vozovkách cestných komunikácií. Jediná trasa pre cyklistov je prevádzkovaná v spoločnej trase s chodcami pre spojenie s mestom Vráble. V trasovaní cez nezastavané územie pozdĺž kanála a po hrádzi rieky Žitava slúži zároveň ako rekreačná trasa.

Mestská časť Horný Ohaj

Hlavný peší ťah vedie v trase cesty III. triedy, kde sú najviac sústredené objekty predajní, služieb a drobných prevádzok a cez premostenie rieky Žitava. Pešiu trasu tu predstavuje:

- jednostranný chodník šírky 1,50 m od Vrábiel len po okraj zastavaného územia časti Horný Ohaj
- obojstranný chodník v nenormovej šírke 1,00 m, oddelený od vozovky pásom cestnej zelene s plytkou odvodňovacou priekopou i bez priekopy centrálnej polohe zastavaného územia, väčšia dĺžka chodníka vyžaduje opravu pre zlý technický stav a celá dĺžka rozšírenie na min. 1,50 m.

Na miestnych komunikáciách chodníky absentujú, čo na úzkych obojsmerných komunikáciách predstavuje líniovú závalu z hľadiska bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Jediný je vybudovaný jednostranne v šírke 1,00 m na Rozmarínovej ulici (ÚPO Vráble, 2010, s.45-46).

Samostatné pešie chodníky :

- funkčná trieda D2, šírka 1,50 m, v spoločnej trase s cestičkou pre cyklistov od okraja zastavaného územia časti Horný Ohaj po hrádzu rieky Žitava s vyústením na cestu I/51 pri OD Tesco v meste Vrábľe
- funkčná trieda D3, šírka 3,00 m, samostatné pešie prepojenie ulice Konopná na prietah cesty III. triedy ku kostolu. Väčšie priestranstvá pešieho charakteru sa na území časti Horný Ohaj nenachádzajú.

Cyklistické trasy

Cyklistická premávka v Hornom Ohaji je prevádzkovaná taktiež len po vozovkách cestných komunikácií. Jediná trasa pre cyklistov je prevádzkovaná v spoločnej trase s chodcami pre spojenie s mestom Vrábľe. V trasovaní cez nezastavané územie pozdĺž kanála a po hrádzu rieky Žitava slúži zároveň ako rekreačná trasa (ÚPO Vrábľe, 2010, s.45-46).

Parkovanie

Statická doprava v sebe zahŕňa nielen umiestnenie vozidla mimo jazdné pruhy komunikácie po dobu návštevy, nákupu (krátkodobé parkovanie, do 2 hod.), či zamestnania (parkovanie dlhodobé, nad 2 hod.), ale aj v čase kedy sa vozidlo nepoužíva (odstavenie vozidla). Parkovanie v meste je v súčasnosti organizované v troch formách, jednou je parkovanie mimo jazdných pruhov, ale na vozovke, pri obrubníku, druhou je parkovanie na vyhradených parkovacích plochách a treťou formou je parkovanie na vyhradených plochách, ale za odplatu (za odplatu pre invalidov, ktorí majú vyhradené parkovacie miesto pri bytovke, bezodplatne pre prevádzky s vyhradeným parkovacím miestom). Odstavenie vozidiel sa zabezpečuje, v prípade individuálnej bytovej zástavby na vlastnom pozemku, buď v jednotlivito stojacich, alebo vstavaných garážach, alebo mimo vlastného pozemku v individuálnych, radových garážach. Okrem toho sú ešte k dispozícii plochy parkovacie i odstavné v priestoroch jednotlivých podnikov a organizácii, ktoré väčšinou slúžia vlastným zamestnancom, prípadne návštevníkom, alebo obchodným partnerom.

Parkovacie plochy na teréne

Najväčšie parkovacie kapacity sú vybudované na území obytných sídlisk Lúky, Žitava, Kaška sú vybudované hlavne:

- v trasách miestnych komunikácií s kolmým i pozdĺžnym radením (520 miest)
- ako samostatné parkoviská mimo trás miestnych komunikácií (240 miest)
- pri objektoch obchodných centier Tesco a Lidl (165 miest) – využívajú ich aj obyvatelia sídlisk

V centrálnej zóne hlavne sú maximálne kapacity vybudované:

- pred pri Mestskom úrade, pri objektoch vybavenosti, služieb, administratívy na uliciach Hlavná, Levická, Moravská, 1.mája (262 miest)
- pre potreby hotela i reštaurácie na uliciach Moravská, Hlavná (75 miest)

V okrajových častiach sú potrebné kapacity vybudované :

- na okraji severnej hranice zastavaného územia mesta Vrábľe pre potreby zamestnancov a návštevníkov fi Matador (215 miest a 6 miest pre nákladné súpravy)
- na území severnej Priemyselnej zóny za riekou Žitava pre potreby zamestnancov (104 miest)
- na ulici Školská pre potreby Základnej školy a Gymnázia (32 miest)
- na ulici Cintorínska (24 miest)
- v obytnej zóne IBV na južnom okraji zastavaného územia (26 miest)

Menšie kapacity do 20 miest sú vybudované pri menších súkromných prevádzkach na uličnej sieti mesta aj na „bočných“ uliciach v kontakte s centrálnou zónou (mimo obytných ulíc s rodinnou zástavbou). Na území mestských častí Dyčka a Horný Ohaj nie sú na verejných plochách žiadne kapacitné parkoviská.

Garážovanie motorových vozidiel

Na území obytných sídlisk je parkovanie osobných motorových vozidiel riešené okrem parkovania na teréne aj v radových garážach i na prízemí bytových domov a to:

- na sídlisku Lúky v počte 128 radových garáží a 24 garáží v bytových domoch
- na sídlisku Žitava v počte 89 radových garáží a 20 garáží v bytových domoch
- na sídlisku Kaška v počte 80 radových garáží

Menšie kapacity parkovania sú v radových garážach pri ceste III/05111 v križovatke s cestou I/51 – 19 garáží.

V lokalitách s rodinnou zástavbou je garážovanie riešené súkromnými garážami na pozemkoch rodinných domov - pod viacbytovými domami i v samostatne stojacich radových garážach. Tri bytové

domy na miestnej komunikácii Rozmarínová ulica majú aj 8 garáží v prízemí domov (ÚPO Vrábľa, 2010, s.47).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Kvalitné životné prostredie je jednou zo základných podmienok existencie ľudstva. Vzrastajúce problémy spojené práve so zhoršovaním kvality životného prostredia vedú ku koncentrácii úsilia štátov Európy a hlavne novo rozšírenej Európskej únie eliminovať negatívne zásahy do životného prostredia a naprávať škody spôsobené v minulosti. Svedčí o tom i prijatie Šiesteho environmentálneho akčného programu Spoločenstva „Životné prostredie 2010: Naša budúcnosť, naša voľba“ (Akčný program), ktorý tvorí rámec environmentálnej politiky Európskej únie. Definuje kľúčové dlhodobé ciele v starostlivosti o životné prostredie, pričom za prioritu pokladá riešenie problémov zmeny klímy, ochrany prírody a biodiverzity, životného prostredia pre zdravie a kvalitu života, prírodných zdrojov a odpadov. Povinnosť a potreba naplňovať prijaté ciele vedúce k zlepšovaniu negatívneho stavu životného prostredia, prináležia všetkým stupňom štátnej správy a samosprávy. Mesto v uvedenej hierarchii predstavuje najnižší, ale základný prvok. Potreba naplňovať stanovené environmentálne ciele vyplýva aj zo samotnej alokácie mesta, ktoré sa rozprestiera v blízkosti hydrických koridorov a biokoridorov miestnych potokov.

Územie mesta VRÁBLA a jeho okolie patrí k poľnohospodársky intenzívne využívaným typom krajiny, kde podstatnú časť tvoria prvky využívania ornej pôdy. Najvýznamnejším segmentom siete ÚSES na území mesta VRÁBLA je hlavne tok Žitavy, resp. jeho nezregulovaná časť. Je tu však viacero prvkov krajiny, zvlášť takých, ktoré sa viažu na hydrický systém nivy Žitavy a jej prítokov, ale aj človekom vytvorených prvkov ako sú vinohrady. Nenachádza sa tu žiaden prvok (biocentrum, biokoridor) nadregionálneho významu. Na regionálnej úrovni bol na sledovanom území vyčlenený len regionálny biokoridor toku rieky Žitavy a jej vetvy potok Široči - na, Host'ovský potok a Babindolský potok. Na sútoku dvoch posledne menovaných potokov bola vybudovaná vodná nádrž Vrábľa, ktorá je klasifikovaná z hľadiska ÚSES ako vodná plocha nadregionálneho významu vyčlenená v rámci projektu Commercialfishponds project (IUCN). V oblasti sa nachádzajú nasledujúce plochy vyžadujúce zvýšenú pozornosť v oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny:

- Nadregionálne biocentrum vodná nádrž Vrábľa
- Lokálne biocentrum Vinohrad 1 a Lokálne biocentrum Vinohrad 2
- Regionálny biokoridor potok Širočina
- Lokálny biokoridor Telinský potok
- Lokálny biokoridor – Kovačovský potok
- Lokálne biocentrum Lúka – Horný Ohaj
- Lokálne biocentrum Lužný lesík – Horný Ohaj
- Lokálne biocentrum lokálneho významu - meandre Žitavy
- Nadregionálny biokoridor toku Žitavy

V oblasti životného prostredia sa mesto musí zameriavať na ochranu prírodného dedičstva, ochranu vôd, ovzdušia, zachovanie biodiverzity, odpadové hospodárstvo. I keď sa časť týchto činností javí ako priamo nesúvisiaca s výkonom samosprávy, tá ma v podstate uspokojovať potreby občanov, medzi ktoré patrí aj zdravé a neporušené životné prostredie s vhodnou biodiverzitou, ktorej sa prispôbuje aj poľnohospodárska činnosť a to všetko na udržateľnej báze. Čistotu ovzdušia zásadne ovplyvňuje doprava, ktorej vplyv na územie mesta sa môže zmierniť po vybudovaní dopravného cestného obchvatu mesta, čím sa prakticky z centrálnej časti vylúči veľká časť tranzitnej dopravy. Ďalším faktorom su exhaláty z kotolní, pozornosť však treba venovať škodlivinám z priemyselných podnikov. Necitlivé zásahy v oblasti regulácie toku Žitavy v uplynulých desaťročiach spôsobili vážne narušenie ekologickej stability povodia aj na Vrábľskom úseku. Devastácia uceleného systému lužných lesov spôsobila, že tieto činnosti zamerané na reguláciu rieky, ktoré sledovali aj protipovodňové ciele, pôsobili miestami kontraproduktívne. Lužné lesy totiž zohrávajú neodškriepiteľnú protipovodňovú funkciu, ich ničenie, resp. necitlivá a nesystémová obnova spôsobuje vážne porušenie spomínaných funkcií, ako aj zmenšovanie životného priestoru tamtojšej flóry a fauny. Jedným zo zásadných problémov je nízka kultúra užívania krajiny, ktorá výrazne zmenšuje šance danej lokality napríklad v oblasti cestovného ruchu. Často sa stretávame so všeobecným obrazom : intenzívne, prechemizované poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo, zregulované a miestami zanedbané povodia riek a potokov, ktoré sú navyše v niektorých úsekoch devastované hromadami odpadkov. Negatívnu rolu často

zohráva zdedená nevysporiadanosť vlastníckych vzťahov a všeobecná ľahostajnosť k štátnemu a mestskému majetku. Prítlačivosť prostredia znižujú aj niektoré skupiny obyvateľstva svojim nekultúrnym správaním a zvykmi. Jednou z najväčších záťaží na životné prostredie je odpad. Mesto by sa malo snažiť nachádzať spôsoby na znižovanie produkcie odpadu a jeho čo najefektívnejšiu likvidáciu. S tým súvisí efektívizácia separovaného zberu, motivácia obyvateľstva k separovaniu, využitie biologicky rozložiteľného odpadu, likvidácia divokých skládok a zamedzenie vzniku nových osvetovou činnosťou aj represívnou metódou. V prípade zriaďovania nových prevádzok na území mesta dbať o ich ekologickú prevádzku, podporovať zavádzanie nových technológií s cieľom vyhovenia najprísnejším normám v oblasti ochrany ovzdušia a vôd. V oblasti krajinného plánovania je vhodné priemyselné prevádzky oddeliť od ostatných častí mesta izolačnou zeleňou. Mesto by malo hľadať spoločnú platformu s lesohospodármi a vodohospodármi v oblasti napravenia prirodzenej prírodnej rovnováhy povodí, obnovenia lužných lesov a ďalších biokoridorov a biocentier. Treba sa usilovať o zvyšovanie rozlohy zelených plôch v meste, o premyslenú výsadbu zelene v prospech ľudí, o prirodzenú obnovu a rozvoj mestskej flóry, ktorá z dlhodobého hľadiska prispieva k zdravému životnému prostrediu. Keďže veľká časť pozemkov v extraviláne mesta a jeho okolí je tvorená poľnohospodárskymi plochami, problémy bioklímy sa dotýkajú aj tohto odvetvia, na prvý pohľad vymykajúceho sa dosahu samosprávnych kompetencií. V spolupráci s poľnohospodármi je potrebné sa usilovať aj o skultúrneenie okolitých pozemkov, umiestnenie izolačných zelených pásov zabráňujúcim erózii pôdy, zvyšovanie rozlohy vodných plôch. V oblasti poľnohospodárstva samospráva môže podporovať ekologické hospodárenie a biohospodárenie (ÚP Vráble Zadanie, 2010, s.20).

Ochrana prírody a krajiny

Na území katastra mesta Vráble sa nachádza niekoľko chránených území s ich ochrannými pásmami. Podmienky ochrany týchto území sú rešpektované pre akúkoľvek činnosť v území sú definované v príslušných právnych predpisoch, ktoré sú tu taktiež uvedené.

Porasty prirodzenej, alebo poloprirodzenej vegetácie vyskytujúce sa na skúmanom území možno priradiť k nasledovným biotopom podľa Katalógu biotopov Slovenska (STANOVÁ, VALACHOVIČ, EDS., 2002). Biotopy sú uvedené v troch kategóriách: A. biotopy národného významu, B. biotopy európskeho významu, C. biotopy nezaranené v Prílohe č. 1 vyhlášky 24/2003.

A. biotopy národného významu

Kr Krovinné a kríčkovité biotopy

Kr8 Vrbové kroviny stojatých vôd - uzavreté porasty krovitých vrb s výskytom hygrofilných druhov a dominánt s typickými bočníkovitými korunami vrbby poplavej (*Salix cinerea*) dorastajúce do výšky 2-5 m.

B. biotopy európskeho významu

Vo Vodné biotopy

Vo2 Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition* – porasty žaburínok (*Lemna* sp.) na hladine plávajúcich (natantných) vodných rastlín, štruktúrne veľmi jednoduché, nezakorenené na dne. Osídľujú eutrofné až mezotrofné stojaté vody vrátane rybníkov a umelých vodných nádrží.

Br Brehové nelesné porasty

Br7 Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek - vysokobylinné spoločenstvá na brehoch väčších vodných tokov v nížinách a pahorkatinách. Typické je zastúpenie lian a lianel. Majú líniový charakter a invadujú do nich viaceré invázne druhy rastlín.

Lk Lúky a pasienky

Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky - jedno- až dvojkosné lúky s prevahou krmovínarsky hodnotných tráv, (napr. ovsík obyčajný, kostrava lúčna a pod.) a bylín. Vyskytujú sa v širšom spektre stanovišť od vlhších po suchšie, s čím súvisí ich veľká variabilita. Sú druhovo pomerne bohaté. Vyskytujú sa v alúviách väčších riek, na násypoch, zatrávnených úhoroch, sadoch. Lk8 Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi* - zaplavované lúky v alúviách riek so zachovaným režimom záplav. Prevažujú travy a ostrice. Druhovo bohaté, dvoj- až trojkosné porasty s dostatkom živín.

Ls Lesy

Ls 1.1 Vrbovo-topoľové nížinné lužné lesy - tzv. mäkké lužné lesy v alúviách väčších riek so záplavovým režimom a vysokou dynamikou vývoja. Dominantnými drevinami sú vrbby a topole, podrast je tvorený nitrofilnými a hygrofilnými druhmi. Sú náchylné na šírenie inváznych druhov.

C. biotopy nezaranené v Prílohe č. 1 vyhlášky 24/2003

Vo Vodné biotopy

Vo8 Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou - bylinné spoločenstvá obojživelných rastlín zväzu *Oenanthion aquaticae*, ktoré znášajú kolísanie vodnej hladiny. Vyskytujú sa v stojatých a pomaly tečúcich eutrofných vodách. Porasty bývajú často maloplošné a mozaikovité.

Kr Krovínové a kríčkované biotopy

Kr7 Trnkové a lieskové kroviny - kroviny s dominanciou trnky, hlohov, ruže šípacej a polotieňomilných druhov bylín. Vyskytujú sa hojne na medziach a stráňach, tvoria remízky, porasty okrajov lesov a lesných ciest. Predstavujú tiež sukcesné štádiá opustených pasienkov.

Lk Lúky a pasienky

Lk10 Vegetácia vysokých ostríc - vlhkomilné druhovo chudobné porasty s kolísavým vodným režimom a výraznou dominanciou vysokých ostríc. Výskyt v údolí riek a potokov a v terénnych depresiách väčšinou v mozaike s inými mokradťovými spoločenstvami. Lk11 Trstinové spoločenstvá mokradí (*Phragmites*) - veľkoplošné, alebo líniové porasty vysokých trstín s výraznou dominanciou trste alebo páľky. Vyskytujú sa v pobrežných oblastiach stojatých alebo mierne tečúcich vôd s kolísajúcou vodnou hladinou počas roka. Produkuje veľké množstvo biomasy.

X Ruderálne biotopy

X9 Porasty nepôvodných drevín - porasty umelo vysadených alebo spontánne sa šíriacich introdukovaných drevín (agát biely, borovica čierna, gaštan jedlý, topol kanadský a pod.). Výsadby sú časté v okolí sídel a komunikácií, najmä v južnej časti Slovenska. Niektoré porasty majú charakter plantáží. V bylinnom podraze sa šíria ruderálne alebo invázne druhy (MÚSES Vrable, 2008, s.31-32).

Lesy

V záujmovom území boli v geobotanickej mape vyčlenené 4 jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie: Lužné lesy nížinné - rekonštruujú sa hlavne na nive Žitavy a jej prítokoch na miestach, kde sa predpokladá vplyv vysokej hladiny podzemnej vody, prípadne vplyv záplav. Dubovo-hrabové lesy panónske - zaberajú veľké plochy na svahoch pahorkatín v Žitavskej pahorkatine a aj inde. Dubovo-cerové lesy - vyskytujú sa v najvyšších, hrebeňových častiach pahorkatín spoločne s predošlou jednotkou. Dubovo-hrabové lesy karpatské - vyskytujú sa hlavne v severnej časti sledovaného územia. V súčasnosti sú tieto porasty značne zredukované a často nachádzame len zvyšky týchto porastov a väčšina územia, na ktorom by sa mali vyskytovať, je premenená na ornú pôdu (MÚSES Vrable, 2008, s.17). Lesná a krovitá vegetácia sa vyskytuje fragmentárne a maloplošne buď v podobe líniových porastov pozdĺž vodných tokov, vodnej nádrže alebo zaberá menšie plochy. Ide najmä o zvyšky lužných lesov, alebo brehových porastov drevín. V severnej časti katastra popri koryte Žitavy, vo vtokovej časti vodnej nádrže a v mestskej časti Horný Ohaj sa zachovali zvyšky mäkkých lužných lesov triedy *Salicetea purpureae* a tvrdých lužných lesov zväzu *Alno-Ulmion*. V stromovom poschodí v nich dominuje vrbica biela (*Salix alba*), cudzokrajný pôvodom severoamerický druh, javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*). V menšej miere topol čierny (*Populus nigra*), t. biely (*Populus alba*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) i jaseň úzkolistý (*F. angustifolia*). Pri potokoch sa častejšie vyskytuje jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a vrbica krehká (*Salix fragilis*). V krovitom poschodí sú to najmä baza čierna (*Sambucus nigra*), javor poľný (*Acer campestre*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), čremcha obyčajná (*Padus avium*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*). Bylinný podrast predstavujú najmä nitrofilné, alebo vlhkomilné druhy - prhl'ava dvojdomá (*Urtica dioica*), ostružina ožinová (*Rubus caesius*), kapustička obyčajná (*Lapsana communis*), hluchavka škvrnitá (*Lamium maculatum*), boľševník borščový (*Heracleum sphondylium*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), lastovičník väčší (*Chelidonium majus*), čerkáč peniažtekovitý (*Lysimachia nummularia*) a tiež invázna netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*). Z lian chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*). Vzácne sa vyskytuje aj krušík (*Epipactis*). Porasty sú čiastočne ruderalizované a ovplyvnené človekom. Z nepôvodných typov lesnej vegetácie sa vyskytujú najmä agátové lesy triedy *Robinietea* s ruderalizovaným a nitrofilným bylinným podrastom. Krovinovú vegetáciu predstavujú najmä vlhkomilné porasty krovitých vrb zväzu *Salicion cinereae*. Vyskytujú sa vo vtokovej oblasti vodnej nádrže, ale aj na niektorých miestach v alúviách potokov a kanálov. Dominantnými druhmi sú vrbica popolavá (*Salix cinerea*), v. purpurová (*S. purpurea*) a v. košíkarska (*S. viminalis*). Suchšie stanovišťa v podobe líniových porastov osídľujú spoločenstvá trnkových kriačín zväzu *Berberidion* s druhmi krov - slivka trnková (*Prunus spinosa*), ruža šípacá (*Rosa canina*), hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*), alebo rešetliak prečisťujúci (*Rhamnus catharticus*) (MÚSES Vrable, 2008, s.19).

Výskyt invázných druhov

Invázne rastliny indikujú intenzitu narušenia daného územia, pretože svojim výskytom sa viažu predovšetkým na človekom narušené stanovišťa aspoň v prvej fáze invázneho šírenia. Na základe terénneho prieskumu zameraného na mapovanie invázných rastlín v roku 2008 možno konštatovať, že na území mesta Vrable sa vyskytuje celkovo 10 druhov invázných rastlín. Z drevín je najhojnejší agát

biely (*Robinia pseudoacacia*), ktorý sa vyskytuje na mnohých miestach v plošne rozsiahlejších porastoch, alebo remízках, ako líniová vegetácia pri cestách, železninej trati a pod. Spontánne zmladzuje predovšetkým na stanovištiach ovplyvnených človekom. Ďalšou pomerne hojnou inváznou drevinou je javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*). Tento naturalizovaný druh sa vyskytuje najčastejšie ako vmiešaná drevina stromového alebo krovitého poschodia lužných lesov pri vodnej nádrži, rieke Žitave. Ojedinele sa vyskytuje aj na rumoviskách. Kustovnica cudzia (*Lycium halimifolium*) je druh, ktorý sa v území Vrábel vyskytuje predovšetkým na suchších stanovištiach, vo viniaciach, alebo v zastavaných častiach mesta, kde rastie predovšetkým na plotoch, na medziach a popri poľných cestách. Najzriedkavejšou inváznou drevinou je pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*). V území bola zistená iba jedna lokalita v centrálnej časti mesta na brehu Telinského potoka. Z bylinných invázných druhov sa vyskytuje pohánkovec japonský (*Reynoutria japonica*) sporadicky na 12 lokalitách. Astra novobelgická (*Aster novi-belgii*) je druh, ktorý sa viaže na vlhšie biotopy brehových porastov tokov, alebo vodnej nádrže. Vyskytuje sa v malých populáciách asi na 5 lokalitách. Netýkavka malokvetá (*Impatiens parviflora*) sa vyskytuje predovšetkým v podrade lužných lesov pri starej Žitave. Štiav špenátový (*Rumex patientia*) sa vyskytuje napr. v okolí ruín budov a popri ceste v trávnatých ruderalizovaných porastoch v blízkosti vodnej nádrže. Medzi zriedkavejšie invázne bylinné druhy na území Vrábel patrí zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) pri Telinskom potoku a zlatobyľ kanadská (*Solidago canadensis*) pri plote mestského cintorína. Za zmienku stojí aj poznatok, že v území neboli zistené druhy ježatec laločnatý (*Echinocystis lobata*) a slnečnica hl'úznatá (*Helianthus tuberosus*), ktoré sa v súčasnosti intenzívne šíria v iných územiach najmä popri vodných tokoch (MÚSES Vrable, 2008. s.67-68).

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrne – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja. Územné plánovanie je v súčasnosti upravené zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územno - plánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v meste. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán mesta. Územný plán mesta je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle zákona č.50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle vyhlášky č.84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Základným pre mesto je územný plán sídelného útvaru (ÚPN SÚ), ktorého záväzná časť sa po schválení mestským zastupiteľstvom stáva všeobecne záväzným nariadením mesta. Obstarávateľom ÚPN mesta (alebo zóny) je obecná samospráva. Mesto má spracovaný územný plán z roku 2013.

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v meste pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov (platný v roku 2009, od 1.6.2010 účinný zákon č. 137/2010 Z.z o ovzduší). Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším. V samotnom sídle sa výroba výrazne znečisťujúca ovzdušie nenachádza.

Okres Nitra ako aj mesto patria medzi územia s nižším množstvom vyprodukovaných emisií na Slovensku. Trend v znečisťovaní ovzdušia sa ubera pozitívnym smerom v prípade oxidu siričitého, ktorý klesol od roku 2003 do roku 2013 na hodnotu 0,09 ton na km². V prípade tuhých emisií bol zaznamenaný mierny nárast. Oproti Slovenskému priemeru je však vo všetkých ukazovateľoch hodnota neporovnateľne nižšia. Mesto Vrable je križovatkou ciest medzi mestami Levice a Zlaté Moravce a z tohto dôvodu je vystavené zvýšenej frekvencii cestnej dopravy, čomu mesto nie je prispôsobené. Problémom je aj skutočnosť, že tieto cesty vedú priamo centrom mesta, čím sa výrazne zvyšuje vplyv dopravy na životné prostredie a zároveň znižuje kvalita života obyvateľov mesta.

Hlavnými nežiaducimi vplyvmi sú zvýšený podiel exhalátov v ovzduší produkovanýchmi spaľovacími procesmi automobilov a samozrejme hluk (MÚSES Vrábľa, 2008, s.50).

Významným zdrojom emisií a tým aj znečistenia ovzdušia sú mobilné zdroje, a to predovšetkým automobilová doprava. Znečistenie ovzdušia ako jeden z bezprostredných dopadov automobilovej dopravy na okolie vzniká hlavne prevádzkou motorov pohybujúcich sa vozidiel, ale aj vírením čiaštočiek prachu usadených na komunikácii a jej okolí a tiež opotrebovaním jednotlivých častí vozidla. K hlavným látkam znečisťujúcim ovzdušie pochádzajúcim z automobilovej dopravy patria najmä oxid uhoľnatý CO, oxidy dusíka NO_x a aromatické uhľovodíky C_xH_y a pevné častice, zlúčeniny olova. Cez mesto Vrábľa prechádza cesta I. triedy č. 51 v smere Nitra – Levice. Intenzita dopravy na tejto ceste sa v intraviláne mesta pohybuje okolo 8-10 tisíc vozidiel za 24 hodín. Okrajom mesta prechádza cesta II. triedy č. 511 Partizánske - Zlaté Moravce – Nové Zámky s intenzitou rádovo nižšou (2-3 tisíc voz. / 24 hodín) (ÚPO Vrábľa, 2010, s.83).

K hlavným stacionárnym zdrojom znečistenia ovzdušia (ZZO) v hodnotenom území patria najmä kategórie veľkých a stredných zdrojov v zmysle Národného emisného inventarizačného systému (NEIS) podľa výkonu (veľké zdroje – výkon od 50 MW a stredné zdroje s výkonom 0,3 – 50 MW). Medzi základné znečisťujúce látky vyhodnocované v rámci emisnej situácie patria: TZL (tuhé znečisťujúce látky), SO₂ (oxid siričitý), NO_x (oxidy dusíka), CO (oxid uhoľnatý) a TOC (celkový organický uhlík). Medzi veľké a stredné zdroje znečistenia ovzdušia patria HYBRAV a.s. Chov hydiny, Výroba dosiek plošných spojov Semecs, s.r. o., Staničná, Vrábľa, Kotolňa ZŠ Viliama Záborského, Levická, ČSPH OMV, Kotolňa Stredné odborné učilište elektrotechnické, SLOVNAFT, a.s. ČSMP Nitrianska ul., Kotolňa MATADOR - INALFA, a.s. Staničná, Vykurovanie výrobnej haly MATADOR - INALFA, a.s. Staničná 1045, Vykurovania haly expedície MATADOR - INALFA, a.s. Staničná, Kotolňa Opravovňa poľnoh. strojov, spol. sr.o. Štúrova, Plynová kotolňa Kongsberg Automotive, s.r.o., Hlavná, Klimatizačné jednotky Automotive Slovakia, s.r.o., Hlavná, Výroba mäkkých polyuretánových penových dielov Automotive Slovakia, s.r.o., Hlavná, Vykurovanie objektov Automotive Slovakia, s.r.o., Hlavná 48, Plynová kotolňa TEGAL, s.r.o., Staničná, Plynové ohrievače vzduchu TEGAL, s.r.o., Staničná, Kotolňa HEFRA VRÁBLA, s.r.o., Staničná, Sídliisko Lúky, Sídliisko Žitava, Sídliisko Kaška, Vykur. jednotky - objekty III. závodu priem. parku INDUSTRIE UND GEWERBEPARK, s.r.o., Hlavná, SAD NITRA, ČSPH Vrábľa, Štúrova, PERFEKT - SH, s.r.o. Malotonážna chémia, Hliníková 45, Vykurovanie objektov MIBA STEELTEC, Hlavná.

Najväčšie množstvá škodlivín sa produkujú predovšetkým vo forme CO₂, NO_x, uhľovodíkov, ťažkých kovov, v menšej miere SO₂ zo spaľovacích procesov. V bytovom a verejnom sektore sú za najväčších znečisťovateľov ovzdušia považované plynové kotolne Lúky, Žitava a Kaška. Aj snaha o zlepšenie životného prostredia a znižovanie emisii bol dôvod rozhodnutia pre vybudovanie kotolne na biomasu na sídlisku Lúky. Poloha Vrábľa podľa energetickej koncepcie mesta poskytuje aj dobré predpoklady pre zásobenie drevnou štiepkou okolitými lesnými porastmi. Nevyužitý potenciál lesnej biomasy a drevného odpadu použiteľného na výrobu štiepky predstavuje množstvo cca 48 018 ton ročne, čo je cca 500.000 GJ tepla (www.vrable, 10.9.2014).

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia v riešenom území v súčasnosti sú:

- automobilová doprava na ceste I. triedy, ako aj na miestnych komunikáciách,
- výroba tepla v domácnostiach a vo výrobných a obslužných prevádzkach,
- výrobné prevádzky v meste.

Produkcia v t na km ² podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Nitra	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tuhé emisie	0,36	0,41	0,52	0,41	0,37	0,38	0,37	0,37	0,39	0,39	0,40
Oxid siričitý	0,11	0,09	0,08	0,09	0,06	0,06	0,05	0,05	0,06	0,08	0,09
Oxid dusíka	1,05	1,80	1,43	1,31	0,75	1,10	0,90	0,75	1,03	0,35	0,42
Oxid uhoľnatý	1,47	1,65	2,07	2,02	1,55	2,98	2,97	2,73	2,51	1,36	1,13
<i>Tuhé emisie SR</i>	<i>0,85</i>	<i>0,85</i>	<i>1,02</i>	<i>0,88</i>	<i>0,71</i>	<i>0,70</i>	<i>0,69</i>	<i>0,67</i>	<i>0,71</i>	<i>0,72</i>	<i>0,75</i>
<i>Oxid siričitý SR</i>	<i>2,15</i>	<i>1,96</i>	<i>1,81</i>	<i>1,78</i>	<i>1,43</i>	<i>1,41</i>	<i>1,30</i>	<i>1,41</i>	<i>1,39</i>	<i>1,19</i>	<i>1,11</i>
<i>Oxid dusíka SR</i>	<i>1,19</i>	<i>1,16</i>	<i>1,14</i>	<i>1,06</i>	<i>0,96</i>	<i>0,94</i>	<i>0,87</i>	<i>0,88</i>	<i>0,88</i>	<i>0,81</i>	<i>0,79</i>
<i>Oxid uhoľnatý SR</i>	<i>3,76</i>	<i>3,87</i>	<i>3,70</i>	<i>3,94</i>	<i>3,74</i>	<i>3,64</i>	<i>3,00</i>	<i>3,38</i>	<i>3,65</i>	<i>3,56</i>	<i>3,71</i>

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Do ovzdušia sa z riešeného územia dostávajú: toxické oxidy dusíka (NOX), ktoré spôsobujú ochorenia dýchacích ciest, cyanózu srdca, majú aj karcinogénne účinky, toxický oxid siričitý (CO₂), ktorý narušuje krvotvorbu, dráždi sliznice a oči, spôsobuje chronické ochorenia dýchacích ciest, popolčeky, ktoré zasahujú predovšetkým dýchacie cesty, pri niektorých druhoch popolčekov je zasiahnuté aj srdce a imunitný aparát (karcinogénne účinky), polietavý prach prevažne zo sekundárnej prašnosti spôsobuje ochorenia dýchacích ciest, rozľahlé plochy porastené burinnými spoločenstvami sú jedným zo zdrojov alergických ochorení slizníc. Ako už ale bolo spomenuté, oproti ostatným regiónom Slovenska je okres Nitra jeden z najmenej znečistených regiónov. Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, k nárastu dochádza v prípade tuhých emisií, ako aj v prípade produkcie oxidu uhoľnatého, ktoré sú pravdepodobne produkované ako externé vplyvy dopravy a zásobovania teplom v zimnom období (prechod na pevné palivá v dôsledku vysokých cien elektrickej energie a plynu).

Produkcia podľa chemickej zlúčeniny v % na celkovom objeme											
Okres Nitra	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tuhé emisie	12,16	10,49	12,68	10,76	13,50	8,43	8,54	9,43	9,79	17,69	10,57
Oxid siričitý	3,76	2,30	2,04	2,42	2,24	1,32	1,11	1,32	1,46	3,72	1,34
Oxid dusíka	35,04	45,49	34,73	34,12	27,35	24,23	20,93	19,18	25,87	16,25	14,80
Oxid uhoľnatý	49,04	41,72	50,55	52,70	56,91	66,01	69,42	70,08	62,88	62,34	73,28

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Kvalitu ovzdušia na území mesta Vrábľa výrazne ovplyvňujú exhaláty z lokálnych vykurovacích zariadení a kotolní, ďalej znečisťujúce látky z priemyselných podnikov a priemyselného parku. Nemenej dôležitý je negatívny dopad a vplyv exhalátov z dopravy, najmä v blízkosti frekventovaných križovatiek, napájajúcich sa na hlavné dopravné komunikácie so susednými obcami, resp. okresnými mestami. Túto situáciu by mohlo zlepšiť vybudovanie dopravného cestného obchvatu, ktorým sa odkloní značná časť počtu automobilov prechádzajúcich centrálnou časťou mesta (MÚSES Vrábľa, 2008, s.61).

Prízemný ozón

Rast koncentrácií prízemného ozónu súvisí s rastúcou emisiou prekursorov ozónu, ktorými sú VOC, NO_x, CO. Pochádzajú najmä z automobilovej dopravy, energetiky a priemyslu. V Nitrianskom kraji sa nenachádza monitorovacia stanica, ktorá je určená na meranie koncentrácie troposférického ozónu. Monitoring, ktorý prebieha na území SR ukazuje, že v súčasnosti je prekračovaná cieľová hodnota prízemného ozónu pre ochranu vegetácie (s výnimkou intravilánov miest) (HLAVATÁ A KOL., 2003)

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA_{eq,p} = 60 dB a v noci LA_{eq,p} = 50 dB. Zvýšená hladina hluku v meste Vrábľa je dokumentovaná najmä pozdĺž hlavných tranzitných komunikácií – cesty I/51 a II/511. Podľa starších meraní ŠZÚ dosahuje hlučnosť v dennej dobe popri hlavných cestách 70-74 dB. Železničná doprava predstavuje menší podiel (vzhľadom na intenzitu prepravy) v intenzite hlučnosti a jej pôsobenie sa sústreďuje do najbližšieho okolia železničných tratí (ÚPO Vrábľa, 2010, s.87).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2001. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva mesta na roky 2011 - 2015 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Nitrianskeho kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Nitrianskeho kraja 2011 - 2015, ktoré sa budú realizovať mestom, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH mesta Vrábľa na roky 2011 – 2015. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s

platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Množstvo komunálneho odpadu podľa ukazovateľa a rok v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Separ. zbierané zložky kom. odp.	3,15	2,85	3,64	4,50	4,85	5,41	5,55	5,77	5,59	6,15	6,56
Separ. z toho: nebezp. odpad	0,07	0,12	0,18	0,21	0,26	0,32	0,33	0,31	0,31	0,26	0,36
Odpady zo záhrad a parkov	5,77	8,36	6,38	6,17	6,17	7,78	6,66	8,20	7,81	7,61	7,87
Iné komunálne odpady	87,20	85,83	85,74	85,88	84,11	81,12	83,01	80,35	81,61	81,18	79,92
Drobné stavebné odpady	3,89	2,96	4,24	3,45	4,87	5,69	4,77	5,67	4,99	5,06	5,65

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Štatistické relatívne ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	311,42	298,09	307,84	316,95	331,65	362,10	366,27	368,84	380,85	373,26	311,42
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	19,50	22,24	7,16	15,21	22,99	38,27	31,11	33,77	48,89	48,58	19,50
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	291,92	275,86	291,14	288,51	293,71	315,48	325,07	332,49	330,91	324,59	291,92
% zhodnoc. kom. odpadu	6,26	7,46	2,33	4,80	6,93	10,57	8,49	9,16	12,84	13,02	6,26
% zhodn. kom. odp. kompost. (%)	49,00	56,59	59,82	72,59	68,46	71,73	77,10	58,95	64,35	69,45	49,00
% zhodn. kom. odp. ako druhot. s.	43,11	40,89	29,92	13,01	28,26	21,68	22,61	27,77	22,34	30,18	43,11

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky budú využité ako druhotné suroviny. Likvidáciu komunálneho odpadu sa odporúča riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v návaznosti na zákon o odpadoch. V súčasnosti sa v riešenom území nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov mesta na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia. V prípade separácie rozšíri aktivity o viaceré komodity. Uvedené aktivity budú pôsobiť na znižovanie zaťaženia mestského rozpočtu, ako aj životné prostredie. V roku 2013 mesto spustilo prevádzku Zberného dvoru, vybudovaného z fondov EÚ.

Žiarenie

Prirodzená rádioaktivita hornín je podmienená prítomnosťou prvkov K, U a Th. Tieto prvky emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožarovanie. Horniny používané ako stavebné suroviny sa stávajú zdrojom radiácie v budovách. Vzhľadom k trendu narastajúceho podielu času stráveného v budovách, je posúdenie rádioaktivity stavebných surovín a stavebných materiálov nevyhnutné. Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 406/1992 Zb. o požiadavkách na obmedzenie ožarovania z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov ukladá podmienky použitia stavebných materiálov vo vzťahu k ekvivalentnej aktivite radónu v obytných priestoroch. Rádioaktivita stavebných surovín sa stanovuje od roku 1990. Prirodzená rádioaktivita (podľa zložiek – draslík, urán a tórium) bola meraná v teréne a prepočítaná na úhrnnú rádioaktivitu (eUt).

Z výsledkov meraní radónového rizika na území Slovenskej republiky, ktoré zhodnotil v roku 1992 Geologický prieskum, š. p. Spišská Nová Ves vyplýva, že sledované územie patrí do zóny nízkeho až stredného radónového rizika, kde objemová aktivita Rn222 v pôdnom vzduchu sa pohybuje medzi 10 – 100 Bq/m³. Vysoká kategória radónového rizika s hodnotou nad 100 Bq/m³ bola zistená v širšom okolí, v okolí Atómovej elektrárne Mochovce (MÚSES Vrable, 2008, s.45).

Seizmicita

Seizmicita územia patrí medzi endogénne geodynamické procesy. Podľa normy STN 73 0036 „Seizmické zaťaženie stavieb“ leží záujmové územie v oblasti s možnosťou výskytu zemetrasení o sile 6-7° podľa stupnice makroseismickej intenzity MSK-64 pre 90% pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov. Izoseisty o intenzite 6° prebiehajú v smere približne SZ-JV vo vzdialenosti cca 15 km

S a J od predmetného územia. Pri bežných stavbách nie je potrebné uvažovať s účinkami zemetrasenia (Správa o hodnotení, č. C, 2014, s.40-42).

Pôda

Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä bývalá banská činnosť, zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerné meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd.

Obec sa musí pri výkone činností v oblasti ochrany pôd riadiť nasledujúcou legislatívou:

- Zákon SNR č. 307/1992 Zb. o ochrane PPF v znení neskorších predpisov,
- Nariadenie vlády SR č. 152/1996 Z.z. o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy z PPF,
- Rozhodnutie MP SR č. 531/1994-540 o najvyšších prípustných hodnotách škodlivých látok v pôde a o určení organizácií oprávnených zisťovať skutočné hodnoty týchto látok.

Súvisiace právne normy:

- Zákon NR SR č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)
- Vyhláška UGKK SR č. 79/1996 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam
- Zákon SNR č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov
- Zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom
- Zákon NR SR č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách
- Zákon NR SR č. 136/2000 Z.z. o hnojivách
- Zákon NR SR č. 332/1996 Z.z. o vinohradníctve a vinárstve a o zmene zákona č. 61/1994 Zb. o rozvoji rastlinnej výroby v znení zákona č. 132/1989 Zb.
- Zákon NR SR č. 64/1997 Z.z. o užívaní pozemkov zriadených v záhradkových osadách a o vysporiadaní vlastníctva k nim.

Chemická degradácia pôdy (kontaminácia pôdy)

Monitorovanie a hodnotenie kontaminácie pôd je súčasťou Čiastkového monitorovacieho systému Pôda ako aj Geochemického atlasu SR, časť Pôda (ČURLÍK, ŠEFČÍK, 1999). V riešenom území sa na poľnohospodárskej pôde nenachádza monitorovacia lokalita, výsledky sú preto spracované pre okres Nitra. Sledované územie patrí medzi územia s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou, ku ktorej patrí používanie rôznych agrochemikálií, čo dáva predpoklad, že v území by sa chemická degradácia pôdy potencióálne mohla vyskytovať. Napriek uvedenému bolo v území zistené len mierne zvýšenie koncentrácie niektorých rizikových prvkov. Z hľadiska kontaminácie pôd patria poľnohospodárske pôdy do kategórie pod A, A1 Nekontaminované pôdy (Rozhodnutie MP SR č. 531/1994). Ide o zvýšené koncentrácie Cd a Ni (pravdepodobne spôsobené aplikáciou fosfátov) a Cu, Zn. Z hľadiska acidifikácie pôd nebol zistený výrazný acidifikačný trend pôd. Určité odchýlky možno pozorovať len na kyslých pôdach a substrátoch, čo sa môže prejaviť v zhoršení hygienického stavu životného prostredia vo zvýšenom množstve polutantov, predovšetkým ťažkých kovov a hliníka do potravinového reťazca. V sledovanom území bolo pozorované zníženie obsahu prípustných živín (P, K), pravdepodobne ako dôsledok zníženia dávok hnojív. Bol zistený aj pokles pôdneho humusu, čo je spôsobené nedostatočným prísunom kvalitnej organickej hmoty. Zmeny v obsahu celkového dusíka (Nt) sú menej výrazné. Zhutnenie poľnohospodárskych pôd (kompakcia pôdy) sa prejavila na hnedozemiach a luvizemiach (MÚSES Vrábľe, 2008, 45-46).

Erózia pôdy

Vyjadruje stratu odnos pôdy pri súčasnom spôsobe využitia krajiny. Najviac ohrozené sú svahy Žitavskej pahorkatiny, hlavne vinice v severnej a severozápadnej časti. Ohrozené sú i orné pôdy na juhozápade a miestami aj svahy Hronskej pahorkatiny na východe. Pôdy bez ohrozenia sú v meste zastúpené v ploche 3090,08 ha, stredne ohrozené pôdy sú zastúpené o ploche 491,47 ha. Silne ohrozené pôdy sú zastúpené v ploche 218,82 ha. Najmenšie zastúpenie majú extrémne ohrozené pôdy – 29,48 ha. Prípustná strata pôdy limitné množstvo pôdy ktoré môže byť ročne odplavené vodnou eróziou. Podľa Slovenskej technickej normy (STN 75 4501) sú limity na prípustnú stratu pôdy nasledovné: plytké pôdy (do 0,3 m) – 1 t.ha-1.rok-1, stredne hlboké pôdy (0,3 – 0,6 m) – 4 t.ha-1.rok-1, hlboké pôdy nad 0,6 m – 10 t.ha-1.rok-1. Na celom území sa nachádzajú hlboké pôdy, preto

za limitnú hodnotu straty pôdy možno považovať 10 t.ha⁻¹.rok⁻¹. Túto hodnotu prekračujú silne a extrémne ohrozené pôdy, ktoré zaberajú 248, 3 ha, čo je 6, 48 % z rozlohy územia (MÚSES Vráble, 2008, 77-79).

Vodná erózia je viazaná je najmä na poľnohospodársky pôdny fond – v okolí Vrábíel sú to intenzívne využívané pahorkatinné polohy so strmšími svahmi využívanými ako orná pôda. Prvotným faktorom je nesprávne využívanie pôdneho fondu (absencia protieróznych opatrení, nevhodná štruktúra plodín), avšak náchylnosť na eróziu zvyšujú aj nepriaznivé fyzikálne vlastnosti pôdy, pôdna štruktúra a malý obsah humusu. V uplynulých 50 rokoch ubudlo v pahorkatinných oblastiach Slovenska na strmších svahoch odhadom 20-30 cm pôdy, čo je dôsledkom najmä nesprávneho spôsobu hospodárenia a výberu plodín. Veterná erózia poškodzuje obyčajne plochy bez vegetačného krytu s piesočnatými pôdami a to predovšetkým v suchších obdobiach roka. Výskyt veternej erózie je udávaný aj v oblasti Vrábíel (Magicová a kol. 1991, Barančok a kol. 1997), hoci sa tu vyskytujú väčšinou zrnitostne ťažšie pôdy. Zhutnenie pôd je plošne relatívne rozšírenou degradáciou pôd. Prejavuje sa prakticky vo všetkých poľnohospodársky intenzívne využívaných oblastiach nížin a kotlín a je dôsledkom utlačenia podpovrchovej vrstvy pôdy dlhodobým používaním ťažkých mechanizmov. Pôdy v okolí Vrábíel patria väčšinou medzi pôdy primárne až potenciálne náchylné na zhutnenie – najmä luvizemné hnedozeme pahorkatinnej časti katastra s málo priepustným podorníčím a zrnitostne ťažé fluvizeme glejové na nive rieky Žitava (ÚPO Vráble, 2010, s.13).

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení zákona č. 587/2004 Z. z. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Kvalita povrchových vôd

Kvalita povrchových vôd sa vyhodnocuje v rámci celoslovenského monitoringu kvality tokov SR. Výsledky laboratórnych rozborov vody sú spracované podľa STN 75 7221 „Kvalita vody. Klasifikácia kvality povrchových vôd“. Podľa tejto normy sa kvalita povrchových vôd zaraďuje na základe jednotlivých ukazovateľov (skupiny A – H) do tried kvalít s použitím sústavy medzných hodnôt uvedených tried. Povrchové vody sú zaraďované do 5 tried kvality: I. trieda – veľmi čistá voda, II. trieda – čistá voda, III. trieda - znečistená voda, IV. trieda – silne znečistená voda a V. trieda – veľmi silne znečistená voda. V rámci povodia rieky Žitavy sa v roku 2005 kvalita povrchových vôd sledovala v mieste odberu Dolný Ohaj s mapovým číslom V103 na riečnom kilometri 2,10 s počtom meraní 24. V tomto mieste odberu ovplyvňujú kvalitu povrchových vôd najmä odpadové vody zo škrobární Slováckrob, a.s., prevádzka Ohaj, Dolný Ohaj. K celkovému znečisteniu v Žitave však prispievajú aj ďalší producenti, či už priamym vypúšťaním odpadových vôd do vodného toku, alebo do jej prítokov (Hostiansky potok, Leveš): ZVS, a.s., ČOV Zlaté Moravce; ZVS, a.s., Topolčianky; Vinárske závody, spol. s r.o., Topolčianky; ZVS, a.s. ČOV Vráble; Hybrav, a.s. Nitra, farma Vráble. Kyslíkový režim toku je v IV. triede kvality, čo spôsobujú hodnoty ChSKCr ($c_{90} = 37,83 \text{ mg.l}^{-1}$). Skupina ukazovateľov B je zaradená do IV. triedy kvality kvôli hodnotám mernej vodivosti ($c_{90} = 132,9 \text{ mS.m}^{-1}$), rozpustným látkam ($c_{90} = 874 \text{ mg.l}^{-1}$) a chloridom ($c_{90} = 372,23 \text{ mg.l}^{-1}$). Skupina nutrientov (C) ostáva v V. triede vzhľadom na hodnoty P-PO₄ ($c_{90} = 0,57 \text{ mg.l}^{-1}$). Koncentrácie ostatných nutrientov spĺňajú limity III. a IV. triedy kvality. Sapróbný index biosestónu radí vodný tok do III. triedy kvality. Mikropolutanty (F) sú zaradené do V. triedy kvality vzhľadom na vysoké koncentrácie NELUV ($c_{90} = 0,35 \text{ mg.l}^{-1}$) (MÚSES Vráble, 2008, s.86).

Podzemné vody

Kvalita podzemných vôd neogénu Žitavskej pahorkatiny nie je veľmi priaznivá pre získanie kvalitnej pitnej vody. Vo väčšine prípadov sú podzemné vody charakterizované zvýšenými koncentraciami železa (Fe), mangánu (Mn) a amónnych iónov (NH₄⁺) primárneho pôvodu, ako aj výraznejším zastúpením chloridov (Cl⁻) a síranov (SO₄²⁻). Pomerne nízke koncentrácie dusičnanov (NO₃⁻) sú napriek intenzívnemu poľnohospodárstvu vďaka izolačnej schopnosti nadložných ílovitých sedimentov, ktoré zabraňujú prieniku sekundárneho znečistenia do hlbších horizontov. Vody kvartérnych sedimentov Žitavskej pahorkatiny sú zastúpené podzemnými vodami aluviálnej nivy rieky Žitava,

ktorých kvalita je výrazne ovplyvnená nepriaznivou kvalitou zrážkových vôd. Na tvorbe chemického zloženia podzemných vôd sa zúčastňujú hlavne zložky Ca^{2+} , Mg^{2+} , NH_4^+ a SO_4^{2-} pôvodom zo zrážok. Práve znečistenie z poľnohospodárstva sa najvýraznejšie prejavuje zvyšovaním koncentrácie dusičnanov v povrchových i podzemných vodách. Pretože namerané koncentrácie dusičnanov vo vodách prekračujú resp. sa blížia k hodnote 50 mg.l⁻¹, poľnohospodársky využívané územia v okrese Nitra, t.j. katastrálne územia 59 obcí boli zaradené medzi zraniteľné oblasti (podľa Nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti). (Správa o hodnotení, č. C, 2014, s.61-62).

Ochrana proti povodniám

Príčinou vzniku povodní meste sú extrémne intenzívne dažde alebo náhle roztápanie snehu kombinované s výrazne zníženou schopnosťou, niekde až neschopnosťou územia zadržať dažďovú vodu (z dôvodu poškodenia krajiny – napr. rozorané medze, zlikvidované remízky, či odvodnená poľnohospodárska pôda). Rozsiahle zaasfaltované alebo betónové plochy v meste prispievajú k rýchlemu odtoku dažďových vôd a k vysušovaniu pôdy pod týmito zastavanými plochami, vrátane znižovania zásob podzemných vôd. Tieto faktory spôsobujú zmeny odtokových pomerov a zvyšujú riziko lokálnych povodní. Vysušená pôda bez protieróznych opatrení (okolité polia o rozlohe desiatok hektárov bez akejkoľvek vegetácie, či protieróznych opatrení) sa správa ako nepriepustný film. Medzi základné technické, biotechnické a hospodárske preventívne opatrenia ktoré by malo mesto a majitelia pozemkov vykonať patria nasledovné: **technické**: vsakovacie pásy po vrstevniciach (pozdĺžne plytké rigoly), budovanie depresí a vsakovacích jám na zadržiavanie a vsakovanie dažďovej vody v intravilánoch miest a obcí, vodoholdingy, drobné prehrádzky resp. stupne na vodných tokoch, bystrinách, v roklinách či stržiach, výstavba a údržba suchých nádrží - poldrov, objekty na líniových ochranných hrádzach na vypúšťanie vôd do záplavového územia, budovanie malých prietokových vodných nádrží a rybníkov a pod. **biotechnické**: vytváranie prirodzených prekážok povrchového odtoku – medze, trávnaté pásy, pásy stromov a krov, pôdne stupne, mokrade, optimálne zloženie a kvalita lesov, zatravnňovanie a zalesňovanie nevyužívaných plôch, zachovanie a využívanie meandrov vodných tokov a slepých ramien, budovanie vetrolamov, využitie svahových depresí ako vsakovacích a zádržných plôch a pod. **hospodárske opatrenia**: aplikácia vhodných postupov obrábania pôdy (napr. orba po vrstevnici), vytváranie malých prietokových a vodných nádrží na zachytávanie stekajúcich dažďových vôd zo spevnených plôch ako zásobníkov požiarnej vody, vodných plôch určených na rekreáciu alebo výpar, zabezpečenie dopĺňania odobratej vody z územia späť do územia odberu, obmedzovanie spevňovania plôch v zastavanom území, budovanie ochranných hrádzí čo najďalej od osi vodného toku a pod. (http://www.zmos.sk/strategia-zmos-v-oblasti-protipovodnovej-prevencie-a-ochrany-uzemia-miest-a-obci-pred-povodnami-.phtml?id3=32161&module_action__72644__id_art=14043, 10.9.2013).

V rámci eliminovania možných lokálnych záplav je potrebné pravidelne čistiť resp. stabilizovať odtokové rigole pozdĺž miestnych komunikácií, ako aj samotný kanalizačný systém, tak aby pri zvýšených zrážkach nedochádzalo k zaplavovaniu pozemkov v ich tesnej blízkosti. Zvýšené riziko záplav súvisí s umiestnením mesta.

2.6. OBYVATEĽSTVO

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, vierovyznanie, vzdelanosť, pohlavie, atď.. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v jednotlivých mestských častiach mesta Vrábľa.

Bývajúce obyvateľstvo v meste Vrábľa (rok 2011 – SODB 2011)						
Časť mesta	spolu	ženy	0-14	66+	15-65	
Vrábľa	8970	4616	1187	1011	6772	
Dyčka	458	242	89	69	300	
Dyčka	406	217	73	65	268	
Dyčka Majer	52	25	16	4	32	
Horný Ohaj	608	306	91	103	414	
Horný Ohaj	608	306	91	103	414	
Dolné lúky	0	0	0	0	0	
Vrábľa	7904	4068	1007	839	6058	

Pri stanici	47	25	5	4	38
Vráble - stred	4968	2513	630	286	4052
Pri škole	2166	1148	267	427	1472
Štúrova ulica	656	347	90	120	446
Veľké priečky	56	29	11	2	43
Godinov majer	11	6	4	0	7

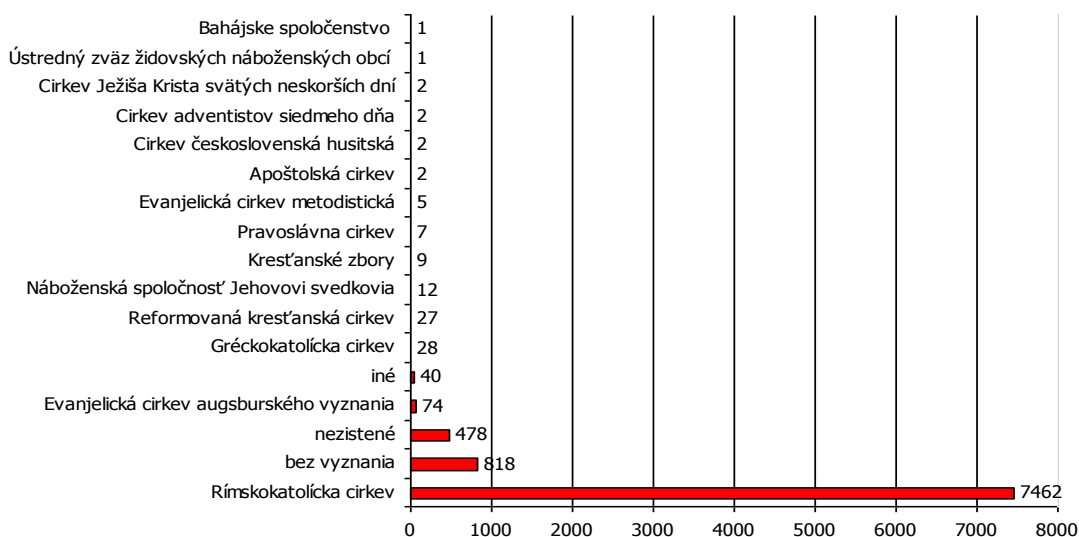
Zdroj: Štatistický lexikon obcí, 2011, s.86

Najviac obyvateľov žije v častiach Vráble stred a Pri škole. Relatívne vysoký počet obyvateľov obýva Štúrovu ulicu a Horný Ohaj. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva mesta Vráble podľa vierovyznania v porovnaní rokov 1991, 2001 a 2011. Mesto je podľa kritéria vierovyznania značne homogénne. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu (84,38 %). Celkovo 0,90 % obyvateľov je príslušníkmi evanjelickej cirkvi a cca. 9,25 % obyvateľov je bez vyznania.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SĽDB 1991	SODB 2001	2011
Rímskokatolícke %	77,12	88,41	84,38
Evanjelické %	0,62	0,62	0,90
Gréckokatolícke %	0,07	0,19	0,32
Pravoslávne %	0,01	0,02	0,08
Čs. Husitské %	0,00	0,02	0,02
Bez vyznania %	7,19	8,53	9,25
Ostatné %	0,07	0,01	0,45
Nezistené %	14,93	1,52	5,41
www.statistics.sk	77,12	88,41	84,38

Až pri 5,41 % obyvateľov nebolo zistené vierovyznanie. V malom zastúpení sú obyvatelia gréckokatolíckeho vierovyznania (0,32 %), husitského (0,02 %) a pravoslávneho (0,08 %). Podrobnú štruktúru vierovyznania v absolútnom vyjadrení prezentuje nasledujúci graf (podľa posledného sčítania SODB 2011).

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k Slovenskej národnosti – 94,06 %. V malej miere je zastúpená maďarská národnosť (3,83 %), česká (0,59 %) a poľská národnosť (0,06 %).

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %

Ukazovateľ	SĽDB 1991	SODB 2001	2011	rozdiel '10 - '91
Slovenská %	91,21	93,32	94,06	2,85
Maďarská %	6,71	4,69	3,83	-2,88
Rómska %	1,24	0,78	0,01	-1,23

Rusínska %	0,01	0,01	0,00	-0,01
Ukrajinská %	0,00	0,04	0,03	0,03
Česká %	0,63	0,55	0,59	-0,04
Moravská %	0,02	0,00	0,01	-0,01
Sliezska %	0,00	0,00	0,00	0,00
Nemecká %	0,00	0,02	0,01	0,01
Poľská %	0,09	0,05	0,06	-0,03

Zdroj: www.statistics.sk

Demografia

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade mesta Vrable bol zaznamenaný mierny pokles počtu obyvateľov. Mierny pokles počtu obyvateľov je spôsobený hlavne poklesom ekonomickej aktivity na lokálnom trhu v súvislosti s pretrvávajúcou ekonomickou krízou. Mladí ľudia sú nútení migrovať za pracovnými príležitosťami do väčších lokálnych centier - Nitra, prípadne aj hlavného mesta Bratislava.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vrable	9501	9470	9486	9411	9381	9417	9386	9307	8970	8941	8843
muži	4588	4587	4604	4567	4544	4555	4548	4519	4354	4324	4282
ženy	4913	4883	4882	4844	4837	4862	4838	4788	4616	4617	4561
Index	-	0,997	1,002	0,992	0,997	1,004	0,997	0,992	0,964	0,997	0,989
Priemer Ix											0,993

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Za sledované 11 ročné obdobie v priemere počet obyvateľov vzrástol o 7,44 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,993, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,07 %. Takmer v každom roku sledovaného obdobia dochádzalo k poklesu obyvateľstva (okrem rokov 2005 a 2008). Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj indexu starnutia obyvateľstva v porovnaní s krajskou a celoslovenskou štatistikou. Index starnutia obyvateľstva v každom roku výrazne prevyšuje celoslovenské štatistiky. V porovnaní rokov 2003 a 2013 dochádza k neustálemu nárastu indexu. Kým v roku 2003 bola hodnota indexu len 120,75, do roku 2013 stúpila jeho hodnota na 186,02.

Index starnutia

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	106,37	111,24	116,34	122,07	127,99	133,60	137,78	141,68	166,90	161,65	168,12
Nitriansky kraj	128,68	134,84	141,24	148,33	155,66	161,88	167,12	172,40	179,70	186,27	192,63
Okres Nitra	120,75	127,06	134,19	141,88	149,34	155,38	160,87	165,66	171,60	179,59	186,02

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Pozitívne sa vyvíja hodnota priemerného veku obyvateľov okresu. V každom roku sledovaného obdobia prevyšuje priemerný vek celoslovenskú štatistiku. V roku 2013 dosiahol hodnotu 40,65 roka. Uvedený ukazovateľ nepriamo dokazuje postupné starnutie obyvateľstva regiónu. Uvedený trend bude zrejme pokračovať a je teda potrebné tomu prispôbiť aj smerovanie verejných politík samosprávy.

Priemerný vek

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	36,82	37,13	37,41	37,71	37,99	38,25	38,49	38,73	39,05	39,32	39,60
Nitriansky kraj	38,13	38,45	38,74	39,04	39,32	39,58	39,83	40,10	40,49	40,78	41,09
Okres Nitra	37,63	37,97	38,29	38,62	38,92	39,17	39,44	39,72	40,11	40,38	40,65

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj strednej dĺžky života. Stredná dĺžka života pri narodení relatívne kopíruje krajské a celoslovenské štatistiky. Hodnota je mierne vyššia. V roku 2013 dosiahla stredná dĺžka života mužov 72,99 roka. V prípade žien bola štatistika pozitívnejšia (80,82 roka).

Stredná dĺžka života pri narodení											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Muži											
Slovenská republika	69,77	70,29	70,11	70,40	70,51	70,85	71,27	71,62	72,17	72,47	72,90
Nitriansky kraj	69,28	69,63	69,83	70,00	70,06	70,06	70,41	70,76	71,30	71,57	71,97
Okres Nitra	70,11	70,74	71,03	71,05	71,50	71,63	71,60	71,94	72,41	72,53	72,99
Ženy											
Slovenská republika	77,62	77,83	77,9	78,2	78,08	78,73	78,74	78,84	79,35	79,45	79,61
Nitriansky kraj	77,65	77,82	77,85	77,96	77,95	78,28	78,46	78,83	79,05	79,25	79,47
Okres Nitra	78,83	78,81	79,00	79,03	79,02	79,25	79,59	79,91	80,21	80,57	80,82

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Prírodný prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prírodný prírastok/úbytok obyvateľstva v okrese na 1000 obyvateľov a absolútny prírastok v meste Vrábľa od roku 2003 do roku 2013. Najvyšší prírodný prírastok bol zaznamenaný v roku 2008 a dosiahol hodnotu 27 obyvateľov.

Prírodný prírastok (- úbytok) na 1000 obyvateľov											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51
Nitriansky kraj	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,84	-1,31	-2,44	-2,50
Okres Nitra	-0,90	-0,39	-0,88	-1,49	-1,15	-0,20	-0,06	0,44	0,62	-0,19	0,03
Mesto Vrábľa abs.	-4	0	0	-10	2	27	25	10	18	5	-19

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vývoj ukazovateľa prírodného prírastku obyvateľstva v okrese v sledovanom období vykazuje negatívny trend. Počet zomrelých prekračuje počet živonarodených obyvateľov takmer v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší prírodný úbytok bol zaznamenaný v roku 2006 a 2007.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených na 1000 obyvateľov. V medziročnom porovnaní možno sledovať mierny rastúci trend. Rastový trend bol evidovaný od roku 2006, kedy na 1000 obyvateľov pripadalo 8,47 živonarodených do roku 2011, kedy hodnota stúpila na 10,27. Do roku 2013 klesol tento počet na 9,65. Počet živonarodených detí v meste od roku 2003 do roku 2009 rástol na úroveň 89 detí. Do roku 2013 počet klesol na 63 detí.

Počet živonarodených na 1000 obyvateľov											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	9,61	9,99	10,10	10,00	10,08	10,61	11,30	11,12	11,27	10,27	10,13
Nitriansky kraj	8,25	8,33	8,62	8,51	8,58	9,21	9,62	9,27	9,66	8,71	8,47
Okres Nitra	8,38	8,88	8,87	8,47	8,66	9,71	9,87	9,92	10,27	9,62	9,65
Mesto Vrábľa abs.	73	74	72	71	76	88	89	87	81	80	63

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje zhodné tendencie ako v prípade krajskej a celoslovenskej štatistiky. Aj v ostatných 2 prípadoch dochádzalo v sledovanom období k poklesu počtu potratov na 1000 obyvateľov. Do roku 2013 klesol v okrese počet potratov na 1000 obyvateľov na 32,51.

Počet potratov na 1000 narodených											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	40,75	37,20	35,39	35,21	33,53	32,04	29,19	28,41	27,74	29,49	29,73
Nitriansky kraj	48,48	45,89	41,36	39,89	40,11	37,10	35,01	35,99	36,91	41,87	39,27
Okres Nitra	37,50	34,32	35,81	32,93	33,92	31,25	31,13	29,14	30,58	30,55	32,51

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Počet zomretých na 1000 obyvateľov vykazuje stabilný trend. Počet kolíše okolo 9-10. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2006. Aj v tomto prípade počet prevyšuje celoslovenské štatistiky.

Počet zomretých na 1000 obyvateľov

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	9,71	9,63	9,93	9,89	9,98	9,83	9,77	9,84	9,61	9,70	9,62
Nitriansky kraj	11,03	10,68	11,20	11,29	11,40	11,41	11,19	11,12	10,98	11,16	10,97
Okres Nitra	9,28	9,28	9,75	9,96	9,82	9,91	9,93	9,48	9,65	9,81	9,62
Mesto Vrábľa abs.	77	74	72	81	74	61	63	76	61	75	82

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Počet zomrelých od roku 2003 vzrástol na počet 82. Z dlhodobého hľadiska nie je možné identifikovať trend, nakoľko v priebehu 11 ročného obdobia bol zaznamenaný nárast aj pokles počtu obyvateľov. Najväčší počet úmrtí bol zaznamenaný v roku 2013.

Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi vykazuje negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v meste pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok pozitívny trend v každom roku sledovaného obdobia. Najvyššia pozitívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2007. V prípade mesta Vrábľa bol najväčší migračný úbytok zaznamenaný v roku 2010 a to -89 obyvateľov.

Saldo sťahovania na 1000 obyvateľov

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	0,26	0,53	0,63	0,72	1,26	1,31	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44
Nitriansky kraj	1,03	1,79	1,38	1,10	2,04	1,66	0,56	0,56	0,23	0,75	-0,02
Okres Nitra	1,21	1,40	0,90	1,70	2,92	1,87	1,47	2,07	2,00	2,31	1,71
Mesto Vrábľa abs.	-22	-31	16	-65	-32	9	-56	-89	-19	-47	-79

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Najmenší migračný prírastok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2005 a to 0,90. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za okres Nitra. Najvyšší počet obyvateľov migruje v rámci SR. Malá časť obyvateľov sa vysťahovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Saldo sťahovania	198	229	148	278	478	307	242	341	318	369	274
Pristťahovaní z ČR	16	45	40	40	51	61	46	45	41	30	42
Pristťahovaní zo zahraničia	119	242	291	231	453	437	282	283	287	304	263
Vysťahovaní do SR	914	1 007	1 049	999	1 020	1 110	953	970	968	903	965
Pristťahovaní zo SR	1 032	1 064	1 011	1 138	1 096	1 047	1 018	1 105	1 089	1 040	1 068
Vysťahovaní do zahraničia	39	70	105	92	51	67	105	77	90	72	92
Sťah. vo vnútri územia	1 433	1 572	1 547	1 452	1 649	1 621	1 415	1 547	1 529	1 520	1 550
Vysťahovaní do ČR	14	27	34	21	16	16	18	21	15	15	22
Pristťahovaní spolu	1 151	1 306	1 302	1 369	1 549	1 484	1 300	1 388	1 376	1 344	1 331
Vysťahovaní spolu	953	1 077	1 154	1 091	1 071	1 177	1 058	1 047	1 058	975	1 057
Pristťahovaní Vrábľa	141	147	149	97	123	146	83	88	118	78	94
Vysťahovaní Vrábľa	163	178	133	162	155	137	139	177	137	125	173

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V sledovanom období postupne počet vysťahovaných narastá. V roku 2013 v meste dosiahol hodnotu 173 obyvateľov. V priemere postupne klesá počet prisťahovaných. V roku 2013 dosiahol hodnotu 94 obyvateľov.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku. Celkový prírastok v meste Vrábľa vykázal kladnú hodnotu len v roku 2005 – 16 obyvateľov.

Celkový prírastok (- úbytok) na 1000 obyvateľov (Vrábľa abs.)

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Slovenská republika	0,17	0,89	0,81	0,83	1,36	2,08	2,34	1,91	2,20	1,20	0,94
Nitriansky kraj	-1,76	-0,57	-1,20	-1,69	-0,77	-0,54	-1,01	-1,29	-1,08	-1,69	-2,53
Okres Nitra	0,31	1,01	0,02	0,21	1,76	1,67	1,41	2,51	2,62	2,12	1,74
Mesto Vrábľa - abs.	-26	-31	16	-75	-30	36	-31	-79	-337	-29	-98

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Úbytok obyvateľstva vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2011, kedy celkový úbytok dosiahol hodnotu -337. V roku 2013 bol evidovaný úbytok -98 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov na 1000 obyvateľov. Rovnako ako v prípade predchádzajúcich štatistik, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Na 1000 obyvateľov v roku 2003 pripadalo 4,74. Do roku 2013 klesol počet na 4,68.

Počet sobášov na 1000 obyvateľov

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	4,83	5,18	4,85	4,81	5,08	5,23	4,86	4,68	4,75	4,81	4,71
Nitriansky kraj	4,29	4,64	4,44	4,32	4,63	4,74	4,37	4,10	4,23	4,24	4,37
Okres Nitra	4,74	4,88	4,60	4,61	4,93	5,03	4,83	4,34	4,66	4,58	4,68
Mesto Vrábľa abs.	-	-	-	-	-	-	51	45	31	49	45

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v okrese vyššia ako v prípade kraja. Pri porovnaní s celoslovenskou štatistikou naopak nižšia. V prípade mesta Vrábľa dosiahol počet sobášov hodnotu 45. V prípade rozvodovosti boli hodnoty v okrese v roku 2003 pod úrovňou kraja. V roku 2013 to bolo nad úrovňou SR a NR kraja. Vyššie hodnoty (ako krajské štatistiky) dosiahli aj od roku 2010 do roku 2013.

Počet rozvodov na 1000 obyvateľov

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	1,99	2,02	2,14	2,36	2,26	2,34	2,34	2,21	2,06	2,02	2,02
Nitriansky kraj	2,36	2,37	2,33	2,44	2,41	2,52	2,54	2,30	2,21	2,18	2,23
Okres Nitra	2,34	2,29	2,40	2,30	2,18	2,30	2,38	2,49	2,30	2,37	2,38

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Mierny pokles hustoty obyvateľov v regióne je spôsobený hlavne poklesom ekonomickej aktivity na lokálnom trhu v súvislosti s pretrvávajúcou ekonomickou krízou. Mladí ľudia sú nútení migrovať za pracovnými príležitosťami do väčších lokálnych centier ako Nitra, Levice, prípadne aj hlavného mesta Bratislava. Hustota obyvateľstva v regióne je výrazne nad úrovňou kraja a Slovenska. Rovnako hustota obyvateľov mesta dosahuje vysoké hodnoty. Pomerne intenzívne osídlenie centrálnej časti mesta spôsobuje až 100 % vyššiu hustotu, ako je priemer SR. Rovnako ako v prípade okresu aj kraja dochádza v sledovanom období k poklesu hustoty. Hustota obyvateľov v meste do roku 2013 klesla na hodnotu 230,8 obyvateľa na km².

Hustota obyvateľov na km² k 31.12. podľa územie a rok

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	110,0	110,0	109,9	110,0	110,1	110,4	110,6	110,8	110,2	110,3	110,4
Nitriansky kraj	112,0	112,0	111,7	111,5	111,4	111,3	111,2	111,1	108,7	108,5	108,2
Okres Nitra	188,0	188,0	188,1	188,1	188,5	188,8	189,0	189,5	183,1	183,5	183,8
Mesto Vrábľa	248,0	247,2	247,6	245,6	244,8	245,8	245,0	242,9	234,1	233,4	230,8

Zdroj: 20.7.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Veková štruktúra obyvateľstva mesta

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spolu	9501	9470	9486	9411	9381	9417	9386	9307	8970	8941	8843

0	79	84	84	80	82	88	92	79	75	70	68
1-4	343	328	325	323	324	330	336	309	305	298	275
5-9	481	467	460	445	430	417	409	395	366	356	336
10-14	637	607	568	531	503	482	469	451	445	416	385
15-19	747	728	710	683	657	632	615	610	607	595	574
20-24	802	784	776	767	752	747	759	749	730	710	685
25-29	833	835	842	827	813	806	791	772	729	716	684
30-34	700	734	768	786	817	830	802	798	776	760	742
35-39	650	636	634	642	661	698	715	739	707	701	687
40-44	677	673	670	656	649	642	617	619	615	621	607
45-49	740	726	706	689	672	660	661	651	697	680	648
50-54	706	722	732	730	717	714	698	701	694	675	686
55-59	535	555	597	626	650	673	689	689	702	740	759
60-64	415	430	435	448	473	498	516	553	511	520	532
65-69	354	350	356	357	362	375	389	388	341	352	367
70-74	317	316	315	311	304	301	300	301	249	260	287
75-79	247	246	253	249	248	250	250	220	198	210	238
80-84	166	170	171	167	166	164	166	168	122	140	158
85-89	44	50	56	70	78	86	85	85	73	88	89
90-94	24	26	22	18	17	16	18	21	20	28	31
95-99	4	4	5	6	7	7	8	7	8	6	5
100+	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 55 – 64. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v meste Vrábľa.

Prognózy

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	65	62	60	58	55	53	50	48	46	43	41
1-4	265	256	247	238	230	222	214	207	199	192	186
0 – priem. Index				0,955	% nárast – 0						-36,60
1-4 priem. Index				0,965	% nárast 1 – 4						-30,01
Abs. nárast											-103
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											3,771
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											2,701

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 1 roka o 36,60 % a vo vekovej skupine od 1 – 4 by mal počet klesnúť o 30,01 %. V priemere by mal klesať podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2015 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,771 %, do roku 2025 by mal tento podiel klesnúť na 2,701 %. Pokles by mal byť významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby napr. v predškolskej výchove. V tomto prípade by malo dôjsť racionalizácii a následne k stabilizácii zariadení, a namiesto rozširovania kapacít by mala samospráva riešiť kvalitatívne zlepšovanie priestorového vybavenia.

Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5-9	322	318	314	308	304	300	295	290	286	281	277
10-14	368	360	358	354	349	344	340	336	331	327	322

5-9 – pr. Index	0,985	% nárast 5 - 9	-14,03
10-14 pr. Index	0,987	% nárast 10 - 14	-12,50
Abs. nárast			-91
% z celkového počtu obyvateľov - 2015			7,884
% z celkového počtu obyvateľov - 2025			7,135

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá pokles v oboch skupinách. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku poklesnúť o 91. Pokles sa predpokladá v skupine od 5 do 9 rokov. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí klesnúť o 12,50 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal ale mierne poklesnúť na 7,135 %.

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
15-19	563	558	554	549	545	540	536	531	527	522	517
15-19 – pr. Index				0,992	% nárast 15-19						-8,11
Abs. nárast											-46
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											6,433
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											6,164

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal klesnúť do roku 2025 na 6,164 %. Vysoký podiel odlivu obyvateľov v tomto veku môže čiastočne súvisieť s migráciou za pracovnými príležitosťami.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	673	662	651	640	629	618	607	597	587	577	567
25-29	662	650	642	638	634	628	615	608	601	597	591
20-24 - pr. Index				0,983	% nárast – 20-24						-15,77
25-29 - pr. Index				0,989	% nárast 25 – 29						-10,72
Abs. nárast											-177
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											15,257
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											13,797

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles o 177 obyvateľov. Celkovo 15,77 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 10,72 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
30-34	726	710	702	697	690	682	675	668	601	597	593
35-39	685	683	681	679	678	676	674	672	670	668	666
40-44	600	594	587	581	574	568	562	556	550	543	538
30-34 - pr. Index				0,980	% nárast – 30-34						-18,27
35-39 - pr. Index				0,997	% nárast – 35-39						-2,73
40-44 - pr. Index				0,989	% nárast 40 – 44						-10,46
Abs. nárast											-214

% z celkového počtu obyvateľov - 2015	22,976
% z celkového počtu obyvateľov - 2025	21,407

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú homogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 18,27 %. Najnižší pokles sa predpokladá v skupine od 35 – 39 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine klesnúť o 214. Kým v roku 2015 sa predpokladá celkový podiel na 22,976 %, do roku 2025 by tento podiel mal klesnúť na 21,407 %.

Veková skupina 45 – 59

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 45-59											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
45-49	646	644	642	641	639	637	635	633	631	630	628
50-54	681	675	670	665	660	654	649	644	639	634	629
55-59	778	797	816	836	857	878	899	921	944	967	990
45-49 – pr. Index				0,997	% nárast - 45-49						-2,84
50-54 – pr. Index				0,992	% nárast - 50-54						-7,56
55-59 – pr. Index				1,024	% nárast - 55-59						27,37
Abs. nárast											143
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											24,043
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											26,773

Vo vekových skupinách od 45 do 59 rokov sa predpokladá najvyšší pokles v skupine 50 – 54, ale aj pokles v skupine od 45 – 49, ktoré predstavujú rizikové skupiny na trhu práce. V skupine od 55 – 59 sa predpokladá nárast o 27,37 %. V absolútnom vyjadrení by mal stúpnúť počet obyvateľov o 143. Celkový podiel na počte obyvateľov by mal činiť 26,773 %. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb, ako aj zdravotníckych služieb, kultúry a športu.

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	540	548	556	564	572	580	588	597	606	614	623
65-69	366	365	364	364	363	362	361	360	359	359	358
70-74	286	284	283	281	280	279	277	276	274	273	272
75-79	237	236	234	233	232	231	229	228	227	226	225
80-84	159	160	161	161	162	163	164	165	166	167	167
85-89	90	91	92	94	95	96	97	99	100	101	102
90-94	36	41	47	54	60	66	72	79	85	91	97
95-99	5	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3
100+	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60+ – pr. Index				1,007	% nárast – 60+						7,56
Abs. nárast											130
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											19,635
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											22,022

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 7,56 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnúť na 22,022 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 130 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

Ďalšie demografické charakteristiky

Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný pokles. Za

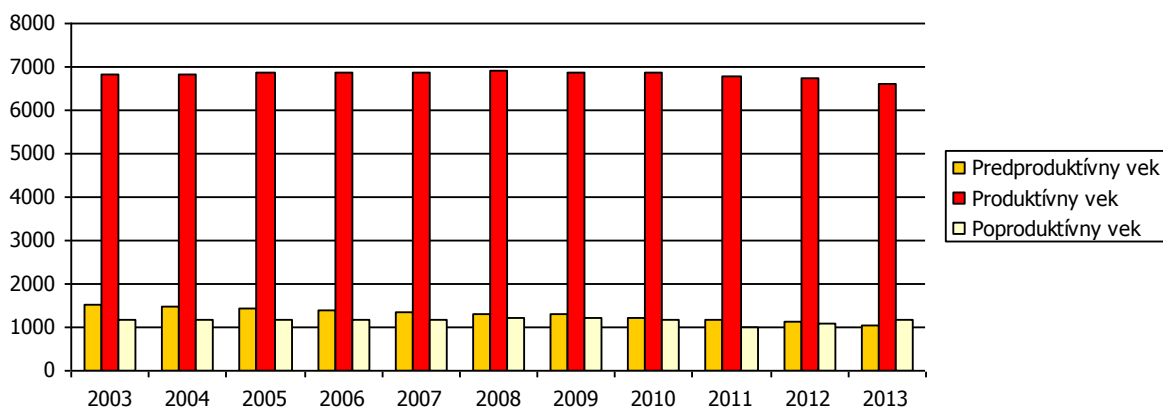
11 ročné obdobie klesol počet obyvateľov o cca. 44,64 %. V skupine v poproduktívnom veku bol vývoj relatívne stabilný. Počet obyvateľov v poproduktívnom veku vzrástol o 1,64 %.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Predproduktívny vek	1539	1485	1437	1378	1338	1318	1307	1234	1191	1140	1064
Produktívny vek	6805	6821	6870	6854	6861	6899	6862	6881	6768	6718	6604
Poproduktívny vek	1156	1164	1179	1179	1182	1200	1217	1191	1011	1084	1175

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

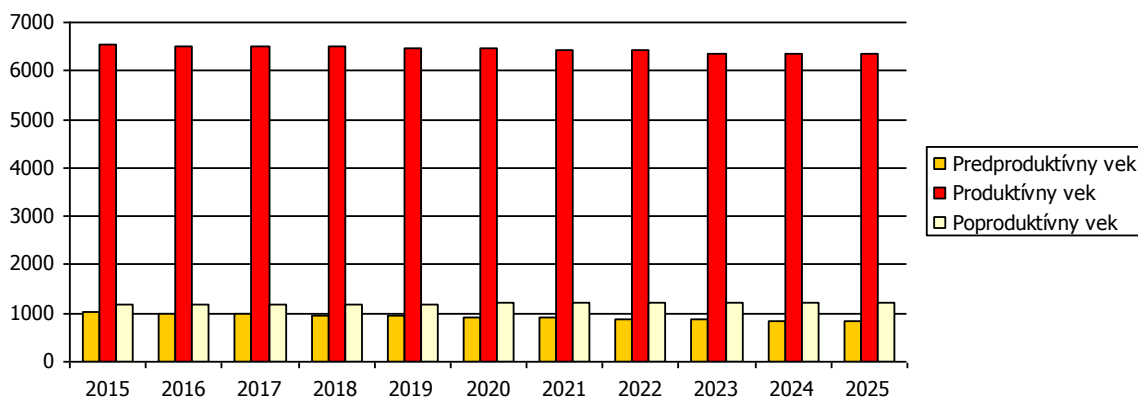
Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

MÚ Vrábľa

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu len vo vekovej skupine poproduktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

MÚ Vrábľa

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov len v skupine poproduktívneho veku. Pokles sa predpokladá v skupine predproduktívneho veku a produktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	1020	996	979	958	938	919	900	881	862	844	826
Produktívny vek	6554	6520	6501	6489	6476	6461	6441	6427	6355	6350	6343
Poproduktívny vek	1179	1183	1187	1192	1197	1201	1206	1211	1215	1220	1225

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu mužov od 55 do 59 rokov a skupinu žien od 55 do 59 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva

tvoria muži a ženy od 60 do 64 rokov. Nárast v medziročnom porovnaní 2003 až 2013 bol zaznamenaný len v skupinách od 55-59 a 60-64.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2003, 2013, 2025

Vek	2003		2013		2025		rozdiel 2013 -2003		rozdiel 2025 -2013	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
15-19	361	386	278	296	251	267	-83	-90	-27	-29
20-24	387	415	332	353	275	293	-56	-61	-57	-61
25-29	402	431	331	353	286	305	-71	-78	-45	-48
30-34	338	362	359	383	287	306	21	21	-72	-77
35-39	314	336	333	354	323	344	19	18	-10	-11
40-44	327	350	294	313	260	277	-33	-37	-34	-36
45-49	357	383	314	334	304	324	-43	-48	-10	-10
50-54	341	365	332	354	305	324	-9	-11	-28	-29
55-59	258	277	368	391	480	511	109	115	112	119
60-64	200	215	258	274	302	322	57	60	44	47

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca, nakoľko sa pomerne veľká časť ekonomicky činných obyvateľov pohybuje vo vekovej skupine od 25 do 49 rokov. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa jednotlivých mestských častí.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

časť mesta	spolu	odchádzajúci za prácou	prim. sektor	sekund. sektor	terc. sektor	hosp. domácnosti
Vrábľe	4830	4050	168	2047	2354	3175
Dyčka	202	160	13	95	78	134
Dyčka	186	146	13	89	72	118
Dyčka Majer	16	14	0	6	6	16
Horný Ohaj	308	258	15	131	143	199
Horný Ohaj	308	258	15	131	143	199
Dolné lúky	0	0	0	0	0	0
Vrábľe	4320	3632	140	1821	2133	2842
Pri stanici	23	17	0	12	8	19
Vrábľe - stred	2912	2450	88	1279	1399	1829
Pri škole	1021	865	30	390	539	758
Štúrova ulica	330	271	20	128	170	214
Veľké priečky	30	26	2	11	15	18
Godinov majer	4	3	0	1	2	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Ako prezentuje tabuľka, pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádza za prácou mimo mesta Vrábľe. Najviac ekonomicky aktívneho obyvateľstva sa nachádza v mestskej časti Vrábľe stred a časti Pri škole.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

V meste je štruktúra obyvateľstva prakticky homogénna, s jednou dominantnou národnostnou skupinou, čo dokazuje aj nasledujúca tabuľka.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %

Ukazovateľ	SĽDB 1991	SODB 2001	2011	rozdiel '10 - '91
Slovenská %	91,21	93,32	94,06	2,85
Maďarská %	6,71	4,69	3,83	-2,88
Rómska %	1,24	0,78	0,01	-1,23
Rusínska %	0,01	0,01	0,00	-0,01
Ukrajinská %	0,00	0,04	0,03	0,03
Česká %	0,63	0,55	0,59	-0,04
Moravská %	0,02	0,00	0,01	-0,01

Sliezská %	0,00	0,00	0,00	0,00
Nemecká %	0,00	0,02	0,01	0,01
Poľská %	0,09	0,05	0,06	-0,03

www.statistics.sk

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 94,06 %. V malej miere je zastúpená maďarská národnosť (3,83 %), česká (0,59 %) a poľská národnosť (0,06 %).

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V meste Vrábľa majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním a obyvatelia s vysokoškolským vzdelaním. Vzhľadom na školský systém, chýba prepojenie ponuky vzdelávacej sústavy na potreby trhu práce a absentuje inštitucionalizácia foriem ďalšieho vzdelávania. Je nízka flexibilita trhu práce v oblasti využívania pružných modelov organizácie pracovného času a neštandardných foriem zamestnaní. Problémom sú tiež nedostatočné jazykové znalosti a znalosti z oblasti informačných technológií u obyvateľov v produktívnom veku. Nízka ponuka finančne náročných kurzov vyvoláva nezájem zo strany občanov.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta v roku 2012

dosiahnuté vzdelanie	počet	dosiahnuté vzdelanie	počet
úplné stredné odborné (s maturitou)	2155	úplné stredné všeobecné	383
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	903	nezistené	148
bez školského vzdelania	1188	úplné stredné učňovské (s maturitou)	328
učňovské (bez maturity)	1394	vysokoškolské bakalárske	217
základné	1137	vyššie odborné vzdelanie	109
stredné odborné (bez maturity)	959	vysokoškolské doktorandské	49

Zdroj: statistics.sk, 10.9.2014

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra relatívne pozitívny pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v meste ďalej zvyšovať počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k znižovaniu počtu obyvateľov s nižším stredným vzdelaním. Vývoj vzdelanostnej štruktúry sa v sledovanom období vyvíjal smerom k zvyšovaniu počtu obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (VZPS) v % celkového počtu

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spolu											
Muži	54,63	54,84	55,23	55,48	55,57	55,12	55,53	55,59	55,69	55,79	55,91
Ženy	45,34	45,16	44,77	44,49	44,43	44,88	44,47	44,41	44,31	44,18	44,09
Zákl. a bez vzdel.	10,45	9,81	8,47	8,37	7,69	6,63	7,21	6,33	5,24	5,23	4,84
Muži	4,56	4,37	3,47	3,12	3,32	3,08	3,76	2,95	2,43	2,72	2,58
Ženy	5,89	5,42	5,00	5,28	4,37	3,55	3,45	3,38	2,84	2,51	2,26
Nižšie stredné	42,16	42,45	42,14	41,02	40,65	40,89	40,54	40,21	40,86	38,69	32,87
Muži	28,41	27,16	27,83	27,10	27,13	26,05	25,13	26,45	26,00	25,34	21,10
Ženy	13,75	15,26	14,31	13,91	13,55	14,84	15,41	13,76	14,86	13,35	11,74
Úplné stredné	39,19	39,00	40,55	39,61	39,57	41,50	40,20	41,66	40,10	40,94	45,68
Muži	17,53	18,15	18,96	19,22	18,50	19,83	20,03	20,49	20,50	20,28	23,88
Ženy	21,66	20,86	21,59	20,42	21,07	21,69	20,17	21,17	19,60	20,69	21,83
Vysokoškolské	8,17	8,76	8,87	10,97	12,09	10,98	12,05	11,80	13,83	15,14	16,64
Muži	4,13	5,16	4,94	6,07	6,66	6,19	6,61	5,70	6,79	7,45	8,38
Ženy	4,04	3,62	3,90	4,90	5,43	4,83	5,44	6,10	7,05	7,66	8,29

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vývoj nezamestnanosti

Od roku 1989 sa na vývoji zamestnanosti začalo výrazne prejavovať spomalenie dynamiky hospodárskeho rastu. Obnova tvorby pracovných miest a zrýchlenie dynamiky sa prejavilo koncom

90´ tých rokov minulého storočia. V súčasnosti pre celú ekonomiku je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti a nízka tvorba nových pracovných miest. Svetová hospodárska kríza ovplyvnila nezamestnanosť v celej SR. Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2007 klesajúci trend. Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v meste a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	15,56	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50
Nitriansky kraj	19,07	14,80	11,39	9,09	7,10	7,41	11,72	11,76	13,27	14,08	12,52
Okres Nitra	15,36	12,16	8,73	5,83	3,94	4,32	7,71	7,52	9,00	10,37	9,48
muži	15,22	12,01	8,13	5,40	3,56	3,93	7,60	7,10	8,22	9,42	8,56
ženy	15,54	12,33	9,46	6,32	4,39	4,80	7,84	8,06	9,99	11,54	10,63

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2013 dosiahla úroveň 10,63 %. Najvyššiu úroveň dosiahla v roku 2012 (11,54 %). V absolútnom vyjadrení počet nezamestnaných neustále rastie. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj miery evidovanej nezamestnanosti podľa jednotlivých mesiacov sledovaného obdobia 2003-2013.

Vývoj evidovanej miery nezamestnanosti podľa jednotlivých mesiacov											
Mesiac	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
január	17,27	15,27	11,82	9,23	5,72	4,16	4,71	8,41	8,02	9,11	11,15
február	16,39	15,17	11,54	8,79	5,53	4,00	5,20	8,44	8,25	9,47	11,16
marec	15,70	14,47	10,87	8,13	5,58	3,82	5,74	8,20	8,21	9,47	10,80
apríl	14,64	13,99	9,79	7,57	4,87	3,55	6,16	7,77	7,99	8,87	10,54
máj	14,22	13,15	9,73	7,40	4,71	3,65	6,61	7,55	8,03	8,75	10,63
jún	14,28	13,02	8,90	7,24	4,70	3,70	7,13	7,67	8,50	9,04	10,74
júl	14,07	12,88	8,78	7,21	4,63	3,62	7,49	7,73	8,83	9,15	10,57
august	14,15	12,53	8,63	6,80	4,48	3,58	7,33	7,60	8,70	9,19	10,20
september	13,48	12,48	9,04	6,68	4,55	3,68	7,46	7,67	8,78	9,08	10,11
október	13,76	11,84	8,62	6,08	4,12	3,62	7,33	7,50	8,73	9,44	9,84
november	14,00	11,57	8,28	5,71	3,95	3,87	7,24	7,34	8,72	9,63	9,63
december	15,36	12,16	8,73	5,83	3,94	4,32	7,71	7,52	9,00	10,37	9,48

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a rizikóvu skupinu nad 50 rokov. Táto skupina mierne rastie. K zníženiu podielu dochádza v prípade skupiny od 15 do 24 rokov.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa územie, Vekové skupiny, pohlavie a rok v %											
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
15-24	22,33	18,19	16,39	14,75	14,74	16,29	16,24	16,19	15,95	19,43	17,16
25-34	23,48	23,66	23,75	23,31	22,99	25,55	26,00	25,31	26,80	25,55	24,68
35-49	34,18	35,77	34,85	34,42	33,79	31,02	31,84	31,11	31,54	31,93	32,21
50 a viac	20,01	22,38	25,01	27,53	28,48	27,14	25,93	27,39	25,71	23,09	25,94

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty počtu nezamestnaných v meste Vrábľa. Najviac nezamestnaných bolo v roku 2013 vo vekovej skupine 19 až 24 rokov – 101 nezamestnaných.

Nezamestnaní podľa veku						
Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013	
15-18	4	6	4	17 (15-20)		2
19-24	132	96	122	117 (20-25)		101
25-29	92	78	75	90		87
30-34	64	61	48	72		69
35-39	71	43	58	70		77
40-44	76	43	41	51		60
45-49	75	66	59	73		65
50-54	89	75	83	81		75
55-59	78	64	59	67		73

nad 60 7 6 10 7 7
Zdroj: MsÚ Vrábľa, 2014

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Dve najväčšie skupiny tvorili nezamestnaní s dĺžkou evidencie do 3 mesiacov a v skupina nad 12 mesiacov. Z nej je najpočetnejšou skupinou skupina nezamestnaných nad 48 mesiacov.

Štruktúra podľa dĺžky evidencie v % k decembru roka

Rok	z toho											
	do 3	4 - 6	7 - 9	10 - 12	nad 12	13 - 18	19 - 24	25 - 30	31 - 36	37 - 42	43 - 48	nad 48
2003	17,33	20,18	14,36	9,72	38,41	10,15	7,99	5,40	3,77	2,56	1,75	6,79
2004	22,13	20,58	12,86	9,69	34,74	11,19	6,86	4,42	2,55	2,45	2,40	4,87
2005	26,58	21,23	12,90	8,49	30,80	9,20	5,18	4,71	3,92	1,63	0,97	5,19
2006	24,05	21,38	11,97	8,14	34,45	11,67	9,29	3,56	1,93	0,95	0,64	6,42
2007	28,65	22,92	16,05	11,36	21,01	7,55	2,99	1,50	0,93	0,77	0,64	6,63
2008	39,46	20,42	8,69	4,25	27,19	4,74	2,70	2,06	1,79	1,23	1,35	13,33
2009	29,77	17,55	7,11	5,08	40,49	5,98	4,36	3,56	2,40	2,22	2,58	19,41
2010	27,87	15,43	7,71	4,90	44,10	6,85	4,52	3,81	3,57	3,87	2,05	19,44
2011	25,36	16,08	7,93	5,12	45,51	8,65	5,94	6,02	3,29	4,84	2,36	14,41
2012	23,88	16,41	8,29	7,33	44,09	11,91	5,56	6,19	3,12	3,30	2,73	11,28
2013	27,35	14,59	8,44	6,21	43,41	11,54	6,39	5,67	4,25	3,21	2,15	10,20

Zdroj: ÚPSVAR, 2003-2013

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu nezamestnaných podľa doby evidencie v absolútnych hodnotách. Najviac nezamestnaných – 135 bolo evidovaných v skupine nad 24 mesiacov.

Nezamestnaní podľa doby evidencie v meste Vrábľa

Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013
do 3 mes.	152	119	124	140	101
4-6 mes.	130	87	128	151	114
7-9 mes.	95	52	57	84	85
10-12 mes.	100	29	30	47	58
13-24 mes.	108	126	64	90	123
nad 24 mes.	103	125	156	133	135

Zdroj: MsÚ Vrábľa, 2014

Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov. Najväčšou skupinou je skupina obyvateľov s úplným stredným vzdelaním a nižším stredným vzdelaním.

Nezamestnaní podľa dosiahnutého vzdelania v %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Základné a bez vzdelania	25,28	21,83	20,85	18,63	20,05	14,20	17,29	13,49	16,39	14,60	13,41
Nižšie stredné	43,90	44,37	48,53	53,44	48,66	49,21	47,26	51,39	51,76	45,10	42,86
Úplné stredné	28,61	31,13	27,85	23,73	26,47	31,23	30,42	32,90	29,74	31,15	37,14
Vysokoškolské	2,22	2,68	2,93	4,21	4,81	5,68	5,25	2,40	2,11	8,93	6,59

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov v meste Vrábľa. Najväčší počet bol v roku 2013 evidovaný v skupine vyučených – 230 nezamestnaných.

Nezamestnaní podľa dosiahnutého vzdelania

Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013
vedec. Vých.	0	0	2	1	1
VŠ	49	55	52	62	65
vyššie vzdel.	12	6	11	6	2
SOŠ s mat.	133	99	105	120	195*
gymnázium	12	19	21	23	22

SOU s mat.	82	53	69	84	195*
SOU bez mat.	1	0	0	7	7
vyučení	289	208	212	235	230
ZŠ	110	97	86	97	90
bez vzdel.	0	1	1	3	4
neurčené	0	0	0	7	0

Zdroj: MsÚ Vrábľa, 2014,

* úplné stredné odborné vzdelanie

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru uchádzačov podľa typu.

Uchádzači o zamestnanie podľa typu z celkového počtu v %											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	5,71	5,98	5,59	5,37	5,75	3,98	3,58	4,04	3,37	2,12	3,17
B	7,72	7,71	6,72	6,77	6,26	8,81	9,48	9,48	9,28	8,46	9,14
C	0,36	0,23	0,35	0,45	0,62	0,64	0,49	0,47	0,46	0,58	0,38
D	43,41	44,09	45,51	44,10	40,49	27,19	21,01	34,45	30,80	34,74	38,41

Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP

Počet uchádzačov o zamestnanie - absolventi

Počet uchádzačov o zamestnanie - mladiství

Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti mesto spolupracuje s ÚPSVaR v meste Nitra (na 3. poschodí MsÚ je pracovisko ÚPSVaR-u poskytuje služby nezamestnaným a rôzne sociálne služby), pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Mesto spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (APTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov APTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj mestom samotným. Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktívnych prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu účastníkov aktívnych prác.

Ukazovatele aktívnych prác v meste Vrábľa					
Ukazovateľ	2009	2010	2011	2012	2013
Vstupný ukazovateľ					
Počet administratívnych pracovníkov	1	1	1	1	1
Počet účastníkov aktívnych prác.					
ženy	10	5	4	6	7
muži	20	24	28	24	27
Priemerný počet odpracovaných hodín za mesiac	60	72	68	69	71

Zdroj: MÚ Vrábľa, ÚPSVaR Vrábľa

Štruktúra zamestnanosti

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v meste. Zmeny sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v meste a regióne priemyselné odvetvia, obchod a obchodné činnosti. Od roku 2003 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne znížil (20,65 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade priemyselnej výroby, školstva, poľnohospodárstva a lesníctva.

Štruktúra zamestnanosti podľa odvetvovej klasifikácie v %

Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pol'nohospodárstvo a lesníctvo.....	4,40	4,11	3,93	3,65	3,39	2,88	2,94	3,74	2,83	2,62	2,83
Priem. spolu (okrem stav.)	26,13	25,74	24,40	23,78	23,99	26,15	24,77	22,79	23,41	22,07	20,65
Priemyselná výroba	23,94	23,64	22,35	22,49	22,66	25,19	22,99	20,94	22,29	20,91	19,42
Stavebníctvo	2,86	2,78	3,29	3,06	3,06	2,65	3,30	5,40	5,19	3,91	4,73
Veľkoobchod a maloobchod...	6,47	6,50	6,65	6,81	7,07	6,85	9,25	8,23	11,13	11,59	11,79
Hotely a reštaurácie	0,26	0,25	0,24	0,27	0,24	0,29	0,92	1,35	1,02	1,68	2,02
Doprava, sklad., pošty a tel.	4,47	4,15	3,70	3,94	3,95	4,05	3,68	3,47	3,35	4,50	3,86
Finančné sprostredkovanie	1,64	1,56	1,66	1,70	1,69	1,57	1,43	1,15	1,35	1,27	1,41
Neh., prenájom a obch. činnosti	4,77	4,97	4,95	5,01	5,17	4,93	6,54	7,19	6,11	7,33	8,80
Ver. správa a obr., pov. soc...	5,49	7,16	8,14	11,60	11,33	9,82	7,56	9,40	6,20	6,63	7,81
Školstvo	11,73	11,60	10,86	10,19	9,94	8,83	8,68	8,17	8,24	8,24	7,49
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	5,42	4,83	7,23	5,05	5,11	4,45	5,34	6,09	4,66	4,64	5,25
Ostatné spoločenské,	2,43	2,71	2,60	2,44	2,41	2,34	2,60	2,08	4,26	4,60	3,95

Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V súčasnosti obyvateľstvo pracuje najmä v priemysle a poľnohospodárstve a v nevýrobných odvetviach (obchod, doprava, školstvo, verejná správa), v stavebníctve. Pracovné miesta v Vrábli vytvárajú najmä výroba, služby - obchody, pohostinstvá, školstvo, stravovacie zariadenia, zariadenia ubytovania, banky, lekárne, poisťovne, živnostnícke prevádzky a i.. Medzi najväčších zamestnávateľov patria: - EUROBET, s.r.o. - Výroba betónových prefabrikátov, EBEN – Výroba nábytku, HUHNS PRESS TECH, s.r.o. - výroba kovových výliskov, MASAM a KRALKOV – Výroba náradia, UNIBYT HORNÝ OHAJ – Výroba nábytku, POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRÁBLE, VINANZA VRÁBLE, LÚČNICA, s.r.o. - Farma (hovädzí dobytok – 200 ks, kačice 200 ks), HYBRAN NITRA, HYDINÁRSKA FARMA VRÁBLE, POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRÁBLE, FARMA OHAJ, KONGSBERG AUTOMOTIVE, s. r. o. (výroba radiacích systémov), HOECKLE s. r. o. (obrábanie kľukových hriadel'ov a ojníc), HELLER SERVICES, s. r. o. (strojársky priemysel), MIBA STEELTEC, s. r. o. (vysekávanie oceľových lamiel, strojný obrábanie, CESAM, s. r. o. (výroba protipožiarnych výrobkov), ICU MEDICAL SLOVAKIA, s. r. o., - HEFRA SK, s. r. o., INTERES, s. r. o., PLASMET, s. r. o., HTP SLOVAKIA VRÁBLE, s. r. o., TESGAL – HOLZAPFEL, s. r. o., MARATOM, s. r. o., LIAHARENSKÝ PODNIK, s. s. NITRA (Výroba krmných zmesí, živočíšna výroba), TEKRO NITRA, s. r. o., MATADOR AUTOMOTIVE VRÁBLE, a. s., SEMECS, s. r. o. a iné.

Obyvatelia sú ďalej zamestnaní vo verejnom sektore, ktorý je prezentovaný hlavne mestským úradom, rozpočtovými a príspevkovými organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Vrábľa, ako aj Vyššieho územného celku Nitra, prípadne inými inštitúciami v rámci špecializovanej miestnej štátnej správy.

Ekonomická stratifikácia obyvateľstva, výdavky domácností

Ekonomická stratifikácia obyvateľstva prezentuje rozmiestnenie a štruktúru obyvateľov z hľadiska výšky mzdy.

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda, miera rizika chudoby

Priemerný hrubý príjem domácnosti mal v sledovanom období rastúcu tendenciu. V priemere stúpol od roku 2003 do roku 2013 o 71,91 %. Aj napriek tomu ostáva spomedzi ostatných regiónov SR na veľmi nízkej úrovni.

Priemerná čistá nominálna mesačná mzda podľa typ ukazovateľa, rok a územie											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	357,73	391,82	413,63	456,08	500,76	537,24	563,17	592,00	583,00	608,00	615,00
B	1,13	1,00	1,10	0,83	1,46	0,60	0,82	2,00	1,00	1,00	1,00
C	2,66	2,69	3,39	2,22	2,62	2,29	2,66	2,00	2,00	2,00	2,00

A - Priemerná čistá nominálna mesačná mzda (EUR)

B - Peňažné plnenia zo zisku po zdanení (EUR/mesiac)

C - Náhrady za pracovnú pohotovosť mimo pracoviska (EUR/mesiac)

Zdroj: 20.9.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>

Celkový disponibilný príjem domácnosti v roku 2013 pripadalo len cca. 721 €.

Príjmy a životné podmienky domácnosti											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	304	345	365	426	477	525	580	614	615	664	721

B	241	282	307	366	411	450	497	553	550	601	652
C	12,6	12,8	16,0	11,8	12,2	12,9	12,9	13,2	14,8	15,9	14,6

Priem. hrubý ekviv. príjem domác. (Eur/mesiac)

Priem. disp. ekviv. príjem domác. (Eur/mesiac)

Miera rizika chudoby - 60% mediánu (%)

* - vypočítané na základe doterajšieho trendu

Zdroj: 20.9.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>

S nízkym disponibilným príjmom súvisia aj ďalšie ukazovatele ako miera rizika chudoby. Uvedený ukazovateľ v sledovanom období vzrástol na cca. 14,6 %.

Nasledujúca tabuľka prezentuje výšku nominálnej mesačnej mzdy podľa klasifikácie zamestnaní. Z uvedeného vyplýva, že najviac obyvateľov v regióne zarába v priemere jednu z najnižších nominálnych mesačných miezd. Väčšina obyvateľov je zamestnaná v skupinách D až G, a z hľadiska odvetvovej klasifikácie v obchode, komerčných a nekomerčných službách, lesníctve, poľnohospodárskom sektore, ktoré sa dlhodobo vyznačujú najnižšími mzdami v porovnaní s ostatnými sektormi. Okrem iného sú obyvatelia zamestnaní aj v priemyselnej výrobe (F,G,H).

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda (EUR)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spolu	451	495	530	579	636	690	704	738	742	776	789
A	1035	1197	1231	1388	1613	1678	1470	1597	1584	1 660	1 672
B	610	678	687	707	784	824	861	925	930	977	1 020
C	480	521	560	643	700	766	765	821	823	900	891
D	382	417	467	494	540	589	582	629	628	662	660
E	319	337	417	407	438	475	533	581	553	584	584
F	322	353	409	445	477	541	545	527	544	565	612
G	434	469	496	537	569	635	633	649	674	741	739
H	428	443	485	513	552	603	590	613	639	633	662
I	308	317	354	380	422	438	437	471	469	481	485

A Zákonnodarcovia, vedúci a riadiaci zamestnanci

B Vedeckí a odborní duševní zamestnanci

C Technickí, zdravotníckí a pedagogickí zamestnanci a zamestnanci v príbuzných odboroch

D Nižší administratívni zamestnanci

E Prevádzkoví zamestnanci v službách a obchode

F Kvalifikovaní zamestnanci v poľnohospodárstve, lesníctve a v príbuzných odboroch (okr. obsl. stroj. a zariad.)

G Remeselníci a kvalifikovaní výrobcovia, spracovatelia, opravári (okrem obsluhy strojov a zariadení)

H Obsluha strojov a zariadení

I Pomocní a nekvalifikovaní zamestnanci

Zdroj: 20.9.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>

Z hľadiska vekovej štruktúry boli najvyššie mzdy zaznamenané vo vekovej skupine 35 – 39 rokov a od 60 rokov.

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda (EUR) podľa územie, veková kategória a rok

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spolu	451	495	530	579	636	690	704	738	742	776	789
do 19 r.	283	314	353	359	376	374	341	392	459	497	467
od 20 do 24 r.	342	366	412	439	477	503	519	538	551	581	573
od 25 do 29 r.	414	445	491	542	593	649	658	682	678	720	712
od 30 do 34 r.	452	490	532	574	634	710	717	751	763	810	813
od 35 do 39 r.	454	500	540	626	692	692	732	777	777	809	830
od 40 do 44 r.	457	509	535	593	667	727	723	767	751	795	825
od 45 do 49 r.	450	494	529	590	629	713	735	755	764	795	810
od 50 do 54 r.	459	507	540	578	637	708	705	731	754	766	785
od 55 do 59 r.	515	555	571	597	650	687	699	742	741	766	782
60 a viac rok.	689	694	694	619	659	743	778	810	811	850	831
SR	451	495	530	579	636	690	704	831	855	888	912

Zdroj: 20.9.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>

Z hľadiska dosiahnutého vzdelania boli najvyššie mzdy dosahované pri vysokoškolskom vzdelaní II a III stupňa. Obyvatelia so základným vzdelaním dosahovali hrubú nominálnu mzdu len vo výške 546 €.

Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda (EUR) podľa územie, vzdelanie a rok

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spolu	451	495	530	579	636	690	704	738	742	776	789
A	324	344	377	405	434	456	465	472	495	529	546
B	386	407	453	489	526	589	582	589	610	632	643
C	377	412	443	456	517	543	573	580	572	601	626
D	389	436	507	577	608	668	670	718	718	763	765
E	427	470	508	578	618	694	709	710	703	724	755
F	456	491	529	590	644	700	703	727	737	767	772
G	479	496	570	572	673	666	707	729	753	782	790
H	561	552	585	693	750	761	977	997	995	853	1006
I	723	777	812	949	1063	1116	1102	1151	1106	1160	1157
J	602	996	940	950	972	1109	1289	1310	1275	1236	1269

Základné

Učňovské (bez maturity)

Stredné odborné (bez maturity)

Úplné stredné učňovské (s maturitou)

Úplné stredné všeobecné

Úplné stredné odborné

Vyššie odborné

Vysokoškolské 1. stupeň

Vysokoškolské 2. stupeň

Vysokoškolské 3. stupeň

Zdroj: 20.9.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>

Výdavky domácností

Štruktúru výdavkov domácností prezentuje nasledujúca tabuľka. Najvyššie výdavky domácnosti dlhodobo plynú na bývanie (69,88 €) a stravovanie (cca. 73,07 € na osobu). Vysoký podiel (hlavne v prípade pracujúceho obyvateľstva obce) pripadá na dopravu do zamestnania, keďže, hlavné pracovné trhy sa nachádzajú mimo mesta – hlavne v meste Nitra, prípade v ojedinelých prípadoch v meste Bratislava.

Čisté peňažné výdavky v EUR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nitriansky kraj											
Spolu	225,75	224,59	251,76	275,97	304,53	336,02	306,26	319,33	318,80	313,77	320,04
Potraviny a nealko. ...	54,50	55,14	56,39	62,60	66,11	71,67	67,08	70,00	70,33	71,44	73,07
Alko. nápoje a tabak	5,11	6,31	6,09	7,50	8,37	8,52	8,78	9,96	10,36	10,06	10,85
Odievanie a obuv	16,07	11,25	13,34	13,33	16,32	20,03	18,79	15,32	16,20	16,24	14,95
Býva., voda, elenerg.	43,78	52,11	53,85	62,53	56,63	65,96	64,76	67,82	66,07	69,22	69,88
Nábyt., bytové vyb. ..	12,38	9,26	8,85	11,06	15,46	18,59	12,13	13,72	10,79	10,33	9,66
Zdravotníctvo	4,32	6,07	7,18	7,00	7,21	8,45	8,91	9,12	8,93	9,56	9,57
Doprava	15,70	17,13	17,69	25,61	20,74	30,76	20,50	19,65	23,15	23,08	24,41
Pošty a telekom.	8,40	9,69	10,23	13,47	15,06	17,50	17,30	17,13	17,71	16,70	16,91
Rekreácia a kultúra	16,30	12,31	17,29	15,14	20,00	20,15	22,06	22,66	20,23	19,08	18,17
Vzdelávanie	1,29	1,16	1,83	1,43	1,96	1,34	2,51	1,65	1,35	1,78	1,20
Hotely, kaviar. a rešt.	10,26	6,64	8,28	10,79	11,43	14,06	11,94	13,72	13,35	12,40	13,11
Rozl. tovary a služby	19,68	17,66	27,40	22,26	22,18	22,42	18,80	21,57	21,93	18,56	20,13
Ostatné výdavky	17,96	19,92	23,31	23,25	43,07	36,57	32,73	37,00	38,42	35,31	38,16

Zdroj: 20.9.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>

Naopak najnižší podiel výdavkov pripadá na vzdelávanie a zdravotníctvo, čo môže súvisieť aj so zložením obyvateľstva (posun k vyšším vekovým ročníkom). Pomerne vysoké % výdavkov pripadá na poštové a telekomunikačné služby.

2.8. BÝVANIE

Prevládajúcou funkciou mesta Vrábľe je bývanie. V zastúpení bytov podľa roku postavenia (ich vek) prevažuje výrazne počet bytov postavených po r. 1971 – cca 2 019 (cca 54,4 %). Priemerný vek domov je 37 rokov. Podľa kategórie bytov sú najvýraznejšie zastúpené byty I. kategórie – cca 2 267 bytov (cca 79 %). Z uvedených údajov možno existujúci bytový fond charakterizovať ako vyhovujúci, s vysokým podielom bytov I. resp. II. kategórie. Celková potreba bytov vyplýva z navrhovaného výhľadového počtu obyvateľov resp. znižovania priemernej veľkosti cenovej domácnosti a ich

núteného spolužitia. V poslednej dobe výrazne stúpa aj množstvo rozsiahlych novostavieb individuálne stojacich domov. V rámci nových projektov výstavby sa objavuje aj radová zástavba. Hromadná bytová výstavba bola donedávna zastúpená prevažne panelovými domami. V poslednom období je čoraz viac vytlačané výstavbou objemných individuálnych domov rôznej architektonickej úrovne (ÚPO Vrábľa, 2010, s.30-31).

Obývané byty a domy podľa jednotlivých častí (2011)

časť mesta	byty		
	spolu	v rodinnom dome	domy
Vrábľa	3200	1099	1281
Dyčka	135	117	120
Dyčka	120	113	115
Dyčka Majer	15	4	5
Horný Ohaj	198	172	196
Horný Ohaj	198	172	196
Dolné lúky	0	0	0
Vrábľa	2867	810	965
Pri stanici	19	6	8
Vrábľa - stred	1853	102	217
Pri škole	767	487	524
Štúrova ulica	207	206	204
Veľké priečky	17	5	8
Godinov majer	4	4	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najväčší počet objektov na bývanie je vybudovaných v centrálnej časti mesta (cca. 1853) a v lokalite „Pri škole“. V okolí intenzívne zastavaného územia mesta, je vhodné uvažovať skôr s určitým útlmom a regeneráciou jestvujúceho fondu. Nasledujúca tabuľka prezentuje stav bytového fondu z hľadiska neobývanosti.

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti (2011)

zmena vlastníctva	rekreácia	nespôsobilé na bývanie	z iných dôvodov	s nezistenou obývanosťou
0	35	66	205	0

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska vlastníctva boli najpočetnejšou skupinou byty v osobnom vlastníctve v bytových domoch (1583). Ďalej boli zastúpené byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch (953), družstevné byty – 261 a iná forma vlastníctva.

Byty podľa formy vlastníctva (2011) - obývané

vlastné v obyt. domoch	byty vo vlast. v rodin. domoch	obecné byty	družstevné byty	iné
1583	953	44	261	171

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Veľkostná kategorizácia bytov

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytov podľa podlahovej plochy. Najviac bytov v meste Vrábľa disponuje plochou od 40 do 80 m² a od 81 do 120 m². Pomerne početne sú zastúpené aj byty s plochou viac ako 120 m². Tieto sú alokované hlavne v rodinných domoch.

Byty podľa celkovej podlahovej plochy - obývané

Byty spolu	- 40 m ²	40 - 80 m ²	81 - 120 m ²	120+ m ²
V bytových domoch	246	1281	502	11
V rodinných domoch	16	148	548	358

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Z hľadiska počtu obytných miestností sú v meste najviac zastúpené byty s 3 miestnosťami. Druhou najväčšou skupinou sú 4 izbové byty. Byty s 5 a viac obytnými miestnosťami pripadajú na byty v rodinných domoch. Tie boli v roku 2011 zastúpené v počte 403.

Byty podľa počtu obytných miestností - obývané

1	2	3	4	5+
247	454	1521	513	403

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Až 1880 bytov v bytových domoch v roku 2011 bolo napojených na spoločný zdroj pitnej vody. Vlastný zdroj pitnej vody malo 295 domácností. Bez vodovodu bolo 27 bytov.

Byty podľa zásobovania vodou

v bytových domoch	v byte – vlastný zdroj	mimo bytu	bez vodovodu
v byte – spoločný zdroj	1880	13	11
v rodinných domoch	702	282	4

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Ďalšiu vybavenosť bytov/domácností, prezentuje nasledujúca tabuľka. Celkovo bolo v roku 2011 pripojených do siete internet 1239 bytov v bytových domoch a 522 bytov v rodinných domoch, a pevnou linkou disponovalo 756 bytov v bytových domoch a 504 bytov v rodinných domoch.

Vybavenosť bytov a domácností v meste

	podľa vybavenosti domácností			podľa pripojenia	
	mobilitný telefón	PC/notebook	osobné auto	na pevnú tel. linku	na internet
v bytových domoch	1700	1204	1026	756	1239
v rodinných domoch	869	563	619	504	522

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Najviac bytov v meste Vráble je v súčasnosti vykurovaných prostredníctvom ústredného diaľkového kúrenia. Tento typ vykurovania je využívaný pri obytných domoch. Lokálne vykurovanie využíva cca. 804 bytov. Ide prevažne o rodinné domy.

Obývané byty podľa typu kúrenia

ústredné diaľkové	ústredné lokálne	iný	bez kúrenia
1677	804	416	2

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

V súvislosti s využívaným zdrojom energie je najväčší počet bytov zastúpených plynovým kúrením. Pomerne silno sú zastúpené byty s vykurovaním pevným palivom (226) a iným typom vykurovania (334).

Obývané byty podľa zdrojov energie

plyn	elektrina	kvapalné palivo	pevné palivo	iný	žiadny
2108	126	9	226	334	16

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Dynamika bytovej výstavby v meste

Nasledujúca tabuľka prezentuje dynamiku výstavby bytov celkovo v meste Vráble. Od roku 1970 sa počet novovybudovaných bytov v bytových domoch výrazne zvýšil. Kým v roku 1970 bolo v meste celkovo 1699 bytov, do roku 2011 stúpol ich počet na 3200. Stav počtu rodinných domov ostáva prakticky nezmenený. Uvedené môže byť spôsobené hlavne obnovou domového fondu a sanáciou starých stavieb nevhodných na bývanie, resp. ich využívaním na iné účely, ako bývanie.

Dynamika bytovej výstavby

	1970		1980		1991		2001		2011	
	byty	domy	byty	domy	byty	domy	byty	domy	byty	domy
Vráble	1699	1284	2262	1345	2871	1236	3026	1204	3200	1281

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Základným zámerom mesta v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladiení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov.

Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V meste sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých a stredných podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod, finančná a banková infraštruktúra)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2013 stúpol ich počet na 581 osôb. Slobodné povolania stúpili na 41.

Fyzické osoby - podnikatelia											
m. Vrábľe	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Fyzické osoby – podnik.	604	593	573	625	641	681	678	675	644	643	634
Živnostníci	552	539	528	567	590	628	628	623	594	591	581
Slobodné povolania	28	31	24	38	33	35	32	36	37	40	41
Samost. hosp. roľníci	24	23	21	20	18	18	18	16	13	12	12

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Celkovo je v meste činných 333 právnických osôb. Z celkového počtu bolo 227 ziskových a 106 neziskových subjektov.

Právnické osoby v meste											
m. Vrábľe	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Právnické osoby spolu	163	175	189	211	207	232	252	275	282	305	333
Právnické osoby ziskové	109	114	126	141	133	151	157	175	181	200	227
Práv. osoby neziskové	55	61	63	70	74	81	95	100	101	105	106

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V obidvoch skupinách došlo v sledovanom období k výraznému nárastu subjektov. Uvedené súvisí so samotným rozvojom mesta a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti.

Rozdelenie subjektov podľa hlavnej ekonomickej činnosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry živnostníkov podľa zamerania ekonomickej činnosti. Najviac subjektov je činných v oblasti priemyslu, stavebníctva a obchodu. Pomerne vysoké % je orientovaných na obchodné činnosti a nehnuteľnosti. V priebehu sledovaného obdobia narastá aj počet živnostníkov zameraných na stavebníctvo.

Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností v %											
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pôdohospodárstvo, rybolov	0,73	0,81	0,82	0,93	0,95	1,07	0,82	0,88	0,98	1,04	1,14
Priemysel spolu	16,44	15,92	15,46	16,78	16,73	16,48	12,43	12,11	12,15	12,15	11,90
z toho priemysel. výroba	16,43	15,90	15,45	16,76	16,71	16,47	12,14	11,86	11,89	11,87	11,62

Stavebníctvo	15,18	16,20	17,60	18,25	20,12	21,18	19,90	19,99	19,71	19,43	19,63
Obchod	39,02	38,51	37,64	37,99	37,01	35,69	29,99	29,00	29,14	27,94	27,90
Hotely, reštaurácie	3,24	3,06	3,01	2,68	2,51	2,30	2,25	2,37	2,31	2,47	2,36
Dopr., sklad., pošty a tel.	5,49	4,99	4,63	4,62	4,62	4,65	4,18	4,44	4,47	4,74	4,63
Finančné sprostredkovanie	0,27	0,12	0,15	0,34	0,49	0,55	0,66	0,73	0,68	0,71	0,76
Nehnut. prená., obch. činn.	13,18	13,81	14,03	12,54	12,20	12,43	12,43	13,14	13,20	13,93	14,31
Školstvo	1,23	1,60	1,76	1,55	1,42	1,47	1,53	1,65	1,60	1,66	1,63
Zdravot. sociálna pomoc	0,04	0,07	0,10	0,12	0,11	0,15	0,10	0,08	0,10	0,12	0,19
Ostatné	5,17	4,90	4,79	4,22	3,85	4,02	3,57	3,77	3,77	3,94	3,94

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese činných v obchode, nehnuteľnostiach a priemysle. Pomerne silo sú zastúpené aj stavebné spoločnosti.

Podniky podľa ekonomických činností (OKEČ, NACE)											
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pôdohospodárstvo, rybolov	4,45	3,90	3,44	3,16	2,97	2,55	2,43	2,35	2,17	2,05	1,84
Priemysel spolu	18,04	17,01	16,43	15,09	14,16	13,35	12,45	11,85	11,30	10,85	10,07
z toho priemysel. výroba	17,81	16,77	16,22	14,83	13,88	13,02	11,64	11,09	10,58	10,14	9,34
Stavebníctvo	10,32	9,30	9,42	8,73	8,69	8,69	8,95	9,11	9,10	8,87	8,89
Obchod	40,14	40,87	40,19	38,69	36,72	34,08	33,24	31,83	31,24	30,96	29,04
Hotely, reštaurácie	2,25	2,70	2,66	2,75	2,93	3,11	3,16	3,40	3,42	3,39	3,55
Doprava, skladovanie,	3,66	4,19	4,49	4,67	4,56	5,25	4,17	4,40	4,62	4,62	6,21
Finančné sprostredkovanie	0,68	0,67	0,52	0,49	0,64	0,50	0,56	0,59	0,53	0,60	0,54
Nehnutelnosti prenájom...	17,53	18,41	19,31	20,44	22,46	25,45	27,90	29,15	30,01	31,11	32,07
Školstvo	0,96	0,72	0,74	0,79	0,74	0,65	0,78	0,86	0,90	0,93	1,23
Zdravotníctvo soc. pomoc	0,73	0,82	1,18	3,31	4,13	4,15	4,09	3,96	4,04	3,88	3,53
Ostatné	1,24	1,40	1,61	1,88	2,01	2,20	2,27	2,52	2,66	2,74	3,01

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybrané ukazovatele podnikov v oblasti stavebníctva s viac ako 20 zamestnancami. Sledované ukazovatele boli produkcia, počet zamestnancov, prípadne produktivita. Okrem priemerného počtu zamestnancov došlo vo všetkých ostatných ukazovateľoch k výraznému nárastu. Pozitívne sa hodnotí vysoký nárast produktivity až o 37,6 %.

Stavebníctvo - podniky s 20 a viac zamestnancami (SK NACE rev. 2)											
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A	2177	1647	1969	1980	2060	1949	1988	1960	2215	1760	1516
B	32303	40686	44273	52186	48916	60963	45737	47394	39592	46566	44465
C	37410	60321	69475	76758	89088	109797	90298	86894	91077	69326	87475
D	440	510	501	527	575	671	685	745	716	817	805

A Priemerný evidenčný počet zamestnancov (osoby)

B Produktivita práce na zamestnanca zo stav. produkcie vykonanej vlast. zamest. (EUR)

C Produktivita práce na zamestnanca zo stav. produkcie podľa dodávateľ. zmlúv (EUR)

D Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca (EUR)

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Hospodársky život mesta je dynamický a moderne štruktúrovaný, so silne zastúpeným priemyslom. Mesto ma priemyselnú tradíciu, na ktorú nadviazalo na prelome tisícročí aktivitou na prilákanie investorov. Dôsledkom toho sa môže pýšiť jedným z najväčších priemyselných parkov na Slovensku a silnou orientáciou na priemysel, najmä strojársky. Popri priemyselnom parku sa v meste nachádza priemyselná zóna, v ktorej pôsobí viacero spoločností. Miestne podniky nie sú mimoriadne kapitálovo silné, avšak v priemyselnom parku a zóne sa sústredili podniky s prevažne zahraničnou kapitálovou účasťou, ktoré vidia svoju budúcnosť prevažne vo VRÁBĽOCH. Medzi jednoznačné výhody zamestnávateľov v priemyselných zónach mesta je dobrá vybudovanosť infraštruktúry v tejto lokalite, priestor na ďalší rozvoj, blízkosť krajského mesta a s tým spojená dobrá dostupnosť pracovnej sily – v 15 minútovej dostupnosti je asi 120 000 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Ďalšie rozširovanie priemyslu však môže znamenať väčšiu záťaž na dopravu. Priemyselné a výrobné areály a prevádzky v meste zaberajú asi 39,65 ha. V meste sú lokalizované najmä mimo obytnej zóny. V súčasnosti predstavujú najmä závody Matador – Automotive a veľký areál niekdajšieho závodu TESLA Vrábľe. Na tejto ploche sa nachádza množstvo menších závodov. Veľký priemyselný park sa nachádza na pravom

brehu rieky Žitava. Zaberá plochu 8,01 ha. Priemyselný park vo Vrábľoch je prvým z priemyselných parkov na Slovensku. V riešenom území sa nachádzajú nasledovné hospodárske zariadenia :

Priemyselná výroba :

- EUROBET, s.r.o. - Výroba betónových prefabrikátov
- EBEN – Výroba nábytku
- HUHNS PRESS TECH, s.r.o. - výroba kovových výliskov
- MASAM a KRÁLKOV – Výroba náradia
- UNIBYT HORNÝ OHAJ – Výroba nábytku

Poľnohospodárska výroba :

- POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRÁBLE – Rastlinná výroba a mechanizácia
- VINANZA VRÁBLE – produkcia vín
- LÚČNICA, s.r.o. - Farma (hovädzí dobytok – 200 ks, kačice 200 ks)
- LIEHOVAR VRÁBLE – Pálenica
- HYBRÁV NITRA, HYDINÁRSKA FARMA VRÁBLE - (Chov sliepok, brojlerov, jarice nosného typu – 80 000 ks)
- POĽNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRÁBLE, FARMA OHAJ – (Chov hovädzieho dobytku, oviec a kôz – 350 ks)
- BIOFARMA MAŠEKOV MLYN

Výroba v priemyselnom parku :

- KONGSBERG AUTOMOTIVE, s. r. o. (výroba riadiacich systémov)
- HOECKLE s. r. o. (obrábanie kľukových hriadeľov a ojní)
- HELLER SERVICES, s. r. o. (strojársky priemysel)
- MIBA STEELTEC, s. r. o. (vysekávanie oceľových lamiel, strojné obrábanie, laserové vypaľovanie, výroba nástrojov)
- CESAM, s. r. o. (výroba protipožiarnych výrobkov)
- ICU MEDICAL SLOVAKIA, s. r. o. (výroba a distribúcia zdravotníckych pomôcok)

Ostatné prevádzky :

- HEFRA SK, s. r. o.
- INTERES, s. r. o.
- HTP SLOVAKIA VRÁBLE, s. r. o.
- TESSAL – HOLZAPFEL, s. r. o.
- MARATOM, s. r. o.
- DELUX
- LIAHARENSKÝ PODNIK, s. s. NITRA (Výroba kŕmnych zmesí, živočíšna výroba)
- TEKRO NITRA, s. r. o.
- MATADOR AUTOMOTIVE VRÁBLE, a. s.
- SEMECS, s. r. o.
- STAVEBNINY (Obklady, dlažba, sanita)
- AUTOVRAKOVISKO (Výkup šrotu)
- PNEUSERVIS
- PREDAJ DREVA a REZIVA
- STAVEBNINY IN, STAVMAT
- LOMIK (Nákladný a osobný pneuservis)
- AUTOCENTRUM VRÁBLE (Autolaky, lakovanie)
- STAVEBNINY; KOVOŠROT apod.

Podnikateľské subjekty podľa počtu zamestnancov

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry podnikateľských subjektov podľa veľkosti danej počtom zamestnancov. Najväčší počet podnikov spadá do skupiny malých podnikov v počte zamestnancov do 19.

Podniky podľa počtu zamestnancov v %												
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
nezistené	4,51	3,76	2,96	2,33	2,12	4,57	4,88	7,24	7,77	10,56	12,67	10,94
0 - 19	81,85	83,90	86,40	88,45	88,88	87,48	87,90	86,56	85,45	83,88	82,05	85,34
20 - 49	6,43	5,78	4,88	4,25	4,34	3,80	3,27	2,83	3,42	2,69	2,85	1,95
50 - 249	5,81	5,54	4,75	4,14	3,85	3,41	3,24	2,88	2,84	2,37	2,06	1,52
250 a viac	1,41	1,01	1,00	0,83	0,81	0,74	0,71	0,49	0,51	0,50	0,37	0,24

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Podiel najväčšej skupiny sa v priebehu sledovaného obdobia zvyšuje. Naopak podiel podnikov s väčším počtom sa znižuje. Uvedené môže byť spôsobené hlavne zvyšujúcim sa počtom malých podnikov v regióne.

Pol'nohospodárska výroba

Z hľadiska pol'nohospodárskeho pôdneho fondu a pol'nohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Vrábľa, ktorá je začlenená do okresu Nitra, kraj Nitriansky. Celková výmera pol'nohospodárskej pôdy je 3278 ha, z čoho orná pôda zaberá 2870 ha. Tretie najväčšie zastúpenie majú trvalé trávnaté porasty – 180 ha. Celkový podiel pol'nohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa prakticky nemení.

Výmera pol'nohospodárskej pôdy v meste Vrábľa											
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pol'nohosp. pôda - spolu	3299	3298	3297	3297	3292	3288	3283	3282	3280	3280	3278
- orná pôda	2836	2889	2889	2889	2881	2878	2875	2874	2872	2871	2870
- vinica	122	122	122	122	123	123	123	123	123	122	122
- záhrada	103	103	103	103	102	102	102	102	102	102	102
- ovocný sad	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
- trvalý trávny porast	232	179	178	178	180	180	178	178	180	180	180

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba je zameraná na produkciu obilnín, zrnín a cukrovej repy. Produkcia zemiakov v priebehu časového obdobia ostáva prakticky nezmenená. V roku 2013 činila produkcia 3681 ton.

Produkcia vybraných pol'nohospodárskych plodín (t) podľa územie, druh plodiny a rok											
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zrniny	139177	221037	229854	179093	164915	248901	203975	182988	227636	160171	203936
Obilniny	138242	219008	228425	177409	164248	248426	203139	182211	227031	159932	203583
Olejníny	21894	31142	23915	36115	27350	37593	37916	32169	42969	21680	43719
Zemiaky	3502	5355	3992	3682	3656	4844	6632	4273	5129	4907	3681
Cukrová repa	93499	142778	182608	141918	96251	68871	79504	96095	95844	63404	92973
Viacročné krmoviny	15712	20643	17764	13962	14445	15929	13366	14784	10735	9501	12328

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V sledovanom období došlo k výraznému nárastu produkcie obilnín a olejní. Do roku 2013 vzrástla produkcia na 203583 a 43719 ton. K poklesu naopak došlo v prípade produkcie viacročných krmovín. V poslednom roku sledovaného obdobia bol evidovaný objem produkcie na úrovni 12328 ton.

Živočíšna výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru a počty hospodárskych zvierat v okrese Nitra. Z hľadiska živočíšnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny, oviec a hovädzieho dobytku.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
Okres Nitra	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hovädzí dobytok (A)	20,5	19,2	17,9	17,5	17,2	15,1	13,0	11,8	12,5	12,6	12,9
Kravy (A)	7,3	7,3	6,9	6,6	6,3	5,9	4,9	4,7	5,0	4,9	4,8
Ovce (A)	1,3	1,6	2,0	3,0	1,9	2,5	2,6	2,3	1,6	1,8	1,8
Ošipané (B)	131,8	115,1	108,7	110,5	83,2	62,3	34,5	40,6	29,3	33,4	31,8
Hydina (B)	1651,6	1859,8	1734,7	1947,6	1974,7	1807,2	1406,6	1599,2	1635,0	1471,9	1529,5
Sliepky (B)	680,1	624,0	799,1	837,3	864,7	733,2	1024,3	964,6	1035,7	909,2	603,1

A na 100 ha pol'nohospodárskej pôdy

B na 100 ha ornej pôdy

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Od roku 2003 došlo v regióne k poklesu počtu kusov hovädzieho dobytku (12,9). K výraznému poklesu intenzity chovu došlo aj v prípade ošipáných – 31,8 na 100 ha ornej pôdy. K miernemu poklesu došlo aj v prípade hydiny.

Podnikateľské subjekty mesta

VEPOS-Vrábľa s.r.o.

Spoločnosť VEPOS-Vrábľa s.r.o. vznikla v roku 1997 po transformácii Technický služieb so 100% účasťou mesta Vrábľa. Medzi hlavné činnosti spoločnosti patria: vývoz a likvidácia odpadov,

kontajnerová preprava, preprava tovaru, rozvoz štrkov, piesku a kameňa, starostlivosť o verejnú zeleň, verejné osvetlenie, zimná údržba, prenájom predajných stánkov a mnoho iných činností. Nosným strediskom spoločnosti je doprava. Spoločnosť má vybudovanú solídnu logistickú základňu, čím môže poskytovať služby dopravnej, obslužnej a manipulačnej techniky. Za 14 rokov svojej činnosti prešla spoločnosť dynamickým rozvojom. Hlavným cieľom a poslaním spoločnosti v súčasnosti je riešiť problémy v oblasti verejnoprospešných prác, drobných služieb a nakladanie s odpadmi a zároveň prispievať ku skvalitňovaniu životného prostredia vo Vrábľoch a v regióne. Má bohaté skúsenosti i v ďalšej oblasti svojej činnosti – nakladanie s odpadmi, separovaný zber komunálnych odpadov a zabezpečenie spracovania druhotných surovín. Na úseku odpadového hospodárstva používa spoločnosť moderné metódy nakladania s odpadmi, vykonáva prepravu, triedenie a prípravu odpadov na zhodnotenie, recykláciu a zneškodnenie (28.12.2014, <http://www.vepos.eu/o-nas/>).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na mesta a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území.

Detské jasle

Sídlia v budove MŠ sídlisko Lúky vo Vrábľoch. V areáli záhrady je k dispozícii veľké kryté pieskovisko so šmykľavkou, preliezačky a hojdačky. Samotné priestory detských jaslí sú zrekonštruované a ponúkajú deťom okrem prezličky a priestrannej a hračkami dobre vybavenú herňu. Spálňa v jemných odtieňoch krémovej a svetlomodrej vytvára pokojný priestor pre spánok detí. Priestory majú zrekonštruované sociálne zariadenia. Detské jasle prevádzkuje nezisková organizácia Societa Vrábľe, n.o. (10.12.2014, <http://societavrable.sk>).

Materské školy

V meste Vrábľe sú zriadené 4 materské školy a to Materská škola Sídl. Lúky, Materská škola Hlavná ul., Základná škola s materskou školou Sídl. Lúky, Materská škola Horný Ohaj.

Materská škola Hlavná ul. je situovaná strede mesta v uzavretom priestore s vlastným dvorom. V areáli MŠ je umiestnené detské ihrisko. Materská škola Hlavná 152 Vrábľe, je trojtriedne výchovno-vzdelávacie zariadenie s dvojsmennou prevádzkou. V MŠ sa nachádzajú tri triedy s vlastnými spálňami, jedáleň s kuchyňou a sociálne zariadenia. Výchovno- vzdelávacia činnosť sa uskutočňuje podľa nového programu ISCED 0. V edukačnej činnosti počas dňa majú deti k dispozícii PC s rôznymi zaujímavými výukovými programami. V MŠ 2x týždenne prebieha výuka anglického jazyka (15.12.2014, <http://ms-hlavna.webnode.sk/o-nas/>). ZŠ s MŠ, Lúky 1226 je školou, ktorá vzdeláva a vychováva deti od 3 rokov. Je najmladšou inštitúciou poskytujúcou predprimárne vzdelanie s celodennou výchovou a vzdelávaním. Vznikla 2. januára 2006 ako nový výchovno – vzdelávací objekt. Základná škola pre potreby novej materskej školy uvoľnila a zrekonštruovala jedno krídlo školy. Deti postupne prechádzajú predprimárnym vzdelávaním, primárnym vzdelávaním a končia ako absolventi nižšieho sekundárneho vzdelávania. Budova školy sa nachádza na okraji sídliska Lúky v pokojnom a bezpečnom prostredí. Obklopuje ju areál s oddychovou zónou, s trávnatým futbalovým ihriskom, hokejbalovým, multifunkčným a detským ihriskom. Areál školy využívajú žiaci nielen počas vyučovania, ale aj v troch triedach materskej školy. Pre potreby materskej školy bolo uvoľnené a zrekonštruované jedno krídlo školy. Vytvoril sa tak priestor pre: priestranne herne, spálne jednotlivých oddelení, šatňu, presvetlenú chodbu, dve hygienické zariadenia. Všetky priestory sú zrekonštruované a v plnej miere vyhovujú požadovaným kritériám pre celodenný pobyt detí vo veku od 2 do 6 rokov. (15.12.2014, <http://zsslvrable.edupage.org/text2/?>)

Materská škola Horný Ohaj sa nachádza vo Vrábľoch v mestskej časti. Je to jednotriedna materská škola s kapacitou 21 detí. Okolie materskej školy poskytuje deťom možnosti aktívneho pohybu, rozvoja fyzickej zdatnosti a obratnosti. Súčasťou školy je priestraný zelený dvor s pieskoviskom, preliezkami a priestorom pre detské hry. Veľkou výhodou je bezprostredný kontakt s prírodou. Predprimárne vzdelávanie je zabezpečované 2 pedagogickými pracovníčkami.

Základné školy

Systém základného školstva v meste Vrábľa tvoria základné školy: Základná škola s materskou školou Sídl. Lúky, Základná škola Levická, Základná škola Viliama Záborského, Základná škola Svätého Vojtecha, Špeciálna základná škola Nám. kpt. Nálepku 613.

ZŠ s MŠ, Lúky 1226

Mesto Vrábľa na základe rozhodnutia Ministerstva školstva Slovenskej republiky zriadilo s účinnosťou od 1. marca 2006 samostatnú rozpočtovú organizáciu s právnou subjektivitou, s názvom Základná škola s materskou školou, Lúky 1226, Vrábľa. Časť školy bola zrekonštruovaná pre fungovanie materskej školy. Súčasťou základnej školy je okrem materskej školy aj školské výchovno-vzdelávacie zariadenie – školský klub detí a školské účelové zariadenie – zariadenie školského stravovania. ZŠ s MŠ je školou, ktorá vzdeláva a vychováva deti od 3 do 15 rokov. Deti postupne prechádzajú predprimárnym vzdelávaním, primárnym vzdelávaním a končia ako absolventi nižšieho sekundárneho vzdelávania. Budova školy sa nachádza na okraji sídliska Lúky v pokojnom a bezpečnom prostredí. Obklopuje ju areál s množstvom zelene, trávnatých a oddychových zón, s trávnatým futbalovým ihriskom, hokejbalovým, multifunkčným a detským ihriskom. Areál školy využívajú žiaci nielen počas vyučovania, ale aj v štyroch oddeleniach školského klubu detí a v troch triedach materskej školy. Žiaci majú k dispozícii špeciálne učebne jazykov, výpočtovej techniky, informačno-komunikačných technológií, fyziky, dielne, kuchynku, klubovňu. Už od prvého ročníka sa žiaci učia anglický jazyk a informatickú výchovu. V piatom ročníku si môžu vybrať športovú prípravu so zameraním na futbal, alebo predmety regionálnu výchovu, objavovanie prírody, mladý záchranár, výtvarné spracovanie materiálu. Od šiesteho ročníka majú žiaci na výber, medzi ruským a nemeckým jazykom. Samozrejmosťou je práca žiackeho parlamentu, bohatá krúžková činnosť a zapájanie sa žiakov do súťaží a rôznych projektov (15.12.2014, <http://zsslvrable.edupage.org/text6/>?)

Základná škola Levická

Základná škola na Levickej ulici bola prvýkrát otvorená 1. septembra 1960. Dnes je škola rozpočtovou organizáciou mesta s právnou subjektivitou. Jej súčasťou je školský klub detí a zariadenie školského stravovania. Škola je plne organizovaná a slúži nielen pre deti obyvateľov mesta Vrábľa, ale aj pre deti z okolitých 24 obcí. Práve títo žiaci tvoria až 45% z celkového počtu žiakov. Súčasťou základnej školy je okrem materskej školy aj školské výchovno-vzdelávacie zariadenie – školský klub detí a školské účelové zariadenie – zariadenie školského stravovania. Základná škola Levická - objekt školy tvorí hlavná budova, telocvičňa, budova ŠKD, školská jedáleň s počtom stravníkov v priemere 360, náradovňa, veľké multifunkčné ihrisko a malé volejbalové ihrisko. Okrem 18 tried má škola 1 učebňu výpočtovej techniky, dve učebne cudzích jazykov, jedna z nich s interaktívnou tabuľou a s internetom, v jednej miestnosti kabinet výtvarnej výchovy, zemepisu a matematiky, fyziky, v ďalších miestnostiach sú kabinet chémie a biológie, kabinet slovenského jazyka a dejepisu, miestnosť pre Výchovného poradcu. Tieto kabinety sú dostačujúco vybavené, aj keď niektoré pomôcky bude treba vymeniť za modernejšie. Ďalej má škola dielňu, školský archív, sklad učebníc, prezuváreň, dve zborovne, tri plynové kotolne, sklad školníka, dielňu školníka, pracovňu ekonómky a riaditeľňu. V telocvični sa nachádzajú dva kabinety telesnej výchovy, sklad telocvičného náradia, sklad CO, sociálne zariadenia a sprcha (15.12.2014, <http://zslevicka903vrable.edupage.org/text3/>).

Špeciálna základná škola Nám. kpt. Nálepku 613

Reedukačný detský domov Vrábľa vznikol 1.1.2005 sa na základe transformačného projektu, ktorý bol schválený MŠ SR a KŠÚ Nitra, kde ŠZŠI Vrábľa sa pretransformovala na Reedukačný detský domov a ŠZŠI sa stala jeho súčasťou. Vznikol nový subjekt s právnou subjektivitou na základe novej zriaďovacej listiny vydananej KŠÚ Nitra. Reedukačný detský domov vznikol podľa zákona č. 279/1993 Z.z. o školských zariadeniach v znení neskorších predpisov, zákona č. 29/1984 Z.z. o sústave základných a stredných škôl v znení neskorších predpisov, vyhlášky MŠ SR č. 119/1980 Z.z. o výkone ústavnej výchovy a ochrannej výchovy v školských výchovných zariadeniach v znení neskorších predpisov a vyhlášky MŠ SR č. 212/1991 Z.z. špeciálnych školách v znení neskorších predpisov. Právnu subjektivitu preberajúceho deklaroval Krajský školský úrad v Nitre ako zriaďovateľ zriaďovacou listinou č. sp.: 2004/008336 zo dňa 16.12.2004. Internát ŠZŠI sa zmenil na domov a tak v ňom mohli byť umiestnení len žiaci – chovanci RDD s nariadenou ústavnou výchovou /NÚV/ alebo nariadenou ochrannou výchovou /NOV/ na základe rozhodnutia súdu. Od 1.1.2005 boli do RDD umiestnení chovanci na základe rozhodnutia Diagnostického centra /DC/ Bratislava a na základe rozhodnutia

súdu o NÚV alebo o NOV priamo z DC Bratislava alebo iných RDD a detských domovov Slovenska. Reedukačné centrum, Nám. kpt. Nálepku 613, Vráble bolo zriadené v súlade s § 122 zákona NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní /školský zákon/ a o zmene a doplnení niektorých zákonov k 1.9.2008 Riadi sa podľa uvedeného zákona a jemu podliehajúcimi vyhláškami, hlavne: vyhláška MŠ SR č. 322/2008 Z.z. o špeciálnych školách a vyhláška MŠ SR č. 323/2008 o špeciálnych výchovných zariadeniach. Jeho súčasťami sú: ŠZŠI, školský internát a školská jedáleň. ŠZŠI je súčasťou zariadenia, kde sa vzdelávali všetci chovanci RC a žiaci s MP s dennou dochádzkou. V školskom roku 2011/2012 sú v nej vytvorené tri triedy pre chovancov RC a štyri alokované triedy pre žiakov s dennou dochádzkou z toho jedna trieda žiakov s vyučovacím variantom „B“ (15.12.2014, <http://rcvrable.edupage.org/about/?subpage=0&>).

Základná škola sv. Vojtecha

Škola bola zriadená Arcibiskupským úradom v Trnave, do siete základných cirkevných škôl bola zaradená dňa 19.5.1992. Vyučovanie sa začalo 1. septembra 1992. ZŠ sv. Vojtecha má právnu subjektivitu. Je to plnoorganizovaná škola s 9 ročníkmi a 2 oddeleniami ŠKD (školského klubu detí). Škola je umiestnená v jednej budove. Na výchovno-vzdelávací proces využíva 9 tried, počítačovú učebňu, kaplnku, učebne s interaktívnou tabuľou, FIT miestnosť, lezeckú stenu a športový areál (spoločný pre 3 základné školy a gymnázium) (15.12.2014, <http://www.vojtech.prografik.sk/>).

ZŠ V. Záborského

Základná škola Viliama Záborského je plno-organizovanou školou so všeobecným zameraním. Sústreďuje sa na všestranný rozvoj osobnosti žiaka a jeho prípravu na ďalšie štúdium. História ZŠ Viliama Záborského siaha až do roku 1945, kedy sa škola volala Štátna ľudová škola a Štátna meštianska škola. V súčasnosti školu navštevujú žiaci z Vrábľ a blízkeho okolia. Súčasťou základnej školy je okrem materskej školy aj školské výchovno-vzdelávacie zariadenie – školský klub detí a školské účelové zariadenie – zariadenie školského stravovania (VS Vráble, 2013, s.11-12).

ZUŠ Imricha Godina

Od školského roku 2008/2009 škola poskytuje základné umelecké školy primárne umelecké vzdelanie a nižšie sekundárne umelecké vzdelanie. Žiaci 1. až 4. ročníka prvej časti prvého stupňa základného štúdia a žiaci 1.ročníka druhej časti prvého stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy sa v školskom roku 2012/2013 vzdelávajú podľa Školského vzdelávacieho programu. Celkový počet žiakov navštevujúcich školu je stabilný. Škola dosahuje dobré výsledky na súťažiach. Záujem rodičov a verejnosti o podujatia školy narastá, dobrá je návštevnosť najmä na verejných koncertoch. Vzrastá záujem organizácií o zabezpečenie programu žiakov školy na rôzne kultúrne podujatia. Organizovanie Medzinárodnej spevákovej súťaže IUVENTUS CANTI. Organizovanie koncertov a umeleckých programov pre mesto (15.12.2014, <http://www.zusvrable.sk/>). V súčasnej dobe pôsobia v ZUŠ 4 umelecké odbory, v ktorých získavajú žiaci vzdelanie v individuálnej alebo skupinovej forme – hudobný, výtvarný, tanečný, literárno-dramatický. Hudobný odbor umožňuje výuku : klavír, gitara, flauta, klarinet, saxofón, husle, viola, akordeón, bicie nástroje, organ, spev (VS Vráble, 2013, s.12).

Stredné školstvo

Stredné školstvo v meste je zastúpené všeobecnovzdelávacou školou - gymnáziom a Strednou odbornou školou Vráble.

Gymnázium

V školskom roku 2014/2015 študuje na škole 225 žiakov vo 4-ročnom gymnáziu podľa Školského vzdelávacieho plánu. Výchovno-vyučovacie procesy sa realizujú v esteticky upravených a dobre vybavených učebných priestoroch : 10 kmeňových tried, 8 odborných učební (2 učebne informatiky, 2 učebne cudzích jazykov, chemické laboratórium, odborná učebňa fyziky, biológie, učebňa s interaktívnou tabuľou), 7 učiteľských kabinetov, miestnosť výchovného poradcu, zasadačka, knižnica a telocvičňa. Na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu má veľmi dobré materiálne – technické vybavenie: audio-technika, video a DVD prehrávače, spätné projektory, dataprojektory, interaktívne dotykové digitálne tabule a pod. Odborné učebne sú vybavené špeciálnym zariadením (laboratórne stoly s potrebnými plynovými a elektrickými rozvodmi). Pri vyučovaní ako aj v mimoškolskej činnosti majú žiaci i vyučujúci voľný prístup k internetu (15.12.2014, <http://www.gymvrable.sk/skola/spravy.php>).

Stredná odborná škola (SOŠ)

Vznik Strednej odbornej školy (vtedajšieho odborného učilišťa) vo Vrábľoch je úzko spätý s podnikom Tesla Vrábľe, ktorý vzhľadom na neustále zvyšovanie plánu výroby musel prijímať nových kvalifikovaných pracovníkov, ktorých si vychovával v SOŠ Vrábľe. Od 1.7. 2002 je na základe zákona NR SR č. 416/2011 zriaďovateľom školy Nitriansky samosprávny kraj. Škola je zaradená do siete stredných odborných škôl, vystupuje ako príspevková organizácia. Jej súčasťou je aj zariadenie školského stravovania. Odbory výuky : mechanik – elektronik, mechanik – nastavovač, mechanik číslícovo riadených stojov, škola podnikania, obrábač kovov, autoopravár – mechanik, elektromechanik – úžitková technika, autoopravár – elektrikár, strojný mechanik, technicko – administratívny pracovník, elektrotechnika – elektronické zariadenia, strojárstvo - výroba, montáž a oprava prístrojov, strojov a zariadení, strojárstvo – obrábanie materiálov (VS Vrábľe, 2013, s.12-13).

Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie

Vykonáva sa v nich najmä psychologická, pedagogická, špeciálno-pedagogická, logopedická a liečebno-pedagogická činnosť a sociálna činnosť zameraná na optimalizáciu výchovného, vzdelávacieho, psychického, sociálneho a kariérneho vývinu detí od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie. Osobitnú starostlivosť venujú deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Poradenské služby poskytujú aj zákonným zástupcom detí a pedagogickým zamestnancom. Patrí sem centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a centrum špeciálno-pedagogického poradenstva.

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva – poskytuje komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť a súbor špeciálno-pedagogických intervencií deťom so zdravotným znevýhodnením vrátane detí s vývinovými poruchami a s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti sociálnu integráciu.

Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva LOGOMI - poradňa sídli v budove Základnej školy s materskou školou na sídl. Lúky 1226 vo Vrábľoch. Zriaďovateľom je spoločnosť LOGOMI s.r.o., Perecká 2971/30, 934 05 Levice. Ponúka spoluprácu všetkým školám, školským zariadeniam, rodičom a iným súkromným osobám.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie – je zriadené ako elokované pracovisko Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Nitre, ul. J. Vuruma č.2, sídlom v objekte Polikliniky Vrábľe, Moravská ul. č.512 (VS Vrábľe, 2013, s.13-14).

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrvať na encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internete, alebo v knižnici. Diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územia, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	65	62	60	58	55	53	50	48	46	43	41
1-4	265	256	247	238	230	222	214	207	199	192	186
0 – priem. Index				0,955	% nárast – 0						-36,60
1-4 priem. Index				0,965	% nárast 1 – 4						-30,01
Abs. nárast											-103
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											3,771
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											2,701

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 1 roka o 36,60 % a vo vekovej skupine od 1 – 4 by mal počet klesnúť o 30,01 %. V priemere by mal klesať podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2015 by mal podiel na celkovom počte činiť 3,771 %, do roku 2025 by mal tento podiel klesnúť na 2,701 %. Pokles by mal byť významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby napr. v predškolskej výchove. V tomto prípade by malo dôjsť racionalizácii a následne k stabilizácii zariadení, a namiesto rozširovania kapacít by mala samospráva riešiť kvalitatívne zlepšovanie priestorového vybavenia.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územia, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5-9	322	318	314	308	304	300	295	290	286	281	277
10-14	368	360	358	354	349	344	340	336	331	327	322
5-9 – pr. Index				0,985	% nárast 5 - 9						-14,03
10-14 pr. Index				0,987	% nárast 10 - 14						-12,50
Abs. nárast											-91
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											7,884
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											7,135

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá pokles v oboch skupinách. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku poklesnúť o 91. Pokles sa predpokladá v skupine od 5 do 9 rokov. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí klesnúť o 12,50 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal ale mierne poklesnúť na 7,135 %.

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Na území mesta Vrábľe pôsobia dvaja verejní poskytovatelia sociálnych služieb, ktorí poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Mesto Vrábľe poskytuje alebo zabezpečuje svojim občanom sociálne služby: sociálna služba na podporu rodiny s deťmi: pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života. Ďalej je to sociálna služba na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku: poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, požičiavanie pomôcok, monitorovanie a signalizácia potreby pomoci. Medzi podporné služby poskytovaných mestom patria: odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečovaní opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v jedálni a donáška stravy do domácnosti.

Dňa 15.10.2014 bol v priestoroch neziskovej organizácie SOCIETA otvorený Denný stacionár vo Vrábľoch. Kapacita zariadenia je 8 miest. Služi seniorom a fyzickým osobám odkázaným na pomoc inej osoby. Do zariadenia sa záujemcovia môžu prihlasovať na oddelení sociálnych vecí, školstva, kultúry a športu na referáte sociálnych vecí Mestského úradu. Následne úrad so záujemcom uzatvorí zmluvu o poskytovaní tejto služby. Všetky doterajšie náklady boli hradené z rozpočtu mesta. V dennom stacionári sa bude poskytovať sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. Vykonáva sa v ňom sociálna starostlivosť, dohľad nad seniormi, rôzne voľno-časové aktivity, spoločenská a záujmová činnosť, možnosť stravovania (obed). Cena za hodinu poskytovanej služby je 70 centov. Prevádzková doba je od 7.30 hod. do 15.30 hod.

Mesto Vrábľe v spolupráci s Asociáciou Samaritánov od 1. 7. 2013 poskytuje novú službu pre občanov mesta s názvom Domáce tiesňové volanie (DTS). Služba sa poskytuje formou prístroja, vďaka ktorému sa občan jednoduchým stlačením tlačidla v prípade potreby spojí s dispečerom a následne mu po vyhodnotení situácie bude poskytnutá potrebná pomoc a zdravotná starostlivosť. Služba je k

dispozícii 24 hodín denne. Prístroj a jeho aktiváciu služby hradí Mesto Vrábľe. Mesačný poplatok za poskytovanie služby je vo výške 8,90 EUR. Mesto Vrábľe, na základe VZN č. 4/2012 v znení neskorších predpisov, s účinnosťou od 1.7.2014, hradí 6,90 EUR a klient hradí mesačný poplatok vo výške 2,- EUR za poskytovanú službu (15.12.2014, <http://www.vrable.sk/aktuality.phtml?id3=81063>).

Nosnou sociálnou službou, ktorú mesto v súčasnosti poskytuje svojim občanom je opatrovateľská služba. Ako doplnkové služby sa ponúkajú masáže a pedikúra. Každoročne sa v rozpočte mesta vyčleňuje príspevok na permanentky na futbal. Najvyužívanejšou sociálnou službou poskytovanou na území mesta Vrábľe je stravovanie, ktoré mesto realizuje v spolupráci s n. o. SOCIETA. Pre imobilných občanov je zabezpečovaný aj rozvoz stravy do jednotlivých domácností. Mesto Vrábľe ďalej rozširuje ponuku sociálnych služieb poskytovaných občanom. V spolupráci s Gymnáziom vo Vrábľoch bol v r. 2013 zrealizovaný projekt vzdelávania seniorov v oblasti počítačových zručností. Hlavnými cieľmi projektu bolo vzdelávanie seniorov bez bariér a medzigeneračná spolupráca. Vedľajšími cieľmi je podpora aktívneho životného programu v starobe a vzdelávanie sa v telekomunikačných technológiách. V rámci sociálneho programu mesto realizovalo pre svojich občanov počas leta zájazdy na kúpaliská a v jarom a jesennom období výlety do aquaparku. Pracovníci mesta /OSVSKaŠ/ vykonávali šetrenia v rodinách. Nezávisle od týchto šetrení sa uskutočňovali návštevy u starších seniorov. V roku 2013 sa zrealizovalo viac ako 280 šetrení u starších občanov Vrábľe. V spolupráci s n. o. SOCIETA mesto Vrábľe opäť zaviedlo sociálnu službu požičiavanie pomôcok. V rámci rozpočtu mesta sú pripravené položky, ktoré sú určené na pomoc seniorom v krízových situáciách. Jednou z možných foriem môže byť aj jednorazová dávka sociálnej pomoci, finančná pomoc pri úmrtí v rodine, prípadne – za špecifických podmienok aj úhrada ekonomicky oprávnených nákladov v zariadení pre seniorov. Mesto sa zapojilo do projektu Vypestujeme spoločne dobro. Pestovatelia odovzdajú – prostredníctvom sociálnych pracovníkov úradu malú časť svojej úrody odkázaným rodinám. V závere roka 2013 sa uskutočnil prieskum záujmu občanov o sociálnu službu Denného stacionára. Prieskumu sa zúčastnilo 51 respondentov, z toho 47 prejavilo záujem o takýto typ sociálnej služby. Mesto zorganizovalo stretnutie jubilantov mesta a v decembri pripravilo Vianočný koncert, ktorý bol špeciálne určený pre seniorov, občanov so zdravotným postihnutím a dobrovoľných darcov krvi (VS Vrábľe, 2013, s.20-21).

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v

tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v meste (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopností a možností aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickou vybavenosťou, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

Prognóza cieľovej skupiny

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	540	548	556	564	572	580	588	597	606	614	623
65-69	366	365	364	364	363	362	361	360	359	359	358
70-74	286	284	283	281	280	279	277	276	274	273	272
75-79	237	236	234	233	232	231	229	228	227	226	225
80-84	159	160	161	161	162	163	164	165	166	167	167
85-89	90	91	92	94	95	96	97	99	100	101	102
90-94	36	41	47	54	60	66	72	79	85	91	97
95-99	5	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3
100+	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60+ – pr. Index				1,007	% nárast – 60+						7,56

Abs. nárast	130
% z celkového počtu obyvateľov - 2015	19,635
% z celkového počtu obyvateľov - 2025	22,022

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 7,56 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 22,022 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 130 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotná starostlivosť v meste je pomerne dobre riešená. Nachádza sa tu Mestská poliklinika Vráble.

Mesto Vráble ale nie je organizačne napojená na riadenie zdravotnej starostlivosti pre občanov Vrábel' a ďalších 11 spádových obcí. Mesto je však vlastníkom 2 zdravotníckych budov a pre svojich občanov a občanov okolitých obcí sa snaží vytvárať vhodné podmienky pre zdravotnú infraštruktúru. Jednotlivé ambulancie pôsobiace v meste Vráble sú riadené samostatne príslušným lekárom. Úradné rozhodnutia o povolení prevádzkovania ambulancie vydáva Nitriansky samosprávny kraj, ktorý zároveň sleduje dodržiavanie príslušnej legislatívy. Asociácia súkromných lekárov Slovenska a Slovenská lekárska komora sú ďalšími orgánmi, ktoré ovplyvňujú zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti. V prípade sťažností na nedostatočnú zdravotnú starostlivosť pochybenia lekárov sa môžu občania obrátiť na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Zdravotná starostlivosť v meste je poskytovaná v piatich zariadeniach:

- Poliklinika na Moravskej ulici (majetok mesta získaný 1.1.2005 bezodplatným prevodom z FNM na základe rozhodnutia MH SR, mesto prenájma priestory súkromným lekárom).

V poliklinike na Moravskej ulici má svoju ambulanciu 8 zmluvných lekárov. V budove sa tiež nachádzajú garáže, ktoré mesto prenájma 9 nájomcom. V r. 2013 prebiehala na Poliklinike na Moravskej ulici rekonštrukcia s finančnou podporou EÚ a SR s názvom projektu „Modernizácia zdravotného strediska v meste Vráble“. Po ukončení stavebných prác bude rekonštrukcia v r. 2014 pokračovať inštaláciou moderných diagnostických zariadení (bodypletyzmograf, RTG prístroj, EKG prístroj, Negatoskop, Autokláv a pod.) a IKT (PC zostavy a wifi zariadenia), čím sa dosiahne urýchlené a skvalitnené poskytovanie zdravotníckych služieb. Nové moderné diagnostické prístroje urýchlia proces vyšetřovania a usporia náklady pacientom, ktorí k vôli tomu v súčasnosti musia cestovať do okolitých miest.

- Poliklinika na nám. Kpt. Nálepku (majetok mesta získaný 1.1.2005 bezodplatným prevodom z FNM na základe rozhodnutia MH SR, mesto prenájma priestory súkromným zubným lekárom). V poliklinike na Námestí kpt. Nálepku má svoju ambulanciu 5 zubných lekárov a zubný technik. V budove sa nachádzajú aj 2 nájomné byty, Reedukačné centrum a materské centrum Chrobáčik.
- Centrum zdravia Moravská ul. je majetkom podnikateľa, ktorý prenájma priestory pre všeobecných, detských aj odborných lekárov. V objekte je prevádzkovaná aj lekáreň.
- Hlavná ul. - priestory, kde sa nachádzajú ambulancie, sú prenájmané od podnikateľa. priestory odborným lekárom. V objekte je prevádzkovaná aj lekáreň.
- Krátka ul. - priestory, kde sa nachádzajú ambulancie, sú prenájmané od podnikateľa (VS Vráble, 2013, s.14-15).

V hlavnej budove na Moravskej ulici sa nachádza očná ambulancia, biochemické laboratórium, interné oddelenie, ORL ambulancia (sa nachádza v jednej ambulancii s chirurgiou - majú vyhradené ordinačné dni), gynekologická ambulancia, pneumoftizeologická ambulancia, rontgen, rehabilitačná ambulancia. V Centre zdravia na Moravskej ulici sa nachádza cievny chirurg, klinický imunológ a alergológ, diabetológ, ortopédia, nervové, urologické ambulancie, ambulancia plastickej chirurgie. V meste majú ambulancie 6 praktickí lekári a 3 detské lekárky. Na krátkej ul. sa nachádza psychiatrická ambulancia a na Hlavnej ulici 35 gynekologická ambulancia a ambulancia klinickej psychológie pre deti a dospelých, vyšetřenie vodičov, povolenie nosiť zbraň. V meste sa nachádza 6 stomatologických ambulancií.

Okrem tejto zdravotnej starostlivosti sa v meste nachádzajú 3 veterinárne ambulancie, 4 lekárne a rýchla lekárska pomoc.

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladá sa vyšší dopyt po zdravotníckych službách, nakoľko spotrebiteľmi zdravotníckych služieb sú hlavne deti nižších vekových skupín a prestárlí obyvatelia.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	65	62	60	58	55	53	50	48	46	43	41
1-4	265	256	247	238	230	222	214	207	199	192	186
0 – priem. Index				0,955	% nárast – 0						-36,60
1-4 priem. Index				0,965	% nárast 1 – 4						-30,01
Abs. nárast											-103
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											3,771
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											2,701

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	540	548	556	564	572	580	588	597	606	614	623
65-69	366	365	364	364	363	362	361	360	359	359	358
70-74	286	284	283	281	280	279	277	276	274	273	272
75-79	237	236	234	233	232	231	229	228	227	226	225
80-84	159	160	161	161	162	163	164	165	166	167	167
85-89	90	91	92	94	95	96	97	99	100	101	102
90-94	36	41	47	54	60	66	72	79	85	91	97
95-99	5	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3
100+	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60+ – pr. Index				1,007	% nárast – 60+						7,56
Abs. nárast											130
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											19,635
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											22,022

2.13. ŠPORT

Športová infraštruktúra

Mesto má pomerne dobre vybudovanú športovú infraštruktúru.

Stav športovej infraštruktúry v meste	
Infraštruktúra	existujúci stav
telocvičňa	6
Ihrisko pre futbal (okrem školských)	3
ihrisko detské	22
viacúčelové ihrisko	2
lovný rybársky revír	1
poľovnícky revír	1
tenisový kurt	3
športový klub	12
fitness centrum	2
sauna	1

Zdroj: MÚ Vráble, 2014

Základnú športovú infraštruktúru v meste tvorí Športová hala T18, futbalový štadión, minifutbalové ihrisko - ZŠ Lúky, a minifutbalové ihrisko - ZŠ Levická.

Športová hala T-18 je majetkom mesta Vráble. Hala slúži najmä na športové vyžitie občanov mesta Vráble, a to tak pre organizovaných, ako aj pre rekreačných športovcov. V hale sa nachádza športové náradie a náčinie, ktoré je majetkom mesta a na požiadanie je k dispozícii užívateľom haly. Budova je otvorená v pracovných dňoch v čase od 7.00 do 23.00 hodiny. V tomto čase spravuje halu správca a pomocný správca. Počas dní pracovného voľna a pracovného pokoja je hala k dispozícii na základe predbežných požiadaviek zo strany občanov. Tieto požiadavky sa uplatňujú u správcu T 18 písomnou formou. Aj v tomto čase musí byť v hale prítomný správca, prípadne pomocný správca. V

dopoludňajších hodinách a v čase do 16.00 je športová hala na základe nájomnej zmluvy k dispozícii výhradne SOUE vo Vrábľoch. Veľká hala je určená priamo na športové využitie zo strany občanov mesta. Možno v nej organizovať športové turnaje, súťaže, prehliadky a pod. V ojedinelých prípadoch je možné ju používať aj na iné ako športové účely, o týchto prípadoch rozhoduje primátor. Šatne súvisia s činnosťou v hale, ich počet je 5, nachádzajú sa v nich aj 3 umyvárne. Malá hala je k dispozícii na dlhodobý prenájom organizáciám a inštitúciám v meste Vrábľe. Dlhodobé prenájmy doporučuje komisia športu MsZ a zabezpečuje Oddelenie podnikateľských činností a správy majetku mesta MsÚ Vrábľe. V hale sa nachádzajú aj technické priestory (kabinet, sklady športového náradia, manipulačný sklad a pod.) o využití ktorých rozhoduje správca haly (15.12.2014, <http://www.vrable.sk/sport>).

V meste sú činné nasledujúce športové kluby: Spartak Vrábľe - futbalový klub, SPZ poľovnícke združenie Dyčka, Šachový klub Vrábľe, ŠK Tornádo, TJ Družstevník Horný Ohaj, TJ Dyčka, Volejbalový klub Vrábľe, Aikido Tadashi dojo, Black Water - airsoftový tím, Klub turistov Vrábľe, Kultúrnický oddiel Gold's Gym a iné.

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyš a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovensko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov deti najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávajú voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012, <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>). Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich				
	ženy		muži	priemer
15-24	52		45	49
25-39	36		43	40
40-54	39		39	39
55-69	38		36	37
70+	18		48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilenejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné sa zamerať hlavne na potreby vekovej skupiny 30 – 40 rokov, ktorá tvorí pomerne početnú skupinu obyvateľov s dobrou prognózou.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
15-19	563	558	554	549	545	540	536	531	527	522	517
15-19 – pr. Index				0,992	% nárast	15-19					-8,11
Abs. nárast											-46
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											6,433
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											6,164

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	673	662	651	640	629	618	607	597	587	577	567
25-29	662	650	642	638	634	628	615	608	601	597	591

20-24 - pr. Index	0,983	% nárast – 20-24	-15,77
25-29 - pr. Index	0,989	% nárast 25 – 29	-10,72
Abs. nárast			-177
% z celkového počtu obyvateľov - 2015			15,257
% z celkového počtu obyvateľov - 2025			13,797

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
30-34	726	710	702	697	690	682	675	668	601	597	593
35-39	685	683	681	679	678	676	674	672	670	668	666
40-44	600	594	587	581	574	568	562	556	550	543	538
30-34 - pr. Index				0,980	% nárast – 30-34						-18,27
35-39 - pr. Index				0,997	% nárast – 35-39						-2,73
40-44 - pr. Index				0,989	% nárast 40 – 44						-10,46
Abs. nárast											-214
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											22,976
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											21,407

2.14. KULTÚRA

Kultúra v meste je samozrejmom a nevyhnutnou podmienkou ponuky kultúrno-spoločenského vyžitia sa vlastných obyvateľov, ale aj prejavom cielenej kultúrnej ponuky širšej návštevníckej verejnosti daného mesta. Je prejavom a symptómom spoločenskej úrovne a kultúrnej vyspelosti daného sídla a regiónu.

Mesto Vrábľe zabezpečuje realizáciu úloh na úseku kultúry a športu prostredníctvom referátu kultúry a športu, ktorý je súčasťou oddelenia sociálnych vecí, školstva, kultúry a športu. Úlohy sa zabezpečujú v súčinnosti s ostatnými oddeleniami a komisiami mestského zastupiteľstva v súlade so zákonom o obecnom zriadení, ostatných súvisiacich zákonov a nariadení. Referát kultúry a športu plní úlohy obce na úseku kultúry a športu a pamiatkovej starostlivosti. Na oddelení sa zabezpečuje dotačná politika mesta v oblasti kultúry, športu a spoločenských organizácií. Referát zabezpečuje, prípadne sa podieľa na zabezpečení kultúrnych, spoločenských a športových podujatí. Referát kultúry a športu a pamiatkovej starostlivosti: organizuje kultúrne a športové podujatia v zmysle "Kultúrno-spoločenského kalendára mesta Vrábľe", podieľa sa na podujatiach organizovaných inými subjektmi, uzatvára zmluvy o spolupráci so subjektmi, ktoré akciu organizujú, utvára podmienky pre kultúrnu, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport, sústreďuje a spracováva žiadosti o dotácie do oblasti telovýchovy a športu, na podporu kultúrno-spoločenských aktivít a pre záujmovo-spoločenské organizácie a združenia, uzatvára zmluvy o dotáciách, prijíma a kontroluje zúčtovania dotácií, žiada príslušné inštitúcie o poskytnutie dotácií na podujatia organizované mestom Vrábľe, zhromažďuje, spracováva, uchováva a sprístupňuje knižničný fond čitateľom Mestskej knižnice vo Vrábľoch; pre deti, mládež i dospelých, usporadúva kultúrno-spoločenské podujatia i v priestoroch mestskej knižnice, zabezpečuje prevádzku mestského múzea, vyjadruje sa k stavu kultúrnych pamiatok a pamätihodností v meste Vrábľe, organizuje výstavy. Kultúrnu infraštruktúru v meste tvoria nasledovné zariadenia: kino Tatra Vrábľe, Dom kultúry Horný Ohaj, Rímsko katolícky kostol Vrábľe a Rímsko katolícky kostol Horný Ohaj.

Kultúrne pamiatky

Z hľadiska historického a kultúrneho významu sú objekty v riešenom území rozdelené:

- na pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu
- na pamiatky miestneho významu
- objekty dotvárajúce charakter kultúrno – historického územia

V zmysle Zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu (tzv. Pamiatkový zákon) Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v riešenom území eviduje nasledovné nehnuteľné národné kultúrne pamiatky: BOŽIA MUKA - prícestná kaplnka, Vendelínko, SÚSOŠIE NA PILIERI - PILIER S PODSTAVCOM A RELIÉFOM, štvorboký, kamenný, SÚSOŠIE NA PILIERI - Panna Mária, Kristus – Pieta, súsošie Piety, KOSTOL - r. - k. kostol Nanebovzatia Panny Márie z rokov 1899 – 1911, neorománsky.

Ostatné zaujímavé objekty nie sú z hľadiska Pamiatkového zákona chránené:

- súsošie Kalvárie (pri kostole), neskorobarokové z r. 1768
- fara (rím. – kat.), neskorobaroková, postavená v 70. tých rokoch 18 storočia
- bývalý Okresný úrad, postavený v r. 1926 (arch. M. HARMINC)
- pevnosť, baroková – FIDVÁR – Zemný hrad, vybudovaná v r. 1624 – 1625 a 1650 – 1653. Dnes sú len nepatrné zvyšky viditeľné v konfigurácii terénu
- kaplnka, klasicistická, postavená v r. 1873 severozápadne od VRÁBĽOV v skupine vinohradníckych pivničných domov
- prícestná kaplnka, neskorobaroková z polovice 19. storočia
- pamätná tabuľa na dome č. 32 na Hlavnej ulici, pripomínajúca štrajk robotníkov z 17. 12. 1920
- náhrobník na miestnom cintoríne pri hrobe účastníkov maďarskej komúny r. 1919
- pomník pri kostole na pamäť bojovníkov padlých v II. svetovej vojne
- budova lekárne a objekty ošetrovne vo dvorovej časti, ktoré sú technickou pamiatkou
- vila s aprkovou úpravou, Hlavná ulica č. 34
- vrbá košíkarska, obvod 330 cm, výška 15 m, vek 80 rokov, pri ceste do Lúčnice
- agát biely, obvod 240 cm, výška 20 m, vek 120 rokov, dva sk pri ceste do Meleku (ÚPO Vrábľe, 2010, s.36-37).

Kultúrne podujatia

Čulý kultúrny život je jedným zo silných stránok mesta Vrábľe, ako to dokazuje aj bohatá ponuka rôznych programov počas celého roka a počet zoskupení v oblasti kultúry. Časť programov je realizovaných samosprávou, oddelením kultúry, ďalšia časť je realizovaná občianskymi združeniami a inými občianskymi aktivitami. Za pozornosť stoja podujatia formujúce uvedomelosť obyvateľov a ich spätosť s mestom a regiónom, ich históriu, tradíciami. K takýmto podujatiam patria napríklad Slávnosti vinobrania, miestny jarmok, spevácka súťaž I. Godina, Jazzfest Vrábľe, Vrábľská zabíjačka. Pôsobí tu niekoľko vynikajúcich skupín, napr. folklórny súbor Briezka, Apetit, Vrábľanka, spevácky zbor Adoremus, tanečná skupina Klik-Klak, či hudobné skupiny Kabát revival, Kanapa, Arcoisolum, Destroyed Head, Phonographic, BackSpace, Freebies, alebo Januárové prekvapenie (KRM Vrábľe, 2008, s.47).

Mestská knižnica

Mestská knižnica vo Vrábľoch je univerzálnou verejnou knižnicou, ktorá zhromažďuje, spracováva a sprístupňuje knižničný fond svojim čitateľom. Čitateľmi knižnice sú občania mesta Vrábľe a občania z obcí zo širokého okolia mesta Vrábľe. Knižnica poskytuje svojim používateľom tieto druhy služieb: absenčné výpožičky kníh a periodík, prezenčné výpožičky kníh a periodík, medziknižničné výpožičné služby, Internet pre čitateľov zadarmo, wifi pripojenie k internetu v priestoroch knižnice a vonku v okolí budovy knižnice, bibliograficko-informačné služby, organizovanie kultúrno-vzdelávacích podujatí pre čitateľov. Stav knižničného fondu v Mestskej knižnici vo Vrábľoch k 31.12. 2013 bol 26 611 kníh. Prírastok kníh v roku 2013 bol 550 kníh. Katalóg kníh je čitateľom prístupný na internete na stránke knižnice <http://kniznica.vrable.sk>. V roku 2013 sa do knižnice zapísalo spolu 1 441 čitateľov. Z toho bolo 829 čitateľov zapísaných v oddelení pre dospelých čitateľov a 612 čitateľov bolo zapísaných v oddelení pre deti. Z celkového počtu 1.441 čitateľov bolo 967 čitateľov zapísaných z mesta Vrábľe a 474 čitateľov z okolitých obcí. Celkový počet výpožičiek v roku 2013 v knižnici dosiahol počet 37 325 výpožičiek kníh a periodík. V roku 2013 Mestská knižnica vo Vrábľoch pripravila pre čitateľov 70 kultúrno-vzdelávacích podujatí, ako sú hodiny knihovnícko-informatickej výchovy knižnici, autorské besedy, besedy o knihách, rozprávkové dopoludnia, prechádzky so študentmi po pamätihodnostiach mesta Vrábľe a iné (VS Vrábľe, 2013, s.22-23).

Kino Tatra

Budova kina je majetkom mesta Vrábľe, ktorá sa nachádza vo Vrábľoch, Námestie Kpt. Nálepku, súpisné číslo 334. Služi najmä na premietanie filmov a kultúrne a spoločenské účely. Správu budovy kina vykonáva Mestský úrad prostredníctvom správcu. Tento priestor sa využíva najmä na premietanie filmov a kultúrne a spoločenské podujatia. Priestor je k dispozícii na prenájom v čase, keď sa nepremietajú filmy a mesto tam neorganizuje podujatie. V budove kina sa nachádzajú aj technické priestory (šatne pre účinkujúcich, sprcha a toalety pre účinkujúcich, pokladňa ako súčasť vestibulu, toalety pre verejnosť a zamestnancov, v suteréne kotolňa a technické zázemie pod javiskom. V suteréne sa nachádzajú aj miestnosti, ktoré majú v súčasnosti v prenájme Skauti. Do týchto priestorov sa vchádza samostatným vchodom. V roku 2013 prešlo kino digitalizáciou na technológiu E-cinema.

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film.

Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnanú záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti ap. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz ap. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“ zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
rozšíriť systém permanentiek
rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>).

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné smerovať ponuku kultúrnych statkov hlavne na externých užívateľov. Predpokladá sa mierny pokles v obidvoch skupinách najväčších užívateľov.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	673	662	651	640	629	618	607	597	587	577	567
25-29	662	650	642	638	634	628	615	608	601	597	591
20-24 - pr. Index				0,983	% nárast – 20-24						-15,77
25-29 - pr. Index				0,989	% nárast 25 – 29						-10,72
Abs. nárast											-177
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											15,257
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											13,797

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.) podľa územie, 5 ročná veková kategória, pohlavie a rok

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
45-49	646	644	642	641	639	637	635	633	631	630	628
50-54	681	675	670	665	660	654	649	644	639	634	629
55-59	778	797	816	836	857	878	899	921	944	967	990

45-49 – pr. Index	0,997	% nárast - 45-49	-2,84
50-54 – pr. Index	0,992	% nárast - 50-54	-7,56
55-59 – pr. Index	1,024	% nárast - 55-59	27,37
Abs. nárast			143
% z celkového počtu obyvateľov - 2015			24,043
% z celkového počtu obyvateľov - 2025			26,773

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

Ubytovacie zariadenia v meste sú zastúpené hlavne týmito ubytovacími zariadeniami:

Hotel PRÉDIUM (ponúka ubytovanie v 3 jednolôžkových, 7 dvojlôžkových izbách a 1 apartmán. Celková kapacita hotela je 19 postelí. Hotelové parkovisko 40 miest. Súčasťou hotela je aj kongresová sála), Moravská 36, Vrábľa,

TURISTICKÁ UBYTOVŇA RO-GAL, Hlavná 6,

Penzión SIESTA, Hlavná 167/27 – je situovaný v centre Vrábľa a ponúka bar aj terasu. Poskytuje bezplatné Wi-Fi pripojenie na internet a spoločnú kuchyňu. Disponuje salónikom s TV. Penzión je obklopený záhradou a na mieste sa nachádza bezplatné súkromné parkovisko. V individuálne zariadených izbách je k dispozícii satelitná TV s plochou obrazovkou a kúpeľňa so sprchovacím kútom. Niektoré izby sú vybavené obývacím priestorom a chladničkou. Najbližšia reštaurácia je od penziónu vzdialená 50 metrov a obchod s potravinami 100 metrov. Autobusová zastávka sa nachádza 150 metrov od penziónu Siesta. Arborétum Mlyňany je situované vo vzdialenosti 12 km a na termálne kúpalisko Podhájska sa dostanete autom za 20 minút (14.12.2014, www.limba.sk).

TURISTICKÁ UBYTOVŇA FK VRÁBLA, Levická ul. 895.

Penzión Amsterdam sa nachádza 5 minút cesty autom od priehrady. Vo svojich priestoroch má kaviareň s barom a letnou terasou, masážny salón, spoločnú kuchyňu a bezplatné Wi-Fi pripojenie na internet v celom objekte. Všetky ubytovacie jednotky sú farebne vyzdobené. Každá má satelitnú TV a kúpeľňu so sprchovacím kútom. Najbližšia reštaurácia sa nachádza na druhej strane ulice a obchod s potravinami vo vzdialenosti 100 metrov. Príležitostne sa na mieste organizujú rôzne akcie ako živá hudba či grilovanie. Hneď pri penzióne sa nachádza mestská knižnica. Termálne kúpele Podhájska aj mesto Nitra sú vzdialené 15 km (14.12.2014, www.limba.sk).

Penzión Furman u Hoffera sa nachádza v centre mesta Vrábľa, 15 km od termálnych kúpeľov s wellness centrom Podhájska. Ponúka ubytovanie s vlastnou kúpeľňou, reštauráciu zariadenú v štýle hospodárskeho statku, bar, terasu a úschovňu batožiny. Na mieste možno zdarma využívať súkromné parkovisko aj Wi-Fi pripojenie na internet. Všetky izby v penzióne Furman u Hoffera sú vybavené satelitnou TV s plochou obrazovkou, minibarom, písacím stolom a vlastnou kúpeľňou so sprchovacím kútom. Niektoré izby majú balkón. Arborétum Tesárske Mlyňany je vzdialené 10 km. Historické mesto Nitra s Nitrianskym hradom, divadlom Andreja Bagara a výstaviskom Agrokomplex sa nachádza 20 km od penziónu (14.12.2014, www.limba.sk).

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

Stravovacie zariadenia sú rozptýlené v intraviláne a majú rozdielnu úroveň s rozmanitou ponukou gurmánskych špecialít. V súčasnosti sú v Vrábli a blízkom okolí nasledovné zariadenia, ktoré vedia uspokojiť širšie spektrum klientov. Stravovanie je zabezpečené v nasledovných zariadeniach: Reštaurácie: Viecha, Bažant, Penzión Furman u HOFFERA, ďalej Pizzérie - Cafe bar – Emporia, Ham a mňam - donášková služba, Pizza Pub, rýchle občerstvenia: Feri, Hlavná ul., Kebab u Johnyho (Hlavná ul.), doplniť Deaf Kebab, T – Kebab.

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Prírodné podmienky a kvalitné životné prostredie sú predpokladom pre rozvoj poznávacieho cestovného ruchu a turizmu. Riešenie rozvoja cestovného ruchu, rekreácie a turizmu je založené na

rekreačnom potenciáli, ktorým katastrálne územie mesta disponuje a samozrejme, aj na potenciáli, ktorý poskytuje celá oblasť. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu je potrebné podporovať aj historicko-kultúrny kontext v rámci poznávacej turistiky. Mesto Vrábľe má určité predpoklady pre úspešný rozvoj cestovného ruchu, resp. prímestskej rekreácie. Rozvoj pobytovej turistiky je obmedzený ponukou základných služieb.

Základným pilierom cestovného ruchu vo Vrábľoch sa môže stať vinárstvo, ktoré tu má bohatú tradíciu, vhodné prostredie a ako jedna z hlavných oblastí tvorí identitu vrábeľského občana. Okrem kvalitných vinogradov a vín disponuje mesto vzácnymi historickými a prírodnými pamiatkami, ktoré sa môžu stať turistickým cieľom. Môžeme tu spomenúť kryptu Néčiovcov, kostol, súsošie kalvárie, ale aj židovský cintorín, zemný hrad a krásy v okolí: žitavské meandre, prírodná rezervácia Žitavský luh, prírodná rezervácia Alúvium Žitavy, hrady a kaštiele v okolí či kúpaliská a športové strediská v okolí. Osobitnú pozornosť si zaslúži rodinná farma Demešovcov Mašekov mlyn, ktorý funguje na báze tradičného hospodárstva na ekologickej báze, zaoberá sa ekoprodukciami – rastlinnou a živočíšnou produkciou, ponukou služieb vidieckeho turizmu, ale aj alternatívnou energiou. Známa sa stala aj vďaka podujatiu Solarfest, venovanému práve otázkam alternatívnych foriem energie (KRM Vrábľe, 2008, s.34)

Rekreácia obyvateľov obce sa odohráva v rámci mesta:

- predovšetkým v súkromných záhradách IBV (ktoré poskytujú každodenný relax formou oddychu alebo pestovaním okrasných i poľnohospodárskych plodín)
- rekreačnou cyklistikou v rámci komunikačných plôch obce (aj keď absentujú v meste vyčlenené plochy len pre rekreačnú cyklistiku)
- na oddychových plochách s verejnou zeleňou (v priestoroch kostola, resp. parku kpt. Nálepku)
- v blízkosti rieky Žitava, resp. vodnej nádrže VRÁBLE (rekreačný rybolov resp. korčuľovanie v zimnom období)

V meste VRÁBLE sa nachádza Futbalový klub SPARTAK VRÁBLE so svojim futbalovým štadiónom a areálom, mestská športová hala, futbalové ihriská v DYČKE a HORNOM OHAJI, ktoré zabezpečujú taktiež aktívne, resp. pasívne športové a rekreačné vyžitie obyvateľov mesta a spomínaných obcí. Viacúčelové športové ihrisko sa nachádza aj v areáli základnej školy, resp. gymnázia. Futbalový klub spolu s mestom zabezpečujú športové akcie a taktiež sa starajú o údržbu predmetných objektov, resp. areálov. Futbal je základnou športovou disciplínou v obci. V obci sa taktiež realizuje na vodnej nádrži Vrábľe športové rybárstvo (ÚPO Vrábľe, 2010, s.39). Pre rozvoj poznávacieho cestovného ruchu sú zaujímavé nasledovné objekty:

Lokalita vinogradov

Vrábľe sú už niekoľko storočí vinohradníckou oblasťou. Vrábeľské víno má neodolateľnú vôňu, skvelú farbu a chuť, ktorou ohromí nejedného návštevníka nášho mesta. Podávalo aj pri inaugurácii prezidenta Slovenskej republiky. Malebné vínne domčeky - „hajlochy“ v lokalite vrábeľských vinogradov sa nachádzajú na západe mesta Vrábľe. Vo vinohradoch sa nachádza aj krypta rodu Néčiovcov - významného zemepanského pôvodom z Oslan. Koluje o nej povest', podľa ktorej sa pri nej už viac ako 100 rokov zjavuje bezhlavý pán a obzerá si okolie, zide do mesta, obehne trikrát kostol, poprechádza sa po uliciach mesta, vystraší ľudí, ktorí sa nachádzajú vonku, a nad ránom sa vracia do krypty...

Hlavná ulica

Kostolné námestie a Hlavná ulica patria medzi najstaršie zastavané územie vo Vrábľoch. Rímskokatolícky kostol Preblahoslavenej Panny Márie bol postavený v rokoch 1898 -1901 na mieste pôvodného neskorogotického chrámu s finančnou podporou ostrihomského arcibiskupa Klaudia Vasaryho. Budova má pôdorys tvaru kríža. Chrám je postavený v neorománskom slohu. Interiér vymaľoval Edmund Massányi z Nitry. K raritám patrí, že veža vrábeľského kostola sa odkláňa od svojej zvislej osi o 150 cm - je teda druhá najšikmejšia na Slovensku. Budova fary - bývalý kaštieľ postavený v roku 1765 zemepánom Mikulášom Vašom. V roku 1833 sa stal jeho majiteľom vrábeľský palatín Ladislav Boronkai. Nadstavil ku kaštieľu poschodie. Niekedy okolo roku 1859 odkúpil kaštieľ ostrihomský arcibiskup Ján Scitovský pre potreby farského úradu. Odvtedy ako farský úrad. Pred kostolom sa nachádza súsošie kalvárie. Pochádza z roku 1768 a je postavené v neskorobarokovom slohu. Stálo už vedľa pôvodného chrámu. Pôvodne boli na kalvárii umiestnené sochy sv. Pavla a Petra, ktoré dnes stoja pred vstupnou bránou do kostola. Tieto sochy pochádzajú z Nitry.

Na Hlavnej ulici stojí aj budova Stoličného domu. Jeho výstavbu dokončili v roku 1831 - 1832. Desiat rokov predtým začala vo Vrábľoch celomestská zbierka na výstavbu tohto domu. Na výstavbu prispel i arcibiskup a primas Alexander Rudnay, keď okolo roku 1822 pricestoval do Vrábľ. Budova vystriedala niekoľko majiteľov, až ju napokon odkúpil poštmajster Jozef Nécei. Néceiovci bývali na poschodí tejto budovy a na prízemí bola Vrábľská kráľovská pošta. Socha sv. Jána Nepomuckého bola postavená v roku 1760. Pôvodne sa nachádzala na mieste súčasného parkoviska pri mestskom úrade a od roku 1930 stojí pred budovou Stoličného domu. Je spomienkou na obyvateľov mesta pôvodom z Moravy, odkiaľ si so sebou doniesli kult uctievania sv. Jána Nepomuckého.

Cintorínska ulica

Na rohu ulíc Cintorínskej a Družstevnej sa nachádza židovský cintorín. Židovskí občania bývali v meste od roku 1837, kedy tu začala podnikat prvá židovská rodina. V polovici 19. storočia rodina Polakovcov postavila octáreň, ktorá kvaseným octom zásobovala celé západné Slovensko. V roku 1897 sa do mesta prisťahovala rodina Leopolda Schicka. Postavila tu kaštieľ, pálenicu, parný mlyn, založila veľkostatok a vysadila vinohrad. Výrobky Schickovej likérky poznali dokonca vo Viedni i Budapešti. Židovská obec vrábľská mala svojho rabína a ďalších členov náboženskej obce. V roku 1847 bola postavená synagóga na Žitavskej ulici. V rokoch 1895-1932 slúžil pre mesto a okolie veľký rabín, učiteľ Lev Schwarstein. Tento posledný vrábľský rabín je pochovaný na židovskom cintoríne vo Vrábľoch. Po obsadení južného Slovenska horthyovským Maďarskom boli židovskí občania odvezení do táborov smrti v Poľsku. Z 280 sa ich vrátilo iba 80 ... Po roku 1949 sa 40 Židov odsťahovalo do Izraela. Najstaršie hroby na Vrábľskom mestskom cintoríne pochádzajú z roku 1910. Sú tu pochované mnohé osobnosti nielen vrábľského spoločenského života. Cintorínu dominuje kaplnka dekana Mateja Bučka a kaplnka operného speváka Doc. Imricha Godina.

Mašekov mlyn

dnes tradičná rodinná farma v mestskej časti Horný Ohaj (10.12.2014, www.vrable.sk).

Trendy v cestovnom ruchu

Európska komisia cestovného ruchu (ETC) v roku 2004 označila za hlavné faktory ovplyvňujúce rozvoj CR demografiu, zdravie, uvedomelosť a vzdelávanie, voľný čas, cestovné skúsenosti, životný štýl, informačné technológie, dopravu, trvalo udržateľný rozvoj a bezpečnosť. Počet starších ľudí v Európe neustále rastie. Mnoho seniorov odchádza do predčasného dôchodku, má vyššie disponibilné príjmy, teší sa lepšiemu zdraviu. To má za následok rýchlejšiu rast dopytu tejto kategórie ľudí po cestovnom ruchu. Zdravotné povedomie návštevníkov je čoraz väčšie a ovplyvňuje najmä voľbu cieľového miesta a životný režim počas dovolenky. Čoraz populárnejšou je dovolenka spojená so vzdelávaním. Pri plánovaní dovolenky má významnú rolu história, umenie a kultúrne podujatia. Súčasná spoločnosť kladie zvýšené nároky na ľudí a ich denný režim, čo sa prejavuje v raste nárokov na voľný čas a možnosti oddychu. Rastie aj pragmatickosť návštevníkov v CR, ich sebaistota, požiadavky a znalosť vlastných práv, čo súvisí s predchádzajúcimi skúsenosťami. Rastie podiel kritických názorov na kvalitu a dôraz sa kladie na pomer kvality a ceny. Rastie význam internetu, ktorý umožňuje nielen vizuálnu prezentáciu, ale aj priamy nákup produktov cestovného ruchu. V dopravných službách sa do popredia dostáva záujem o cestovanie železnicou, a najmä vysokorýchlostnými vlakmi. Rastie aj sieť nízkotarifných leteckých spoločností, zatiaľ čo cestné siete sa stávajú preťažené a klesá podiel klasického cestovania. Medzi populáciou naďalej rastie environmentálne povedomie, čo ovplyvňuje rast záujmu o cieľové miesta rozvíjajúce na základe trvalej udržateľnosti. Aktuálne trendy v cestovnom ruchu – rast záujmu o kvalitu, luxus, pohodlie a bezpečie, – záujem o relax, uvoľnenie, aktívnu dovolenku, pobyty wellness a pobyty v kúpeľoch, – dopyt po produktoch pre jednu osobu, – rast záujmu o krátkodobé pobyty v zahraničí, – individuálne organizovaná dovolenka zameraná na kultúru, umenie a históriu (rast záujmu o strednú a východnú Európu), – potreba ponuky cenovo dostupných produktov, – spokojnosť zákazníkov sa prejavuje v ich opätovnom návrate, – rast záujmu o osobnejší prístup v poskytovaní služieb (malé rodinné podniky), – úzka špecializácia poskytovateľov služieb na produkt pre vybranú cieľovú skupinu, – trend „späť k začiatkom“, ktorý súvisí s preferenciami tráviť jednoduchšiu dovolenku (ubytovanie v hoteli nahradiť ubytovaním v bungalove, resp. stane), – nezáujem o sprostredkovanú organizáciu dovolenky oproti zvýšenému záujmu o priame rezervovanie a nákup služieb prostredníctvom internetu (12.6.2012, <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>).

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU MESTA ZA ROKY 2009 – 2013

Hospodárenie mesta celkom					
	2009	2 010	2011	2 012	2013
Bežné príjmy	5 411 589	5 215 840	5 278 786	5 405 652	5 491 305
Bežné výdavky	5 265 484	5 176 300	5 211 323	4 859 341	5 126 484
Prebytok/schodok	146 105	39 541	67 463	546 312	364 821
Kapitálové príjmy	2 815 636	960 646	2 516 837	1 426 910	267 239
Kapitálové výdavky	4 215 262	1 220 789	2 529 076	1 506 374	673 477
Prebytok/schodok	-1 399 626	-260 143	-12 238	-79 464	-406 238
Prebytok/schodok bež. a kap. rozp.	-1 253 521	-220 602	55 224	466 848	-41 417
Príjmy finančných operácií	1 848 243	1 029 608	676 173	312 266	571 009
Výdavky finančných operácií	216 919	368 321	570 215	427 203	228 529
Rozdiel finančných operácií	1 631 324	661 287	105 958	-114 936	342 480
Rozdiel celkového rozpočtu	377 803	440 685	161 182	351 911	301 063

Zdroj: MÚ Vrábľe, 2014

2.19. SAMOSPRÁVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom mesta.

Manažment a správa mesta

Súčasný zariadenie verejnej správy a administratívy reprezentuje mestský úrad. Mestský úrad je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta Vrábľe. Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora mesta ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Mestské zastupiteľstvo vo Vrábľoch je zložené z 13 poslancov, má vytvorených 8 hospodkomisií (finančná, podnikateľská, kultúry, životného prostredia, výstavby a vinohradníctva, sociálna, bytová a zdravotnícka, školská, športu, verejného poriadku) a podlieha mu práca hlavného kontrolóra. Predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom mesta Vrábľe je primátor. Je štatutárnym orgánom mesta v majetkovoprávných i v pracovnoprávných vzťahoch. Pod právomoc primátora spadá činnosť zástupcu primátora, obecnej polície a mestského úradu.

Mestský úrad zabezpečuje činnosť prostredníctvom vytvorených oddelení:

- oddelenie organizačné a správne,
- oddelenie ekonomiky a rozpočtu,
- oddelenie podnikateľských činností a správy majetku mesta,
- oddelenie životného prostredia a výstavby,
- oddelenie sociálnych vecí, školstva, kultúry a športu.

Matričný úrad

Matričný úrad prijíma ústne a písomné žiadosti občanov svojho obvodu, ale spracúva, zapisuje a vydáva doklady o všetkých matričných udalostiach, ktoré sa udejú v tomto obvode bez ohľadu na trvalý pobyt osoby, ktorej sa daná matričná udalosť týka.

Stavebný úrad

Oddelenie zabezpečuje plnenie úlohy na úseku rozvoja mesta, územného plánovania, stavebníctva a životného prostredia.

Školský úrad

Ministerstvo školstva SR v zmysle zákona č.596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov určilo náplň činnosti obce ako školského úradu, ktorý zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠŠS	
Sídlo matričného úradu	Vrábľe
Sídlo pracoviska daňového úradu	Nitra
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Vrábľe
Sídlo Okresného súdu	Nitra
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Nitra
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Nitra
Sídlo Územnej vojenskej správy	Nitra

Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia
ŠÚ SR

Nitra
Nitra

Priority obyvateľia – výsledky prieskumu

Bezpečnosť

Mesto Vrábľe má zriadenú Mestskú políciu. Mestská polícia podľa zákona č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní mestských vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení mesta, z uznesení mestského zastupiteľstva a rozhodnutí primátora mesta.

Mestské zastupiteľstvo zriaďuje v súlade s osobitnými predpismi, ako svoj poriadkový útvar, mestskú políciu a určuje jej organizáciu, objem mzdových prostriedkov a rozsah technických prostriedkov, potrebných na jej činnosť. Mestskú políciu vedie jej náčelník, ktorého vymenúva do funkcie na dobu neurčitú mestské zastupiteľstvo na návrh primátora. Náčelník mestskej polície zodpovedá za svoju činnosť primátorovi. Funkcia náčelníka mestskej polície je nezlučiteľná s funkciou poslanca, s funkciou v štátnej správe a dovoznej rade právnickej osoby, ktorej zakladateľom alebo zriaďovateľom je mesto. Mestská polícia: zabezpečuje mestské veci verejného poriadku, dbá o dodržiavanie poriadku a o ochranu životného prostredia, vykonáva nariadenia mesta, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora, plní ďalšie úlohy podľa organizačného poriadku a pokynov primátora. Príslušník mestskej polície pri plnení svojich úloh je oprávnený požadovať potrebné vysvetlenie a objasnenie priestupku, ukladať blokové pokuty, zisťovať totožnosť osôb a zadržať podozrivú osobu. Organizáciu, riadenie a ďalšie vzťahy mestskej polície upravuje Organizačný a pracovný poriadok Mestskej polície vo Vrábľoch, ktorý schvaľuje mestské zastupiteľstvo (10.12.2014, www.vrable.sk).

2.21. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Mesto Vrábľe je súčasťou Vyššieho územného celku Nitra. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj mesta. Nitriansky kraj je prevažne vidiecky, pomaly rastúci región SR, s primeranou atraktivitou a pozíciou, priemerným stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne konkurencieschopný mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Po Košickom a Prešovskom kraji je najľudnatejším krajom SR. NK je prevažne vidieckym regiónom SR (46,8 % mestského obyvateľstva), kde sa výrazne prejavuje starnutie populácie a pokles detskej zložky obyvateľstva. NK vykazuje rast ekonomicky aktívneho obyvateľstva. NK sa vyznačuje priemernou zamestnanosťou (miera zamestnanosti 64,1 %). V prípade NK bude nevyhnutné vyvíjať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 27 000 ekonomicky aktívneho obyvateľstva). Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 36 %) a vysoký podiel na zamestnanosti predstavujú verejné služby (23 %) a celkovo služby (56 %). NK patrí k najproduktívnejším poľnohospodárskym regiónom SR s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 468 669 ha, čo je najviac v SR a podiel poľnohospodárskej pôdy v SR (19,3 %). Priaznivo možno hodnotiť vývoj sektorovej štruktúry v regióne, ktorý prešiel pomerne rýchlo sektorovou reštrukturalizáciou a posilnil pozíciu najvýznamnejších sektorov (strojársky a chemický priemysel), nasledovaný vybranými segmentmi spotrebného priemyslu a elektrotechnickým priemyslom. V kraji existujú 4 priemyselné parky. Nitriansky kraj nepatrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR, disponuje nízkou ubytovacou kapacitou a dosiahol jednu z najnižších návštevností (6,3 %) v rámci SR. Celkom možno očakávať, že NK si ťažko udrží pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu a bude sa pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude viac dominovať energetika. Vďaka novým zahraničným investíciám by sa mohol zvýšiť podiel strojárkeho, elektrotechnického a automobilového priemyslu, prostredníctvom inovácií aj chemického priemyslu, ohrozená je pozícia lodiarkeho priemyslu. Inovačný potenciál regiónu by sa mal v budúcnosti zamerať na inovácie v elektrotechnickom priemysle a energetike, zvyšovanie spotreby energie z obnoviteľných zdrojov, technológií znižujúcich nepriaznivý dopad na životné prostredie a predovšetkým v oblasti poľnohospodárstva a pod. Oblasť Nitry síce má rovnaké štrukturálne problémy v oblasti výskumu, vývoja a inovácií ako zvyšok Slovenska - nedostatočné prístrojové vybavenie a nedostatočná technická

infraštruktúra výskumu a vývoja, ale v kraji je sústredená významná a jedinečná vedeckovýskumná základňa pre oblasť poľnohospodárstva. NK je pomerne dobre dopravne prepojený s ostatnými časťami SR aj napriek absencii diaľnic s dopravným uzlom mesta Nitra. Zastúpené sú všetky druhy dopravy okrem leteckej (miestne letisko Nitra - Janíkovce). Špecifické postavenie má aj vodná doprava a jej význam rastie (Dunaj a prístav celoštátneho významu v Komárne).

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že NK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v poľnohospodárstve a chemickom priemysle. Dôsledkom toho je jeho slabé prenikanie do priemyslu, ale najmä poľnohospodárstva a následne služieb v odvetviach sústredených v regióne. V porovnaní so svetovými trendmi zvyšovania kvality verejných služieb cestou informatizácie a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie NK nízka. NK sa v posledných rokoch aj napriek svojmu potenciálu začal prepadávať vo svojej výkonnosti v porovnaní s ostatnými regiónmi SR. Za najväčší rozvojový potenciál NK možno považovať:

- existujúcu sieť vedeckých a výskumných inštitúcií a potenciál vysokokvalifikovanej pracovnej sily vhodnej pre rozvoj výskumu a vývoja,
- nadregionálne väzby na rýchloraštúce regióny,
- lodnú cestu po Dunaji s prístavmi v Komárne a Štúrove medzinárodného významu.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda NK je tvorená vysokým inovačným potenciálom a vysokokvalifikovanou pracovnou silou v oblasti poľnohospodárstva a chemického priemyslu a predpokladmi pre rozvoj biotechnológií, nový typ sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti.

Strategické ciele:

1. veda, výskum, inovácie zamerané na oblasť poľnohospodárstva a chemického priemyslu,
2. komplexný rozvoj vidieka a pôdohospodárstvo,
3. územná a medziregionálna spolupráca,
4. udržateľný rozvoj krajiny.

Očakávané dopady:

- zvýšenie inovačnej kapacity a potenciálu najmä v oblasti poľnohospodárstva, chemického priemyslu a alternatívnych zdrojov energie,
- komplexný rozvoj vidieka, udržateľný rozvoj krajiny ako súčasti kvality života v regióne,
- posilnenie vnútroregionálnych, ale aj nadregionálnych a medzinárodných väzieb v strategických rozvojových oblastiach,
- zlepšenie demografickej situácie v regióne,
- zvýšenie orientácie regionálnej ekonomiky na nové typy služieb v sociálnej a zdravotníckej oblasti (NSRR, 2011, s.70-75).

2.21. EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHSR

Uvedená časť prezentuje orientačné plnenie cieľov predchádzajúceho PHSR 2008 – 2013.

I.4. Všeobecná vízia

Vráble je mesto so zdravým mentálnym a existenciálnym prostredím, vytvárajúce symbiózu funkcií bývania, zamestnania a rekreácie s vysokou kvalitou života, vysokým stupňom lokálpatriotizmu občanov a dlhodobou udržateľným ekonomickým rozvojom založenom na rozvinutom priemysle a cestovnom ruchu pri zachovaní a zveľaďovaní hodnôt stavaného a prírodného prostredia.

Strategické ciele

1. Vytvorenie priestorovej jednoty bydliska, pracovného a rekreačného prostredia
2. Maximálne zohľadnenie ekologických hľadísk
3. Ekonomicky efektívne riadenie mesta
4. Vytvorenie kvalitného vrábeľského životného štýlu
5. Vyvážený, udržateľný rozvoj
6. Celkovo: rozvoj samosprávnosti a lokálpatriotizmu

Plánovacie zásady

Všeobecnou zásadou koncepcie je: vytvorenie zdravého mentálneho a existenciálneho prostredia, symbiózy funkcií bývania, zamestnania a rekreácie spolu so zvyšovaním kvality života a dlhodobu udržateľného ekonomického rozvoja pri zachovaní hodnôt stavaného a prírodného prostredia. Plánovanie prebiehalo s prihliadnutím na zásady dôležité pri financovaní z európskych štrukturálnych fondov, vytváraní kvalitného mestského prostredia a rozvoji regiónu.

1. Rozvoj infraštruktúry

Z hľadiska oblasti má kľúčový význam vhodný rozvoj regionálnej infraštruktúry. Pod pojmom rozvoja infraštruktúry rozumieme nielen problematiku dopravy, ale i rozvoj miestnej verejnej infraštruktúry. Okrem územnej infraštruktúry je potrebné klásť dôraz na zabezpečenie siete regionálnych komunikácií a na možnosť bezprostrednej dosiahnuteľnosti prostredníctvom cyklotrás.

ciele sa podarilo naplniť

2. Udržateľnosť

Pri vypracovávaní projektových zámerov sme sa riadili zásadou neuprednostniť jednorázové investície, ale investície vytvárajúce začiatočnú fázu rozvoja, indukujúce neskôr ďalšie rozvojové možnosti. Ochrana životného prostredia a zásada, že rozvojové činnosti treba vykonať ďalekosiahlou starostlivosťou z aspektu ochrany prírody a životného prostredia, sú súčasťou trvalej udržateľnosti.

ciele sa podarilo čiastočne naplniť

3. Rovnosť príležitostí

V rámci všetkých rozvojových programov, ale špeciálne v programoch zrealizovaných v takých oblastiach, ako súčasná koncepcia, je odôvodnene, aby program zabezpečil rovnosť príležitostí znevýhodnených spoločenských skupín. Zdôraznene treba dbať na rovnoprávnosť skupín dôchodcov, trvalo nezamestnaných, žien v domácnosti, občanov s nízkou vzdelanosťou a telesne a duševne postihnutých jednotlivcov.

ciele sa podarilo naplniť

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúca SWOT analýza sa zameriava na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre mesto Vrábľa nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom obce, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie vnútorných predpokladov podniku k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci obce. Na jej základe môže mesto prikrčiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. ... Stratégia SO	1. 2. ... Stratégia WO

10.	10.	10.
T - hrozby		
1.	1.	1.
2.	2. Stratégia ST	2. Stratégia WT
...	...	...
10.	10.	10.

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v obci, ktorá skrýva potenciál územia a ktoré môžu obci priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Súčasne tiež nabáda k zamysleniu nad problémami, s ktorými bude mesto riešiť v rámci Integrovannej stratégie. Znamená to teda, že mesto musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jej schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť). Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že mesto dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jej konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia. V rámci analýzy SWOT sa mesto koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu.. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre mesto, preto by sa mal manažment obce sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich mesto nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu mesto vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventúálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj obce, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohroží jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele obce, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok

vie mesto stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily obce sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné.. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry atď. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
Dôležitosť	vysoká nízka	vysoký	nízky
		1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
		3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých mesto momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody obce. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko, pričom najčastejšími obyvateľmi vnímaná nízka dôležitosť poskytovaných služieb a bodov rozvoja. Identifikácia silných miest obce je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má mesto najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky obce Vrábľa a kvalitu života v obci.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Silné stránky	Slabé stránky
- dobrá poloha mesta vzhľadom na dostupnosť krajského mesta Nitra, - priaznivá poloha na prepone trojuholníka tvoreného zo západu krajským mestom NITRA a okresnými mestami ZLATÉ MORAVCE na severe a LEVICE z východu, - priemyselná výroba zastúpená fi. EUROBET, s.r.o. - výroba betónových prefabrikátov, EBEN – výroba nábytku, HUHNS PRESS TECH, s.r.o. - výroba kovových výliskov, MASAJ a KRÁLKOV – výroba náradia, UNIBYT HORNÝ OHÁJ – výroba nábytku, - rozšírená poľnohospodárska výroba zastúpená: Poľnohospodárskym družstvom Vrábľa, VINANZOU VRÁBLA – produkcia vín, LÚČNICOV, s.r.o. - Farma (hovädzí dobytok – 200 ks, kačice 200 ks), - fungujúci LIEHOVAR VRÁBLA – Pálenica, - HYBRÁV NITRA - hydriárska farma Vrábľa - chov sliepok, brojlerov, jarice nosného typu – 80 000 ks, - Poľnohospodárske družstvo Vrábľa, farma OHÁJ - chov hovädzieho dobytku, oviec a kôz – 350 ks, - fungujúca BIOFARMA MAŠEKOV MLYN, - existencia priemyselného parku: KONGSBERG AUTOMOTIVE, s. r. o. - výroba riadiacich systémov, HOECKLE s. r. o. - obrábanie kľukových hriadeľov a ojníc, HELLER SERVICES, s. r. o. - strojársky priemysel, SEMECS, s. r. o. a MIBA STEELTEC, s. r. o., CESAM, s. r. o., ICU MEDICAL SLOVAKIA, s. r. o., - existencia maloobchodných predajní obchodných sietí –	- nedostatočne nerozvinutý pracovný trh v meste a v celej lokalite, - vysoká miera nezamestnanosti v produktívnom veku, - nízke možnosti zamestnania v meste, - nízke priemerné mzdy v regióne, - stagnácia podnikateľskej sféry, nerozvíjajúce sa MaSP, - nezaujímavosť mladých ľudí o podnikanie, - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce, - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve, - nízky energetický potenciál rieky Žitava, - nedostatočná spolupráca mesta s podnikateľmi, - mesto neposkytuje podporu podnikateľských subjektov formou zvýhodnených prenájmov, - nezavedený zvýhodnený daňový systém pre miestnych podnikateľov, - zvyšujúci sa počet čínskych obchodov s druhotriednym tovarom, - pretrvávajúce nepriaznivé produkčné vlastnosti časti poľnohospodárskych pôd, - klesajúci počet obyvateľov,

TESCO, COOP, LIDL, CBA, - relatívne dobre sformovaná sieť maloobchodných predajní nepotravinárskeho tovaru, - vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním – 2155 a vysokoškolským vzdelaním – 1169, - v priemere klesajúca miera nezamestnanosti, - narastajúci počet obyvateľov živnostníkov – v roku 2013 – 634, - 12 samostatne hospodáriacich roľníkov, - výrazne zvyšujúci sa podiel právnických osôb podnikateľov – 333, - spoločnosť VEPOS-Vrábľa s.r.o., ktorá vznikla v roku 1997 po transformácii Technický služieb so 100% účasťou mesta Vrábľa, - HUH PressTech s.r.o.- výroba kovových výliskov a výstrižkov pre automobilový priemysel, - prítomnosť podnikateľského subjektu ŠVEC a SPOL, s.r.o., - strojárka výroba, - existencia vhodných plôch na rozvoj výrobnéj zóny medzi priemyselným parkom, Žitavou a cestou 511 Vrábľa-Zl. Moravcami, - možnosti rozvoja obchodných zón na Moravskej ulici a Hlavnej ulici, - priemyselná zóna Vrábľa – juh,	
Príležitosti	Ohrozenia
- využitie polohového potenciálu obce Vrábľa s výhodnou polohou vo vzťahu na dostupnosť mesta Nitra, - preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby, - vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce, predovšetkým pre miestne pracovné sily, - podpora predaja z dvora, - podpora pravidelného organizovania miestnych trhov, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU, - rozvoj environmentálne vhodných technológií, - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom podnikaní a službách,	- zvýšená regionálna konkurencia v oblasti profilových pre Vrábľa (poľnohospodárstvo, výroba), - tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie), - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry, - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu, - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU, - nedostatok investičného kapitálu, - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity, - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 21 13	Stratégia WO 16 8 8
T hrozby	Stratégia ST 8	Stratégia WT

V oblasti hospodárstva dochádza k prevahe silných stránok. Je nevyhnutné zabezpečiť využitie silných stránok na elimináciu slabých stránok. Riešenie môže byť využitím potenciálu existujúcej, aj keď technicky nevyhovujúcej infraštruktúry – poľnohospodárskych areálov a výrobných zón.

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Silné stránky	Slabé stránky
- katastrálnym územím Vrábľa a Dyčka prechádzajúca	- nevybudovaná príjazdová komunikácia medzi ul.

regionálna, jednokolažová železničná trať Uľany nad Žitavou - Zlaté Moravce, - situovaná malá železničná stanica IV. triedy s čakárňou, služobnou miestnosťou a výdajňou cestovných lístkov, - autobusová stanica nachádzajúca sa v centrálnej zóne - 9 krytých stanovišť a 6 nekrytých, - budova autobusovej stanice po rekonštrukcii, - dobrá dostupnosť krajského mesta po ceste I/51, - vybudované chodníky pre peších po trasách ciest I., II. a III. triedy, - dobudované chodníky v obytných súboroch Lúky, Kaška, Žitava, - vybudované parkoviská na miestnych komunikáciách - 520 miest, - vybudované samostatné parkoviská - 240 miest, - vybudované parkoviská pri obchodných reťazcoch - 165 miest, - existencia 2 čerpacích staníc pohonných hmôt,	Hliníková a Družstevná, - nedostatok parkovacích miest pre potreby výrobných prevádzok (SVEC a SPOL, s.r.o.), - nevyhovujúci stav miestnej komunikácie k zbernému dvoru, - nedostatočná dostupnosť mestskej časti Hodný Ohaj - potrebná výstavba premostenia cez rieku Žitavu, - nedostatok parkovacích plôch na sídlisku Lúky, - nevybudovaný chodník pre peších na hrádzi rieky Žitava s dostupnosťou mestskej časti Dyčka, - nedostatočné pokrytie chodníkmi na uliciach Chalúpkova, Podmájska, Dukelská, - potrebná dostavba chodníkov pre peších na ul. Bernoláková, Sládkovičova, Hurbanova, - nedostatok parkovacích miest pri zdravotnom stredisku, - nedostatočné riešenie výjazdu z priemyselného parku, - nevybudovaný obchvat mesta Vrábľe, - nevyhovujúci stav chodníkov v centrálnej časti mesta, - nedostatok parkovacích miest za MŠ, - nevhodne riešené dopravné značenie na ul. Moravská a v smere na onbec Podhájska, - nedostatočné čistenie chodníkov v zimnom období, - nadmerné zaťaženie dopravou centrálnej zóny mesta, - nevhodne alokovaná autobusová stanica s malou kapacitou, - železničné priecestia nie sú zabezpečené závorami, ani výstražným zariadením, - zlý technický stav prístupovej komunikácie k cintorínu v časti Dyčka, - nevyhovujúci stav chodníkov v zónach s individuálnou rodinnou zástavbou, - nevhodné úrovňové križovanie cesty I/51 so železničnou traťou, - nedostatočné šírkové usporiadanie cesty I/51 v zmysle STN 73 6110 v úseku - Levickej cesty - prieťah cesty II/511 od križovatky s cestou I/51 pred Mestským úradom smer Uľany nad Žitavou, - 3 zastávky SAD bez odbočovacích pruhov, - chýbajúce obrátiská na zaslepených koncoch ulíc - H. Ohaj, u. Športová, Rozmarínová, Obecná, Poľná, atď. - premostenia rieky s úzkou vozovkou bez chodníkov - Horný Ohaj, ul. Mostová, - štrkový povrch m. komunikácie na Orechovej ul., - neprejazdná komunikácia v úseku autobusová stanica - Hviezdoslavova ul., - prašný povrch Žitavskej ul. od územia sídliska Žitava, - nevyhovujúci stav miestnej komunikácie Lúčnej ulice od cesty III. triedy po spoločnú cestičku pre chodcov a cyklistov do Vrábľe. - absencia priameho komunikačného prepojenia medzi Dyčkou a Vrábľami, - absencia parkovacích miest vo významných lokalitách - autobusová stanica Vrábľe, futbalové ihrisko Vrábľe, futbalové ihrisko Dyčka, resp. Horný Ohaj, centrum Horný Ohaj,
Príležitosti - zmeniť funkčné triedenie MK najmä v polohe centrálnej zóny - upraviť kategorizáciu siete MK - odstrániť bodové a líniové závady v trasách MK dobudovaním výbočísk a obrátisk na zaslepených uliciach - na uliciach s jednopruhovými vozovkami a bez možnosti rozšírenia zmeniť organizáciu - dopravy zjednosmernením - dobudovať bezprašné kryty súčasných štrkových vozoviek a vozoviek v havarijnom stave	Ohrozenia - malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií, - nevhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry, - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete, - zhoršenie dopravnej obsluhy, - spomalenie hospodárskeho rastu, - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy

- podporiť segregáciu pešej dopravy od automobilovej dopravy - dobudovať minimálne jednostranné chodníky na miestnych komunikáciách - riešiť postupnú rekonštrukciu existujúcich chodníkov na uliciach zastavaných rodinnou - zástavbou, kde si to už v súčasnej dobe chodníky vyžadujú - dobudovať bezbariérové priechody a prístupy na celom území mesta Vrábľe - posilniť pešie komunikácie z hľadiska dostupnosti medzi mestom a časťami Dyčka i Horný Ohaj - hľadať územné možnosti pre vybudovanie priestraného centra pre peších - zriadenie cyklistických trás medzi urbanistickými husto obývanými časťami mesta, - centrom mesta a priemyselným areálom, kde je zamestnaná veľká časť obyvateľov - zriadenie rekreačných cyklotrás pozdĺž toku rieky Žitava - vybudovanie peších a cyklistických prepojení za účelom efektívneho prepojenia s ostatnými časťami mesta a vodnou nádržou, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	na individuálnu dopravu,
--	--------------------------

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 11	34 25 Stratégia WO 21
T hrozby	Stratégia ST 9	10 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia plôch pre rozvoj IBV medzi Chalupkovou ulicou a mestskou časťou Horný Ohaj, - existencia plôch pre rozvoj IBV na Žitavskej ulici. - možnosti rozvoja IBV v lokalite „Tehlianska cesta“. - hlavným zdrojom pitnej vody pre mesto je diaľkovod Nové Zámky - Vrábľe cez VDJ - Vrábľe – Dyčka, - na dozásokovanie mesta pitnou vodu sa využíva VDJ Babindol (z VZ Koliňany – 16 l/s) a VDJ Nová Ves nad Žitavou (20 l/s), - celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu je cca 25221 m, - celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu na území m. časti Dyčka je cca 3 600,50 m, - Celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu na území m. časti H. Ohaj je cca 3 973,96 m. - v súčasnosti je viac ako 85% bytových domov zásobovaných teplom z verejnej energetiky, - katastrálnym územím Vrábľe prechádza smerom východ - západ sústava tranzitných VTL plynovodov 1x PN75	- tepelné straty pri rozvodoch tepla na sídliskách, - nedostatočné osvetlenie Štúrovej ulice, - nepriaznivé trendy vo vývoji kvantity a dostupnosti vodných zdrojov, - vodovodná sieť budovaná v 70 ´ rokoch, - negatívny stav nehnuteľného majetku mesta, - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nevyhovujúci stav zastaralých elektrických rozvodov, - nedostatočná kapacita mestského cintorína,

- DN1400 a 3x PN75 DN1200, prechádzajúce 2 telekomunikačné káble (metalický a optický) vedenými súbežne s plynovodmi, - mesto Vrábľa je zásobované elektrickou po dvojito 110kV vedení 8843 a 8846,	
Príležitosti	Ohrozenia
- rekonštrukcia verejného osvetlenia (LED) a jeho rozšírenie na neosvetlené časti mesta, - kompletná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme, - zavedenie elektrických, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových častí IBV, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 16 10	8 4 6 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST	4 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - spracovaný POH obce Vrábľa na roky 2011-2015, - zabezpečený odvoz TKO, - zavedený separovaný zber v meste, - fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu, - kanalizačná sieť s ČOV v meste Vrábľa je vybudovaná v celkovej dĺžke 25 026,32 m, - vybudovaná kanalizačná sieť v časti H. Ohaj s dĺžkou 3791 m s pripojením na ČOV Vrábľa, - čiastočne vybudovaná kanalizačná sieť v časti Dyčka.	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť v časti Horný Ohaj, - Nedobudovaná kanalizačná sieť v časti Dyčka, - nedostatočná kapacita ČOV, - nedoriešený zber rastlinného odpadu vo vinohradoch Vrábľa, Horný Ohaj a Dyčka, - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber, - nedostatočne dobudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd, - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov, - potrebné rozšírenie separovaného zberu o ďalšie komodity, - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozšírenie a dovybavenie mestského kompostoviska, - dostavba splaškovej kanalizačnej siete, - modernizácia zberného dvora pre separovaný zber a obstaranie potrebných mechanizmov, - zabezpečiť efektívny separovaný zber v celom meste, - možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov,	- zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia v meste, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - nárast množstva vyvázaných odpadov, - nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi, - neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,

- dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva, - odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	
--	--

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8	Stratégia WO 9 3 11
T hrozby	Stratégia ST 6	Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
- kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, - zabezpečený odvoz TKO, - relatívne stabilný, až znižujúci sa objem produkovaného odpadu, - dlhoročný projekt Zelené Požitavie – čistenie rieky a brehov rieky Žitavy + sadenie stromčekov na Požitaví, - vodná nádrž Vrábľe nachádzajúca sa v severovýchodnej časti územia, - mesto spadá do nízkeho až stredného radónového rizika, - prírodná rezervácia VN Vrábľe, - chránený areál Meandre Žitavy, - vypracovaná dokumentácia Miestneho ÚSES katastrálneho územia Vrábľe, Dyčka, Horný Ohaj, - biokoridor regionálneho významu rieky Žitavy, - nadregionálne biocentrum vodná nádrž Vrábľe, - lokálne biocentrum Vinohrad 1 a Lokálne biocentrum Vinohrad 2,	- nevybudované protipovodňové opatrenia v mestskej časti Horný Ohaj, - nedostatok zelených plôch v centrálnej časti mesta, - nedostatok zelene na sídlisku Lúky, - znečistené koryto Telinského potoka, - nevyhovujúci stav parku Žitava, potrebné zvýšenie bezpečnosti, - potrebné zvýšenie kontroly majiteľov psov, - neregulovaný úsek rieky Žitava severne od Horného Ohaja, - kontaminácia poľnohospodárskych pôd v dôsledku koncentrovanej živočíšnej výroby, - zvýšené nebezpečenstvo vzniku povodní, - významným zdrojom emisií a tým aj znečistenia ovzdušia sú mobilné zdroje, - veľká intenzita dopravy na ceste I/51 - v intraviláne mesta pohybuje okolo 8-10 tisíc vozidiel za 24 hodín, - veľké a stredné zdroje znečistenia ovzdušia – Matador Automotive, a.s., COOP Jednota, Hybrav, a.s., Liaharenský podnik Nitra, a.s., atď., - sledované územie patrí medzi územia s intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou, - silne ohrozené pôdy eróziou sú zastúpené v ploche 218,82 ha, - neuspokojivý stav čistoty vody v rieke Žitava – rieka patrí k znečisteným vodným tokom, - pretrvávajú nepriaznivý stav kvality podzemných vôd, - zvyšovanie intenzity dopravy v centre mesta (smer Levice, Šurany) – zvýšená miera hluku a exhalátov, najmä na križovatke ciest, - pokles hladiny spodných vôd – dôvodom sú realizované meliorácie, ako aj odbery vôd priemyselnými a poľnohospodárskymi podnikmi,

	- veľký počet divokých skládok odpadu v meste – najmä je smetisko s hnojiskom v areáli farmy Kýreš na brehu vodnej nádrže, ako aj smetisko pri hydinárskej farme, - zvýšenie podielu neudržiavaných areálov, komunikácií, technických areálov a objektov (roľnícke družstvá, priemyselný areál), - absencia údržby vysokej zelene a jej rozširovania do areálov sídlisk, škôl, priemyselných a poľnohospodárskych areálov, - existencia trvalo podmáčaných území - Pončíky - časť územia západne od rieky Žitavy, časť územia medzi Dyčkou a Vrábľami, - zanesené koryto vodnej nádrže naplaveninami pôdy z polí, - poľnohospodárske farmy v likvidácii, časť územia medzi riekou Žitavou a súčasnou - hranicou zastavaného územia v Dyčke, resp. vo Vrábľoch, - nevyužívané plochy v centre Horného Ohaja resp. Vrábľe, - nevyužívané plochy za bytovými domami v centre Vrábľe,
Príležitosti	Ohrozenia
- odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody, - zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia, - rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle,	- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja, - ohrozená kvalita podzemných a povrchových vôd, - zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva, - znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia, - dopady na zdravotný stav obyvateľov, - zníženie biodiverzity, - hrozba zníženia kvality životného prostredia v dôsledku výstavby z hľadiska kvantity a kvality - tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny, - radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 13	27 18 5 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST 9	9 Stratégia WT

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd a existenciou záťažových prevádzok v Nitrianskom kraji. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami.

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Silné stránky	Slabé stránky
- dňa 15.10.2014 bol v priestoroch neziskovej organizácie SOCIETA otvorený Denný stacionár vo Vrábľoch, - mesto Vrábľe v spolupráci s Asociáciou Samaritánov od	- absencia lekárskej služby prvej pomoci, - absencia špecializovaných ambulancií, - absencia domova dôchodcov,

1. 7. 2013 poskytuje novú službu pre občanov mesta s názvom Domáce tiesňové volanie (DTS), - zabezpečené stravovanie, ktoré mesto realizuje v spolupráci s n. o. SOCIETA, - opatrovateľská služba zabezpečená mestom, - realizovaný projekt vzdelávania seniorov v oblasti počítačových zručností, - projekt Vypestujeme spoločne dobro, - Mestská poliklinika Vrábľa, - Zrekonštruovaná Poliklinika na Moravskej ulici – 8 zmluvných lekárov, - Poliklinika na nám. Kpt. Nálepku - 5 zubných lekárov a zubný technik, - v hlavnej budove na Moravskej ulici sa nachádza očná ambulancia, biochemické laboratórium, interné oddelenie, krčné, ušné, gynekologická ambulancia, pneumoftizeologická ambulancia, rontgen, rehabilitačná ambulancia, - v Centre zdravia na Moravskej ulici sa nachádza cievny chirurg, klinický imunológ a alergológ, diabetológ, ortopédia, nervové, urologické ambulancie, ambulancia plastickej chirurgie, - v meste majú ambulancie 6 praktickí lekári a 3 detské lekárky, - na Krátkej ul. sa nachádza psychiatrická ambulancia, - na Hlavnej ulici 35 sa nachádza gynekologická ambulancia a ambulancia klinickej psychológie pre deti a dospelých, vyšetrenie vodičov, povolenie nosiť zbraň, - v meste sa nachádza 6 stomatologických ambulancií,	- nedostatočná podpora pracovných možností obyvateľov so zdravotným postihnutím, - nedostatok nájomných bytov pre mladé rodiny s deťmi, - nedostatok priestorov pre mládež a dorast, - zhoršujúce sa podmienky pre bývanie v meste, - nedoriešená sociálna sieť, - nevyhovujúci stav bytového fondu,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva, - zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, Projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku, - rast počtu srdcovo-cievnych chorôb, - rast nádorových ochorení tráviaceho traktu, - vysoký výskyt alergických ochorení, - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť, - pretrvávajúce stereotypy v mobilitnom správaní sa pracovnej sily, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosť sociálnych služieb pre klienta,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky		W slabé stránky	
O príležitosti	Stratégia SO		Stratégia WO	
T hrozby	Stratégia ST		Stratégia WT	

Diagram illustrating the SWOT analysis matrix with numerical values and strategic quadrants:

- SO (Opportunities/Strengths):** 9
- WO (Weaknesses/Opportunities):** 6
- ST (Strengths/Threats):** 15
- WT (Weaknesses/Threats):** 4

V tomto prípade prevládajú slabé stránky a ohrozenia nad silnými stránkami a príležitosťami. Odporúča sa využiť stratégiu *ST* – kde sa mesto môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa obci zabezpečiť nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Nitra.

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

Silné stránky	Slabé stránky
- bohatá história v oblasti vzdelávania, - kvalifikovaní pedagogickí pracovníci MŠ a ZŠ, - existencia detských jaslí, - V meste Vrábľa sú zriadené 4 materské školy, - existencia 4 základných škôl, - existencia špeciálnej základnej školy, - ZUŠ Imricha Godina je plno-organizovanou školou so všeobecným zameraním, - zastúpené stredné školstvo v meste – Gymnázium a Stredná odborná škola (SOŠ), - existencia Centra špeciálno-pedagogického poradenstva, - Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva LOGOMI, - vybudovaných 6 telocviční, - 3 futbalové ihriská, - dostatok vybudovaných detských ihrísk v počte 22, - 2 vybudované viacúčelové ihriská, - 3 vybudované tenisové kurty, - 12 činných športových klubov, - fungujúce komerčné športové zariadenia – fitness centrum a sauna,	- nedostatočné kapacity predškolských zariadení, - nevyhovujúci technický stav futbalového štadiónu „Spartak Vrábľa“, - absencia Centra voľného času, - nedostatok voľne prístupných športových ihrísk, - absencia mestskej plavárne, - absencia jazykovej materskej školy, - nevybudovaná bežecká dráha v areáli ZŠ na Levickej ulici, - potreba rekonštrukcie povrchu ihriska s umelou trávou na ZšaMŠ Lúky, - potreba rekonštrukcie palubovky v športovej hale T-18, - nedostatok priestorov pre aktívne trávenie voľného času,
Príležitosti	Ohrozenia
- zabezpečiť pre školy špeciálnych pedagógov vzhľadom na množstvo detí s poruchami správania sa a integrovaných detí, - maximálne podporovať školy vo vybavení IKT a jeho využívaní vo vzdelávacom procese, - zabezpečenie špeciálnych pedagógov pre deti s poruchami správania, - modernizácia infraštruktúry vzdelávania v meste, - dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v meste Vrábľa, - skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov mesta, najmä so zameraním na deti a mládež, - vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít, - zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov, - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov, - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov, - nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily, - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia <i>SO</i> 17	10 Stratégia <i>WO</i> 9
T hrozby	8	

	Stratégia ST	7	Stratégia WT
--	---------------------	---	---------------------

V oblasti vzdelávania je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – čeliť hrozbám využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v meste. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

3.8 KULTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- činnosť OZ Vrábľa v Európe, Fontis, Žitavská komunita, Mládežnícky parlament Vrábľa, - činné občianske združenie MoDRé DiVaDLO, o.z. – podpora divadelnej produkcie a div. súboru MoDRé TRaKy, - činné umelecké súbory – Vrábl'anka, Apetit, Briezka, Kaška, - pravidelne organizované kultúrne podujatia – Vrábeľské slávnosti vinobrania, Rock show, Jazz fest, Výstavba vín a iné, - existencia historických stavieb - súsošie Kalvárie (pri kostole), neskorobarokové z r. 1768, - fara (rím. – kat.), neskorobaroková, bývalý Okresný úrad, pevnosť, baroková – FIDVÁR – Zemný hrad, vybudovaná v r. 1624 – 1625 a 1650 – 1653, kaplnka, klasicistická, postavená v r. 1873 severozápadne od VRÁBL'OV v skupine vinohradníckych pivničných domov, prícestná kaplnka, neskorobaroková z polovice 19. storočia, - v katastrálnom území Horný Ohaj, severne a východne od intravilánu sa nachádza sídlisková archeologická lokalita, - archeologická lokalita Fidvár v južnej časti extravilánu mesta, - fungujúca mestská knižnica, - kino Tatra Vrábľa, - vybudovaný kultúrny dom v mestskej časti Horný Ohaj, - Rímsko katolícky kostol Vrábľa a Rímsko katolícky kostol Horný Ohaj,	- nevyhovujúci stav kultúrnych pamätihodností, - nevyhovujúci technický stav Kina Tatra, - nevybudovaný kultúrny dom v meste Vrábľa, - komplikované prideľovanie dotácií na kultúrne podujatia mesta, - zničené vzácne hroby na cintoríne, - zničené priečelie na Stoličnom dome, - ukončená činnosť folklórneho súboru Kolovrátko, - nedostatočne vybudované informačné tabule o kultúrnych pamiatkach,
Príležitosti	Ohrozenia
- rozvoj archeologickej lokality Fidvár, - lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít mesta, - rozvoj sponzorovania kultúry, - obnova zanikajúcich tradícií, - vydanie multimediálnych propagačných materiálov o meste, kultúrnom dedičstve a tradíciách, - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na regionálnej úrovni, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	- zoslabovanie tradičného vnímania mesta Vrábľa, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície, vinohradníctvo a vinárstvo) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond, - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC, - posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre, - nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia mesta,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 8 2 13	Stratégia WO 7
T hrozby	Stratégia ST 6	Stratégia WT

	6
--	---

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Silné stránky	Slabé stránky
- bohatá vinárska a vinohradnícka tradícia, - existencia Vrábľského rybníka s potenciálom výstavby oddychových zón, - vodná nádrž Vrábľe nachádzajúca sa v severovýchodnej časti územia, - existujúce ubytovacie zariadenia - Hotel PRÉDIUM ponúka ubytovanie v 3 jednolôžkových, 7 dvojľôžkových izbách a 1 apartmán, - TURISTICKÁ UBYTOVŇA RO-GAL a FK Vrábľe, - existencia ubytovania penziónového typu – Penzión Amsterdam, Penzión Furman u Hoffera, Penzión Siesta, - zabezpečené stravovanie Viecha, Bažant, Penzión Furman u HOFFERA, ďalej Pizzérie - Cafe bar – Emporia, Pizza Pub, rýchle občerstvenia: Feri, Hlavná ul., T – Kebab, - mesto disponuje vzácnymi historickými a prírodnými pamiatkami, ktoré sa môžu stať turistickým cieľom, - žitavské meandre, prírodná rezervácia Žitavský luh, prírodná rezervácia Alúvium Žitavy, - rodinná farma Demešovcov Mašekov mlyn, ktorý funguje na báze tradičného hospodárstva na ekologickej báze, - krypta rodu Néceiovcov - významného zemepanského pôvodom z Oslan,	- nedostatočná propagácia goodwillu a CR mesta, - nedostatočné využitie tradície, - nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu, - nedostatočná propagácia obce z hľadiska cestovného ruchu, - slabo využitý kultúrno – historický potenciál mesta, - chýbajúce rekreačné trasy v poľnohospodárskej krajine, - nevyužitý potenciál poľnohospodárskej krajiny vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, - nedostatočne využitý potenciál pre rozvoj kultúropoznávacieho cestovného ruchu, - problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby na mesto, - Vrábľský rybník v súčasnosti nie je vo vlastníctve mesta, - potrebné skvalitnenie organizácie Vrábľskej vínnej cesty, - neesteticky pôsobiace stavby na viniciach, - potrebné obmedzenie chovu domácich zvierat na miestnych viniciach, - nedostatočné pokrytie cyklistickými chodníkmi, - nevybudovaný chodník na vinohrady a okolie Žitavy, - absencia mestskej plavárne,
Príležitosti	Ohrozenia
- dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás, - dobrá poloha mesta Vrábľe v rámci regionálnych štruktúr, - dobrá poloha mesta Vrábľe vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality, - zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou, - cezhraničná spolupráca, - iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,... organizácií, - spolupráca na regionálnej úrovni v rozvoji turizmu, - rozvoj agroturistických aktivít so zameraním na vzdelávacie a zážitkové pobyty,	- pokračujúci postupný úpadok rekreačných lokalít, - zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície) - zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 16 13	Stratégia WO 8
T hrozby	9 1 3 Stratégia ST	Stratégia WT

Mesto disponuje veľkým rozvojovým potenciálom v oblasti cestovného ruchu. V súčasnosti však nie je plne využívaný. Odporúča sa využiť stratégiu SO a využiť silné stránky, ako kultúrno-historický potenciál, prírodný potenciál na získanie konkurenčnej výhody.

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Silné stránky	Slabé stránky
- existencia verejného rozhlasu, - dostatok priestorov pre administratívu, - budova mestského úradu v dostupná v centre mesta, - existencia mestskej polície, - uskutočňovanie prednášok na ZŠ zameraných na dopravnú výchovu a prevenciu proti kriminalite,	- negatívny stav nehnuteľného majetku mesta, - ťažkopádna a zdĺhavá komunikácia s mestským úradom, - dodržiavanie zákonných časových lehôt na vyjadrenie, - nevyhnutný promptnejší prístup a komunikácia, - nevyhovujúce úradné hodiny mestského úradu (potreba aspoň 1 x v týždni do 17.00 hod.), - nedostatočná kapacita príslušníkov mestskej polície, - zastaralý kamerový systém v meste, - nevyhovujúci spôsob informovania o dianí v meste, - nedostatočné pokrytie mesta kamerovým systémom, - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.), - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry samosprávy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah,
Príležitosti	Ohrozenia
- zriadenie pultu centrálnej ochrany, - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	- malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu, - nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy, - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 15 10 0	Stratégia WO 5
T hrozby	Stratégia ST 5	Stratégia WT 5

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

3.11 INFORMATIZÁCIA OBCE

Silné stránky	Slabé stránky
- dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry na mestskom úrade, - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb, - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe, - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy, - nedostupný kvalitný digitálny obsah, - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,
Príležitosti	Ohrozenia
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ, - zvýšenie počítačovej gramotnosti, - zníženie cien využívania Internetu, - rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí, - vytváranie a prístupňovanie verejného digitálneho obsahu, - zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou, - e-government je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných, - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	- nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov, - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk, - digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT, - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách, - rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 2	5 Stratégia WO 7 9
T hrozby	Stratégia ST	0 5 Stratégia WT

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO a WT – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi obcou Vrábľe a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky obce Vrábľa patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu obce, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia obce Vrábľa vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment obce ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU OBCE VRÁBLA.

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadáním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov obce Vrábľa. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou obce Vrábľa a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepčné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda), regionálnej (PHSR NRSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim mesto Vrábľa poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerieť ako na nerovnosti, neodôvodnené rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok obce Vrábľa je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité.

Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam obce sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie.

Mesto Vrábľa je súčasťou vyššieho územného celku Nitra. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHSR obce Vrábľa:

Hlavné disparity NRSK

v pôdohospodárstve

- pokles pestovateľských plôch a počtu chovaných hospodárskych zvierat (hydina, ošípané a hovädzí dobytok) a dovoz lacnejších dotovaných potravín z pôvodných krajín EÚ;
- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;

v priemysle

- chýbajúce akreditácie a certifikácie s medzinárodnou platnosťou majú za následok obmedzenia v medzinárodnom obchode;
- inovačné a technologické zaostávanie, spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby;
- nízka ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť MSP;

v službách

- výrazné disparity vo vzťahu mesta a okolia spôsobené nerovnomerným rozmiestnením služieb a vzdelávacích inštitúcií;
- zníženie konkurencieschopnosti malého a stredného podnikania v dôsledku veľkej expanzie nadnárodných spoločností, ale aj často pre absentujúcu kvalitu poskytovaných služieb;
- nedostatočná kvalita verejných služieb občanom a podnikateľskej sfére;
- nedostatočná podpora vedomostnej ekonomiky;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra;
- nedostatočná kvalita ciest II. a III. triedy má často za následok dopravné nehody;
- značné ekologické zaťaženie poľnohospodárskej krajiny;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca demografická štruktúra, vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku;
- značný odliv pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;

- nedostatočné investície do nájomného bývania, regenerácie bytového fondu a pomalá obnova kultúrohistorických pamiatok, čo je spôsobené nedostatkom vlastných finančných zdrojov pre spolufinancovanie rozvojových a investičných projektov;
- slabá spolupráca subjektov vo vnútri regiónu;
- nevyhovujúca miera nezamestnanosti s nevyrovnanou ponukou pracovných miest, najmä vo vidieckych okresoch;
- najvyšší podiel obyvateľstva len s ukončeným základným vzdelaním v SR.

Hlavné faktory rozvoja NK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný pôdohospodársky potenciál v oblastiach zeleninárstva, ovocinárstva a vinohradníctva dáva možnosti rozvoja bývania na základe vidieckeho osídlenia, má najlepšie podmienky pre poľnohospodársku produkciu;
- vysoký poľnohospodársky potenciál umožňuje pestovanie prakticky všetkých druhov ekologických potravín a živočíšnej výroby, ťažiskové odvetvie;
- rozvoj biotechnológií;

v priemysle

- rozvinutá priemyselná výroba a rôznorodosť hospodárskej základne, ale s odlišným postavením jednotlivých odvetví (rozhodujúce postavenie má strojársky, chemický a potravinársky priemysel), s dlhodobým pôsobením dáva možnosť transferu technológií do perspektívnych odvetví najmä elektrotechnickom priemysle;
- možnosť posilňovania exportu, budovanie nadregionálnych väzieb;

v službách

- geopolitický polohový potenciál umožňuje priame kontakty s vyspelými regiónmi s možnosťou zintenzívnenia zahraničných investícií a medzinárodnej spolupráce;
- využitie geotermálnych prameňov za splnenia príslušných zákonných podmienok (zákon č. 538/2005 Z. z.) pre ďalší rozvoj tradičného kúpeľníctva s prepojením na ekologický vidiecky turizmus;

v technickej infraštruktúre

- polohový potenciál kraja, logistické väzby;
- potenciál využitia vodných zdrojov;
- zlepšenie energetickej bilancie regiónu využívaním jadrovej-energetického komplexu Mochovce, hydroenergetického potenciálu, geotermálnych prameňov, biomasy a bioplynu;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- vysoký podiel vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva vytvára predpoklady pre možnosti využívania nových technológií a obnoviteľných zdrojov energií v súlade s ekologickými princípmi na základe využitia ľudského a ekonomického potenciálu;
- dostupnosť vzdelávacích, sociálnych a zdravotných zariadení;
- silný potenciál cezhraničnej spolupráce, možnosť vytvárania cezhraničných sídelných aglomerácií.

Nasledujúce tabuľky prezentujú hlavné faktory rozvoja a hlavné disparity rozvoja obce Vrábľa v jednotlivých politikách.

Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

faktory rozvoja	disparity
+ dobrá poloha mesta vzhľadom na dostupnosť krajského mesta Nitra,¹ + priaznivá poloha na prepone trojuholníka tvoreného zo západu krajským mestom NITRA a okresnými mestami ZLATÉ MORAVCE na severe a LEVICE z východu, ¹ + rozvinutá priemyselná výroba,² + rozšírená poľnohospodárska výroba,³ + fungujúci LIEHOVAR VRÁBLA – Pálenica,³ + existencia priemyselného parku,² + existencia maloobchodných predajní obchodných sietí – TESCO, COOP, LIDL, CBA,⁴ + relatívne dobre sformovaná sieť maloobchodných predajní nepotravinárskeho tovaru,⁴ + vysoký podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním – 2155 a vysokoškolským vzdelaním – 1169,⁵ + v priemere klesajúca miera nezamestnanosti, ⁵ + narastajúci počet obyvateľov žijúcich v rokoch 2013 – 634, ⁶ + 12 samostatne hospodáriacich roľníkov,³ + výrazne zvyšujúci sa podiel právnických osôb podnikateľov – 333, ⁶ + existencia vhodných plôch na rozvoj výrobných zón medzi priemyselným parkom, Žitavou a cestou 511 Vrábľa-Zl. Moravcami, ²	- nedostatočne nerozvinutý pracovný trh v meste a v celej lokalite,¹ - vysoká miera nezamestnanosti v produktívnom veku,² - nízke možnosti zamestnania v meste, ² - nízke priemerné mzdy v regióne,² - nezáujem mladých ľudí o podnikanie,² - nevyhovujúca štruktúra a kvalita služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce,³ - nízke priemerné mzdy v poľnohospodárstve,⁴ - nedostatočná spolupráca mesta s podnikateľmi,⁵ - mesto neposkytuje podporu podnikateľských subjektov formou zvýhodnených prenájmov, ⁵ - nezavedený zvýhodnený daňový systém pre miestnych podnikateľov, ⁵ - pretrvávajúce nepriaznivé produkčné vlastnosti časti poľnohospodárskych pôd,⁴ - klesajúci počet obyvateľov, ²

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný

0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0,5	0,5	1	0,5	0,5		3	1
S2	0,5	-	0,5	1	0,5	0,5		3	1
S3	0,5	0,5	-	1	0,5	0,5		3	1
S4	0	0	0	-	0	0		0	2
S5	0,5	0,5	0,5	1	-	0,5		3	1
S6	0,5	0,5	0,5	1	0,5	-		3	1
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	1	0,5	0,5			2,5	1
W2	0,5	-	1	0,5	0,5			2,5	1
W3	0	0	-	0	0,5			0,5	3
W4	0,5	0,5	1	-	0			2	2
W5	0,5	0,5	0,5	1	-			2,5	1
W6						-			
W7							-		

Doprava a komunikácie

faktory rozvoja	disparity
+ katastrálnym územím Vrábľa a Dyčka prechádzajúca regionálna, jednokolejová železničná trať Uľany nad Žitavou - Zlaté Moravce, 1	- nevybudovaná prízjazdová komunikácia medzi ul. Hliníková a Družstevná, 1
+ situovaná malá železničná stanica IV. triedy s čakárňou, služobnou miestnosťou a výdajňou cestovných lístkov, 1	- nedostatok parkovacích miest pre potreby výrobných prevádzok, 2
+ autobusová stanica nachádzajúca sa v centrálnej zóne - 9 krytých stanovišť a 6 nekrytých, 2	- nevyhovujúci stav miestnych komunikácií, 1
+ budova autobusovej stanice po rekonštrukcii, 2	- nedostatočná dostupnosť mestskej časti Hodný Ohaj - potrebná výstavba premostenia cez rieku Žitavu, 3
+ dobrá dostupnosť krajského mesta po ceste I/51, 3	- nedostatok parkovacích plôch na sídlisku Lúky, 2
+ vybudované chodníky pre peších po trasách ciest I., II. a III. triedy, 4	- nedostatočné pokrytie chodníkmi na uliciach Chalúpkova, Podmájska, Dukelská, 4
+ dobudované chodníky v obytných súboroch Lúky, Kaška, Žitava, 4	- potrebná dostavba chodníkov pre peších na ul. Bernoláková, Sládkovičova, Hurbanova, 4
+ vybudované parkoviská na miestnych komunikáciách - 520 miest, 5	- nevybudovaný obchvat mesta Vrábľa, 5
+ vybudované samostatné parkoviská - 240 miest, 5	- nevhodne riešené dopravné značenie, 6
+ vybudované parkoviská pri obchodných reťazcoch - 165 miest, 5	- nedostatočné čistenie chodníkov v zimnom období, 6
	- nadmerné zaťaženie dopravou centrálnej zóny mesta, 6
	- železničné priecestia nie sú zabezpečené závorami, ani výstražným zariadením, 6
	- nedostatočné šírkové usporiadanie ciest, 1
	- chýbajúce obrátky na zaslepených koncoch ulíc - H. Ohaj, u. Športová, Rozmarínová, Obecná, Poľná, atď. 1
	- absencia parkovacích miest vo významných lokalitách - autobusová stanica Vrábľa, futbalové ihrisko Vrábľa, futbalové ihrisko Dyčka, resp. Horný Ohaj, centrum Horný Ohaj, 2

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný

0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný

0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	1	0,5	1	1			3,5	1
S2	0	-	0	0,5	0,5			1	2
S3	0,5	1	-	1	1			3,5	1
S4	0	0,5	0	-	0,5			1	2
S5	0	0,5	0	0,5	-			1	2
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	1	1	0	0		2,5	3

W2	0,5	-	0	0,5	0	0	1	6
W3	0	1	-	0,5	0	0,5	2	4
W4	0	0,5	0,5	-	0	0,5	1,5	5
W5	1	1	1	1	-	1	5	1
W6	1	1	0,5	0,5	0	-	3	2
W7								

Technická infraštruktúra

faktory rozvoja	disparity
+ existencia plôch pre rozvoj IBV medzi Chalupkovou ulicou a mestskou časťou Horný Ohaj, 1 + existencia plôch pre rozvoj IBV na Žitavskej ulici, 1 + možnosti rozvoja IBV v lokalite „Tehlianska cesta“, 1 + celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu je cca 25221 m, 2 + celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu na území m. časti Dyčka je cca 3 600,50 m, 2 + Celková dĺžka vybudovaného verejného vodovodu na území m. časti H. Ohaj je cca 3 973,96 m, 2 + v súčasnosti je viac ako 85% bytových domov zásobovaných teplom z verejnej energetiky, 3 + katastrálnym územím Vrábľe prechádza smerom východ - západ sústava tranzitných VTL plynovodov 1x PN75 DN1400 a 3x PN75 DN1200, 4 + prechádzajúce 2 telekomunikačné káble (metalický a optický) vedenými súbežne s plynovodmi, 5 + mesto Vrábľe je zásobované elektrickou po dvojitom 110kV vedení 8843 a 8846, 4	- tepelné straty pri rozvodoch tepla na sídliskách, 1 - nedostatočné osvetlenie Štúrovej ulice, 2 - nepriaznivé trendy vo vývoji kvantity a dostupnosti vodných zdrojov, 3 - vodovodná sieť budovaná v 70' rokoch, 3 - negatívny stav nehnuteľného majetku mesta, 4 - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry, 4 - nevyhovujúci stav zastaralých elektrických rozvodov, 5 - nedostatočná kapacita mestského cintorína, 6

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0	0	0	1			1	3
S2	1	-	1	0,5	1			3,5	1
S3	1	0	-	0	1			2	2
S4	1	0,5	1	-	1			3,5	1
S5	0	0	0	0	-			0	4
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	1	0	0,5	0	0,5		2	4
W2	0	-	0	0,5	0	0,5		1	5
W3	1	1	-	1	1	1		5	1
W4	0,5	0,5	0	-	0,5	1		2,5	3
W5	1	1	0	0,5	-	1		3,5	2
W6	0,5	0,5	0	0	0	-		1	5
W7							-		

Odpadové hospodárstvo

faktory rozvoja	disparity
-----------------	-----------

+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO, 1 + spracovaný POH obce Vrábľe na roky 2011-2015,1 + zabezpečený odvoz TKO, 2 + zavedený separovaný zber v meste,3 + fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu,2 + kanalizačná sieť s ČOV v meste Vrábľe je vybudovaná v celkovej dĺžke 25 026,32 m,4 + vybudovaná kanalizačná sieť v časti H. Ohaj s dĺžkou 3791 m s pripojením na ČOV Vrábľe,4 + čiastočne vybudovaná kanalizačná sieť v časti Dyčka,4	- nedobudovaná splašková kanalizačná sieť v časti Horný Ohaj,1 - Nedobudovaná kanalizačná sieť v časti Dyčka, 1 - nedostatočná kapacita ČOV, 1 - nedoriešený zber rastlinného odpadu vo vinohradoch Vrábľe, Horný Ohaj a Dyčka,2 - nedostatok odpadových nádob na zmiešaný komunálny odpad a separovaný zber,3 - nedostatočne dobudované žľaby na odvádzanie povrchových vôd,4 - nedostatočne využívaný separovaný zber – slabá motivácia obyvateľov,3 - potrebné rozšírenie separovaného zberu o ďalšie komodity, 3
---	---

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0	0,5	0,5				1	3
S2	1	-	0,5	0,5				2	1
S3	0,5	0,5	-	0,5				1,5	2
S4	0,5	0,5	0,5	-				1,5	2
S5					-				
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít

	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	1	0,5	0,5				2	1
W2	0	-	0,5	0,5				1	3
W3	0,5	0,5	-	0,5				1,5	2
W4	0,5	0,5	0,5	-				1,5	2
W5					-				
W6						-			
W7							-		

Životné prostredie

faktory rozvoja	disparity
+ kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO,1 + zabezpečený odvoz TKO,1 + relatívne stabilný, až znižujúci sa objem produkovaného odpadu, 2 + dlhoročný projekt Zelené Požitavie – čistenie rieky a brehov rieky Žitavy + sadenie stromčekov na Požitaví,3 + vodná nádrž Vrábľe nachádzajúca sa v severovýchodnej časti územia,4 + mesto spadá do nízkeho až stredného radónového rizika,5 + prírodná rezervácia VN Vrábľe,6 + chránený areál Meandre Žitavy,6 + vypracovaná dokumentácia Miestneho ÚSES katastrálneho územia Vrábľe, Dyčka, Horný Ohaj,1 + biokoridor regionálneho významu rieky Žitavy,6 + nadregionálne biocentrum vodná nádrž Vrábľe,6 + lokálne biocentrum Vinohrad 1 a Lokálne biocentrum Vinohrad 2,6	- nevybudované protipovodňové opatrenia v mestskej časti Horný Ohaj,1 - nedostatok zelených plôch v centrálnej časti mesta, 2 - nedostatok zelene na sídlisku Lúky, 2 - znečistené koryto Telinského potoka,3 - nevyhovujúci stav parku Žitava, potrebné zvýšenie bezpečnosti, 3 - neregulovaný úsek rieky Žitava severne od Horného Ohaja,1 - kontaminácia poľnohospodárskych pôd v dôsledku koncentrovanej živočíšnej výroby,4 - zvýšené nebezpečenstvo vzniku povodní,1 - veľká intenzita dopravy na ceste I/51,5 - neuspokojivý stav čistoty vody v rieke Žitava – rieka patrí k znečisteným vodným tokom,6 - pretrvávajúci nepriaznivý stav kvality podzemných vôd,6

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0,5	1	0	0,5	0,5		2,5	2
S2	0,5	-	0,5	0	0,5	0,5		2	3

S3	0	0,5	-	0,5	0,5	0,5	2	3
S4	1	1	0,5	-	1	1	4,5	1
S5	0,5	0,5	0,5	0	-	0	1,5	4
S6	0,5	0,5	0,5	0	1	-	2,5	2
S7								

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	1	1	1	1	0,5		4,5	1
W2	0	-	0,5	0,5	0,5	0,5		2	4
W3	0	0,5	-	1	1	0,5		3	2
W4	0	0,5	0	-	0,5	0,5		1,5	5
W5	0	0,5	0	0,5	-	0,5		1,5	5
W6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	-		2,5	3
W7							-		

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

faktory rozvoja	disparity
+ dňa 15.10.2014 bol v priestoroch neziskovej organizácie SOCIETA otvorený Denný stacionár vo Vrábľoch,1 + mesto Vráble v spolupráci s Asociáciou Samaritánov od 1. 7. 2013 poskytuje novú službu pre občanov mesta s názvom Domáce tiesňové volanie (DTS),2 + zabezpečené stravovanie, ktoré mesto realizuje v spolupráci s n. o. SOCIETA,3 + opatrovateľská služba zabezpečená mestom, 1 + realizovaný projekt vzdelávania seniorov v oblasti počítačových zručností,1 + projekt Vypestujme spoločne dobro,4 + Mestská poliklinika Vráble,5 + v Centre zdravia na Moravskej ulici sa nachádza cievny chirurg, klinický imunológ a alergológ, diabetológ, ortopédia, nervové, urologické ambulancie, ambulancia plastickej chirurgie, 5	- absencia lekárskej služby prvej pomoci, 1 - absencia špecializovaných ambulancií, 2 - absencia domova dôchodcov,3 - nedostatočná podpora pracovných možností obyvateľov so zdravotným postihnutím,4 - nedostatok nájomných bytov pre mladé rodiny s deťmi,5 - zhoršujúce sa podmienky pre bývanie v meste,5 - nevyhovujúci stav bytového fondu,5

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	1	1	0,5	0			2,5	2
S2	0	-	0	0	0			0	4
S3	0	1	-	0,5	0			2,5	2
S4	0,5	1	0,5	-	0			1	3
S5	1	1	1	1	-			4	1
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	1	1	0,5			3	2
W2	0,5	-	0,5	1	0			2	3
W3	0	0,5	-	0,5	0			1	4
W4	0	0	0,5	-	0			0,5	5
W5	0,5	1	1	1	-			3,5	1
W6						-			
W7							-		

Školstvo a šport

faktory rozvoja	disparity
-----------------	-----------

+ existencia detských jasí, 1 + V meste Vrábľa sú zriadené 4 materské školy, 1 + existencia 4 základných škôl, 2 + existencia špeciálnej základnej školy, 2 + ZUŠ Imricha Godina je plno-organizovanou školou so všeobecným zameraním, 3 + zastúpené stredné školstvo v meste – Gymnázium a Stredná odborná škola (SOŠ), 4 + Súkromné centrum špeciálno-pedagogického poradenstva LOGOMI, 5 + vybudovaných 6 telocviční, 6 + 3 futbalové ihriská, 6 + dostatok vybudovaných detských ihrísk v počte 22, 6 + 2 vybudované viacúčelové ihriská, 6 + 3 vybudované tenisové kurty, 6 + 12 činných športových klubov, 7 + fungujúce komerčné športové zariadenia – fitness centrum a sauna, 6	- nedostatočné kapacity predškolských zariadení, 1 - nevyhovujúci technický stav futbalového štadiónu „Spartak Vrábľa“, 2 - absencia Centra voľného času, 3 - nedostatok voľne prístupných športových ihrísk, 4 - absencia mestskej plavárne, 5 - absencia jazykovej materskej školy, 1 - nevybudovaná bežecká dráha v areáli ZŠ na Levickej ulici, 4 - potreba rekonštrukcie povrchu ihriska s umelou trávou na ZŠaMŠ Lúky, 4
---	---

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0,5	1	1	1	1	1	5,5	1
S2	0,5	-	1	1	1	1	1	5,5	2
S3	0	0	-	0	0,5	0,5	0,5	1,5	4
S4	0	0	1	-	1	1	1	4	3
S5	0	0	0,5	0	-	0,5	0,5	1,5	4
S6	0	0	0,5	0	0,5	-	0,5	1,5	4
S7	0	0	0,5	0	0,5	0,5	-	1,5	4

Váha vybraných disparít

	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	1	1	1	0,5			3,5	1
W2	0	-	0,5	0,5	0,5			1,5	3
W3	0	0,5	-	0,5	0,5			1,5	3
W4	0	0,5	0,5	-	0,5			1,5	3
W5	0,5	0,5	0,5	0,5	-			2	2
W6						-			
W7							-		

Kultúra

faktory rozvoja	disparity
- činnosť OZ Vrábľa v Európe, Fontis, Žitavská komunita, Mládežnícky parlament Vrábľa, 1 - činné občianske združenie MoDRé DiVaDLO, o.z. – podpora divadelnej produkcie a div. súboru MoDRé TRaKy, 1 - činné umelecké súbory – Vráblanka, Apetit, Briezka, Kaška, 2 - pravidelne organizované kultúrne podujatia – Vrábelské slávnosti vinobrania, Rock show, Jazz fest, Výstavba vín a iné, 3 - existencia historických stavieb - súsošie Kalvárie (pri kostole), neskorobarokové z r. 1768, - fara (rím. – kat.), neskorobaroková, bývalý Okresný úrad, pevnosť, baroková – FIDVÁR – Zemný hrad, vybudovaná v r. 1624 – 1625 a 1650 – 1653, kaplnka, klasicistická, postavená v r. 1873 severozápadne od VRÁBLŮV v skupine vinohradníckych pivničných domov, prícestná kaplnka, neskorobaroková z polovice 19. storočia, 4 - kino Tatra Vrábľa, 5 - vybudovaný kultúrny dom v mestskej časti Horný Ohaj, 5 - Rímsko katolícky kostol Vrábľa a Rímsko katolícky kostol Horný Ohaj, 4	- nevyhovujúci stav kultúrnych pamätihodností, 1 - nevyhovujúci technický stav Kina Tatra, 2 - nevybudovaný kultúrny dom v meste Vrábľa, 2 - komplikované prideľovanie dotácií na kultúrne podujatia mesta, 3 - ukončená činnosť folklórneho súboru Kolovrátko, 3

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný

0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0,5	0,5	0	0			1	3
S2	0,5	-	0,5	0	0			1	3
S3	0,5	0,5	-	0,5	0,5			2	2
S4	1	1	0,5	-	0,5			3	1
S5	1	1	0,5	0,5	-			3	1
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	1					1,5	1
W2	0,5	-	1					1,5	1
W3	0	0	-					0	2
W4				-					
W5					-				
W6						-			
W7							-		

Propagácia a cestovný ruch

faktory rozvoja	disparity
+ bohatá vinárska a vinohradnícka tradícia,1	- nedostatočné využitie tradície,1
+ existencia Vrábľského rybníka s potenciálom výstavby oddychových zón,2	- nedostatočne využité prírodných hodnôt pre potreby cestovného ruchu,2
+ vodná nádrž Vrábľe nachádzajúca sa v severovýchodnej časti územia,2	- slabo využitý kultúrno – historický potenciál mesta, 1
+ existujúce ubytovacie zariadenia,3	- chýbajúce rekreačné trasy v poľnohospodárskej krajine,3
+ zabezpečené stravovanie,3	- nevyužitý potenciál poľnohospodárskej krajiny vo vzťahu ku cestovnému ruchu, turizmu, 3
+ mesto disponuje vzácnymi historickými a prírodnými pamiatkami, ktoré sa môžu stať turistickým cieľom,4	- Vrábľský rybník v súčasnosti nie je vo vlastníctve mesta,4
+ žitavské meandre, prírodná rezervácia Žitavský luh, prírodná rezervácia Alúvium Žitavy,2	- potrebné skvalitnenie organizácie Vrábľskej vínnej cesty,5
+ rodinná farma Demešovcov Mašekov mlyn, ktorý funguje na báze tradičného hospodárstva na ekologickej báze,5	- neesteticky pôsobiace stavby na viniciach, 5
+ krypta rodu Néčiovcov - významného zemepanského pôvodom z Oslan,4	- nedostatočné pokrytie cyklistickými chodníkmi,6
	- nevybudovaný chodník na vinohrady a okolie Žitavy,6

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný

0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný

0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	1	1	1	1			4	1
S2	0	-	1	0,5	0,5			2	2
S3	0	0	-	0	0			0	3
S4	0	0,5	1	-	0,5			2	2
S5	0	0,5	1	0,5	-			2	2
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		2,5	1
W2	0,5	-	0,5	0,5	0,5	0,5		2,5	1
W3	0,5	0,5	-	0,5	0,5	0,5		2,5	1
W4	0,5	0,5	0,5	-	0,5	0,5		2,5	1
W5	0,5	0,5	0,5	0,5	-	0,5		2,5	1
W6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	-		2,5	1
W7							-		

Administratíva a bezpečnosť

faktory rozvoja	disparity
+ existencia verejného rozhlasu,1 + dostatok priestorov pre administratívu,2 + budova mestského úradu v dostupná v centre mesta,2 + existencia mestskej polície, 3 + uskutočňovanie prednášok na ZŠ zameraných na dopravnú výchovu a prevenciu proti kriminalite,3	- negatívny stav nehnuteľného majetku mesta,1 - ťažkopádna a zdĺhavá komunikácia s mestským úradom,2 - dodržiavanie zákonných časových lehôt na vyjadrenie,2 - nevyhnutný promptnejší prístup a komunikácia,2 - nevyhovujúce úradné hodiny mestského úradu (potreba aspoň 1 x v týždni do 17.00 hod.),2 - nedostatočná kapacita príslušníkov mestskej polície,3 - zastaralý kamerový systém v meste,3 - nevyhovujúci spôsob informovania o dianí v meste,2 - nedostatočné pokrytie mesta kamerovým systémom,3 - nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.),2

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	0	0					0	3
S2	1	-	1					2	1
S3	1	0	-					1	2
S4				-					
S5					-				
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	0,5					1	1
W2	0,5	-	0,5					1	1
W3	0,5	0,5	-					1	1
W4				-					
W5					-				
W6						-			
W7							-		

Informatizácia obce

faktory rozvoja	disparity
+ dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry na mestskom úrade,1 + relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,2	- nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie z dôvodu vysokej ceny za PC , nízkej výkonnosti e-služieb,1 - nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe,2 - nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy,3 - nedostupný kvalitný digitálny obsah,3 - pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby,4

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy

S1	-	0,5						0,5	1
S2	0,5	-						0,5	1
S3			-						
S4				-					
S5					-				
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných disparít									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	0,5	0,5				1,5	1
W2	0,5	-	0,5	0,5				1,5	1
W3	0,5	0,5	-	0,5				1,5	1
W4	0,5	0,5	0,5	-				1,5	1
W5					-				
W6						-			
W7							-		

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja. Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti mesta v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.
2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj mesta Vrábľa.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v meste.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je náväznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a PHRSR NRSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj
Cieľová skupina
podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách
mesto
investori
2. Technická infraštruktúra
Cieľová skupina
mesto,
obyvatelia mesta,
podnikateľské subjekty,
mimovládne subjekty,
3. Životné prostredie
Cieľová skupina
mesto,
obyvatelia mesta,
podnikateľské subjekty,
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
Cieľová skupina
nezamestnaní,
sociálne odkázaní,
zdravotne a duševne postihnutí,
obyvatelia v dôchodkovom veku,
mladí ľudia,
rizikové skupiny obyvateľstva,
5. Školstvo a šport
Cieľová skupina
deti predškolského veku,
žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky,
nezamestnaní,
obyvatelia v dôchodkovom veku,
športovci organizovaní v rámci športových hnutí,

pasívna športová verejnosť, obyvatelia v produktívnom veku,	
6. Kultúra	
Cieľová skupina	
obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci mesta,	
7. Cestovný ruch a public relation	
Cieľová skupina	
mesto, VÚC, obyvatelia mesta, návštevníci mesta, súkromný podnikateľský sektor,	
9. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	
mesto, obyvatelia mesta, súkromný podnikateľský sektor,	
10. Informatizácia mesta	
Cieľová skupina	
mesto, obyvatelia mesta, súkromný podnikateľský sektor,	

Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Vrábľa 2015 - 2024

4 VÍZIA A POSLANIE MESTA VRÁBLA

Vízia

Mesto Vrábľa vyvážene a ohľaduplne využíva svoje historické a prírodné bohatstvo s cieľom jeho ekonomického a ekologického zveľadovania. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa snaží o čo najlepšie prezentovanie svojich kultúrnych a historických tradícií a zvyklostí v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne, ale aj za hranicami Slovenskej republiky a to hlavne v Maďarskej republike. Z hospodárskeho hľadiska mesto vytvorí priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má mesto najväčší potenciál – vinárstvo, poľnohospodárska produkcia a výrobné prevádzky, ktoré neovplyvňujú kvalitu bývania.

Mesto Vrábľa je mestom, ktoré vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Mesto je príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov, ako aj okolitých obcí okresu Nitra. V meste je rozvinutá predškolská výchova, ktorá poskytuje služby aj pre deti zo širokého okolia, ako aj povinná školská dochádzka zabezpečená plnoorganizovanými základnými školami. V meste je rozvinutá sieť stredných škôl, ktorá zabezpečuje výchovu všeobecnú, ako aj odbornú.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát mesta Vrábľa. Poslanie opisuje a prezentuje základné služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, miestnych podnikateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie mesta Vrábľa a odpovedá na tri otázky: Čo mesto robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných služieb obyvateľom mesta, podnikateľom či

návštevníkom a celkový plynulý chod samosprávy a jej orgánov je dôsledný denný operatívny manažment a realizácia profesionálnych interných služieb. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaním tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie mesta pri súdnych sporoch až po udržiavanie počítačovej siete, zálohovanie dát či aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom mesta. Samospráva mesta Vrábľa disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva. Významnú úlohu zohráva aj odborné vzdelávanie zamestnancov úradu s cieľom zabezpečiť ich ďalší profesionálny rast vedúci k zvýšeniu kvality samosprávou poskytovaných služieb. Medzi významné činnosti, a to najmä z pohľadu obyvateľov mesta, patrí správa zasadnutí orgánov mesta. Práve tieto authority rozhodujú o všetkých dôležitých zmenách, ktoré sa premietajú do života obyvateľov, napr. prostredníctvom všeobecne záväzných nariadení.

Jedným zo základných predpokladov rozvoja mesta je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel miestnej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov, ale aj životného prostredia. V súlade s poslaním mesta Vrábľa všetky tieto úlohy realizuje štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečné mesto - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky mesta je aj výkon ochrany pred požiarmi a civilnej ochrany obyvateľov.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia mesta a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Mesto Vrábľa v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere.

2. Doprava a komunikácie

Príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie mesta v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v meste je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte prevádzkovanie už vybudovaného osvetlenia, priebežné opravy, údržba a prestavba osvetlenia na LED. V rámci rekonštrukcie osvetlenia je plánovaná výmena súčasného za LED osvetlenie, výmena vzdušného vedenia a rozvážačov, príp. zahusťovanie svetelných rozvodov a návrh novej osvetľujúcej sústavy. Samospráva okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v meste, IBV, HVB, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

3. Odpadové hospodárstvo

Mesto vykonáva úlohy, ktoré jej vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov s cieľom ich zhodnotenia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia mesta odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Mesto zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

4. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľádovanie mesta neznamena len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území mesta, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou mesto každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je obcou pravidelne čistené, ale aj detské a športové ihriská vo všetkých častiach

mesta Vrábľe so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

5. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Činnosť samosprávy vzhľadom na existujúce kompetencie je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania. Mesto podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v meste je jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území mesta. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky. Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Mesto sa v oblasti sociálnej pomoci do 31. 12. 2008 riadilo nasledovnými zákonmi: Zákon č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon č. 599/2003 Z. z. o hmotnej núdzi, Zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a novela zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti mesta pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia obce majú právo požadovať súčinnosť mesta pri ochrane osoby, rodiny a majetku v meste, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má mesto povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

Vrábľe považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Mesto Vrábľe v rámci existujúcich kompetencií zabezpečuje výchovno-vzdelávací proces vo formálnom vzdelávacom zariadení, ktorými sú zariadenia predškolskej výchovy a plnoorganizované základné školy.

Šport

Mesto vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov mesta, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky mesta je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu mesta. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v meste vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Všeobecne záväzného nariadenia o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Vrábľe či koncepčných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena mesta. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území mesta sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v meste, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Mesto zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na území mesta. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Mesto Vrábľe v súlade so svojim zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia, a prevádzkuje mestskú knižnicu. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy mesta je v oblasti kultúry tvorený najmä zákonom č. 369/1990 Zb. o

obecnom zriadení, zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu plní najmä úlohy: spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami v oblasti cestovného ruchu, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity mesta a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre mesto, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v meste, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolárom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území mesta, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou mesta v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Mesto vytvára podmienky na efektívnu prácu mestského úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na mestskom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

10. Informatizácia mesta

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dlhodobé ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja podľa odseku 1 je zameraná najmä na komplexné využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia – prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifík regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov, vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunít, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti

regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne, zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto Vrábľe nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Vrábľe po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných, kultúrno-historických a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do cestovného ruchu, kultúry, poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v meste. Mesto bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia s cieľom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja mesta a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov s cieľom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci partnerstva. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni partnerstva spolupracou verejného a súkromného sektora a integrovaným prístupom k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR Nitrianskeho samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Strategický plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných. Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – nedostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia vychádzajú z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií mesta definovaných zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode..., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja: Pre mesto Vrábľe je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu: inteligentný rast

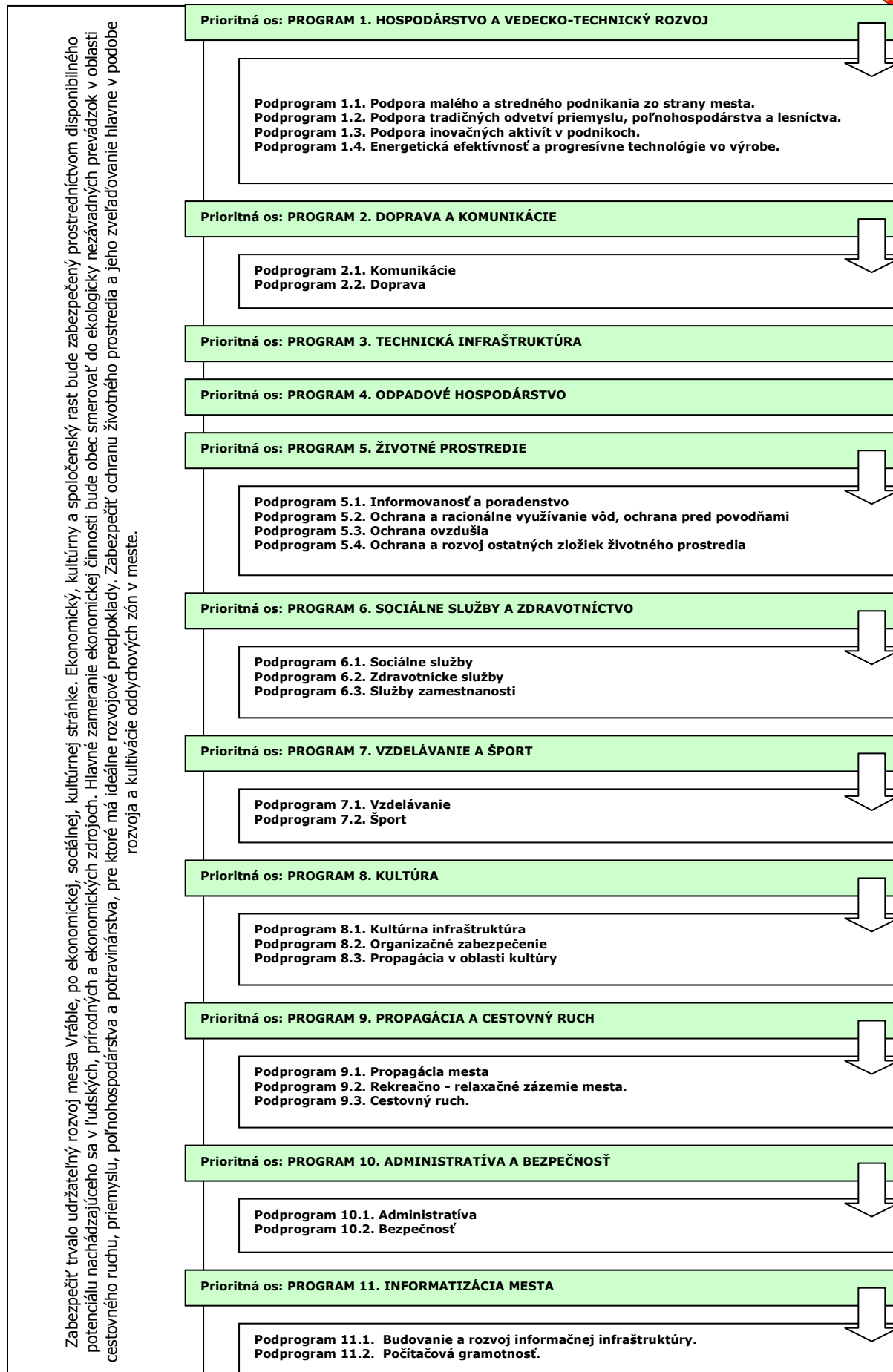
ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií, udržateľný rast, vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a inkluzívny rast, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícií, prierezové riešenie problémov)
- majetkové usporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím. Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrable na roky 2015 – 2024 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia mesta Vrable, vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať miesto aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšení podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľov. Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v meste.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA		

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v meste, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

Podprogram 1.1.

Cieľ 1.1

Opatrenie 1.1.1
Opatrenie 1.1.2
Opatrenie 1.1.3
Opatrenie 1.1.4

Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.

Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.

Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.
Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.
Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.

Podprogram 1.2.

Cieľ 1.2

Opatrenie 1.2.1
Opatrenie 1.2.2

Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.
Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.
Podpora poľnohospodárstva.

Podprogram 1.3.

Cieľ 1.3

Opatrenie 1.3.1
Opatrenie 1.3.2

Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.
Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.

Podprogram 1.4.

Cieľ 1.4

Opatrenie 1.4.1

Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.
Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe mesta ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Zabezpečiť pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov mesta s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

Podprogram 2.1.

Cieľ 2.1

Opatrenie 2.1.1
Opatrenie 2.1.2
Opatrenie 2.1.3
Opatrenie 2.1.4
Opatrenie 2.1.5
Opatrenie 2.1.6
Opatrenie 2.1.7

Komunikácie

Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.
Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.
Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.
Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.
Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.
Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
Úprava dopravnej infraštruktúry.

Podprogram 2.2.

Cieľ 2.2

Opatrenie 2.2.1
Opatrenie 2.2.2

Doprava

Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.
Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.
Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržiavania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj mesta.

Cieľ 3

Opatrenie 3.1
Opatrenie 3.2
Opatrenie 3.3
Opatrenie 3.4
Opatrenie 3.5
Opatrenie 3.6
Opatrenie 3.7
Opatrenie 3.8
Opatrenie 3.9
Opatrenie 3.10
Opatrenie 3.11

Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.
Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.
Iveta Bieleková.
Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.
Mestský rozhlas a televízia.
Požiarna ochrana.
Mestské cintoríny a pietne miesta.
Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.
Zásobovanie pitnou vodou.
Telekomunikačné siete.
Zásobovanie elektrickou energiou.
Zásobovanie zemným plynom.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva. Údržba kanalizačnej siete, efektívna prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj mestského kompostoviska.

Cieľ 4

Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych zátŕaží.
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská.
Opatrenie 4.5	Výbudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov mesta. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

Podprogram 5.1.

Cieľ 5.1

Opatrenie 5.1.1

Informovanosť a poradenstvo

Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.

Podprogram 5.2.

Cieľ 5.2

Opatrenie 5.2.1

Opatrenie 5.2.2

Opatrenie 5.2.3

Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Ochrana vodných tokov pred znečistením.

Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.

Revitilizácia a úprava koryt vodných tokov a vodných pôch.

Podprogram 5.3.

Cieľ 5.3

Opatrenie 5.3..1

Ochrana ovzdušia

Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.

Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.

Podprogram 5.4.

Cieľ 5.4

Opatrenie 5.4.1

Opatrenie 5.4.2

Opatrenie 5.4.3

Opatrenie 5.4.4

Opatrenie 5.4.5

Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Realizácia protieróznych opatrení.

Oddychové zóny a verejná zeleň.

Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.

Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.

Isolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend rastu podielu seniorov na počte obyvateľov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1.

Cieľ 6.1

Opatrenie 6.1.1

Opatrenie 6.1.2

Opatrenie 6.1.3

Opatrenie 6.1.4

Opatrenie 6.1.5.

Sociálne služby

Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.

Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.

Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.

Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.

Marginalizované skupiny a rómske komunity.

Mestská nájomná bytová výstavba.

Podprogram 6.2.

Cieľ 6.2

Opatrenie 6.2.1

Opatrenie 6.2.2

Opatrenie 6.2.3

Opatrenie 6.2.4

Zdravotnícke služby

Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.

Podpora poradenskej činnosti.

Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.

Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.

Podprogram 6.3.

Cieľ 6.3

Opatrenie 6.3.1

Opatrenie 6.3.2

Opatrenie 6.3.3

Služby zamestnanosti

Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.

Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.

Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Školstvo a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v meste. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1.

Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
Opatrenie 7.1.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.
Opatrenie 7.1.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.
Opatrenie 7.1.4	Podpora záujmovej činnosti.
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.
Opatrenie 7.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.2.

Šport

Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
Opatrenie 7.2.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.
Opatrenie 7.2.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.
Opatrenie 7.2.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.
Opatrenie 7.2.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiace v oblasti telesnej kultúry.
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť mesta. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1.

Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.

Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra – Kultúrne centrum.
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.
Opatrenie 8.1.4	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2.

Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3.

Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na internete prostredníctvom www stránky mesta.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia mesta a to nielen prostredníctvom www stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu kultúrno historických pamiatok, prírodných krás, pravidelných kultúrnych podujatí, atď..

Podprogram 9.1.

Propagácia mesta

Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v meste.
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.

Podprogram 9.2.

Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2	Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v meste.
Opatrenie 9.2.2	Modernizácia existujúcich zariadení cestovného ruchu.

Podprogram 9.3.

Cestovný ruch.

Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1.

Cieľ 10.1

Opatrenie 10.1.1

Administratíva

Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste
Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu.

Podprogram 10.2.

Cieľ 10.2

Opatrenie 10.2.1

Bezpečnosť

Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.
Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.

PO 11. Informatizácia mesta

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1.

Cieľ 11.1

Opatrenie 11.1.1

Opatrenie 11.1.2

Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e-government.
Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.
Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2.

Cieľ 11.2

Opatrenie 11.2.1

Opatrenie 11.2.2

Opatrenie 11.2.3

Počítačová gramotnosť.

Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.
Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.
Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.
Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Vráble
2015 - 2024

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov mesta. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v meste.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.1.1 Aktivita	Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste. Vytvoriť materiálne, finančné a personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v meste. Nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, mesta, podnikateľských subjektov a obyvateľov mesta pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel.
Opatrenie 1.1.2 Aktivita	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem. Vytvoriť inštitucionálne podmienky na podporu MSP so susednými obcami. Analýza predpokladov budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem v meste. Tvorba stratégie budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
Opatrenie 1.1.3 Aktivita	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta. Modernizácia technického vybavenia firmy VEPOS-Vrábľa s.r.o..
Opatrenie 1.1.4 Aktivita	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste. Rozvoj obchodných zón na Moravskej ulici. Rozvoj obchodných zón na Hlavnej ulici. Výstavba miestneho trhoviska.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.2.1 Aktivita	Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu. Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí regiónu vytvorené ideálne podmienky. Revitalizácia a dostavba plôch v centre Horného Ohaja. Výstavba podnikateľského inkubátora. Zavedenie zvýhodneného daňového systému pre miestnych podnikateľov.
Opatrenie 1.2.2 Aktivita	Podpora poľnohospodárstva. Vypracovanie technickej dokumentácie. Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie – využiť objekty v areály PD. Modernizácia technologického vybavenia PD. Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie. Revitalizácia areálu PD v priestore medzi Žitavou a hranicou zastavaného územia v Dyčke. Podpora vinohradníctva a vinárstva v meste.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.3.1 Aktivita	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok. Podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov na tento účel.
Opatrenie 1.3.2 Aktivita	Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií. Vypracovanie technickej dokumentácie. Revitalizácia priemyselných zón.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.
-----------------	---

Aktivity	Spracovanie projektov pre výrobu a využitie biomasy ako alternatívneho zdroja vykurovania bytov a objektov pre žiadosti zo zdrojov EÚ. Spracovanie stratégie využitia alternatívnych regionálnych zdrojov energie. Využitie zvýšenej teploty v podzemí, vzduchu na vykurovanie cez tepelné čerpadlá.
----------	--

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I., II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť mesta Vrábľa. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom na environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.
----------	---

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 2.1.1 Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste. Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia prístupovej komunikácie k cintorínu v časti Dyčka. Výstavba prízjazdovej komunikácie medzi Hliníkovou a Družstevnou ulicou. Rekonštrukcia miestnej komunikácie k zbernému dvoru. Úprava komunikácie v časti H. Ohaj – priesťah cesty III. triedy pri predajni Potravín. Úprava komunikácie v časti Dyčka - pripojenie účelovej komunikácie od cintorína na cestu III. triedy. Úprava komunikácie v časti Horný Ohaj - pripojenie MK na cestu III. triedy pri kostole. Úprava komunikácie v časti Dyčka - priepust v trase cesty III. triedy v trase kanála po Hasičskej ulici. Rozšírenie komunikácie na Poštovej ul. v smere autobusová stanica – Hviezdoslavova ul.. Úprava ul. M. Benku – šírkové usporiadanie a výstavba obrátiska. Rekonštrukcia Orechovej ulice. Úprava šírkových pomerov Školskej ulice. Rekonštrukcia a rozšírenie Záhradnej ulice. Rekonštrukcia miestnej komunikácie na Žitavskej ulici. Rozšírenie miestnej komunikácie na ul. Sládkovičova. Rozšírenie miestnej komunikácie a výstavba obrátiska na ul. Kukučínova. Rekonštrukcia miestnej komunikácie Lúčnej ulice od cesty III. triedy po spoločnú cestičku pre chodcov a cyklistov do Vrábľa.
Opatrenie 2.1.2 Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste. Rekonštrukcia prístupových komunikácií do mesta Vrábľa. Výstavba kruhového objazdu na štátnej ceste – križovatka Nitra – Zlaté Moravce. Výstavba kruhového objazdu na štátnej ceste pri ČS OMV. Výstavba obchvatu mesta Vrábľa južnou stranou katastra.
Opatrenie 2.1.3 Aktivity	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba cyklotrasy prepájajúcej mesto s vinicami. Dostavba cyklotrás v priestore vodného toku Žitava.
Opatrenie 2.1.4 Aktivity	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry. Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba parkovacích plôch na sídlisku Lúky 1131. Dostavba parkovacích miest pri zdravotnom stredisku. Výstavba parkoviska za MŠ s 30 p.m.. Výstavba parkovacích plôch pre potreby autobusovej stanice. Výstavba parkovacích plôch pre potreby futbalového ihriska. Dostavba parkoviska pri futbalovom ihrisku Dyčka. Výstavba parkoviska v centre mestskej časti Horný Ohaj.
Opatrenie 2.1.5 Aktivity	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba chodníka pre peších na hrádzi rieky Žitava v smere na mestskú časť Dyčka. Dostavba chodníkov pre peších na ulici Chalúpkova. Dostavba chodníkov pre peších na ulici Podmájska. Dostavba chodníkov pre peších na ulici Dukelská. Dostavba chodníkov pre peších na ulici Bernolákova. Dostavba chodníkov pre peších na ulici Sládkovičova. Dostavba chodníkov pre peších na ulici Hurbanova. Výstavba chodníka na m. komunikácii na Žitavskej ulici. Výstavba jednostranného chodníka na premostení rieky Žitava na ulici Mostová.
Opatrenie 2.1.6 Aktivity	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok. Rekonštrukcia premostenia v Hornom Ohaji cez rieku Žitava – zvýšenie bezpečnosti. Premostenie rieky Žitava pre zlepšenie dostupnosti mestskej časti Horný Ohaj.

- Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.
Aktivita Rozšírenie odbočovacích pomerov v časti Horný Ohaj - pripojenie MK Konopná u. na cestu III. triedy.
Zlepšenie rozhľadových pomerov v časti Horný Ohaj, trasa cesty III/05111, križovatka s ulicou Športová a križovatka s ulicou Moštná.
Výstavba obrátisk – Vrábľe - ulica za kostolom v súbehu s riekou.
Výstavba obrátisk v časti Horný Ohaj, ulice Športová, Rozmarínová, Obecná 2x, Poľná, Sadová.
Výstavba výhybne v zaslepenom úseku Kostolnej ulice.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.2.1 Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia zastávok SAD so samostatnými pruhmi – Vrábľe – ul. Podmájska, Chalúpkova.
Rekonštrukcia zastávok SAD so samostatnými pruhmi – Horný Ohaj, v trase cesty III/05111 na začiatku zástavby od Vrábľe.
Rekonštrukcia zastávok SAD so samostatnými pruhmi – Dyčka, v trase cesty III. triedy pri napojení Hasičskej ulice.
- Opatrenie 2.2.2 Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Komplexná rekonštrukcia železničnej stanice s násupišťom.
Rekonštrukcia železničných priecestí a zvýšenie bezpečnosti.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj mesta a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba plôch IBV medzi Chalúpkovou ulicou a mestskou časťou Horný Ohaj.
Výstavba plôch IBV na Žitavskej ulici.
Výstavba plôch IBV v lokalite „Tehlianska cesta“.
- Opatrenie 3.2 Verejné osvetlenie.
Aktivita Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.
Dostavba osvetlenia na Štúrovej ulici.
Rekonštrukcia verejného osvetlenia – LED osvetlenie.
- Opatrenie 3.3 Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.
Aktivita Spracovanie technickej infraštruktúry.
Úprava vstupov vo verejných budovách.
- Opatrenie 3.4 Mestský rozhlas a televízia.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Zlepšenie informovanosti občanov – oznamy MR cez sms – udržanie systému.
- Opatrenie 3.5 Požiarna ochrana.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice.
Rekonštrukcia a modernizácia vybavenia požiarnej zbrojnice.
- Opatrenie 3.6 Mestské cintoríny a pietne miesta.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia mestského cintorína vo Vrábľoch.
Revitalizácia cintorína v časti Horný Ohaj.
- Opatrenie 3.7 Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.
Aktivita Modernizácia tepelných zdrojov a rozvodov.
Zateplenie nájomného bytového fondu.
Výstavba prepojenia rozvodov tepla na sídlisku Žitava, Kaška a Lúky s centrálnou kotolňou na sídlisku Lúky.
Rekonštrukcia tepelných rozvodov na sídliskách.
Zníženie energetickej náročnosti Župného domu a Zníženie energetickej náročnosti budovy MsÚ vo Vrábľoch.
- Opatrenie 3.8 Zásobovanie pitnou vodou.
Aktivita Spracovanie technickej dokumentácie.
Rekonštrukcia vodovodnej siete.
Rozšírenie kapacity akumulácie vodných zdrojov.

Zokruhovanie vodovodnej siete v oblasti vinohradov.

Opatrenie 3.9 Aktivity	Telekomunikačné siete. Spracovanie technickej infraštruktúry. Realizácia kabelizácie miestnej telefónnej siete.
Opatrenie 3.10 Aktivity	Zásobovanie elektrickou energiou. Komplexná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme.
Opatrenie 3.11 Aktivity	Zásobovanie zemným plynom. Výstavba nových VTL prípojk a STL plynovodov (0,1 MPa, do 0,4 MPa), RS VTL/STL, DRS VTL/STL. Rekonštrukcia STL 0,1 MPa plynovodnej siete na STL s PN do 0,4 MPa a NTL na STL.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v meste.

Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
--------	---

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 4.1 Aktivity	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbory textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov. Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.
Opatrenie 4.2 Aktivity	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste. Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3 Aktivity	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží. Lokalizácia čiernych skládok. Revitalizácia čiernych skládok v meste. Sanácia smetiska s hnojiskom v areáli farmy Kýreš na brehu vodnej nádrže. Sanácia smetiska pri hydínárskej farme. Rekultivácia skládok Židová ul.
Opatrenie 4.4 Aktivity	Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba mestského kompostoviska. Obstaranie mechanizácie pre mestské kompostovisko. Výstavba dotriedňovacieho zariadenia separovaného zberu. Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor. Zavedenie zberu rastlinného odpadu vo vinohradoch Vrábľe, Horný Ohaj a Dyčka.
Opatrenie 4.5 Aktivity	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch. Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba prístreškov.
Opatrenie 4.6 Aktivity	Odvádzanie odpadových vôd. Vypracovanie technickej dokumentácie. Dostavba kanalizačnej siete v časti Horný Ohaj. Dostavba kanalizačnej siete v časti Dyčka. Rekonštrukcia ČOV Vrábľe. Rekonštrukcia kanalizačnej siete na sídlisku Lúky.
Opatrenie 4.7 Aktivity	Odvádzanie dažďových vôd. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba dažďovej kanalizačnej siete v meste Vrábľe. Výstavba dažďovej kanalizačnej siete v časti Dyčka. Výstavba dažďovej kanalizačnej siete v Horný Ohaj.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom mesta je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveta, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.1.1 Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
- Aktivity Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v meste.
Prezentácia a šírenie osvedy v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.2.1 Ochrana vodných tokov pred znečistením.
Aktivity Zabezpečiť monitoring kvality povrchových a podzemných vôd v priestore mesta Vrábľa.
Sanácia znečistenia vodných tokov z areálov poľnohospodárskych podnikov.
- Opatrenie 5.2.2 Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba protipovodňových opatrení v mestskej časti Horný Ohaj.
Hydromeliácia priestoru Pončiky – časti územia západne od rieky Žitava.
Hydromeliácia priestoru medzi Dyčkou a Vráblami.
- Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov a vodných pôch.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Revitalizácia kanalizovaného toku Žitava.
Revitalizácia koryta vodného toku Telinský potok.
Revitalizácia a vyčistenie koryta vodnej nádrže.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.3.1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Aktivity Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.4.1 Realizácia protieróznych opatrení.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Realizácia protieróznych opatrení.
- Opatrenie 5.4.2 Oddychové zóny a verejná zeleň.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výsadba zelených plôch v centrálnej časti mesta.
Výsadba zelených plôch na sídlisku Lúky.
Výsadba zelene na Čerešňovom námestí.
Dostavba oddychovej zóny v Lesoparku Dyčka.
Výstavba oddychovej zóny pri Vrábeľskom rybníku.
Revitalizácia parku Žitava.
Výstavba námestí v meste Vrábľa.
Revitalizácia vnútroblokov sídlisk – „brownfields“.
- Opatrenie 5.4.3 Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Obnova prirodzených porastov toku Žitava.
- Opatrenie 5.4.4 Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba cestných dopravných vstupov do mesta Vrábľa.
Výbudovanie siete vstupných bodov do zastavaných častí mesta v katastri mesta Vrábľa z poľnohospodárskej krajiny v katastri vo väzbe na sieť rekreačných trás regiónu.
- Opatrenie 5.4.5 Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej zelene pozdĺž intenzívne zaťažených dopravných koridorov, priemyselných a poľnohospodárskych areálov a skladov.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbieť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť s cieľom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.1.1	Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.
Aktivita	Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby. Výstavba domova dôchodcov. Zabezpečenie verjného stravovania odkázaným obyvateľom v dôchodkovom veku.
Opatrenie 6.1.2	Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.
Aktivita	Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia. Vypracovanie technickej dokumentácie. Realizácia – výstavba/rekonštrukcia budovy pre zariadenie poskytujúce sociálne služby.
Opatrenie 6.1.3	Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.
Aktivita	Vypracovanie technickej dokumentácie. Zriadenie chránenej dielne pre obyvateľov so zdravotným postihnutím.
Opatrenie 6.1.4	Marginalizované skupiny a rómske komunity.
Aktivita	Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia. Vypracovanie technickej dokumentácie. Výstavba centra osobnej hygieny. Zriadenie komunitného centra. Riešenie narastajúceho problému s obyvateľmi bez domova – zriadenie útulku.
Opatrenie 6.1.5	Mestská nájomná bytová výstavba.
Aktivita	Výstavba nájomnej bytovej výstavby.

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.
Aktivita	Zvýšenie kvality poskytovaných služieb. Zvýšenie personálnych kapacít v prípade potreby.
Opatrenie 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.
Aktivita	Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie priestorov.
Opatrenie 6.2.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.
Aktivita	Zabezpečiť v súčinnosti s krajským mestom pre oblasť poskytovania zdravotníckych služieb ich maximálnu dostupnosť.
Opatrenie 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.
Aktivita	Rekonštrukcia objektov Mestskej polikliniky. Zriadenie lekárskej služby prvej pomoci. Zriadenie špecializovaných ambulancií.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
Aktivita	Finančné a personálne zabezpečenie.
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivita	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb. Personálne zabezpečenie poradenstva.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivita	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.

Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských a základných škôl. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií k prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.1.1 Aktivita	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia objektov MŠ. Rozšírenie kapacít predškolských zariadení. Modernizácia vnútorného vybavenia materskej školy.
Opatrenie 7.1.2 Aktivita	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva. Vypracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcie budov základných škôl. Komplexná rekonštrukcia ZŠ s MŠ, Lúky 1226. Modernizácia vnútorného vybavenia základných škôl (obstaranie a modernizácia knižníc a učební).
Opatrenie 7.1.3 Aktivita	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ. Vypracovanie technickej dokumentácie. Rozšírenie a revitalizácia plôch areálov škôl. Výstavba detského ihriska v priestoroch za areálom ZŠ s MŠ Lúky.
Opatrenie 7.1.4 Aktivita	Podpora záujmovej činnosti. Zriadenie Centra voľného času.
Opatrenie 7.1.5 Aktivita	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia jedální MŠ a ZŠ. Modernizácia vybavenia jedální MŠ a ZŠ.
Opatrenie 7.1.6 Aktivita	Rekonštrukcia a modernizácia budovy školskej športovej infraštruktúry. Modernizácia vybavenia školských telocviční. Výstavba bežeckej dráhy v areáli ZŠ na Levickej ulici. Rekonštrukcia povrchu ihriska s umelou trávou na ZŠ a MŠ Lúky. Rekonštrukcia palubovky v športovej hale T-18.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 7.2.1 Aktivita	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry. Spracovanie technickej dokumentácie. Rekonštrukcia futbalového štadiónu Spartak Vrábľe. Výstavba work out-ových ihrísk. Výstavba mestského kúpaliska/plavárne.
Opatrenie 7.2.2 Aktivita	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.3 Aktivita	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu. Zabezpečenie personálnych kapacít. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.4 Aktivita	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.5 Aktivita	Podporovať talentovanú mládež. Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
Opatrenie 7.2.6 Aktivita	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiace v oblasti telesnej kultúry. Zabezpečenie personálnych kapacít.

Opatrenie 7.2.7 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.
Aktivity Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov pestrou ponukou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Pribežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.1.1 Základná kultúrna infraštruktúra.
Aktivity Vypracovanie technickej dokumentácie.
Komplexná rekonštrukcia Kina Tatra – prestavba na dom kultúry.
- Opatrenie 8.1.2 Múzeá a archeologické lokality.
Aktivity Sprístupnenie archeologickej lokality Fidvár.
- Opatrenie 8.1.3 Kultúrno-historické pamiatky.
Aktivity Revitalizácia historických hrobov na mestskom cintoríne.
Rekonštrukcia priečelia Stoličného domu.
- Opatrenie 8.1.4 Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.
Aktivity Podpora kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.
Aktivity Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.
- Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.
Aktivity Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať dobré meno mesta a dosiahnuť, aby sa mesto stalo vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie mesta.

Podprogram 9.1. Propagácia mesta

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky mesta.
Aktivity Finančné zabezpečenie.

	Obsahová analýza www stránky. Pribežná aktualizácia www stránky.
Opatrenie 9.1.2 Aktivity	Podpora budovania informačných tabúlí v meste. Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atrakтивitách mesta. Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty mesta.
Opatrenie 9.1.3. Aktivity	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atrakтивít regiónu. Budovanie partnerstiev.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Aktivity	Podpora vytvárania nových atrakтивít v meste. Spracovanie technickej dokumentácie. Majetkové vysporiadanie Vrábeľského rybníka. Výstavba turistického chodníka na miestnych vinohradoch. Vybudovanie turistických chodníkov v priestore Žitavy.
Opatrenie 9.2.2 Aktivity	Modernizácia existujúcich zariadení cestovného ruchu. Spracovanie technickej dokumentácie. Výstavba mestskej plavárne s využitím termálneho zdroja H. Ohaj.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1 Aktivity	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami. Zabezpečenie personálnych kapacít.
Opatrenie 9.3.2 Aktivity	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ. Zabezpečenie personálnych kapacít.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu mestského úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1 Aktivity	Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu. Spracovanie technickej dokumentácie. Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu – exteriéry. Komplexná rekonštrukcia mestského úradu – interiéry.
------------------------------	--

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1 Aktivity	Rozšírenie a modernizácia kamerového systému. Inštalácia kamerového systému v priestore cintorínov. Inštalácia kamerového systému v priestore autobusovej stanice. Rozšírenie a modernizácia kamerového systému. Zriadenie pultu centrálnej ochrany. Vybudovanie siete fotopascí. Inštalovanie kamerového systému v parku Žitava.
------------------------------	---

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.1.1 Aktivita	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy. Technické zabezpečenie IS. Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.
Opatrenie 11.1.2 Aktivita	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy. Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v meste. Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 11.2.1 Aktivita	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy. Realizácia kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
Opatrenie 11.2.2 Aktivita	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta. Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov mesta. Realizácia kurzov na obsluhu a používanie mestského informačného a komunikačného systému.
Opatrenie 11.2.3 Aktivita	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb. Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Vrábľe sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.	Počet úspešných absolventov programov CZV podporených z projektov OPV	dopad	absolútny počet	mesto Vrábľe	0	20
		Produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	mesto Vrábľe	0	20
Opatrenie 1.1.2	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.	Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	mesto Vrábľe	0	5
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
Opatrenie 1.1.3	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Počet revitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	2
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
Opatrenie 1.1.4	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	15
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	5

		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	500
--	--	-------------------------	----------	----------------	---------------	---	-----

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	30
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	5
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	15
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	3 mil.
Opatrenie 1.2.2	Podpora poľnohospodárstva.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	5
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	3 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	2 mil.
Opatrenie 1.3.2	Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	4 mil.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	mesto Vrábľe	0	4500 tis.
		Objem vyprodukovanej elektrickej energie	výsledok	kWA	mesto Vrábľe	0	3000
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	mesto Vrábľe	0	1

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. Triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	mesto Vrábľe	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Vrábľe	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	9000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0

Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	mesto Vrábľe	0	10
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Vrábľe	0	0
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	-	-
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	mesto Vrábľe	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	2000
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	5000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných parkovacích miest	výstup	počet	mesto Vrábľe	0	200
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	9000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.	Dĺžka rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	mesto Vrábľe	0	5
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Vrábľe	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	9000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných mostov	výstup	počet	mesto Vrábľe	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	-	9000
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet novovybudovaných dopravných technických zariadení	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	10
		Dĺžka novovybudovaných komunikácií	výstup	km	mesto Vrábľe	0	0

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.	Počet zrekonštruovaných zastávok SAD	výstup	počet	mesto Vrábľe	0	3
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	9000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0
Opatrenie 2.2.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.	Počet zrekonštruovaných objektov	výstup	počet	mesto Vrábľe	0	4
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	9000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	mesto Vrábľe	0	5
		Počet nových obyvateľov mesta	dopad	osoby	mesto Vrábľe	0	500
Opatrenie 3.2	Verejné osvetlenie.	Počet inštalovaných svietidiel	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	250
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	mesto Vrábľe	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	5
Opatrenie 3.3	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.	Počet prestavaných budov na bezbariérový prístup	dopad	počet	mesto Vrábľe	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	50
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	5
Opatrenie 3.4	Mestský rozhlas a televízia.	Pokrytie územia rozhlasom	dopad	%	mesto Vrábľe	90	100

		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
		Počet novonainštalovaných reprosústav,	výstup	počet	mesto Vrábľa	0	100
Opatrenie 3.5	Požiarna ochrana.	Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľa	0	2
		Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Vrábľa	0	200
Opatrenie 3.6	Mestské cintoríny a pietne miesta.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	mesto Vrábľa	0	2000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	200
Opatrenie 3.7	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	5000
Opatrenie 3.8	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	mesto Vrábľa	95	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	mesto Vrábľa	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
Opatrenie 3.9	Telekomunikačné siete.	Dĺžka zrekonštruovanej siete	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	10000
Opatrenie 3.10	Zásobovanie elektrickou energiou.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	mesto Vrábľa	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
Opatrenie 3.11	Zásobovanie zemným plynom.	Dĺžka rekonštruovanej a novovybudovanej infraštruktúry	dopad	km	mesto Vrábľa	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľa	0	2

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacrstvových obalov nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	mesto Vrábľa	0	800
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	mesto Vrábľa	0	720
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	mesto Vrábľa	0	5
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	mesto Vrábľa	0	5
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	mesto Vrábľa	0	80
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	mesto Vrábľa	0	5
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	kontextový	mesto Vrábľa	0	720
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.	Plocha rekultivovanej skládky KO, čiernych skládok.	výsledok	ha	mesto Vrábľa	0	12
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská.	Objem uskladneného odpadu v tonách,	dopad	tony	mesto Vrábľa	0	50
		Počet vybudovaných kompostovísk	Výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	1
Opatrenie 4.5	Výbudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých ...	Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	mesto Vrábľa	0	5
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	mesto Vrábľa	0	10

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	1

	informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
--	---	--	----------	-------	--------------	---	------

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontextový	%	mesto Vrábľa	90	99
		Dĺžka vybudovanej vodovodnej siete	výsledok	km	mesto Vrábľa	0	2
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	mesto Vrábľa	0	5
		Dĺžka odvodňovacích kanálov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	5
		Počet vytvorených protizáplavových hrádzi	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	0
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov a vodných pŕch.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	mesto Vrábľa	0	5
		Počet zrevitalizovaných vodných plôch	dopad	počet	mesto Vrábľa	0	1

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	mesto Vrábľa	0	40

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protierózných opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	mesto Vrábľa	0	2
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	9000
		Počet vysadených nových krovín a stromov,	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	50
Opatrenie 5.4.2	Oddychové zóny a verejná zeleň.	Plocha zrekonštruovaných OZ	výsledok	m ²	mesto Vrábľa	0	15000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	1000
Opatrenie 5.4.3	Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.	Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	200
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	ha	mesto Vrábľa	0	2
Opatrenie 5.4.4	Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.	Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	50
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	m ²	mesto Vrábľa	0	500
Opatrenie 5.4.5	Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.	Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	300
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	m ²	mesto Vrábľa	0	9000
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	0

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby

Cieľ 6.1 Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.1.1	Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	50

		Počet podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	3
Opatrenie 6.1.2	Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	30
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	3
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	0
Opatrenie 6.1.3	Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.	Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	3
		Počet vydaných jedál za deň	výsledku	m²	mesto Vrábľe	0	80
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	75
Opatrenie 6.1.4	Marginalizované skupiny a rómske komunity.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	50
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	5
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	20
Opatrenie 6.1.5	Mestská nájomná bytová výstavba.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	200
		Počet podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	10

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych a sociálnych služieb.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	1
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	10
Opatrenie 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	10
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Vrábľe	0	1
Opatrenie 6.2.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	9000
Opatrenie 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	3
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	9000

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	počet úspešných absolventov programov ČZV podporených z projektov OPV	výstup	absolútny počet	mesto Vrábľe	0	20
		produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	mesto Vrábľe	20	75
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Vrábľe	0	1
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľe	0	20
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Vrábľe	0	5
		Zníženie nezamestnanosti	dopad	%	mesto Vrábľe	0	10
		Počet novozaložených podnikateľských subjektov	dopad	%	mesto Vrábľe	0	5

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Vrábľa	0	0
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Vrábľa	0	2500
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	300
Opatrenie 7.1.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.	Počet novovybavených miestností	výstup	m ²	mesto Vrábľa	0	0
		Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Vrábľa	0	5000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	1000
Opatrenie 7.1.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.	Plocha rekonštruovaných externých priestorov	výsledku	ha	mesto Vrábľa	0	2
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	1300
Opatrenie 7.1.4	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Vrábľa	0	0
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	150
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Vrábľa	0	0
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Vrábľa	0	1000
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	1300
Opatrenie 7.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Vrábľa	0	2000
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Vrábľa	0	2500
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	1300

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	6
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	5000
Opatrenie 7.2.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	100
Opatrenie 7.2.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	100
Opatrenie 7.2.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	20
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	20
Opatrenie 7.2.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	20
		Počet uzavretých zmlúv a partnerstiev	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	5
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	50

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra.	Počet užívateľov	výstup	počet	mesto Vrábľa	0	9000
		Počet uskutočnených akcií	dopad	počet	mesto Vrábľa	0	200
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.	Počet nových expozícií	výstup	počet	mesto Vrábľa	0	10
		Počet návštevníkov	dopad	počet	mesto Vrábľa	0	5000
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.	Počet zrekonštruovaných objektov	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	13
		Počet návštevníkov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	3580	5000
Opatrenie 8.1.4	Iná kultúrna infraštruktúra a kultúrne služby.	Počet nových objektov na organizovanie kultúrnych akcií	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	5
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľa	500	5000
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	20
Opatrenie 8.1.5	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.	Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľa	500	5000
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	mesto Vrábľa	5	8

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	1
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	5000

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	0
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	5000
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	8000
		Počet nových návštevníkov mesta	dopad	počet	mesto Vrábľa	0	5000
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	20

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia mesta

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	mesto Vrábľa	1900	3000
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v meste.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	15
		Počet nových návštevníkov mesta	dopad	počet	mesto Vrábľa	0	5000
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.	Počet nových aktivít	výsledok	počet	mesto Vrábľa	0	5
		Počet nových formálnych partnerstiev	dopad	počet	mesto Vrábľa	0	750

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atrakcií v meste.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	mesto Vrábľe	0	30
		Počet nových atrakcií	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	7
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	3000
Opatrenie 9.2.2	Modernizácia existujúcich zariadení cestovného ruchu.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	mesto Vrábľe	0	30
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	3000
		Počet nových atrakcií	dopad	počet	mesto Vrábľe	0	5

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	10
		Počet nových atrakcií mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	5
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	5000
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atrakcií mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	5
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	mesto Vrábľe	0	-
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	5000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	5000

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu.	Počet podporených projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	4
		Počet zrekonštruovaných miestností	dopadu	počet	mesto Vrábľe	0	15
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	0

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Zriadenie kamerového systému.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	mesto Vrábľe	0	15
		Zníženie kriminality	dopad	%	mesto Vrábľe	0	30
		Pokrytie územia	dopad	%	mesto Vrábľe	0	50

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie	Rozvoj infraštruktúry	% obyvateľov, ktorí využili internet v	dopad	%	mesto	10	20

11.1.1	informačných systémov samosprávy.	priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami			Vrábľa		
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Vrábľa	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Vrábľa	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	mesto Vrábľa	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	mesto Vrábľa	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Vrábľa	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Vrábľa	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Vrábľa	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Vrábľa	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Vrábľa	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Vrábľa	0	5
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Vrábľa	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Vrábľa	0	100
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Vrábľa	0	5
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Vrábľa	5	30
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Vrábľa	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Vrábľa	20	40
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Vrábľa	10	20

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Vráble
2015 - 2024

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja mesta formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR MESTA VRÁBLA

Mestský úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Mestský úrad v súčinnosti s poslancami MsZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja mesta, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR mesta bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií MsZ.

Mestské zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR mesta Vrábľa. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR. Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR mesta a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce. Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor. Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s obcou Vrábľa, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR mesta Vrábľa, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta. Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR mesta Vrábľa na roky 2015 – 2024.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov mesta Vrábľa

Implementácia PHRSR mesta Vrábľa sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR mesta Vrábľa je nasledovný:

- Mestské zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov mesta Vrábľa. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu mesta Vrábľa budú zabezpečovať pracovníci úradu a primátor mesta.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Mestského zastupiteľstva mesta Vrábľa.

Realizácia vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy. Na tento účel sa odporúča zriadiť nasledovné orgány s prepojením na vlastné ľudské zdroje:

Výbor pre PHRSR

Poradný orgán zložený z primátora a poslancov mestského zastupiteľstva. Úlohou výboru bude v intervale minimálne dva krát do roka posúdiť Správu o realizácii PHRSR a stav finančného čerpania prostriedkov, dopadovú analýzu PHRSR, plán na ďalšie obdobie a navrhovať stratégiu rozvoja a doplnenie úloh a opatrení, ktoré neboli uvedené v PHRSR.

Komisia strategického rozvoja

Výkonný útvar, zabezpečujúci plánovanie a realizáciu úloh PHRSR. Úlohou útvaru bude: vypracovávať Opatrenia, koordinovať Opatrenia, monitorovať realizáciu Projektov, vypracovávať dopadové analýzy Projektov, spolupracovať s inými partnermi doma

a v zahraničí na realizácii Projektov, vyhľadávať potenciálne zdroje a partnerstvá na realizáciu úloh PHRSR, dohliadať nad ekonomickým čerpaním Projektových prostriedkov, zbierať podklady o Opatreniach v rámci PHRSR realizovaných inými subjektami, viesť aktuálnu analýzu demografie a štruktúry ekonomických charakteristík mesta, sledovať podnikateľskú klímu a vzájomný vzťah odvetví v meste, poskytovať asistenciu podnikom vytváraním všestranných komunikačných kanálov, atď.

Koordinátor pre stratégiu

Bude mať za úlohu: fungovať ako výkonný tajomník, koordinovať realizáciu PHRSR, predkladať správy, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHRSR, koordinovať stretnutia, podnety, požiadavky predstaviteľov rozhodujúcich odvetví na území mesta, zaznamenávať dôležité trendy v hospodárstve majúce dopad na vývoj mesta, podieľať sa na budovaní verejno-súkromných partnerstiev, zúčastňovať sa na dôležitých domácich a zahraničných stretnutiach, konferenciách, zameraných na rozvoj mesta.

Vlastní zamestnanci

Do realizácie PHRSR budú zapojení aj ostatní zamestnanci.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2015 – 2024 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR mesta Vrábľa je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území mesta. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR mesta Vrábľa. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre mesto Vrábľa vstupy pre rozhodovanie s cieľom zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie Mestského zastupiteľstva mesta Vrábľa (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty

zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR mesta Vrábľa). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažermi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať MsÚ Vrábľa. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí MsÚ Vrábľa a Mestského zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR mesta Vrábľa. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR mesta Vrábľa na roky 2015 - 2024. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2015 – 2024) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá MsÚ Mestskému zastupiteľstvu mesta Vrábľa najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia. Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Mestskému zastupiteľstvu mesta Vrábľa. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia MsÚ a Mestské zastupiteľstvo mesta Vrábľa pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR mesta Vrábľa. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31. 12. 2024. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí MsÚ Vrábľa, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá Mestskému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2015 - 2024		
Typ hodnotenia	Vykonat' prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2020	podľa rozhodnutia mesta/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2016, 2018, 2020, 2022	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Mesto bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí MsZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené mestským zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude MsÚ Vrábľe.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	06/2016	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
2.	06/2017	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
3.	06/2018	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
4.	06/2019	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
5.	06/2020	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
6.	06/2021	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
7.	06/2022	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa MsZ
8.	06/2023	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
9.	06/2024	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania,	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet	Monitorovacia správa, Uznesenie

			a podnikateľské subjekty		hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	MsZ, Záverečná hodnotiaca správa
--	--	--	--------------------------	--	--	--	----------------------------------

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom mesta v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej propravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v tis. €. Priorita určuje dôležitosť aktivity, pričom priorita 1 znamená najvyššiu dôležitosť a 3 najmenšiu.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer						
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov mesta. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí.						
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta.						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.					
Opatrenie 1.1.1	Vypracovať postup podpory, výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vytvoriť materiálne finančné a personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	podnikateľské subjekty, mesto
	Nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, mesta, podnikateľských subjektov a obyvateľov mestapri výučbe a prezentácii tradičných remesiel.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty,obyvatelia
Opatrenie 1.1.2	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vytvoriť inštitucionálne podmienky na podporu MSP so susednými obcami.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Analýza predpokladov budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Tvorba stratégie budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.1.3	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia technického vybavenia firmy VEPOS-Vrábľe s.r.o..	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/1	podnikateľské subjekty, mesto
Opatrenie 1.1.4	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozvoj obchodných zón na Moravskej ulici.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Rozvoj obchodných zón na Hlavnej ulici.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Výstavba miestneho trhoviska.	podľa potreby	podnikateľské subjekty	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.					
Opatrenie	Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.					

1.2.1		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí regiónu vytvorené ideálne podmienky.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, EÚ, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Revitalizácia a dostavba plôch v centre Horného Ohaja.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Výstavba podnikateľského inkubátora.	2 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Zavedenie zvýhodneného daňového systému pre miestnych podnikateľov.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 1.2.2	Podpora poľnohospodárstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	60	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Zabezpečiť finalizáciu poľnohospodárskej produkcie - využiť objekty v areály PD.	800	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Modernizácia technologického vybavenia PD.	400	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Založenie špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie.	500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Revitalizácia areálu PD v priestore medzi Žitavou a hranicou zastavaného územia v Dyčke.	1 000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Podpora vinohradníctva a vinárstva v meste.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov na tento účel.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.3.2	Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	50	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Revitalizácia priemyselných zón.	3 000	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie projektov pre výrobu a využitie biomasy ako alternatívneho zdroja vykurovania bytov a objektov pre žiadosti zo zdrojov EÚ.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

Spracovanie stratégie využitia alternatívnych regionálnych zdrojov energie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
Využitie zvýšenej teploty v podzemí, vzduchu na vykurovanie cez tepelné čerpadlá.	800	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany obce.										
Cieľ 1.1										
Projekt 1.1.1										
Projekt 1.1.2										
Projekt 1.1.3										
Projekt 1.1.4										
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu a poľnohospodárstva.										
Cieľ 1.2										
Projekt 1.2.1										
Projekt 1.2.2										
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.										
Cieľ 1.3										
Projekt 1.3.1										
Projekt 1.3.2										
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.										
Cieľ 1.4										
Projekt 1.4.1										

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť mesta Vrábľa. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií.					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia prístupovej komunikácie k cintorínu v časti Dyčka.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Výstavba prízjazdovej komunikácie medzi Hliníkovou a Družstevnou ulicou.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie k zbernému dvoru.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Úprava komunikácie v časti H. Ohaj - prietah cesty III. triedy pri predajni Potravín.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Úprava komunikácie v časti Dyčka - pripojenie účelovej komunikácie od cintorína na cestu III. triedy.	70	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Úprava komunikácie v časti Horný Ohaj - pripojenie MK na cestu III. triedy pri kostole.	60	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Úprava komunikácie v časti Dyčka - priepust v trase cesty III. triedy v trase kanála po Hasičskej ulici.	70	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Rozšírenie komunikácie na Poštovej ul. v smere autobusová stanica - Hviezdoslavova ul..	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Úprava ul. M. Benku - šírkové usporiadanie a výstavba obrátiska.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia Orechovej ulice.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

	Úprava šírkových pomerov Školskej ulice.	80	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia a rozšírenie Záhradnej ulice.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie na Žitavskej ulici.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rozšírenie miestnej komunikácie na ul. Sládkovičova.	80	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rozšírenie miestnej komunikácie a výstavba obrátiska na ul. Kukučínova.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia miestnej komunikácie Lúčnej ulice od cesty III. triedy po spoločnú cestičku pre chodcov a cyklistov do Vrábľe.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia prístupových komunikácií do mesta Vrábľe.	podľa potreby	VÚC NRSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC NRSK, SSC
	Výstavba kruhového objazdu na štátnej ceste - križovatka Nitra - Zlaté Moravce.	podľa potreby	VÚC NRSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC NRSK, SSC
	Výstavba kruhového objazdu na štátnej ceste pri ČS OMV.	podľa potreby	VÚC NRSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC NRSK, SSC
	Výstavba obchvatu mesta Vrábľe južnou stranou katastra.	podľa potreby	VÚC NRSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC NRSK, SSC
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľe
	Výstavba cyklotrasy prepájajúcej mesto s vinicami.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Dostavba cyklotrás v priestore vodného toku Žitava.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 2.1.4	Dostavba parkovísk pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľe
	Dostavba parkovacích plôch na sídlisku Lúky 1131.	80	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Dostavba parkovacích miest pri zdravotnom stredisku.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Výstavba parkoviska za MŠ s 30 p.m..	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Výstavba parkovacích plôch pre potreby autobusovej stanice.	25	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Výstavba parkovacích plôch pre potreby futbalového ihriska.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Dostavba parkoviska pri futbalovom ihrisku Dyčka.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Výstavba parkoviska v centre mestskej časti Horný Ohaj.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov popri miestnych komunikáciách.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Výstavba chodníka pre peších na hrádzi rieky Žitava v smere na mestskú časť Dyčka.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Dostavba chodníkov pre peších na ulici Chalúpkova.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe

	Dostavba chodníkov pre peších na ulici Podmájska.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Dostavba chodníkov pre peších na ulici Dukelská.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Dostavba chodníkov pre peších na ulici Bernolákova.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Dostavba chodníkov pre peších na ulici Sládkovičova.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Dostavba chodníkov pre peších na ulici Hurbanova.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Výstavba chodníka na m. komunikácii na Žitavskej ulici.	60	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Výstavba jednostranného chodníka na premostení rieky Žitava na ulici Mostová.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia premostenia v Hornom Ohaji cez rieku Žitava - zvýšenie bezpečnosti.	podľa potreby	VÚC NRSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	VÚC NRSK, SSC
	Premostenie rieky Žitava pre zlepšenie dostupnosti mestskej časti Horný Ohaj.	1 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie odbočovacích pomerov v časti Horný Ohaj - pripojenie MK Konopná u. na cestu III. triedy.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Zlepšenie rozľadových pomerov v časti Horný Ohaj, trasa cesty III/05111, križovatka s ulicou Športová a križovatka s ulicou Mostná.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Výstavba obrátisk - Vrábľa - ulica za kostolom v súbehu s riekou.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Výstavba obrátisk v časti Horný Ohaj, ulice Športová, Rozmarínová, Obecná 2x, Poľná, Sadová.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Výstavba výhybne v zaslepenom úseku Kostolnej ulice.	40	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa

Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	3	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia zastávok SAD so samostatnými pruhmi - Vrábľa - ul. Podmájska, Chalúpkova.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia zastávok SAD so samostatnými pruhmi - Horný Ohaj, v trase cesty III/05111 na začiatku zástavby od Vrábľa.	20	podnikateľské subjekty, rozpočet mesta	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa

	Rekonštrukcia zastávok SAD so samostatnými pruhmi - Dyčka, v trase cesty III. triedy pri napojení Hasičskej ulice.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 2.1.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľa
	Komplexná rekonštrukcia železničnej stanice s násupišťom.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia železničných priecestí a zvýšenie bezpečnosti.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 2.1. Komunikácie										
Cieľ 2.1										
Projekt 2.1.1										
Projekt 2.1.2										
Projekt 2.1.3										
Projekt 2.1.4										
Projekt 2.1.5										
Projekt 2.1.6										
Projekt 2.1.7										
Podprogram 2.2. Doprava										
Cieľ 2.1										
Projekt 2.1.1										

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj mesta a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV medzi Chalúpkovou ulicou a mestskou časťou Horný Ohaj.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV na Žitavskej ulici.	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
	Výstavba plôch IBV v lokalite "Tehlianska cesta".	podľa potreby	vlastníci	súkromný sektor	žiadny	vlastníci
Opatrenie 3.2	Verejné osvetlenie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie a príprava projektového spisu.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
	Dostavba osvetlenia na Štúrovej ulici.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia verejného osvetlenia - LED osvetlenie.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 3.3	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej infraštruktúry.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Úprava vstupov vo verejných budovách.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 3.4	Mestský rozhlas a televízia.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/3	mesto Vrábľe
	Zlepšenie informovanosti občanov – oznamy MR cez sms.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 3.5	Požiarna ochrana.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia a modernizácia vybavenia požiarnej zbrojnice.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 3.6	Mestské cintoríny a pietne miesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe
	Revitalizácia mestského cintorína vo Vrábľoch.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Revitalizácia cintorína v časti Horný Ohaj.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 3.7	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia tepelných zdrojov a rozvodov.	3 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Zateplenie nájomného bytového fondu.	2 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Výstavba prepojenia rozvodov tepla na sídlisku Žitava, Kaška a Lúky s centrálnou kotolňou na sídlisku Lúky.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia tepelných rozvodov na sídliskách.	3 500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Zníženie energetickej náročnosti župného domu a Zníž. en. náročnosti budovy MsÚ vo Vrábľoch.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 3.8	Zásobovanie pitnou vodou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia vodovodnej siete.	2 000	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľe
	Rozšírenie kapacity akumulácie vodných zdrojov.	400	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľe
	Zokruhovanie vodovodnej siete v oblasti vinohradov.	250	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľe
Opatrenie 3.9	Telekomunikačné siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	Telecom,a.s., ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	Telecom,a.s.,
	Realizácia kabelizácie miestnej telefónnej siete.	podľa potreby	Telecom,a.s., ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	Telecom,a.s.,
Opatrenie 3.10	Zásobovanie elektrickou energiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Komplexná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme.	podľa potreby	rozpočet ZSE, a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/2	ZSE, a.s.
Opatrenie 3.11	Zásobovanie zemným plynom.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Výstavba nových VTL prípojk a STL plynovodov (0,1 MPa, do 0,4 MPa), RS VTL/STL, DRS VTL/STL.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ, PO	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/2	SPP,a.s.,
	Rekonštrukcia STL 0,1 MPa plynovodnej siete na STL s PN do 0,4 MPa a NTL na STL.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ, PO	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/2	SPP,a.s.,

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľ 3										
Projekt 3.1										
Projekt 3.2										
Projekt 3.3										
Projekt 3.4										
Projekt 3.5										
Projekt 3.6										
Projekt 3.7										
Projekt 3.8										
Projekt 3.9										
Projekt 3.10										
Projekt 3.11										

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický záměr						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v meste.						
Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom						
Opatrenie 4.1	V súlade s prijatými koncepciami zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov, k čomu organizovať mobilné zbery textílií, kovového odpadu, viacvrstvových obalov nebezpečných odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť enviromentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Zabezpečenie zberného kontajneru 2 x ročne.	1/rok	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Lokalizácia čiernych skládok.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Revitalizácia čiernych sklárk v meste.	400	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Sanácia smetiska s hnojiskom v areáli farmy Kýreš na brehu vodnej nádrže.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Sanácia smetiska pri hydinárskej farme.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný a súkromný	nízky/1	mesto Vrábľe

				sektor		
	Rekultivácia skládky Židová ul.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Výstavba mestského kompostoviska.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Obstaranie mechanizácie pre mestoné kompostovisko.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Výstavba dotriedňovacieho zariadenia separovaného zberu.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Zavedenie zberu rastlinného odpadu vo vinohradoch Vrábľa, Horný Ohaj a Dyčka.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 4.5	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
	Výstavba prístreškov.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľa
	Dostavba kanalizačnej siete v časti Horný Ohaj.	podľa potreby	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľa
	Dostavba kanalizačnej siete v časti Dyčka.	400	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia ČOV Vrábľa.	700	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia kanalizačnej siete na sídlisku Lúky.	500	ZpVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	ZpVS, a.s., mesto Vrábľa
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete v meste Vrábľa.	1 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete v časti Dyčka.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Výstavba dažďovej kanalizačnej siete v Horný Ohaj.	450	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Cieľ 4										
Projekt 4.1										
Projekt 4.2										
Projekt 4.3										
Projekt 4.4										
Projekt 4.5										
Projekt 4.6										
Projekt 4.7										

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom mesta je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečiť monitoring kvality povrchových a podzemných vôd v priestore mesta Vrábľa.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
	Sanácia znečistenia vodných tokov z areálov poľnohospodárskych podnikov.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa,
	Výstavba protipovodňových opatrení v mestskej časti Horný Ohaj.	1 500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa,
	Hydromeliácia priestoru Pončiky - časti územia západne od rieky Žitava.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa,
	Hydromeliácia priestoru medzi Dyčkou a Vráblami.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa,
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava koryt vodných tokov a vodných pôch.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Revitalizácia kanalizovaného toku Žitava.	400	VHP, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Revitalizácia koryta vodného toku Telinský potok.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Revitalizácia a vyčistenie koryta vodnej nádrže.	850	VHP, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nízky/1	mesto, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.		Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.				
Opatrenie 5.4.1		Realizácia protieróznych opatrení.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Realizácia protieróznych opatrení na poľnohospodárskej pôde.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 5.4.2		Oddychové zóny a verejná zeleň.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/3	mesto Vrábľa
	Výsadba zelených plôch v centrálnej časti mesta.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Výsadba zelených plôch na sídlisku Lúky.	25	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Výsadba zelene na Čerešňovom námestí.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/3	mesto Vrábľa
	Dostavba oddychovej zóny v Lesoparku Dyčka.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Výstavba oddychovej zóny pri Vrábľskom rybníku.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Revitalizácia parku Žitava.	80	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Výstavba námestí v meste Vrábľa.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Revitalizácia vnútroblokov sídlisk – „brownfields“.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 5.4.3		Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	1	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/3	mesto Vrábľa
	Obnova prirodzených porastov toku Žitava.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/3	mesto Vrábľa
Opatrenie 5.4.4		Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
	Výstavba cestných dopravných vstupov.	1	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
	Výbudovanie siete vstupných bodov do zastavaných častí mesta v katastri mesta Vrábľa z poľnohospodárskej krajiny v katastri vo väzbe na sieť rekreačných trás regiónu.	3	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 5.4.5		Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
	Zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej zelene pozdĺž intenzívne zaťažených dopravných koridorov, priemyselných a poľnohospodárskych areálov a skladov.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo										

Cieľ 5.1.										
Projekt 5.1.1										
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami										
Cieľ 5.2										
Projekt 5.2.1										
Projekt 5.2.2										
Projekt 5.2.3										
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia										
Cieľ 5.3.										
Projekt 5.3.1										
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia										
Cieľ 5.4.										
Projekt 5.4.1										
Projekt 5.4.2										
Projekt 5.4.3										
Projekt 5.4.4										
Projekt 5.4.5										

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.1.1	Starostlivosť o obyvateľov v dôchodkovom veku.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Výstavba domova dôchodcov.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, NRSK, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe, NRSK
	Zabezpečenie verjného stravovania odkázaným obyvateľom v dôchodkovom veku.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 6.1.2	Starostlivosť o matky s deťmi a mladé rodiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívny zariadenia zariadenia.	podľa potreby	-	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
	Realizácia – výstavba / rekonštrukcia budovy pre zariadenie poskytujúce sociálne služby.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 6.1.3	Starostlivosť o zdravotne postihnutých obyvateľov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Materiálne technické zabezpečenie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
	Zriadenie chránenej dielne pre obyvateľov so zdravotným postihnutím.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
Opatrenie	Marginalizované skupiny a rómske komunity.					

6.1.4						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výber vhodnej alternatívy zariadenia zariadenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/3	mesto Vrábľa
	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/3	mesto Vrábľa
	Výstavba centra osobnej hygieny.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Zriadenie komunitného centra.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Riešenie narastajúceho problému s obyvateľmi bez domova - zriadenie útulku.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
Opatrenie 6.1.5	Mestská nájomná bytová výstavba.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba nájomnej bytovej výstavby.	2 400	rozpočet mesta, ŠF EÚ, ŠFRB	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Cieľ 6.2.	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru zdravotníckych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu.					
Opatrenie 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie jej služieb o poskytovanie rehabilitačných cvičení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšenie kvality poskytovaných služieb.	podľa potreby	ZP	verejný sektor	žiadny	súkromné subjekty
	Zvýšenie personálnych kapacít v prípade potreby.	podľa potreby	ZP	verejný sektor	žiadny	súkromné subjekty
Opatrenie 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Vrábľa
	Zabezpečenie priestorov.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Vrábľa
Opatrenie 6.2.3	Zabezpečiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti pre dospelých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečiť v súčinnosti s okresným mestom pre oblasť poskytovania zdravotníckych služieb ich maximálnu dostupnosť.	podľa potreby	Minister. zdravotníctva	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
Opatrenie 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o starých ľudí a dlhodobo chorých.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia objektov Mestskej polikliniky.	2 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Zriadenie lekárskej služby prvej pomoci.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Zriadenie špecializovaných ambulancií.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Cieľ 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 6.1. Sociálne služby										
Cieľ 6.1										
Projekt 6.1.1										
Projekt 6.1.2										
Projekt 6.1.3										
Projekt 6.1.4										
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby										
Cieľ 6.2.										
Projekt 6.2.1										
Projekt 6.2.2										
Projekt 6.2.3										
Projekt 6.2.4										
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti										
Cieľ 6.3										
Projekt 6.3.1										
Projekt 6.3.2										
Projekt 6.3.3										

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských a základných škôl. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.					
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia objektov MŠ 1.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Rozšírenie kapacít predškolských zariadení.	550	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Modernizácia vnútorného vybavenia materskej školy.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 7.1.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcie budov základných škôl.	1 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Komplexná rekonštrukcia ZŠ s MŠ, Lúky 1226.	700	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Modernizácia vnútorného vybavenia základných škôl (obstaranie a modernizácia knižníc a učební).	400	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 7.1.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe
	Rozšírenie a revitalizácia plôch areálov škôl.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe

	Výstavba detského ihriska v priestoroch za areálom ZŠ s MŠ Lúky.	15	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 7.1.4	Podpora záujmovej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie Centra voľného času.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia jedálne MŠ a ZŠ.	400	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Modernizácia vybavenia jedálne MŠ a ZŠ.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 7.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia vybavenia školských telocviční.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Výstavba bežeckej dráhy v areáli ZŠ na Levickej ulici.	300	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia povrchu ihriska s umelou trávou na ZŠ a MŠ Lúky.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia palubovky v športovej hale T-18.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa

Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.					
Opatrenie 7.2.1	Výstavba športovej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	20	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Rekonštrukcia futbalového štadiónu Spartak Vrábľa.	1 000	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Výstavba work out-ových ihrísk.	50	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/3	mesto Vrábľa
	Výstavba mestského kúpaliska/plavárne.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 7.2.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, MŠ SR	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľa
Opatrenie 7.2.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný/2	mesto Vrábľe

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 7.1. Vzdelávanie										
Cieľ 7.1.										
Projekt 7.1.1										
Projekt 7.1.2										
Projekt 7.1.3										
Projekt 7.1.4										
Projekt 7.1.5										
Projekt 7.1.6										
Podprogram 7.2. Šport										
Cieľ 7.2.										
Projekt 7.2.1										
Projekt 7.2.2										
Projekt 7.2.3										
Projekt 7.2.4										
Projekt 7.2.5										
Projekt 7.2.6										
Projekt 7.2.7										

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.						
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.					
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Komplexná rekonštrukcia Kína Tatra – prestavba na dom kultúry.	800	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Sprístupnenie archeologickej lokality Fídvár.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia historických hrobov na mestskom cintoríne.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR, súkromné zdroje,	verejný sektor/súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Rekonštrukcia priečelia Stoličného domu.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR, súkromné zdroje,	verejný sektor/súkromný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 8.1.4	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
	Spracovanie kalendár kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky/2	mesto Vrábľe

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra										
Cieľ 8.1										
Projekt 8.1.1										
Projekt 8.1.2										
Projekt 8.1.3										
Projekt 8.1.4										
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie										
Cieľ 8.2										
Projekt 8.2.1										
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry										
Cieľ 8.3										
Projekt 8.3.1										
Projekt 8.3.3										

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill mestaa dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia mesta						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe

			subjekty			
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta,	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atraktivitách mesta.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky/1	mesto, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty mesta.	3	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky/1	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie partnerstiev.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nízky/1	mesto, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.						
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie mesta.					
Opatrenie 9.2.1	Podpora vytvárania nových atraktivít v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	vysoký/1	podnikateľské subjekty
	Majetkové vysporiadanie Vrábľského rybníka.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Výstavba turistického chodníka na miestnych vinohradoch.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Vybudovanie turistických chodníkov v priestore Žitavy.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 9.2.2	Modernizácia existujúcich zariadení cestovného ruchu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe
	Výstavba mestskej plavárne s využitím termálneho zdroja H. Ohaj.	2 500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľe

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľe

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 9.1. Propagácia obce										
Cieľ 9.1										
Projekt 9.1.1										
Projekt 9.1.2										
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie obce.										
Cieľ 9.2										

Projekt 9.2.1										
Podprogram 9.3. Cestovný ruch.										
Cieľ 9.3										
Projekt 9.3.1										
Projekt 9.3.2										

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu mestského úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste					
Opatrenie 10.1.1	Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nízky/1	mesto Vrábľa
	Komplexná rekonštrukcia budovy mestského úradu – exteriéry.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa
	Komplexná rekonštrukcia mestského úradu – interiéry.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/2	mesto Vrábľa

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.					
Opatrenie 10.2.1	Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Inštalácia kamerového systému v priestore cintorínov.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Inštalácia kamerového systému v priestore autobusovej stanice.	8	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	vysoký/1	mesto Vrábľa
	Zriadenie pultu centrálnej ochrany.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Vybudovanie siete fotopascí.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa
	Inštalovanie kamerového systému v parku Žitava.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný, súkromný sektor	stredný/1	mesto Vrábľa

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 10.1. Administratíva										
Cieľ 10.1.										
Projekt 10.1.1										
Podprogram 10.2. Bezpečnosť										
Cieľ 10.2.										
Projekt 10.2.1										

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Strategický zámer	
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy.	

Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1		Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.				
Opatrenie 11.1.1		Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný/1	mesto Vrábľe
	Tvorba základného SW na komunikáciu občan – samospráva – podnikateľské subjekty.	30	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľe
Opatrenie 11.1.2		Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie e – služieb v meste.	20	rozpočet mesta	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľe
	Tvorba SW na realizáciu e-vote na miestnej úrovni.	10	rozpočet mesta	verejný sektor	stredný/2	mesto Vrábľe

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2		Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.				
Opatrenie 11.2.1		Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na získanie ECDL spôsobilosti pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny/1	mesto Vrábľe
Opatrenie 11.2.2		Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov mesta.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto, n.o.
	Realizácia kurzov na obsluhu a používanie mestského informačného a komunikačného systému.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto, n.o.
Opatrenie 11.2.3		Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nízky/1	mesto, n.o.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry.										
Cieľ 11.1										
Projekt 11.1.1										
Projekt 11.1.2										
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.										
Cieľ 11.2										
Projekt 11.2.1										
Projekt 11.2.2										
Projekt 11.2.3										

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Vráble 2015 - 2024

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť mesta v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností mestského rozpočtu atď.

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Spolu
I. Hospodárska politika	1565	2043	5603	5603	5083	4937	1061	1061	358	26	29839
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	703	703	2142	2142	1440	1440	0	0	0	0	8569
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	606	606	692	692	397	397	38	38	0	0	3468
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	26	165	2866	2866	3531	3392	691	691	26	26	14280
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	2	333	332	332	332	332	332	332	332	0	2659
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	217	217	175	175	0	0	0	0	0	0	783
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	13	20	20	20	8	0	0	0	0	0	80
II. Sociálna politika	1700	2152	2330	2145	852	585	407	407	101	101	10778
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	407	407	407	407	407	407	407	407	101	101	3457
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	1093	1545	1723	1538	445	178	0	0	0	0	6520
PROGRAM 8. KULTÚRA	200	200	200	200	0	0	0	0	0	0	801
III. Environmentálna politika	1150	2151	2200	2200	1052	95	43	0	0	0	8890
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	1143	1143	1143	1143	0	0	0	0	0	0	4570
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	7	1008	1057	1057	1052	95	43	0	0	0	4320
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	2 000	2 000	1 500	500	400	0	100	0	0
Opatrenie 1.2.2	2 760	1 794	1 346	449	449	0	0	966	0
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.								
Opatrenie 1.3.2	3 000	1 500	1 125	375	375	0	0	1 500	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	810	810	608	203	162	0	41	0	0

Spolu	8 570	6 104	4 578	1 526	1 386	0	141	2 466	0
-------	-------	-------	-------	-------	-------	---	-----	-------	---

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	702,50	703	527	176	141	0	35	0	0
2016	702,50	703	527	176	141	0	35	0	0
2017	2142,50	1526	1145	382	346	0	35	617	0
2018	2142,50	1526	1145	382	346	0	35	617	0
2019	1440,00	824	618	206	206	0	0	617	0
2020	1440,00	824	618	206	206	0	0	617	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	8570,00	6104	4578	1526	1386	0	141	2466	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných Projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)
- Investície do nových lesných technológií (čl. 27)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	940	940	705	235	188	0	47	0	0
Opatrenie 2.1.3	85	85	64	21	17	0	4	0	0
Opatrenie 2.1.4	240	240	180	60	48	0	12	0	0
Opatrenie 2.1.5	700	700	525	175	140	0	35	0	0
Opatrenie 2.1.6	1 000	1 000	750	250	200	0	50	0	0
Opatrenie 2.1.7	180	180	135	45	36	0	9	0	0
Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.2.1	63	63	47	16	13	0	3	0	0
Opatrenie 2.2.2	260	260	195	65	52	0	13	0	0
Spolu	3 468	3 468	2 601	867	694	0	173	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	606,21	606	455	152	121	0	30	0	0
2016	606,21	606	455	152	121	0	30	0	0
2017	692,46	692	519	173	138	0	35	0	0
2018	692,46	692	519	173	138	0	35	0	0
2019	397,46	397	298	99	79	0	20	0	0
2020	397,46	397	298	99	79	0	20	0	0
2021	37,88	38	28	9	8	0	2	0	0
2022	37,88	38	28	9	8	0	2	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	3468,00	3468	2601	867	694	0	173	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v obci.								
Opatrenie 3.2	260	260	195	65	52	0	13	0	0
Opatrenie 3.5	505	505	379	126	101	0	25	0	0
Opatrenie 3.6	555	555	416	139	111	0	28	0	0
Opatrenie 3.7	10 300	10 300	7 725	2 575	2 060	0	515	0	0
Opatrenie 3.8	2 660	2 660	1 995	665	532	0	133	0	0
Spolu	14 280	14 280	10 710	3 570	2 856	0	714	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	26,00	26	20	7	5	0	1	0	0
2016	164,75	165	124	41	33	0	8	0	0
2017	2866,00	2866	2150	717	573	0	143	0	0
2018	2866,00	2866	2150	717	573	0	143	0	0
2019	3531,00	3531	2648	883	706	0	177	0	0
2020	3392,25	3392	2544	848	678	0	170	0	0
2021	691,00	691	518	173	138	0	35	0	0
2022	691,00	691	518	173	138	0	35	0	0
2023	26,00	26	20	7	5	0	1	0	0

2025	26,00	26	20	7	5	0	1	0	0
Spolu	14280,00	14280	10710	3570	2856	0	714	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné Projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	400	400	300	100	80	0	20	0	0
Opatrenie 4.4	605	605	454	151	121	0	30	0	0
Opatrenie 4.5	150	150	113	38	30	0	8	0	0
Opatrenie 4.6	1 610	1 610	1 208	403	322	0	81	0	0
Opatrenie 4.7	1 805	1 805	1 354	451	361	0	90	0	0
Spolu	4 570	4 570	3 428	1 143	914	0	229	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné	Štátny	Regionálne	Miestne		

				verejné zdroje spolu	rozpočet	zdroje	zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	1142,50	1143	857	286	229	0	57	0	0
2016	1142,50	1143	857	286	229	0	57	0	0
2017	1142,50	1143	857	286	229	0	57	0	0
2018	1142,50	1143	857	286	229	0	57	0	0
2019	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4570,00	4570	3428	1143	914	0	229	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôbenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

a) Ochrana a manažment životného prostredia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR
EKO FOND
ENVIRONMENTÁLNY FOND
RECYKLAČNÝ FOND
NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	2 210	2 210	1 658	553	442	0	111	0	0
Opatrenie 5.2.3	1 615	1 615	1 211	404	323	0	81	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	205	205	154	51	41	0	10	0	0
Opatrenie 5.4.2	260	260	195	65	52	0	13	0	0
Opatrenie 5.4.3	21	21	16	5	4	0	1	0	0
Opatrenie 5.4.4	4	4	3	1	1	0	0,2	0	0
Opatrenie 5.4.5	5	5	4	1	1	0	0,3	0	0
Spolu	4 320	4 320	3 240	1 080	864	0	216	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	7,25	7	5	2	1	0	0	0	0
2016	1008,08	1008	756	252	202	0	50	0	0
2017	1057,33	1057	793	264	211	0	53	0	0
2018	1057,33	1057	793	264	211	0	53	0	0
2019	1052,08	1052	789	263	210	0	53	0	0
2020	94,58	95	71	24	19	0	5	0	0
2021	43,33	43	33	11	9	0	2	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0

2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4320,00	4320	3240	1080	864	0	216	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využitelnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

- a) Ochrana a manažment životného prostredia
- b) Klimatické zmeny a obnoviteľná energia

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

THE INTELLIGENT ENERGY – EUROPE PROGRAMM

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

RECYKLAČNÝ FOND

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

GREENWAYS

PRIESTORY

POHODA ZA MESTOM
ZELENÉ OÁZY
GRANTOVÝ PROGRAM TESCO PRE ZDRAVŠIE MESTÁ

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1	Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v obci a zvýšiť ich kvalitu.								
Opatrenie 6.1.1	500	500	375	125	100	0	25	0	0
Opatrenie 6.1.2	102	102	77	26	20	0	5	0	0
Opatrenie 6.1.3	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Opatrenie 6.1.4	405	405	304	101	81	0	20	0	0
Opatrenie 6.1.5	2 400	2 400	1 800	600	480	0	120	0	0
Spolu	3 457	3 457	2 593	864	691	0	173	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2016	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2017	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2018	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2019	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2020	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2021	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2022	406,95	407	305	102	81	0	20	0	0
2023	100,70	101	76	25	20	0	5	0	0
2025	100,70	101	76	25	20	0	5	0	0
Spolu	3457,00	3457	2593	864	691	0	173	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

NADÁCIA PONTIS

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	1 260	1 260	945	315	252	0	63	0	0
Opatrenie 7.1.2	2 110	2 110	1 583	528	422	0	106	0	0
Opatrenie 7.1.3	370	370	278	93	74	0	19	0	0
Opatrenie 7.1.4	350	350	263	88	70	0	18	0	0
Opatrenie 7.1.5	710	710	533	178	142	0	36	0	0
Opatrenie 7.1.6	650	650	488	163	130	0	33	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	1 070	1 070	803	268	214	0	54	0	0
Spolu	6 520	6 520	4 890	1 630	1 304	0	326	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	1092,50	1093	819	273	219	0	55	0	0
2016	1545,00	1545	1159	386	309	0	77	0	0
2017	1722,50	1723	1292	431	345	0	86	0	0
2018	1537,50	1538	1153	384	308	0	77	0	0
2019	445,00	445	334	111	89	0	22	0	0
2020	177,50	178	133	44	36	0	9	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	6520,00	6520	4890	1630	1304	0	326	0	0

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

Integrovaný regionálny operačný program

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach: d) Rozvoj ľudských zdrojov

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

Podprogramy Comenius, Leonardo da Vinci a sektorový program Grundtvig

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA 2007 - 2013

s dôrazom na možnosti pre mestá a obce

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno–historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	800	800	600	200	160	0	40	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Spolu	801	801	600	201	160	0	41	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	200,10	200	150	50	40	0	10	0	0

2016	200,10	200	150	50	40	0	10	0	0
2017	200,10	200	150	50	40	0	10	0	0
2018	200,10	200	150	50	40	0	10	0	0
2019	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	801,00	801	600	201	160	0	41	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- LEADER (čl. 42-45)

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:

e) Zachovanie kultúrneho dedičstva.

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

PROGRAM EURÓPSKEJ KOMISIE KULTÚRA 2007 – 2013

1. Podpora kultúrnych Projektov
2. Podpora organizácií pôsobiach na európskej úrovni v oblasti kultúry
3. Podpora na analýzy zhromažďovanie a šírenie informácií na maximalizáciu vplyvu Projektov v oblasti kultúrnej spolupráce

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR

PROGRAM 1 - OBNOVME SI SVOJ DOM

PROGRAM 2 - KULTÚRNE AKTIVITY V OBLASTI PAMÄŤOVÝCH INŠTITÚCIÍ

PROGRAM 4 – UMENIE

PROGRAM 5 - PRO SLOVAKIA

PROGRAM 6 - KULTÚRA ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN OBYVATEĽSTVA

PROGRAM 7 - NEHMOTNÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

PROGRAM 8 - KULTÚRNE POUKAZY

WORLD MONUMENTS FUND (SVETOVÝ PAMIAŤKOVÝ FOND)

NADÁCIA SPP

NADÁCIA ORANGE

NADÁCIA EKOPOLIS

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	0
Opatrenie 9.1.3	3	3	0	3	0	0	3	0	0
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	105	105	79	26	21	0	5	0	0
Opatrenie 9.2.2	2 550	2 550	1 913	638	510	0	128	0	0
Spolu	2 659	2 659	1 991	668	531	0	137	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	H	CH	
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G		
2015	1,60	2	0	2	0	0	2	0	0
2016	333,48	333	249	85	66	0	18	0	0
2017	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2018	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2019	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2020	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2021	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2022	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2023	331,98	332	249	83	66	0	17	0	0
2025	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2659,00	2659	1991	668	531	0	137	0	0

Zdroje financovania EÚ

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komún a území

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Projekt 10.1.1	700	700	525	175	140	0	35	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Projekt 10.2.1	83	83	62	21	17	0	4	0	0
Spolu	783	783	587	196	157	0	39	0	

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
	Národné verejné zdroje spolu			Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	216,50	217	162	54	43	0	11	0	0
2016	216,50	217	162	54	43	0	11	0	0
2017	175,00	175	131	44	35	0	9	0	0
2018	175,00	175	131	44	35	0	9	0	0
2019	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	783	783	587	196	157	0	39	0	0

Zdroje financovania EÚ

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

OP Efektívna verejná správa (EVS)

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH

Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Projekt 11.1.1	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Projekt 11.1.2	30	30	23	8	6	0	2	0	0
Spolu	80	80	60	20	16	0	4	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2015	12,50	13	9	3	3	0	1	0	0
2016	20,00	20	15	5	4	0	1	0	0
2017	20,00	20	15	5	4	0	1	0	0
2018	20,00	20	15	5	4	0	1	0	0
2019	7,50	8	6	2	2	0	0	0	0
2020	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2025	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	80,00	80	60	20	16	0	4	0	0

Zdroje financovania EÚ

OP Efektívna verejná správa (EVS)

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne Opatrenia žiadateľov):

- Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)
- Poradenské služby (čl. 16)

PRAVIDLÁ STRATÉGIE FINANCOVANIA ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOV A KOHÉZNEHO FONDU PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020

V nadväznosti na základné legislatívne východiská pre určenie stratégie financovania 2014 – 2020 sa stanovujú nasledovné pravidlá stratégie financovania 2014 – 2020:

- výška pomoci z EÚ sa pre všetky operačné programy vyjadruje k celkovým oprávneným výdavkom v zmysle čl. 110, ods. 2, písm. a) návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – KF – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci menej rozvinutých regiónov – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Investície pre rast a zamestnanosť – štrukturálne fondy v rámci viac rozvinutého regiónu² – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- v rámci cieľa Európska územná spolupráca – programy cezhraničnej spolupráce, v ktorých SR plní úlohu riadiaceho orgánu – sa stanovuje výška pomoci z EÚ vo výške 85,0 % (EFRR) z celkových oprávnených výdavkov pre celé územie Slovenska, čo predstavuje maximálnu mieru spolufinancovania EÚ podľa čl. 110, ods. 3 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020;
- maximálna intenzita štátnej pomoci sa stanovuje v súlade so schémami štátnej pomoci, resp. príslušnou legislatívou EÚ;

- v prípade realizácie partnerských Projektov sa na jednotlivých partnerov vzťahujú pravidlá financovania individuálne v závislosti od typu prijímateľa, t. j. pre partnerov sa neuplatňujú pravidlá financovania platné pre vedúceho partnera;
- možnosť dobrovoľného zvýšenia podielu prijímateľa na financovaní maximálne však do výšky národných zdrojov v závislosti od kategórie regiónu. Zvýšenie miery financovania prijímateľa nad stanovenú výšku závisí len od rozhodnutia samotného prijímateľa;
- v rámci jedného Opatreniu sa počas celej doby implementácie uplatňuje jeden pomer financovania za jednotlivé zdroje

Pravidlá financovania pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov, cieľa Európska územná spolupráca – cezhraničnej spolupráce a pre prijímateľov z Kohézneho fondu

Financovanie Projektov prijímateľa – organizácia štátnej správy

Pre prijímateľa – organizáciu štátnej správy: ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1 písm. a)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – organizácia štátnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	15,0 %	0,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom organizácia štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. a)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 15,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy

Pre prijímateľa – ostatné subjekty verejnej správy: verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané a zaradené v registri podľa odseku 1 § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, združenia právnických osôb z verejnej správy a verejné zdravotné poisťovne okrem obcí, vyšších územných celkov a organizácií štátnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – ostatné subjekty verejnej správy			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak sú prijímateľom ostatné subjekty verejnej správy (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. b)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – obec / vyšší územný celok

Pre prijímateľa – obec/vyšší územný celok, príp. rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou/vyšším územným celkom (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – obec / vyšší územný celok			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom obec/vyšší územný celok, **PRÍPADNE ROZPOČTOVÁ ORGANIZÁCIA ALEBO PRÍSPEVKOVÁ ORGANIZÁCIA ZRIADENÁ OBCOU/VYŠším ÚZEMNÝM CELKOM** (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. c) a d)), uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška pomoci z EFRR, ESF a KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 %.

Financovanie Projektov prijímateľa – mimovládna/nezisková organizácia

Pre prijímateľa – mimovládne organizácie/neziskové organizácie (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – mimovládna/nezisková organizácia			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	10,0 %	5,0 %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom mimovládna organizácia, prípadne nezisková organizácia (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. e)), výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 10,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 5,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa zo súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa, na ktorého sa nevzťahujú pravidlá financovania podľa časti 3.2.1.1, 3.2.1.2, 3.2.1.3, 3.2.1.4, 3.2.1.6 a 3.1.2.7 (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. f)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – súkromný sektor mimo schém štátnej pomoci			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
85,0 %	5,0 %	10,0 %	100,0 %

V danom prípade platí, že výška pomoci z EFRR, ESF alebo KF sa stanovuje vo výške 85,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 5,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 10,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém štátnej pomoci

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status, v rámci schém štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém štátnej pomoci ⁸			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	0,0 %	y,y %	100,0 %

V prípade, ak je prijímateľom podnik vykonávajúci hospodársku činnosť podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. h)), podiel prijímateľa sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme štátnej pomoci.

Financovanie Projektov prijímateľa v rámci schém pomoci de minimis

Pre prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)), sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania pomoci:

Prijímateľ – v rámci schém pomoci de minimis			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EFRR / ESF / KF	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
x,x %	y,y %	z,z %	100,0 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ bez ohľadu na právny status v rámci schém pomoci de minimis (subjekt v zmysle časti 2.1, písm. g)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou riadiacim orgánom v príslušnej schéme pomoci de minimis. V prípade, ak intenzita pomoci de minimis stanovená riadiacim orgánom presahuje maximálnu výšku finančnej pomoci z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Pravidlá financovania pri implementácii finančných nástrojov

Európska komisia v súvislosti so snahou čo najefektívnejšie využívať prostriedky EÚ, odporúča v rámci programového obdobia 2014 – 2020 okrem priamej formy pomoci využívať predovšetkým finančné nástroje.

Slovenská republika plánuje výraznejšie využívať finančné nástroje v rámci všetkých fondov. Nenávratný finančný príspevok by sa mal používať predovšetkým tam, kde sa vytvára verejný statok a tam, kde z dôvodu vzniku negatívnych externalít a neschopnosti internalizovať celý zisk dochádza k zlyhaniu trhu. Verejné zdroje podporia takéto aktivity tak, aby sa ich úroveň priblížila spoločenskému optimu. Preto by mala byť podpora komerčných Projektov, rizikových Projektov a Projektov generujúcich príjmy zabezpečená formou finančných nástrojov a to v tých oblastiach, ktoré budú určené na základe vykonanej ex-ante analýzy pre finančné nástroje v súlade s čl. 32 návrhu všeobecného nariadenia pre programové obdobie 2014 – 2020⁴. Finančné nástroje môžu byť zriadené na úrovni EÚ, riadené priamo alebo nepriamo Európskou komisiou alebo tradičnej báze, teda na národnej, regionálnej, nadnárodnej alebo cezhraničnej úrovni, riadené priamo alebo v rámci zodpovednosti riadiaceho orgánu.

Pre určenie participácie národných zdrojov v prípade subjektu implementujúceho finančný nástroj sa stanovujú nasledovné pravidlá v prípade:

- menej rozvinutých regiónov a Kohézneho fondu:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 85,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 15,0 % z celkových oprávnených výdavkov.
- viac rozvinutých regiónov:

výška pomoci z EÚ sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov;
podiel národných zdrojov sa stanovuje vo výške 50,0 % z celkových oprávnených výdavkov.

V prípade využitia možnosti vytvorenia samostatnej prioritnej osi na účely implementovania niektorého z finančných nástrojov, sa v závislosti od zapojenia súkromných zdrojov znižuje podiel národných verejných zdrojov na spolufinancovaní.

V rámci národných zdrojov sa v závislosti od výšky zapojenia súkromných zdrojov, či už na úrovni fondu fondov, na úrovni finančného nástroja alebo na úrovni konečných prijímateľov, adekvátne znižuje podiel národných verejných zdrojov.

Stratégia financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

Stratégia financovania stanovuje maximálnu výšku podpory z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a miery národného spolufinancovania v rámci menej rozvinutých regiónov a ostatných regiónov pri financovaní opatrení Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020.

V Slovenskej republike je z EPFRV implementovaný jeden Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre celé územie SR.

Pravidlá Stratégie financovania Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka pre programové obdobie 2014 – 2020

V nadväznosti na vyššie uvedené legislatívne východiská sa pre jednotlivé kategórie prijímateľov stanovujú nasledovné pravidlá financovania:

- výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci menej rozvinutých regiónov a 53 % z celkových oprávnených verejných výdavkov v rámci ostatných regiónov;
- k podielu EPFRV je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v stanovenom pomere v závislosti od intenzity verejnej pomoci platnej pre príslušné opatrenie;
- uplatňuje sa kombinácia výšky podpory z EPFRV a výšky verejnej pomoci;
- zohľadňujú sa špecifiká pre každé opatrenie individuálne a to vo vzťahu k oprávnenému prijímateľovi, mieram spolufinancovania a kategórii regiónu,

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 1, opatrení č. 2, podopatrení č. 3.3, opatrení č. 4, podopatrení č. 5.1, podopatrení č. 5.2, opatrení č. 6, podopatrení č. 7.1, opatrení č. 8, opatrení č. 9, opatrení č. 10, opatrení č. 11, opatrení č. 12, opatrení č. 13, opatrení č. 14 a opatrení č. 15

Pre prijímateľa v rámci:

- opatrenia č. 1: poskytovateľa prenosu vedomostí a zručností;
- opatrenia č. 2: poskytovateľa poradenskej služby - certifikovaného poradcu, poskytovateľa vzdelávania, ktorý musí mať primerané zdroje v podobe kvalifikovaných zamestnancov, ktorí sa pravidelne vzdelávajú v oblastiach poskytujúcich poradenské služby;
- podopatrenia č. 3.3:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a obce (miestna územná samospráva);

- opatrenia č. 4:

skupinu poľnohospodárov v prípade kolektívnych investícií vykonávaných viac ako jedným poľnohospodárom a tieto prinášajú synergický efekt, verejný subjekt, ak preukáže prepojenie medzi realizovanými investíciami a potenciálom poľnohospodárskej výroby;

- podopatrenia č. 5.1: poľnohospodárskeho podnikateľa, tzn. fyzickú alebo právnickú osobu (mikropodniky a malé podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES), ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu ako sústavnú a samostatnú činnosť pod vlastným menom, na vlastnú zodpovednosť a za účelom dosiahnutia zisku a spĺňa kritériá stanovené vo vzťahu k veku a profesijnému zameraniu;
- podopatrenia č. 5.2: právnické osoby alebo fyzické osoby (mikropodniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES);
- opatrenia č. 6: obec definovanú v územnej koncentrácii ako vidiecka obec vidiek 1 a vidiek 2 s výnimkou obcí so štatútom mesta; združenia obcí;
- podopatrenia č. 7.1: obhospodarovateľa lesa v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch – súkromní a verejní správcovia lesov a iné subjekty súkromného práva a verejné subjekty a ich združenia;
- opatrenia č. 8, 9, 10, 11, 12: fyzickú a právnickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- opatrenia č. 10: súkromných vlastníkov lesa a ich združení s právnou subjektivitou;
- opatrenia č. 13: najmenej dva subjekty, ktorých spolupráca je:

medzi rôznymi aktérmi v poľnohospodárstve, potravinovom reťazci a v lesnom hospodárstve na území EÚ a medzi inými aktérmi, ktorí prispievajú k splneniu cieľov a priorít politiky rozvoja vidieka vrátane medziodvetvových organizácií, zameraná na zriadenie a prevádzku operačných skupín EIP pre produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva uvedených v čl. 62 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom EPFRV;

- opatrenia č. 14:

verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov;

MAS (verejno-súkromné partnerstvá v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov schválené riadiacim orgánom, t. j. ktorým riadiaci orgán udelil štatút MAS)

- opatrenia č. 15:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,

Pôdohospodársku platobnú agentúru,

Národnú sieť rozvoja vidieka

sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ
Celkové oprávnené výdavky

Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje		Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
75,0 %	25,0 %	0,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných opatrení a podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených verejných výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 75,0 % a príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 25,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 3.1, 3.2 a podopatrení 5.3

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 3.1: fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe;
- podopatrenia č. 3.2: fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti spracovania produktov poľnohospodárskej prvovýrody (okrem rybných produktov), resp. v prípade investícií do využívania obnoviteľných zdrojov energie sú prijímateľmi fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýrody;
- podopatrenia 5.3:

poľnohospodárov alebo členov poľnohospodárskej domácnosti podnikajúcich v oblasti poľnohospodárstva, ktorých podiel ročných tržieb/príjmov z poľnohospodárskej výroby na celkových tržbách/príjmoch predstavuje minimálne 30 % (činnosť č. 1) a fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním (činnosť č. 2) sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
37,5 %	12,5 %	50,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daných podopatrení, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 37,5 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 12,5 % a príspevok prijímateľa vo výške 50,0 %.

V uvedenom prípade platia výnimky pre zvýšenie intenzity verejnej pomoci podľa časti 6.1.

Financovanie operácií prijímateľa v opatrení č. 4

Pre prijímateľa v rámci opatrenia č. 4: poľnohospodára: právnickú alebo fyzickú osobu podnikajúcu v poľnohospodárskej prvovýrobe sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
60,0 %	20,0 %	20,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného opatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 60,0 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 20,0 % a príspevok prijímateľa vo výške 20,0 %.

Financovanie operácií prijímateľa v podopatrení č. 7.2

Pre prijímateľa v rámci:

- podopatrenia č. 7.2:

fyzické a právnické osoby (obce, mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve súkromných vlastníkov a ich združení, obcí a ich združení, cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním, fyzické a právnické osoby (mikropodniky, malé a stredné podniky v zmysle odporúčania Komisie č. 2003/361/ES) poskytujúce služby v lesníctve a ťažbe dreva za predpokladu poskytnutia týchto služieb subjektom uvedeným predchádzajúcej odrážke sa stanovujú nasledovné pravidlá spolufinancovania:

Prijímateľ			
Celkové oprávnené výdavky			
Zdroje EÚ	Národné verejné zdroje	Súkromné zdroje	Spolu
EPFRV	Štátny rozpočet	Prijímateľ	
48,75 %	16,25 %	35,0 %	100,0 %

Pre vyššie uvedených prijímateľov v rámci daného podopatrenia, uhrádzajú sa oprávnené výdavky vo výške 100,0 % z celkových oprávnených výdavkov, pričom výška podpory z EPFRV sa stanovuje vo výške 48,75 %, príspevok zo štátneho rozpočtu vo výške 16,25 % a príspevok prijímateľa vo výške 35,0 %.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude

prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj mesta. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet mesta,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii mesta ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR mesta Vráble je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja mesta, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života mesta.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach mestského zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR mesta Vráble bol schválený na zasadnutí Mestského zastupiteľstva vo Vrábľach dňa:

..... VZN/UMsZ č.

.....
pečiatka mesta

.....
primátor mesta

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2014 - 2020
2. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
3. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
4. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
5. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR NRSK),
6. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
7. RIÚS 2014 - 2020
8. Národný program reforiem, máj 2012,
9. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
10. Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020, 2010,
11. Program odpadového hospodárstva na roky 2011 - 2015,
12. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
13. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
14. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
15. Koncepcia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
16. Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
17. Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
18. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
19. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
20. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
21. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
22. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
23. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
24. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
25. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
26. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
27. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ Národný strategický referenčný rámec 2007-2013.
28. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja.
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodních věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.
12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny 1999 – 2004.
14. Interné materiály mesta Vrábľa.
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Faltán, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník IV. Bratislava. 1961.
18. STREDOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO. Vlastivedný zborník XI. Bratislava. 1972.
19. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
21. HRAŠŇA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
22. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
23. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVITKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
24. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
25. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
26. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIEFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
27. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
28. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
29. <http://web.tuke.sk/fberg-kgp/spis/geologia.htm>
30. <http://oldwww.fns.uniba.sk/~krg/prilohy/kgamr/2004/podnedruhy1.htm>
31. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
32. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
33. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
34. Mazúr, E. (1980): Atlas SSR, SAV, Bratislava - kapitola pôdy
35. Minár, J. a kolektív (2001): Geografické spektrum 3. PRIF UK Bratislava
36. <http://www.minerality.sk/files/hor/spras.htm>

37. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
38. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
39. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Námestovo: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
40. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006-4 -
41. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
42. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
43. www.statistics.sk
44. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
45. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, Ľ., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
46. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
47. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.
48. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
49. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
50. Ružičková, H., Halada, Ľ., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
51. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
52. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
53. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
54. PHSR Vráble,
55. ÚPO Vráble
56. www.vrable.sk
57. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
58. 20.5.2010, www.krasy-slovenska.sk
59. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk, 21.6.2010
60. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
61. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
62. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
63. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
64. 20.10.2013, <http://www.sopsr.sk/natura/?p=4&sec=5&kod=SKUEV0279>

**Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Mesta Vráble
Programovacie obdobie 2015 – 2024
2015**

SCARBEO-SK ,s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224